

UNIVERSITAT MIGUEL HERNÁNDEZ D'ELX
ESCOLA POLITÈCNICA SUPERIOR D'ORIHUELA
GRAU EN ENGINYERIA AGROALIMENTÀRIA I AGROAMBIENTAL

**PROPOSTA DE RUTA TURÍSTICA COM ELEMENT DE
DESENVOLUPAMENT RURAL EN LA VILA DE
MASSALAVÉS**

TREBALL FI DE GRAU

setembre-2015

Autor: Josep Manuel González i González

Tutor: David Bernardo López Lluch

PROPOSTA DE RUTA TURÍSTICA COM ELEMENT DE DESENVOLUPAMENT RURAL EN LA VILA DE MASSALAVÉS

RESUM

En aquest treball es pretén conèixer qualitativament i determinar quantitativament, la caracterització de la demanda de turisme de les rutes i productes turístics de la Vila de Massalavés, mitjançant el disseny d'un qüestionari i la realització d'una enquesta.

També, analitzar les seues fortaleses i debilitats per aconseguir que aquests espais culturals siguin elements claus per a un desenvolupament sostenible on es troben enclavats.

A més a més, establir la modelització, identificant els "mercat-producte" turístics actuals i potencials que per les seues característiques meresquen ser tractats, duent a terme una anàlisi de potencialitat de cadascun d'ells.

Finalment, tenint com a punt de partida els eixos definits en el punt anterior, proposar rutes turístiques en la Vila de Massalavés.

MASSALAVÉS, DESENVOLUPAMENT LOCAL, TURISME RURAL, MODELITZACIÓ, RUTA TURÍSTICA,

PROPOSAL FOR A TOURIST ROUT AS A KEY ELEMENT FOR THE RURAL DEVELOPMENT WITHIN THE MASSALAVES VILLAGE

SUMMARY

The aim of this essay is to know the main characteristics of the demand for tourism within the routes and tourist products in the village of Massalavés, both from the qualitative and quantitative point of view, by means of the design of a questionnaire and the launch of a survey.

Furthermore, its strengths and its weak points will be analysed with the aim of achieving that these cultural spaces become key elements on the sustained development in their area.

It will be also essential to establish the modelling by identifying not only the current, but the prospective tourist product-market whose characteristics deserve being studied, through a case-by-case analysis.

Finally, the data extracted from the previous points will be taken into account to propose the tourist routs in the village of Massalavés.

MASSALAVÉS, LOCAL DEVELOPMENT, RURAL TOURISM, MODELLING, TOURIST ROUTE.

Agraïments:

A Cristina, per la teua col·laboració.

A David, per haver-me obert la porta d'un món amb molt per fer.

A Josep Navasquillo, per haver-me ajudat a que aquests treballs eixiren endavant.

A la meua família, que sempre espenta.

A Anabel, per la teua ajuda, pel teu suport, perquè no li he trobat el final a la teua paciència.

Gràcies.

El Ressalany

*Al recer de la infantesa i de la mort,
quan m'apunten amb la creu que
vaig apartar i porgar de mi,
reinicie el compte enrere,
em pregunte si fortunes o atzars
varen ser roda de la meua sénia,
o si l'aigua la dirigia amb la paraula.
Si sóc escorrentia, o si sóc pressa.
Si la paraula que et vaig mormolar
quedarà com barandat de castell,
o restarà com runar de muntanya.*

Autor: Agustí Hernández

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ.....	1
1.1. EL TURISME RURAL.....	1
1.1.1 El concepte de turisme rural.....	1
1.1.2. Elements que <i>componen</i> l'oferta del turisme rural.....	3
1.1.2.1. Recursos Turístics.....	5
1.1.2.2. Activitats.....	6
1.1.2.3. Allotjament.....	7
1.1.2.4. Altres serveis (restauració, artesanía i productes locals).....	11
1.1.3. Comercialització de l'oferta turística rural.....	13
1.2. CONCEPTE DE RUTA TURÍSTICA.....	17
1.2.1. La Ruta Turística. Elements.....	17
1.2.2. El paisatge com a patrimoni.....	19
1.2.3. Definició de paisatge cultural.....	23
1.2.4. El paisatge i la cultura tradicional.....	26
1.3. ANÀLISI ESTRATÈGICA DEL TERRITORI DE MASSALAVÉS ...	26
1.3.1. Context de Massalavés.....	28
1.3.1.1. Territori.....	28
1.3.1.2. Estructura socioeconòmica.....	32
2. OBJECTIUS.....	37
3. MATERIAL I MÈTODES.....	39
3.1. VALORACIÓ DELS RECURSOS TURÍSTICS	39
3.2. ANÀLISI DE LA DEMANDA TURÍSTICA DE LA VILA DE MASSALAVÉS	39
3.3. ANÀLISI DAFO	40

3.4. MODELITZACIÓ DE PRODUCTES TURÍSTICS	40
3.5. DISSENY DE LA RUTA TURÍSTICA	43
4. RESULTATS.....	45
4.1. OFERTA TURÍSTICA DE LA VILA DE MASSALAVÉS.....	45
4.1.1. Medi natural.....	45
4.1.2. Zones esportives. Infraestructures.....	48
4.1.3. Oferta cultural.....	49
4.1.4. Festes.....	58
4.1.5. Folklore i tradicions.....	59
4.1.6. Gastronomia.....	59
4.1.7. Productes locals i artesanía.....	60
4.1.8. Activitats complementàries.....	60
4.1.9. Oferta reglada d'allotjaments.....	61
4.1.10. Oferta de restauració.....	62
4.1.11. Accessibilitat al territori.....	62
4.1.12. Inventari de recursos turístics de la Vila de Massalavés.....	63
4.2. VALORACIÓ DELS RECURSOS.....	65
4.3. PROMOCIÓ I COMERCIALITZACIÓ.....	66
4.4. ANÀLISI DE LA DEMANDA TURÍSTICA DE LA VILA DE MASSALAVÉS	69
4.4.1. Disseny de l'estudi, redacció del qüestionari, selecció de la mostra, realització i control de l'enquesta.....	72
4.4.2. Anàlisi dels resultats de l'enquesta i valoració de la demanda de turisme de les rutes i productes turístics de la Vila de Massalavés.....	74
4.4.2.1. Resultats globals de l'enquesta.....	74

4.5. DAFO	84
4.6. MODELITZACIÓ DE PRODUCTES TURÍSTICS	95
4.6.1. Identificació de combinacions mercat-producte	95
4.6.2. Anàlisi de la potencialitat de les combinacions mercat-producte	99
4.7. DISSENY DE RUTES TURÍSTIQUES A LA VILA DE MASSALAVÉS	108
4.7.1. Definició d'eixos vertebradors turístics del territori de la Vila de Massalavés	108
4.7.2. Proposta d'una ruta turística en la Vila de Massalavés	109
4.7.3. Disseny de la ruta turística de l'aigua en la Vila de Massalavés	110
4.7.3.1. Itinerari de la ruta de l'aigua	115
5. CONCLUSIONS.....	120
6. ANNEXOS.....	122
6.1. ANNEX 1: INVENTARI DE RECURSOS TURÍSTICS DE LA VILA DE MASSALAVÉS	122
6.2. ANNEX 2: QÜESTIONARI DE L'ENQUESTA	201
6.3. ANNEX 3: FITXA TÈCNICA DE L'ENQUESTA	210
7. BIBLIOGRAFIA.....	211

ÍNDIX DE TAULES

Taula 1. Producte de Turisme Rural: Principat d'Astúries.....	5
Taula 2. Recursos passius.....	6
Taula 3. Activitats (Recursos Actius).....	7
Taula 4. Serveis turístics.....	12
Taula 5. Qualitat d'allotjaments de Turisme Rural.....	15
Taula 6. Fitxa de paisatge.....	19
Taula 7. Extensió de la superfície municipal.....	28
Taula 8. Altitud sobre el nivell del mar (en metres).....	29
Taula 9. Zones de bany.....	48
Taula 10. Instal·lacions esportives en general.....	49
Taula 11. Festivitats i dates en el municipi de Massalavés.....	58
Taula 12. Valoració del patrimoni del municipi de Massalavés.....	66
Taula 13. Situació de la promoció / comercialització interna.....	68
Taula 14. Situació de la promoció / comercialització externa.....	69
Taula 15. Distribució d'enquestes.....	73
Taula 16. Aspectes socioeconòmics i demogràfics	84
Taula 17. Infraestructures i equipaments	86
Taula 18. Recursos turístics	87
Taula 19. Oferta turística	88
Taula 20. Demanda turística	89
Taula 21. Política institucional i empresa	90
Taula 22. Elements socials	91

Taula 23. Turisme de retorn 1.1.	96
Taula 24. Turisme de retorn 1.2.	97
Taula 25. Turisme de retorn 1.3.	97
Taula 26. Turisme rural-vivencial	98
Taula 27. Turisme d'excursionisme i esport	98
Taula 28. Matriu d'avaluació IFE. Turisme de retorn	100
Taula 29. Matriu d'avaluació EFE. Turisme de retorn	101
Taula 30. Matriu d'avaluació IFE. Turisme rural-vivencial	102
Taula 31. Matriu d'avaluació EFE. Turisme rural-vivencial	103
Taula 32. Matriu d'avaluació IFE. Turisme d'excursionisme i esport	104
Taula 33. Matriu d'avaluació EFE. Turisme d'excursionisme i esport	105

ÍNDIX DE FIGURES

Figura 1. Oferta de turisme rural.....	11
Figura 2. Situació de La Ribera Alta.....	30
Figura 3. Municipis de La Ribera Alta.....	31
Figura 4. Terme municipal de Massalavés.....	31
Figura 5. Distribució de la població per edats.....	33
Figura 6. Evolució demogràfica.....	33
Figura 7. Treballadors per sector d'activitat.....	34
Figura 8. Empreses per sector d'activitat.....	34
Figura 9. Distribució de la superfície de les explotacions.....	35
Figura 10. Sap vosté on està Massalavés?	74
Figura 11. Si respon afirmativament, On està?	74
Figura 12. Sap vosté que són els ulls del Riu Verd?	75
Figura 13. Si respon afirmativament, On estan?	75
Figura 14. Sap vosté que és l'assut de Massalavés?	75
Figura 15. Si respon afirmativament, On està?	76
Figura 16. Sap vosté que és el motor dels Ullals del Riu Verd?	76
Figura 17. Si respon afirmativament. Descriure	76
Figura 18. Sap vosté que és la séquia Anguilera?	77
Figura 19. Si respon afirmativament, On està?	77
Figura 20. Que tipus de turisme practica vosté?	77
Figura 21. Quantes vegades a l'any se'n va de turisme?	78
Figura 22. Quina és la duració mitjana d'eixos viatges?	78

Figura 23. Quines destinacions preferix?	78
Figura 24. Quant gasta de mitjana per persona i dia en un viatge de turisme	79
Figura 25. Amb qui viatja vosté?	79
Figura 26. Qué considera important a l'hora de triar una destinació turística?	79
Figura 27. Valore el que ha triat en la pregunta anterior	80
Figura 28. Considera com a destinació turística factible visitar elements de l'aigua?	80
Figura 29. En el cas de considerar-ho, quins factors considera importants a més dels elements de l'aigua?	80
Figura 30. Valore el que ha triat en la pregunta anterior	81
Figura 31. Quant de temps dedicaria a un viatge d'aquestes característiques?	81
Figura 32. Quant gastaria de mitjana per persona i dia en un viatge de turisme d'aquestes característiques?	81
Figura 33. Amb qui viatjaria vosté?	82
Figura 34. Que consideraria important a l'hora de triar una destinació turística d'aquestes característiques?	82
Figura 35. Valore el que ha triat en la pregunta anterior	82
Figura 36. Matriu de combinacions producte-mercat	106

1. INTRODUCCIÓ

1.1. EL TURISME RURAL.

1.1.1. EL CONCEPTE DE TURISME RURAL.

El turisme rural porta un llarg període establert a Europa, però en els últims anys creix la seua importància ja que suposa un nou producte turístic i una font d'ingressos per a l'economia rural.

Actualment, es pot afirmar que hi ha un segment de turistes que busquen experiències distintes al tradicional turisme de sol i platja, preferixen un turisme més individualitzat i flexible, busquen noves formes d'allotjament i mostren un interès creixent pel contacte amb la naturalesa.

L'oferta turística rural ha d'adaptar-se a les exigències d'eixa demanda, la qual cosa implica més flexibilitat i allotjaments i pobles adaptats a les necessitats emergents. S'ha de definir el turisme rural com una alternativa d'adaptació als canvis en les necessitats dels consumidors.

No hi ha dubte que el turisme rural pot beneficiar-se de l'aplicació del màrqueting. El màrqueting implica entendre què és el que els consumidors desitgen i crear productes per a satisfer les seues necessitats, a més de comercialitzar el producte correctament.

El disseny del producte adequat és, sens dubte, l'activitat més important del màrqueting. Si disposem d'un producte turístic que el mercat no desitja, ni les millors campanyes promocionals, per molt brillants que siguen, ni els correctes ajustos de preus, ni la distribució perfecta, aconseguiran que els consumidors l'adquirisquen, almenys de forma repetitiva. Al contrari si el producte satisfà el consumidor, l'única cosa que necessitem és que la resta d'accions de màrqueting siguen correctes i coherents per a garantir l'èxit en el mercat (Serra, 2002). Els canvis en el comportament i en els valors dels consumidors constitueixen un factor crític en el nou turisme. Per als turistes antics, viatjar era una novetat i les vacances eren un temps de ruptura amb la vida quotidiana. Compraven paquets que incloïen transport, allotjament i

diversió a un preu acceptable. Els nous turistes, en canvi, consideren les vacances una prolongació de la seua vida, quelcom comú i normal. No volen un paquet turístic estandaritzat, rígid i massiu, en el que el Sol siga el principal atractiu, sinó que els agrada sentir-se diferents, preferixen un turisme més individualitzat i mostren un interès creixent per la tranquil·litat, el contacte amb la naturalesa, la cultura i la no massificació. A diferència dels seus predecessors són espontanis i impredecibles i la qualitat és per a ells una cosa primordial (Poon, 1993). Les tendències actuals de la demanda turística serien principalment (Serra, 2002):

- La creixent conscienciació pels temes mediambientals.
- La creixent importància, dins del conjunt de la demanda, del segment de majors de 55 anys.
- Demanda més exigent en termes de qualitat.
- Mercat més segmentat.
- Pas de vacances passives cap a vacances més participatives.
- Creixement dels viatges independents.
- Major creixement de viatges de llarg recorregut
- Binomi que definix bona part de la demanda:
Escassetat de temps / Abundància de diners.

D'aquestes tendències, la conscienciació amb temes mediambientals, l'exigència de més qualitat, la major segmentació del mercat, la recerca de vacances actives, el creixement dels viatges independents i la major capacitat econòmica, són les que han propiciat l'aparició i l'alt grau de creixement de l'oferta de turisme rural.

El *turisme rural* es dirigeix a segments determinats de mercat, que en general es caracteritzen com una demanda de qualitat, entesa com a visitants conscienciats ambientalment i amb una certa capacitat adquisitiva. Els estudis empírics sobre la demanda estableixen que la demanda turística rural actual presenta unes característiques que poden homogeneïtzar-se com: capacitat adquisitiva i nivell cultural mitjà-alt, professionals independents amb edats

compreses entre 25 i 45 anys, de procedència preferentment urbana i disposats a sensibilitzar-se amb els espais rurals i gaudir d'ells.

Els turistes que decidixen realitzar turisme rural, tenen la intenció de trencar amb la formalitat del seu comportament en la ciutat. Busquen el camp i una oportunitat per a restituir les seues energies i l'equilibri. Un turista que valora la seua qualitat de vida, busca un poble xicotet, tranquil, amb naturalesa viva i cultura local atraient.

En qualsevol cas es necessita professionalització per a satisfer l'exigència de qualitat dels clients, que servisca per a comercialitzar els productes de turisme rural. El turisme en l'espai rural ha de reunir almenys dues condicions: a) posar en el mercat productes de qualitat i b) una comercialització correcta (Altés, 1995). L'oferta turística rural ha d'adaptar-se a les exigències d'aquesta demanda, però s'ha de tindre en compte que l'oferta turística no sols està composta per recursos naturals sinó que és un conjunt d'allotjaments, instal·lacions, estructures d'oci, així com recursos naturals i arquitectònics existents en zones d'economia predominantment agrícola. En aquest sentit, encara que és possible afirmar que l'oferta turística rural espanyola és rica i variada quant a recursos naturals i arquitectònics, no pot dir-se el mateix en els seus restants components, sobretot de l'allotjament.

1.1.2. ELEMENTS QUE COMPONEN L'OFERTA DEL TURISME RURAL.

La situació de la demanda, com s'ha vist anteriorment, afavorix l'aparició d'un nou model turístic basat en l'oferta de nous allotjaments i activitats mitjançant l'ús i recuperació del patrimoni rural, els seus recursos monumentals, naturals i l'arquitectura popular. El repte d'aquest nou model d'oferta és respondre a les distintes motivacions dels diferents segments de mercat que demanden aquest turisme rural. S'ha de realitzar una distinció a l'hora de parlar de producte turístic (Serra, 2002): a) el *producte turístic individual o específic* (per exemple un allotjament de turisme rural o una empresa d'activitats d'oci) i b) el *producte turístic total*, que és la combinació de

diversos productes turístics específics (per exemple el turisme rural en la Vall del Jerte a Càceres, amb les distintes empreses d'allotjament i activitats d'oci oferides). Els productes turístics es componen d'uns serveis bàsics (allotjament i alimentació) i uns serveis complementaris, que aporten caràcter i qualitat, és a dir, valor afegit i, per tant, diferenciació. A més els productes de turisme rural necessiten un bon estat de conservació dels recursos naturals, allotjaments integrats en l'entorn, comerços on trobar artesanía i productes de la terra, restauració basada en la gastronomia local, serveis d'activitats complementàries i una adequada senyalització (CEFAT, 1994). Sense necessitat que es produïsquen grans canvis en l'entorn en qualsevol localitat d'oferta turística rural, es beneficien entre altres els següents sectors (Reyna, 1994):

- L'hostaleria (hotelera i restauració).
- El comerç tradicional.
- Els serveis de manteniment en general (sanitaris, reparació de vehicles, etc.)
- Les comunicacions.
- La construcció en general. Una de les claus d'una bona oferta de turisme rural es basa en el manteniment i rehabilitació del patrimoni arquitectònic del poble, especialment les cases d'arquitectura popular de cada regió, i no sols dels monuments com s'ha entés fins ara.

La visita a qualsevol destí de turisme rural implica la combinació de diferents components com el transport, l'allotjament, les atraccions i l'ús de distints serveis. Així, les parts que conformen el **producte «turisme rural»** podrien centrar-se en recursos turístics, activitats, allotjament i serveis (Taula 1). Els recursos turístics són la matèria primera, a la que s'ha d'afegir els serveis. Aquests serveis poden ser bàsics, com l'allotjament o l'alimentació, o complementaris, que són els que rodegen als serveis bàsics i els aporten caràcter i qualitat. A més dels serveis cal afegir les activitats complementàries, per a després establir l'estratègia de comercialització.

Taula 1. Producte de Turisme Rural: Principat d'Astúries

PRODUCTE	TIPUS DE RECURS
NATURALESA (Recurs passiu) CULTURA (Recurs passiu) PRINCIPALS CIUTATS (Recurs passiu) RUTES I TURISME ACTIU (Recurs actiu)	RECURSOS TURÍSTICS
GASTRONOMIA RUTES	ACTIVITATS
ALLOTJAMENT	SERVEIS BÀSICS
INFORMACIÓ COMUNICACIONS FULLETS I CATÀLEGS MULTIMÈDIA IMATGES ITINERARIS	ALTRES SERVEIS

Font: www.infoasturias.com (2009)

1.1.2.1. RECURSOS TURÍSTICS

En l'estudi dels recursos s'ha de tindre en compte si aquests són recursos passius, on el turista és un simple espectador, o actius, on el turista pot participar realitzant activitats, perquè les infraestructures o l'entorn ho permeten. Dins dels recursos passius estarien els recursos naturals, el patrimoni històric-artístic i les manifestacions culturals. Els recursos actius comprenen les activitats esportives, socioculturals, participació en les tasques habituals de l'espai rural, etc. Un esquema clar dels distints recursos passius amb què compta l'oferta turística podria ser el que arreplega la Taula 2.

Taula 2. Recursos passius

Recursos naturals	Patrimoni històric– artístic	Manifestacions culturals
Paisatges	Monuments	Folklore
Clima	Arquitectura popular	Gastronomia
Parcs naturals	Castells	Celebracions religioses
Àrees de recreació	Escultura	Festivals artístics
Camins, sendes, rutes	Artesania	Fires
Fauna	Jaciments	Carnestoltes
Flora		Costums i tradicions populars

Font: Greciet, 1994.

1.1.2.2. ACTIVITATS

Les activitats turístiques són un factor de primer orde per a atraure turistes. Les activitats turístiques en el medi rural s'han de caracteritzar per ser respectuoses amb el medi ambient, natural i social, i estar basades en els recursos naturals i culturals existents en la comarca en concret. En general s'han de distingir entre les activitats que es realitzen dins dels allotjaments i les exteriors. La vida en l'interior de la casa ha de ser activa. Un allotjament de turisme rural no ha de ser únicament un lloc per a descansar en l'habitació, sinó que ha d'estar preparat per a què el turista pugui realitzar diverses activitats com a jocs de taula, lectura, concerts, degustació de productes típics, exposicions, cursos de pintura, restauració de mobles, etc. D'altra banda, el turisme rural és una forma de convivència amb el nostre ecosistema. Per això, són moltes les activitats que el turista pot realitzar en l'exterior de l'allotjament, que li permetran un contacte amb el paisatge natural i cultural del destí (Buttler, 1999). Hi ha activitats conegudes i altres que poden crear els propis allotjaments, però sempre han de ser participatives (passejos, esports d'aventura, rutes a cavall, faenes agrícoles i ramaderes, rutes de muntanya, etc). Atenent als recursos en què estan basades cada una de les activitats o el medi en què es desenvolupen (Taula 3.) tindrem activitats d'aigua (bany,

piragüisme, pesca, descens de canons, etc.), activitats de terra (senderisme, rutes a cavall, cicloturisme, caça, etc.), activitats d'aire (ala delta, parapent, etc.) i altres activitats basades en valors naturals (rutes ecològiques, centres d'interpretació, etc.) en cultura i costums (rutes gastronòmiques, rutes d'arquitectura popular, rutes historicoartístiques, etc.).

Taula 3. Activitats (Recursos Actius)

Activitats esportiu – recreatives	Activitats soci – culturals	Participació en activitats de l'espai rural	Altres
Muntanyisme	Artesania	Activitats agrícoles	Pintura
Recorregut de rius	Idiomes	Ramaderia	Fotografia
Senderisme	Estudi de la flora	Tallers de forja, cistelleria, etc.	Termalisme
Espeleologia	Estudi de la fauna	Fabricació de productes autòctons	Activitat ecològica
Rutes a cavall	Estudi del medi ambient		
Cicloturisme			

Font: Greciet, 1994.

1.1.2.3. ALLOTJAMENT

Per a oferir serveis d'allotjament en el medi rural, es poden construir hotels, hostals o cases rurals. Per a construir es necessita disposar de diners i una afluència regular de turistes per a assegurar el retorn de la inversió. Aquesta alternativa moltes vegades no està a l'abast dels pobladors o inversionistes que desitgen invertir en un potencial destí, on quasi el 100 % són empresaris de xicotetes empreses.

Una altra alternativa, més còmoda i pràctica és condicionar, habilitar o rehabilitar una casa ubicada en el camp, conservant l'estructura tradicional

autòctona de la comunitat on s'ubica. Pot ser una casa que els seus propietaris van construir per a satisfer la necessitat de vivenda familiar, una vivenda multiús per a compartir activitats agrícoles i ramaderes, etc. Aquesta és una alternativa viable, però subjecta a diversos factors, com:

- La ubicació estratègica
- La interacció amb els recursos naturals/culturals
- Que oferisca l'oportunitat als turistes de gaudir de la bellesa i naturalesa i cultura local.

Les principals claus d'un allotjament en el medi rural són la seua integració amb l'entorn i la seua funcionalitat. És important tindre en compte la ubicació de l'allotjament, el tipus de construcció acostant-se el més possible a l'arquitectura de la zona, el disseny interior, els accessos, el tipus d'acollida (allotjament, allotjament i desdijuni, mitja pensió o pensió completa) i la restauració.

La planificació del turisme involucra el rescat del disseny original de les vivendes (bigues de fusta, teules de fang cuit, etc.) i, també, del disseny interior de la casa. Les finestres i les portes han d'estar orientades de tal manera que el paisatge i els recursos de l'entorn siguin vistos en primer pla. No s'ha d'oblidar que el paisatge és un dels principals atractius per als turistes. Un allotjament rural posseïx determinades característiques que el diferencien dels allotjaments urbans. Cuidar els detalls, dissenyar l'interior d'acord amb la zona, aprofitar l'estructura existent, etc. Són requisits per a aconseguir que el client estiga satisfet. Són moltes les característiques que han de tindre els allotjaments de turisme rural, ja que són llocs diferents de les habitacions en un hotel tradicional. La realitat d'un propietari d'un allotjament rural és diferent de la de l'empresari tradicional i, per això, si té oportunitat de narrar idees i fets més rellevants del lloc ho ha de fer. La relació turista/empresari ha de ser dinàmica. Per a definir el producte bàsic o tangible d'un allotjament rural (allotjament o un llit on dormir) i les possibilitats d'augmentar el valor d'aquest producte (producte augmentat), s'ha de tindre en compte el segment de mercat a què l'allotjament es dirigeix, a fi de dissenyar el producte bàsic i l'augmentat,

en funció dels beneficis bàsics buscats pel client, de manera que s'incremente l'atractiu de l'allotjament.

En el cas dels allotjaments rurals, detalls com una xocolatina en l'habitació, flors seques o acabades de tallar, llibres de lectura sobre la zona a disposició del client, complements de bany amb embolcalls «rústics», etc., constitueixen detalls de producte augmentat tan sols pel que fa a l'habitació. Si el personal cuida de no fer soroll per a no pertorbar la tranquil·litat dels clients, si hi ha activitats d'animació i entreteniment, a més augmentarà el valor del producte. D'altra banda l'accés i la senyalització de l'allotjament, la piscina, els jardins, etc., són elements externs a l'allotjament que augmentaran també el valor del mateix. A més de tots eixos elements tangibles, l'amabilitat del personal, la qualitat del servei, l'atenció personalitzada i la gestió correcta dels temps d'espera en el restaurant, l'atmosfera, l'ambient, la imatge del producte i l'empresa, constitueixen també aspectes essencials del producte augmentat. Per descomptat, el gran valor afegit és el coneixement per part dels propietaris d'allotjaments de turisme rural de la zona en què es troben ubicats per a poder suggerir excursions, visites, restaurants, etc.

La rendibilitat dels allotjaments de turisme rural està en funció del tipus i lloc on estiga situat el referit allotjament (prop de la muntanya, de la costa o de parcs naturals). Els principals tipus d'allotjaments són: l'hostaleria rural, el lloguer de cases rurals, el lloguer d'habitacions, el càmping rural i altres formes com els balnearis, monestirs, pobles recuperats, cabanyes turístiques, granges-escola, albergs, etc. (García Henche, 2003). L'*hostaleria rural* són les places hoteleres que s'oferixen, d'acord amb la reglamentació de cada comunitat autònoma, en hostals, xicotets hotels, pensions etc., on el nombre d'habitacions supera al de les cases rurals. Es tracta de l'hostaleria més tradicional: hotels, hostals i pensions, que adquirixen noms com Posada, Hostatgeria, Hostal, Casalot, Molí, etc. Aquest tipus d'allotjaments, si són de nova construcció, han de respectar l'arquitectura tradicional de la zona. A manera d'exemple, *Rusticae* és una associació que arreplega aquest tipus d'hotels, triant els que complixen característiques de qualitat entesa pel tipus de construcció, la tradició, l'hospitalitat i el servei. Les *cases rurals* són el conjunt d'allotjaments

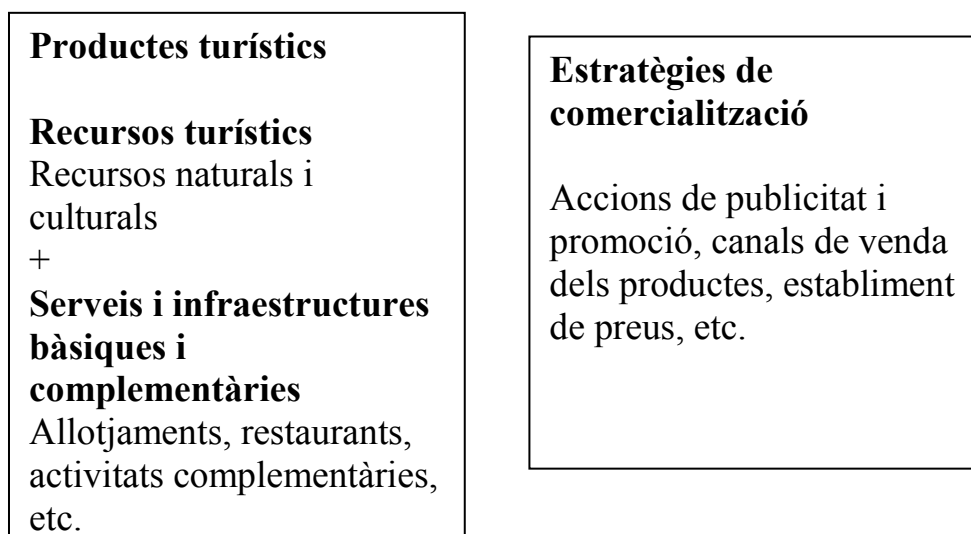
típics que existixen en les distintes comarques rurals i que són destinats com a allotjament a turistes. A Espanya existixen més de 6000 cases rurals entorn de les quals es mou un negoci de 240 milions d'euros, que creix a un ritme anual de 14,2%, segons Ruraltur (2003). De la mateixa manera, depenent del lloc en què estiga situada la casa rural, la rendibilitat que es pot traure al negoci és d'entre un 8 i un 10% a l'any, i en uns 10 anys es pot recuperar la inversió. Com més prop estiga de muntanyes, estacions d'hivern, parcs nacionals, balnearis o grans ciutats, la rendibilitat és major, per la gran demanda per a acudir a aquests llocs. Les cases rurals, generalment, solen ser gestionades per economies domèstiques, per famílies que usualment habiten també les cases i exploten el negoci. A més, sol ser gent pròpia de la zona, encara que cada vegada hi ha més joves emprenedors que es llancen a l'aventura d'invertir en aquest tipus de negoci i deixen la ciutat per a això. Respecte als *càmping*, són espais de terreny públics o privats dotats de les instal·lacions i serveis que marca la legislació per a dedicar-los a l'ús turístic. El servei que es presta en un càmping consisteix a facilitar l'estada en tendes de campanya, remolcs habitables o qualsevol element semblant fàcilment transportable. Quan s'utilitza el terreny annex a una casa de camp o el terreny dins d'una explotació agrícola es denomina càmping rural. Quant a les *cabanyes turístiques*, són vivendes prefabricades construïdes amb fusta de qualitat, amb bones condicions d'habitabilitat. El funcionament és igual que el d'una casa de lloguer, comptant que el seu cost inicial és molt inferior al d'una vivenda permanent. Per la seua banda, les *granges* tracten d'oferir un allotjament en una casa de camp integrada dins d'una explotació agropecuària. Els amos s'han de dedicar a tasques agrícoles i/o ramaderes. Se sol oferir a més de l'allotjament i els menjars, la possibilitat que el turista participe en algunes de les tasques pròpies de la granja. Aquesta modalitat es coneix amb el nom d'agroturisme. També s'oferta la granja per a allotjar a xiquets i joves, a fi de desenvolupar allí programes educatius, activitats recreatives i de descobriment del medi rural, la qual cosa es denomina granja-escola. Finalment, els *albergs* són una modalitat d'allotjament destinada a viatgers joves, la construcció del qual pot ser una casa de camp, un castell o un hotel convencional. Els dormitoris solen estar separats per sexes i en cada un d'ells pot haver-hi uns quants llits. Uns tenen un horari concret i altres estan oberts dia i nit.

1.1.2.4. ALTRES SERVEIS (RESTAURACIÓ, ARTESANIA I PRODUCTES LOCALS)

Com s'ha dit, als recursos turístics cal afegir-los els serveis turístics, per a completar el producte turístic rural. Aquests serveis poden ser bàsics, com el transport, l'allotjament i la restauració o complementaris (Taula 4.), com la informació, els serveis sanitaris, els bancs, l'animació esportiva i sociocultural etc. La restauració és tot procés que implica l'elaboració, presentació i servei de menjars i que pot ser ofert integrat en l'allotjament rural, o independent d'aquest. En la restauració rural, la utilització de productes de la terra donarà un valor afegit a l'oferta turística de la zona.

L'artesanía, les plantes medicinals, la mel i els productes propis de la comarca, poden contribuir a augmentar els ingressos procedents de la comercialització d'altres productes o de l'oferta d'allotjament. És, a més, molt important la bona comunicació de les zones turístiques, amb carreteres ben senyalitzades i, en aquest sentit, els propietaris d'allotjaments i empreses d'activitats d'oci han de col·laborar amb les entitats públiques per a facilitar l'arribada als establiments dels turistes, amb senyalització suficient, clara i adaptada a l'entorn. En definitiva, una vegada analitzats tots els components de l'oferta de turisme rural, es pot concloure que el model que definiria la mateixa seria el que reflexa la Figura 1., (Greciet, 1994).

Figura 1. Oferta de turisme rural

Font: Greciet, 1994.

A partir d'aquest model, a l'hora de definir l'oferta de turisme rural caldria tindre en compte els recursos que té l'entorn (naturals, manifestacions culturals, patrimoni historicoartístic, folklore, gastronomia, etc.) i especificar quins d'aquests recursos poden tindre major interès per als turistes. A més cal identificar els serveis, equipaments i infraestructures de la zona, i establir els punts forts i dèbils dels mateixos.

Els productes turístics són intangibles. Per això, és fonamental dissenyar el seu contingut informatiu per a aconseguir la seua tangibilitat (Bigné, 2000). Però aquest contingut no ha de ser únicament la literatura del fullet promocional, sinó que ha d'incloure diverses accions:

- Itineraris senyalitzats.
- Mapes, guies i publicacions.
- Guies i acompanyants.
- Centres de recepció per a l'acollida, informació, activitats, animació i serveis necessaris.
- Allotjaments amb un determinat disseny arquitectònic i basats en l'hospitalitat.
- Intermediaris com agències de viatges, associacions, tour-operadors i mitjans de comunicació.

Taula 4. Serveis turístics.

Bàsics		Complementaris	
Transport	Allotjament	Restauració	Informació
Carreteres	Hostaleria rural de qualitat (paradors, posades)	Menjar dins de la casa rural	Àrees recreatives
Aparcament	Lloguer de casa rural	Restaurant	Serveis sanitaris
Senyalització	Lloguer d'habitacions	Bar	Serveis religiosos
Estació d'autobusos	Allotjament en granges i masos (agroturisme)	Hostatgeria	Establiments d'alimentació
Estació ferroviària	Ciutats de vacances		Animació sociocultural
	Càmping rural		Bancs
	Albergs i refugis		

Font: Greciet, 1994.

En resum, les condicions que ha de reunir qualsevol projecte de turisme rural serien les següents:

- El paisatge, l'entorn i la qualitat de vida del medi rural han de ser conservats i mantinguts, i a això contribuïx en gran manera l'agricultura familiar.
- La capacitat d'acollida de la població rural per a abordar el problema del turisme de manera positiva. Això pressuposa una prèvia concertació entre els agents locals i una formació apropiada.
- Una oferta suficient de serveis en el lloc, adaptats a les normatives actuals, a fi de fer front a les necessitats immediates dels turistes.
- Una organització del transport i infraestructura suficient per a permetre un desenvolupament moderat dels serveis que es presten.
- Una estructura de sosteniment amb vista a estimular les iniciatives i les instal·lacions a nivell local.

1.1.3. COMERCIALIZACIÓ DE L'OFERTA TURÍSTICA RURAL

El turisme rural es pot beneficiar de l'aplicació del màrqueting, igual que ho fan els centres de turisme tradicionals. Els destins de turisme rural han de trobar la forma d'establir el millor canal de distribució, el *target* de clients, etc. El Pla de Comercialització compta amb quatre elements principals: el producte, el preu, la distribució i la comunicació (Santesmeses, 2004). Les quatre parts han de ser congruents entre si, el disseny del producte de turisme rural no pot fer-se sense haver pensat el preu a què es podrà vendre, el canal de distribució pel qual es projecta fer-ho i la forma per la qual es donarà a conèixer en el mercat (publicitat, promoció, relacions públiques, etc.). El producte de turisme rural es caracteritza per ser públic ja que el seu accés està obert a totes les persones que ho demanden, el que crea problemes de control, conservació i accés. Per això, promocionar una zona rural no és només vendre la referida zona, sinó que el màrqueting s'ha d'enfocar a la gestió que pot ajudar al desenvolupament, tenint en compte que la qualitat del producte ha de ser

protegida. El turisme rural no pot gaudir d'un èxit desmesurat, ja que aquest èxit canviaria l'oferta del producte (si un poble té molt d'èxit atraurà la inversió i el desenvolupament de serveis turístics, la qual cosa perjudicarà tant els habitants locals i a la demanda a llarg termini). Les zones rurals són propenses a pressions de grups no controlats que poden destruir el benefici que es busca amb aquest tipus de turisme i, és ací on el màrqueting ha de promoure activitats que conduïsquen a un millor coneixement i a un canvi social, utilitzant un llenguatge persuasiu per a animar als usuaris de les zones rurals a ser respectuosos i a sotmetre's a un codi de conducta rural (Gilbert, 1989). La primera cosa que s'ha de tindre en compte són les necessitats dels consumidors, que demanden un altre tipus de vida i condicions, formes de turisme més individuals, un turisme nou, vacances més personalitzades i un major gaudi de la naturalesa. Aquestes demandes han de ser satisfetes, per a la qual cosa s'ha de realitzar una planificació que pose de manifest els punts forts i dèbils de l'àrea marcant, després, una sèrie d'objectius buscant l'harmonització entre entorn, comunitat local i visitant (oferta/demanda).

Posteriorment, es formularà l'estratègia de màrqueting (Kotler, 1993). Ja s'ha dit anteriorment que el producte està compost per serveis. Un dels serveis base és l'allotjament, però al client no li dóna igual dormir en una casa rural que en una altra, sinó que li influiran els serveis complementaris com el servei d'habitacions, la restauració, l'oferta d'activitats, etc. Aquests últims serveis són els que determinen la decisió de compra i són en els que ha de basar-se l'oferta turística rural perquè els seus productes resulten atractius.

Taula 5. Qualitat d'allotjaments de Turisme Rural

Atributs de prestació
Llits en bon estat Accés directe Ximenera en bon estat Banys en bon funcionament Roba de llit, efectes de cuina i bany nets Provisió de llenya o un altre combustible ecològic Informació sobre dispositius de seguretat de la casa, extintor, i farmaciola completa.
Atributs de l'actitud
Forma de relacionar-se amb els amos si ho desitja el turista Independència i intimitat dels turistes Informació de destí de turisme rural Amo o responsable de la casa localitzable les 24 hores Entrega de la casa o habitacions en bon estat i revisades Assenyalar les pautes per a la convivència harmònica entre amos i turistes Tindre a disposició del turista serveis per a la seua diversió

Font: Ruraltur, 2003

Els oferents de turisme rural han de tindre clar que la naturalesa, el paisatge i la tranquil·litat són els elements que atrauen a la població urbana, però aquests elements no són suficients per a retindre. Gilbert (1989) estableix que el producte rural està format per uns beneficis bàsics (quan el turista va a l'àrea rural busca el benefici de la comunicació amb la naturalesa o escapar de la quotidianitat, relax, canvi de rutina, etc.), pel tangible (la forma en què el benefici bàsic es tradueix físicament: àrees obertes, edificis, serveis, etc.) i pel producte potenciat, que és l'oferta completa del producte (el benefici que el turista percep pot modificar-se per la senyalització, els fullets, les oficines d'informació, etc., augmentant la satisfacció del turista).

L'element preu juga un paper important en la comercialització i rendibilitat d'una oferta de turisme rural a llarg termini. El preu s'ha d'ajustar a les necessitats del mercat a què es dirigix l'oferta, i tenint en compte el mode

general de l'establiment de les tarifes turístiques, en funció de les temporades, els caps de setmana, ponts o esdeveniments especials, grups o demandes especials (Middelton, 1994).

Una vegada definit el producte i establert el preu, cal fer arribar el producte turístic al mercat i comunicar la seua existència. A nivell de màrqueting turístic aquests dos elements (distribució i comunicació) es troben molt units.

Una de les formes de distribució més emprades en turisme rural, és la comercialització directa, per mitjà de les Centrals de Reserves i Internet, que faciliten la tasca a empresari i client (Martín, 2002). L'establiment d'una Central de Reserves a nivell comarcal, regional o autonòmic, que reunisca els empresaris del seu àmbit suposa aconseguir una comercialització més eficaç, ja que reduïx el cost i facilita la compra al client, el qual amb una sola telefonada pot obtindre informació i reservar l'allotjament que més li interesse (Crosby, 1993).

Normalment la Central de Reserves és l'encarregada d'elaborar fullets i comercialitzar els productes turístics rurals en el seu àmbit d'actuació, tant de forma directa com a través d'intermediaris. Les Centrals de Reserves són l'enllaç entre productor i consumidor, per tant han d'oferir al client tota la informació que demande sobre cada producte (característiques, tarifes, informació, consells útils, etc.). Segons Ruraltur (2003) una de les causes de les deficiències en la comercialització del turisme rural és el baix nivell de marques, fent menys efectives les accions de les Centrals de Reserves.

Existixen molt distints mitjans de comunicació del producte turístic rural, com els fullets (instruments de venda, d'altra banda), i les fires, a més de les guies d'allotjaments rurals i les revistes especialitzades en turisme rural, ecològic, etc. Aquests instruments de comunicació han de despertar curiositat i captar l'atenció del públic i esforçar-se a transmetre un missatge coherent. Però, no es tracta de convèncer als receptors del missatge que compren el producte sinó que s'ha d'intentar provocar un canvi d'actitud o comportament, cap als recursos naturals o culturals (Traverso, 1996).

1.2. CONCEPTE DE RUTA TURÍSTICA.

1.2.1. LA RUTA TURÍSTICA. ELEMENTS.

Es considera una Ruta Turística a aquell itinerari que unix uns quants centres turístics o que enllaça diversos recursos. La Ruta Turística està orientada a facilitar serveis en una zona aprofitant una sèrie de recursos. Al llarg del temps i segons els atractius existents en cada territori i també tenint en compte les apetències de la demanda, s'han anat creant les diferents rutes. En altres casos la pròpia administració turística ha dissenyat i creat aquestes rutes, dedicades a promocionar corredors que han aprofitat diversos recursos. Es tracta, per tant, d'unir atractius i oferir-los convenientment enllaçats perquè el turista pugui romandre més temps en una regió que si només visitara un atractiu. En la ruta se suma el territori o la successió d'aquests als atractius que units de manera temàtica, però al llarg de l'espai, s'oferixen de forma ordenada.

Està clar que en aquest concepte s'unixen el territori amb els recursos, com una oferta única, per la qual cosa té un suport espacial amb particular relació amb el paisatge. En aquesta proposta les activitats a desenvolupar relacionades amb el paisatge han d'estar organitzades i programades. Ha d'haver-hi una proposta elaborada, bé siga per l'administració turística, o per una entitat privada. A més el concepte de Ruta Turística té una validesa quasi mundial, ja que trobem rutes d'aquest tipus en totes les destinacions turístiques. La nostra proposta és que en cada ruta com a espai de recorreguts turístics relacionats amb el tema que la definisca siga possible localitzar uns espais singulars, en els que emplaçar un observatori dirigit específicament al visitant interessat per la temàtica de la referida ruta, però tenint en compte el fet global del paisatge. Aquests espais ens parlaran de la cultura tradicional en general relacionada amb el territori. La nostra proposta és que en cada ruta es localitzen uns paisatges que siguin verdaderament singulars i representatius, i a més incloguen en el seu àmbit manifestacions de la cultura tradicional. Aquesta proposta estaria en relació amb els que són els catàlegs i cartes del paisatge, però la nostra intenció és relacionar-la amb les manifestacions de la

cultura tradicional. Una vegada localitzats aquests llocs, haurà de realitzar-se sobre ells una Fitxa de Paisatge, com la que proposem (Taula 6.).

Una vegada localitzats i inventariats aquests llocs, si fóra possible s'haguera de proposar una protecció sobre ells per considerar-los Paisatges Singulares, si hi ha la normativa que ho permeta. El pas següent és que aquest paisatge d'indubtable interès es convertisca en recurs, per a la qual cosa haurem de localitzar-lo, senyalitzar-lo, fer-li els accessos adequats, perquè el lloc siga un entorn còmode tant per a l'arribada com per a la seua estada.

Amb la documentació i el material gràfic que hàgem obtingut en el treball d'investigació sobre aquests paisatges, podrem realitzar uns panells explicatius que ens aclarisquen aquella vista que podem apreciar. En aquesta informació haurem d'integrar tots els aspectes i proporcionar una informació total al visitant. Aquests elements significatius hauran de localitzar-se prop d'itineraris de senderisme o de camins aprofitats per a activitats d'oci. I aquests enclavaments hauran d'unir-se per a proposar recorreguts per les diverses zones. Un senzill fullet de mà oferit en l'oficina de turisme o en els ajuntaments servirà mitjançant una cartografia simple perquè es puguin acostar els visitants, proporcionant-los informació complementària en aquest mateix suport.

Respecte a la protecció d'aquests paisatges, veiem que la UNESCO ha declarat alguns, després nosaltres hauríem de tractar de protegir aquests espais singulars, ja que la situació comença a ser preocupant quant als canvis exagerats en les formes d'explotació, que portaran com resultat profundes alteracions en els paisatges. En el nostre cas, açò és especialment important amb la industrialització, la pressió immobiliària o el propi desenvolupament regional que precisa de cablejats, antenes, aerogeneradors i altres múltiples impactes que des de qualsevol zona rural observem avui.

Sabem que aquesta proposta és lenta i costosa, però podríem començar amb accions molt simples de caràcter municipal, per a comprendre més tard un espai major. D'altra banda cal investigar en les normatives tant culturals com mediambientals per a veure de que manera trobar les fórmules de protecció adequades.

Taula 6. Fitxa de paisatge

Localització. Coordenades. Cartografia existent. Cartografies antigues
Terme Municipal.
Accessos
Toponímia del lloc i dels terrenys pròxims
Tipus de sòls
Rius. Barrancs
Accidents geogràfics destacables
Vegetació silvestre predominant
Cultius
Xarxa de camins i sendes
Tipologia de les finques
Jaciments arqueològics observables
Manifestacions artístiques
Arquitectura tradicional. Edificis complementaris. Terrasses, bancals i altres modificacions territorials
Interaccions observables de l'home sobre el territori
Aspectes visuals
Perfils
Llocs destacats. Panoràmiques. Visions angulars
Impactes observats. Sobre l'entorn. En la visual. Localització.

Font: Elaboració pròpia

1.2.2. EL PAISATGE COM A PATRIMONI

En la Carta del Paisatge Mediterrani promulgada a Sevilla en 1992 es diu que el paisatge “és la manifestació formal de la relació sensible dels individus i les societats en l'espai i en el temps amb un territori més o menys modelat pels factors socials, econòmics i culturals. El paisatge és així el resultat de la combinació dels aspectes naturals, històrics, funcionals i culturals”. A partir d'aquesta definició en què s'integren en l'espai geogràfic els matisos culturals podem molt bé comprendre com en la nova concepció del patrimoni, el paisatge siga un important recurs.

Tradicionalment el turisme ha aprofitat el paisatge com a atractiu, i són de nou els Romàntics, tant escriptors com viatgers, els que posen la nota d'atenció en el paisatge. D'aquesta preocupació ens parla la nominació dels primers Parcs Nacionals als Estats Units en 1871, i la creació de la Xarxa de Parcs en 1917. L'interés pels temes de la naturalesa, per tant ve d'antic, i en 1947 ja s'organitza la Primera Conferència Internacional per a la Protecció de la Naturalesa, i en ella ja es promouen la creació de les Reserves i Zones Protegides. A Espanya, la Llei de Parcs Nacionals és de l'any 1916, existint decrets proteccionistes des de 1962: *"podran classificar-se com a Llocs Naturals, a més dels paratges agrestos, els elements o particularitats del paisatge en extrem pintorescos i d'extraordinària bellesa o raresa com ara penyals, pedres bambolejants, arbres gegants, cascades, grutes, congostos, etc."*. Però des d'aquests primers esbossos de protecció fins a les actuals propostes d'aprofitament dels paisatges com a recurs turístic, ha transcorregut un important període. Avui es considera el paisatge cultural com les diferents manifestacions de la interacció entre l'home i el medi ambient. I dins d'açò s'han de classificar els diversos paisatges i avaluar-los de cara a una perfecta utilització turística. Però les definicions del paisatge són molt diverses i unes insistixen més en els caràcters físics del paisatge i la seua morfologia, altres per la varietat de les espècies de flora i fauna que guarden; però a aquests aspectes hem d'afegir també les empremtes humanes que l'activitat al llarg de la història ha deixat en eixe espai físic. D'ací el component cultural, dinàmic i complex que posseïx el paisatge com a patrimoni, i pel mateix la necessitat de protecció. El paisatge no és el que observa el visitant, això és la imatge, és la foto i aquesta hem d'omplir-la de les interaccions que es produïxen entre tots els elements naturals i humans que en aquest territori conviuen i a més hem de ser capaços de comprendre-la al llarg del temps com a procés successiu i continuat. Per això el paisatge és un document que ens explica la cultura d'un territori, com a manifestació geogràfica de la vida dels pobles que ho transformen. El paisatge és una mostra més de la identitat cultural d'una regió i moltes vegades ens explica formes de vida i costums de les gentes d'eixa zona. Així el paisatge ens parla de la propietat de la terra, de l'herència, de la tipologia de cultius, de la xarxa de comunicacions, de les devocions, ens explica l'arquitectura i ens fa entendre l'alimentació. És l'espai ple de les

manifestacions humanes, el que distingix els habitants d'eixa terra, dels d'un altre paisatge. Moltes vegades un paisatge ens explica més dels seus habitants que la lectura de molts llibres; un paisatge boscos oferix unes característiques en la cultura dels seus habitants, que no tindrà una zona d'aiguamolls o una altra de planes cerealístiques. Com a definició podem aplicar l'exposada en la Carta del Paisatge Mediterrani, que diu ser *“la manifestació formal de la relació sensible dels individus i les societats en l'espai i en el temps amb un territori més o menys modelat pels factors socials, econòmics i culturals. El paisatge és així el resultat de la combinació dels aspectes naturals, històrics, funcionals i culturals”* El paisatge és el llibre que explica la cultura de molts pobles i la seua identitat cultural estarà en relació amb ell. D'ací que el paisatge siga un element patrimonial més i que a més la seua comprensió siga una ferramenta important per a conèixer als pobles que es visiten; d'ací la importància que té el paisatge de cara al turisme, i en general el viatge com a educació.

La imatge de la transformació de la naturalesa per l'home constituïx el paisatge, i en l'actualitat el pas següent és que eixe paisatge que posseïx valors culturals siga reconegut per les distintes administracions, tant pel seu valor en si mateix com en la seua posterior utilització d'aquell com a recurs turístic. Aquesta mateixa evolució de l'ús del paisatge està dins de la seua pròpia característica dinàmica, els seus usos canvien en funció de la demanda, tant dels seus propis habitants com dels seus visitants. Per aquesta raó, els paisatges europeus van canviar amb la introducció de nous plantacions, posteriorment per les modificacions en les tècniques i ferramentes de cultiu i en l'actualitat per l'abandó de moltes zones, que de ser agrícoles van a convertir-se en terrenys forestals, amb un gran canvi qualitatiu relacionat amb tots els processos d'emigració i d'alternatives a l'agricultura.

Aquests canvis en el paisatge tradicionalment eren lents, decidits pels habitants de cada territori. En l'actualitat són fruit de corrents comercials i de l'intervencionisme dels governs amb les seues directrius, per aquesta raó és d'especial urgència el protegir els paisatges que posseïsquen característiques particulars. En relació amb açò sorgix un important tema, molt en debat pel canvi de funció d'aquests paisatges. De qui és el paisatge? Qui ha de

gestionar-lo, protegir-lo i aprofitar-lo? En quant que la naturalesa és transformada per l'acció de l'home, i no és el fet d'una persona aïllada sinó de la pervivència de la labor humana, el paisatge és un producte comunal, fruit de l'acció continuada dels seus habitants. Pel fet de ser de la totalitat de la població i d'aquesta a través del temps, hem de dir que el paisatge és de propietat comunal, encara en els casos en què l'ús del territori siga privat.

En els canvis d'ús del paisatge, i sobretot en la transformació dels espais productius del sector primari en espais protegits pel seu valor mediambiental o pel seu interès turístic, s'ha de considerar aquest tema. Aquest canvi d'ús va afectar enormement el paisatge i s'ha de regular, ja que es poden produir impactes diferents dels que ocorrien en la seua època d'ús agrícola, ramadera o forestal. Podem dir que el paisatge és un bé social encara que els usos de la terra puguen ser privats o comunals. I és necessari controlar també la intervenció dels agents externs que apareixen necessàriament a "regular" aquests nous usos del paisatge. Ens referim a les institucions governamentals del Medi Ambient, que a partir del reconeixement d'aquest pel seu valor mediambiental, estètic o turístic arriba a intervindre en eixos espais i moltes vegades equivocadament per ignorar que els veritables propietaris del paisatge són els grups humans que viuen en ell. Aquest error que sovint cometen les autoritats que regulen la naturalesa ha sigut causa de molts enfrontaments entre els habitants de "les zones protegides" i "les autoritats protectores". És el cas de les lluites entre els habitants dels Parcs Naturals europeus i els seus guardians, per la prohibició de l'activitat ramadera en certes zones, o la negació de tals forestals, altres conductes extractives i la caça (la seua prohibició). Per a evitar aquest problema en la gestió dels paisatges i per tant de les Àrees Naturals Protegides han d'intervindre representants de les comunitats que viuen en eixos mitjans naturals i que per tant són els seus veritables propietaris. En el cas de l'aprofitament del paisatge com a recurs turístic s'ha d'organitzar la seua gestió perquè els beneficis repercutisquen en les poblacions que residixen en la zona. Aquesta ordenació de cara a la gestió, és més fàcil quan l'espai és comunal que si és privat. Quan es tracta de territoris privats és més aïna una imposició de les regles que una acceptació de les

mateixes. D'ací que molts Governos tracten d'adquirir els terrenys en què s'assenten espais d'interés mediambiental.

El mateix ocorre en la presa de consciència ja que en les comunitats propietàries d'espais d'interés es produïx una identificació entre l'home i el seu territori, en valorar-lo, cuidar-lo i haver-lo protegit durant segles. El paisatge, és per tant, l'espai vital de les comunitats i reflectix el seu patrimoni i la seua identitat, per això aquestes han d'estar implicades tant en la seua gestió, com en la participació en els beneficis que produïsquen. I açò és vàlid tant per a activitats extractives com per a "els usos culturals del paisatge". La conservació del paisatge al llarg dels segles ha sigut tasca de les comunitats, per la qual cosa també ha de ser-ho la gestió a partir de la seua delimitació i l'estructuració de les tasques de protecció necessàries per a preveure i evitar els impactes que poden portar els nous usos del territori. Lamentablement, en la major part dels casos açò no ocorre, per la qual cosa el turisme si no s'organitza convenientment per a proporcionar beneficis per a les comunitats autòctones, no complix la seua verdadera funció social.

1.2.3. DEFINICIÓ DE PAISATGE CULTURAL

Vegem diverses definicions de paisatge cultural, tal com ho interpreta la documentació evolutiva de la UNESCO. L'any 1972 en la Convenció per a la Protecció del Patrimoni Cultural i Natural es deia que *"paisatges culturals eren els conjunts que combinen el treball de l'home amb la Naturalesa. Representen l'evolució de la societat i l'ús de l'espai al llarg del temps, davall la influència del medi ambient i dels col·lectius socials i culturals"*. L'any 1995 en la reunió per a la Conservació de Llocs Culturals integrats a les polítiques del paisatge, es diu que aquest és: *"L'expressió formal de les múltiples relacions existents en un període determinat entre l'individu o una societat i un espai topogràficament definit, on l'aspecte resulta de l'acció en el temps de factors naturals i humans i de les seues combinacions"*

Es coneix com a **paisatge cultural** a *"la unitat en què s'integren les activitats humanes i el medi natural establint una interacció dinàmica que es*

manifesta en fets i trets físics, testimonis del transcurs d'una societat sobre un determinat territori". Segons açò, la Convenció del Patrimoni Mundial defineix tres categories de paisatge culturals. Aquest sistema classificatori del paisatge la fa l'Organisme Internacional de cara a la seua Declaració d'eixes zones rellevants, com a Patrimoni de la Humanitat, com a paisatge cultural. La primera és la dels **paisatge creats per l'home i definits clarament**, ja que són espais construïts per al plaer i la contemplació, podem parlar de jardins i parcs que en molts casos estan units a altres monuments o espais monumentals. El cas del parc de Chapultepec, en la ciutat de Mèxic, és un bon exemple d'aquest tipus de paisatge. La segona classificació de paisatges són els **evolutius que s'han anat transformant per l'acció col·lectiva i mantenen els records del passat en la seua intervenció sobre el territori**, manifestant el seu aspecte dinàmic, i que són característics i definitoris. Són els paisatges agrícoles, forestals i ramaders i responen a l'evolució social, tècnica i econòmica d'eixes terres. Aquests paisatges es classifiquen com "*paisatge vestigi*" en quant representen un espai fòssil transformat que ja ha conclòs la seua modificació. Un exemple d'açò podrien ser les zones mineres que rodegen algunes poblacions i que reflectixen l'ús del territori per a un procés extractiu i la seua incidència en l'orografia, els camins, l'arquitectura i que hui són només un vestigi d'eixa acció en el passat. L'altre tipus de paisatge evolutiu és el "*paisatge actiu*" que és el que manté l'activitat i patix l'evolució continuada a causa de les accions dels seus habitants en les seues formes de vida tradicional. Finalment, es coneix com "*paisatge cultural associat*" aquell en què es troben manifestacions religioses, rituals o culturals associades al territori, i que la seua població és conscient d'elles. Ens referim per exemple a tots els centres cerimonials dels grups indígenes. No hem de quedar-nos només amb aquells paisatges que posseïxen un valor extraordinari a nivell mundial, sinó que hem de reflexionar sobre els paisatges culturals de caràcter nacional, estatal o local, que pel valor de reflectir la transformació del territori pel treball de l'home a través del temps, han de ser protegits. Hem d'ocupar-nos per tant de "els nostres paisatges", aquells territoris que no posseïxen una bellesa extraordinària, però que han sigut els habituals i tradicionals de cada zona i a més han sigut valorats pels seus habitants i pels seus veïns. El creixement desmesurat de les ciutats i una nova concepció de la naturalesa units a altres

raons tan diverses, fan que els paisatges pròxims a les grans ciutats adquirisquen un important valor per a l'oci i el descans. És interessant destacar l'abundància d'àrees naturals protegides pròximes a les grans ciutats com a llocs de repòs i pulmons per a les urbs. El cas de Massalavés entraria en aquest supòsit. Per aquesta raó, és imprescindible l'atenció del paisatge i la seua protecció contra incendis, impactes visuals, fums, destrucció i canvis de cultius. Açò precisa d'un procés de formació important a les comunitats propietàries d'eixos terrenys. De la seua atenció i benefici controlat actual, dependrà la seua vigència en el futur i la seua possibilitat d'evolució. El concepte de sostenibilitat té en relació al paisatge un valor especial, ja que la naturalesa ha de ser mantinguda per a ser gaudida i que continue proporcionant els seus beneficis per a generacions futures. I per tant el paisatge correrà la mateixa sort per la seua estreta vinculació a la naturalesa i a les activitats de l'home sobre ella. És interessant que prenguem consciència de la importància de qualsevol paisatge i no sols dels que tenen un renom universal. Partint de l'atenció dels nostres paisatges pròxims, podem valorar-los i gaudir-los; i ens portarà a admirar a la resta d'ells com a expressió de la identitat i de la cultura de cada poble. L'àrea del desenvolupament de gran part de les noves formes de turisme ha de ser la naturalesa i per tant la concepció que l'home té d'ella ha d'anar canviant. Tant la percepció dels habitants de les zones a visitar, com per part dels viatgers que han d'interpretar eixa naturalesa i sobretot han de saber respectar-la evitant els impactes que puguen produir. La naturalesa, el camp, la terra, tenen una nova funció que completa a les tradicionals de proporcionar aliments i oferir matèries primeres. Aquestes activitats extractives hauran de continuar però amb un criteri sustentable, i a més s'incorporen altres funcions "culturals" de la naturalesa, basades en l'educació, la visita, el turisme, en definitiva l'admiració dels seus valors i de les seues belleses. Però aquesta nova concepció precisa d'un procés formatiu important tant als residents, com als visitants i als tècnics que faran possible la relació turística.

1.2.4. EL PAISATGE I LA CULTURA TRADICIONAL

Hi ha una relació directa entre la cultura tradicional i els paisatges de tipus agropastoril i açò s'evidència quan es realitza una enquesta en el terreny sobre manifestacions productives tradicionals, com poden ser les activitats agrícoles; la relació entre els quefers agrícoles i el territori són evidents. En primer lloc, per començar pels aspectes negatius direm que les alteracions paisatgístiques dels territoris agrícoles s'inicien a partir de la transformació de la cultura tradicional i de l'abandó de les formes de tracció manuals o amb animals. Després de l'arribada de la força motriu de materials fòssils, com el carbó en les locomotores, o de combustibles líquids en la moderna maquinària agrícola, les transformacions en el paisatge rural han sigut imparables.

No pretenem mantindre l'agricultor unit a la seua aixada i a la seua cavalleria, només hem de constatar aquest fet i relacionar els estudis de paisatge amb els de la cultura tradicional, entenent per aquesta aquella que ha utilitzat els mitjans de producció habituals en cada territori, amb els problemes de validesa d'aquesta definició que a Espanya es veu transformada radicalment en la seua elaboració amb l'arribada de les fórmules de producció franceses, en l'últim terç del segle XIX. Però creiem que podem entendre una forma d'acostament a la comprensió del paisatge a través de la investigació de la cultura tradicional. Quan parlem de cultura tradicional, ens estem referint a un període que conclou a mitjan anys seixanta, quan els sistemes productius es modifiquen, sobretot per l'arribada dels tractors.

1.3. ANÀLISI ESTRATÈGICA DEL TERRITORI DE MASSALAVÉS.

Una Anàlisi Estratègica es caracteritza per ser un instrument l'objecte del qual és la recuperació, adquisició o/i millora d'un posicionament concret d'un territori a partir de la seua capacitat de concebre una estratègia global, a llarg termini i consensuada, dotant al territori d'uns elements de competitivitat que permeten el progrés econòmic i social del mateix. En aquest context, el *turisme*

i la seua conseqüent planificació es presenta com un aspecte sectorial de desenvolupament econòmic, podent convertir-se en una excel·lent via de solució a diferents problemes socials i econòmics que es presenten en els municipis. Aquesta *diversificació econòmica* que atorga el desenvolupament del producte o productes turístics locals, permet evitar la possible dependència dels diferents municipis de la Ribera Alta i concretament de Massalavés en un o altre sector econòmic concret, (el que suposa de risc en moments de recessió o crisi del sector) i com a mínim, amplia les possibilitats de desenvolupament econòmic local. Així també, el desenvolupament de la planificació turística local i la seua conseqüent posada en marxa, suposa una oportunitat per a recuperar i/o conservar els valors *patrimoniales*, siguen aquests culturals, arquitectònics, folklòrics i/o gastronòmics que, usualment es troben per desgràcia en precària situació. El turisme possibilita també una gestió sostenible dels recursos naturals, es pot aconseguir no sols protegir el *patrimoni natural*, sinó, desenvolupar-lo i millorar-lo. La metodologia seguida en la realització de l'estudi és un compendi de diverses ferramentes i tècniques metodològiques que s'han considerat les més adequades per a aconseguir els objectius de treball, utilitzant elements propis del màrqueting i la planificació estratègica local, així com també, dinàmiques de participació social, a les que se'ls ha donat especial rellevància. S'ha realitzat una recopilació i tractament de *fonts secundàries*, estadístiques de l'Institut Valencià d'Estadística, documentació de l'Agència Valenciana de Turisme, Diputació de València i altres entitats, realitzant una recopilació bibliogràfica exhaustiva en l'àmbit del turisme d'interior i les seues diferents variants i d'experiències del sector en planificació estratègica.

1.3.1. CONTEXT DE MASSALAVÉS

En aquest apartat inicial s'establix el context previ de la realitat a estudiar a través d'una breu anàlisi amb l'objecte de realitzar una primera aproximació al territori estudiat. Es desenvolupa un breu estudi de l'estructura socioeconòmica a través de l'anàlisi demogràfica, l'activitat productiva, la formació, etc., acostant el projecte a la realitat circumstancial del municipi de Massalavés.

1.3.1.1. TERRITORI

La zona d'estudi està constituïda pel municipi de Massalavés pertanyent a la comarca de La Ribera del Xúquer, La Ribera Alta, inclosa en la província de València. Massalavés limita pel nord amb la Garrofera (terme de Guadassuar) i Montortal (terme de l'Alcúdia), a l'est amb els termes d'Alzira i Benimuslem, al sud amb Alberic, i a l'oest amb la pertinença de Ressalany (terme de Benimodo). El puzzle d'illes territorials que envolten Massalavés, pertanyents a diferents municipis apartats, és el producte de la progressiva fragmentació del terme de la vila reial d'Alzira –en època moderna i contemporània- i de l'establiment del poble nou de Tous, el segle passat (Soler 2009).

Ocupa Massalavés el rovellet de l'ou d'allò que els geògrafs anomenen la planura central valenciana, o més pròpiament, La Ribera del Xúquer: una comarca beneficiada tothora –i perjudicada, esporàdicament- durant segles per l'aigua del riu.

Taula 7. Extensió de la superfície municipal.

	Km²	% Territori en la comarca
<i>La Ribera Alta</i>	<i>970,10</i>	<i>100,00</i>
Massalavés	7,50	0,77

Font: IVE (2013)

Taula 8. Altitud sobre el nivell del mar (en metres).

Massalavés
28

Font: IVE. (2013).

Un dels valors que té la Ribera i Massalavés, més concretament és el fet de ser un lloc de pas, de trànsit històric i actual dels itineraris que comuniquen la metròpoli regional de València amb les ciutats de Xàtiva, Alcoi, Alacant, Múrcia, Albacete i Madrid. Constància de ser un lloc de pas i la raó d'existir ho testimonia el seu nom amb origen a època andalusí, ja que prové de *manzal Hawāzin* (l'hostal dels Hawāzin o l'establiment dels Hawāzin) (Asín 1940: 118-119; Cortés et al. 1981: 246; Barceló 1982: 174; Piqueras 2005: 393) o de *Manzal al-'Abbās* pronunciat pels àrabs (manzalabbés) (Coromines 1995: 221-222).

La superfície és plana, formada per sediments quaternaris, i a una altitud mitjana de 30 m. sobre el nivell del mar, sense cap accident geogràfic digne de destacar. El Poble està emplaçat damunt d'un tossal des del qual es pot albirar Alzira i fins i tot part de la muntanya de Cullera i també s'observa el castell de Xàtiva i els cims del Benicadell i Montcabrer.

L'aigua que beneficia el camp de Massalavés ha procedit històricament de dos dels rius de la comarca de la Ribera: el Xúquer, a través de la Séquia Reial, que data del temps de Jaume I i el riu dels Ulls o Riu Verd, que ja aprofitaren els moros massalavesins d'abans de Jaume I, per a regar les seues hortes, afluent del Riu Xúquer per l'esquerra, brolla al terme de Benimodo, travessa el terme de Massalavés i desemboca en el Xúquer entre Alzira i Algemesí; aquest riu és reserva del *samaruc* i llar d'una endèmica espècie de caragol, que està amenaçat per la contaminació.

El fons de la postal paisatgística, l'horitzó vital dels massalavesins, el constitueix, mirant a ponent, la muntanyeta de Soriano i, al dellà, les muntanyes de la serra de Tous; pel nord, s'alça prop la lloma de la Font Roja. I es que Massalavés ja es troba on s'acaba la plana i comença "la muntanya", perquè

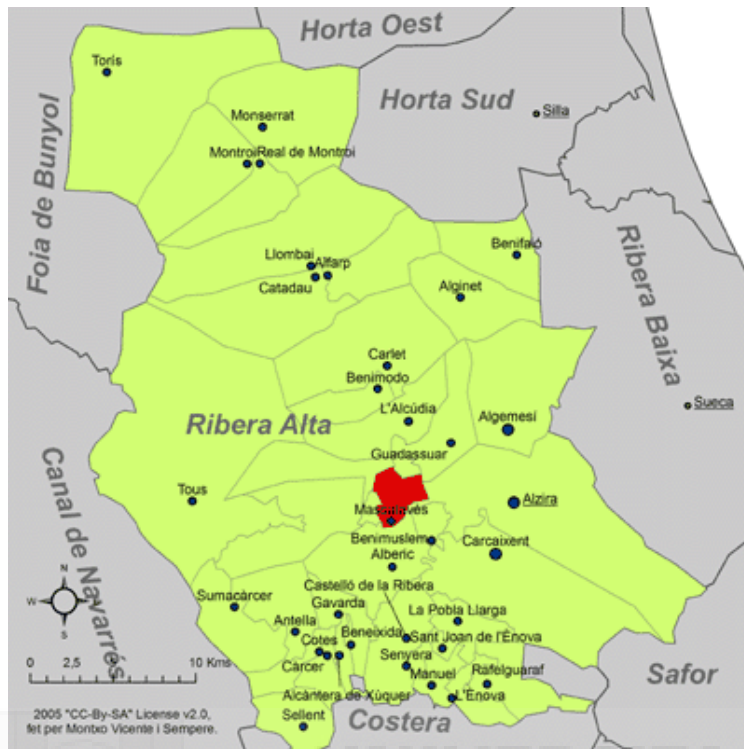
era una terra erma. Després passà a ser arborada amb oliveres i, en el segle XX, transformada en regadiu, per a major uniformització del paisatge, que perdria així la seua dualitat històrica.

Figura 2. Situació de La Ribera Alta.

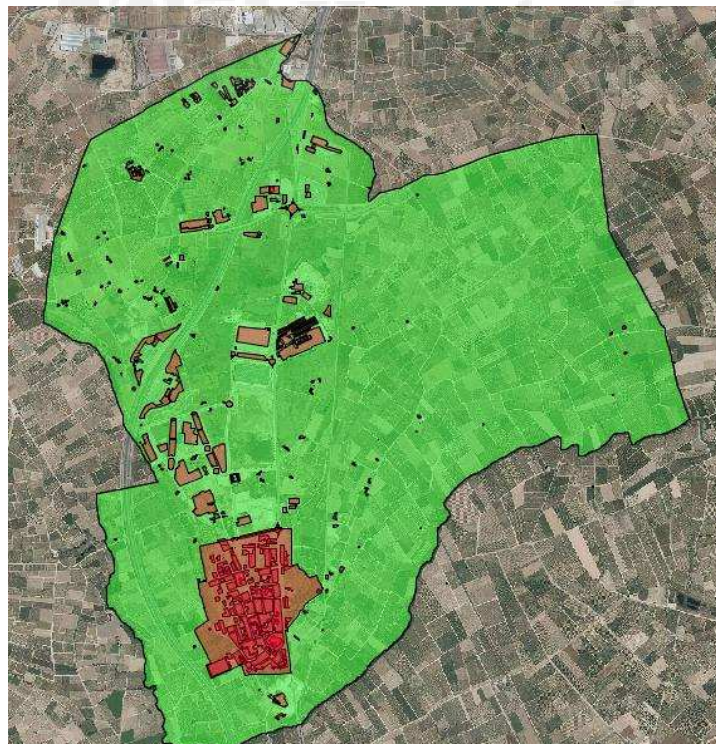
Font: Viquipèdia. L'enciclopèdia lliure.

Figura 3. Municipis de La Ribera Alta

Font: Viquipèdia. L'enciclopèdia lliure.

Figura 4. Terme municipal de Massalavés.

Font: Elaboració pròpia.

1.3.1.2. ESTRUCTURA SOCIOECONÒMICA

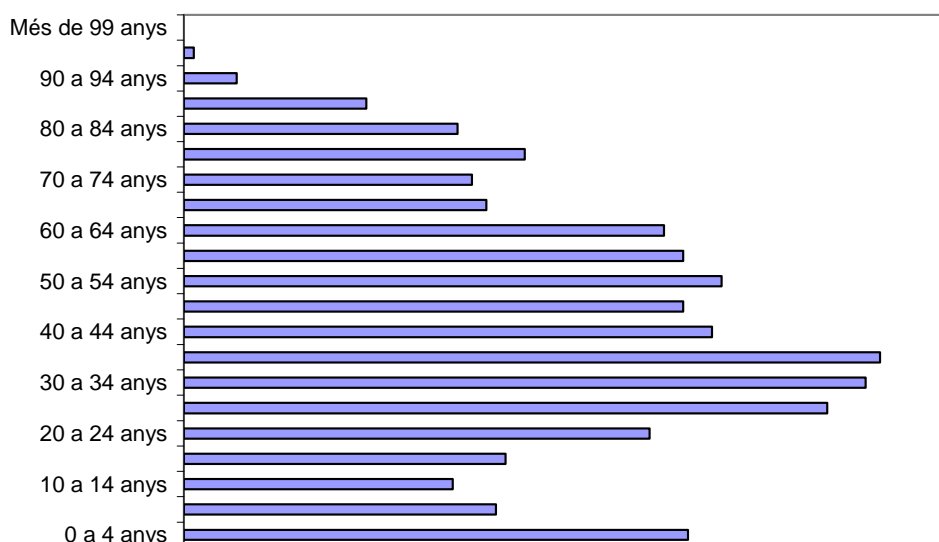
En aquest apartat es pretén establir certs elements quantitius que suposen una aproximació tècnica a la realitat que s'està estudiant. Es tracta de factors generals, seleccionats d'acord a l'interés de l'estudi, dins del que seria una anàlisi global de la realitat socioeconòmica del territori. Aquests factors estableixen una determinada informació que afecta potencialment la definició turística del territori i, per consegüent, a l'aplicació estratègica en eixe àmbit.

La profunditat d'aquesta anàlisi és equivalent a la importància que se li ha atorgat i s'ha limitat als factors més rellevants o d'interés per a l'estudi. Els factors analitzats han sigut: demografia, estructura productiva i formació.

DEMOGRAFIA.

En primer lloc, s'analitza la piràmide de població de l'any 2011. A manera d'introducció, a més, s'acompanya de la evolució demogràfica de la població del territori. La crisi de l'agricultura –i de l'economia local en general– s'accentuà en la dècada dels noranta, i també la decadència del poble: 1539 habitants el 1990, 1480 habitants el 1996, 1464 habitants l'any 2000. L'arribada d'immigrants laborals a partir d'aquesta data (collidors de taronja, treballadors de la construcció, prostitució més o menys regulada, venda ambulants, etc.) disposats a treballar amb salaris baixos i, en ocasions, en condicions precàries, posà un pedaç a la crisi de l'agricultura i ajudà a recuperar ràpidament la demografia, a partir del 2001 (1490 habitants) i el 2002 (1597 habitants). L'expansió va continuar fins al 2009 (1665 habitants), però la crisi mundial desencadenada aquest any, de nou corregix a la baixa l'evolució de la població (1636 habitants al 2011), encara que després es produeix un xicotet repunt. La quantitat de població estrangera en 2011 s'elevava a 221 persones, la qual cosa suposava el 13,5 % de la població del municipi. De la població estrangera el 60,6 % eren europeus, dels quals el 39 % pertanyia a països de la Unió Europea, sent els romanesos la nacionalitat amb nom (31) mes gran d'immigrants europeus, els africans suposaven un 33,5 % dels estrangers representats majoritàriament pels marroquins (73) i per acabar els americans el 5,9 % representats per 4 argentins, 2 colombians i 1 equatorià.

Figura 5. Distribució de la població per edats.

Font: IVE. (2011)

Figura 6. Evolució demogràfica

Evolució demogràfica										
Any	1990	1992	1994	1996	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Habitants	1539	1490	1495	1480	1470	1470	1464	1490	1597	1581
Any	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Habitants	1535	1563	1629	1652	1635	1665	1658	1636	1640	1649

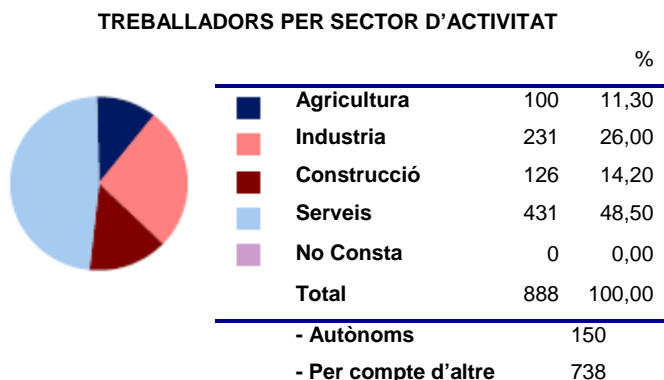
Font INE. (2014)

ESTRUCTURA PRODUCTIVA

En general s'aprecia que el sector predominant és el sector serveis. Seguint al sector serveis, el sector industrial, seguit de la construcció i finalment l'agricultura. Aquest repartiment de població també s'aprecia a nivell provincial, encara que en aquesta estructura s'aprecia encara més la importància del sector serveis enfront de la resta de sectors. S'observa que l'agricultura ha perdut prou importància. També destaca el caràcter industrial de la zona d'estudi. Aquest aspecte, no obstant això, ha de ser qüestionat a causa del tancament d'algunes fàbriques des de la data de realització de l'estudi fins a

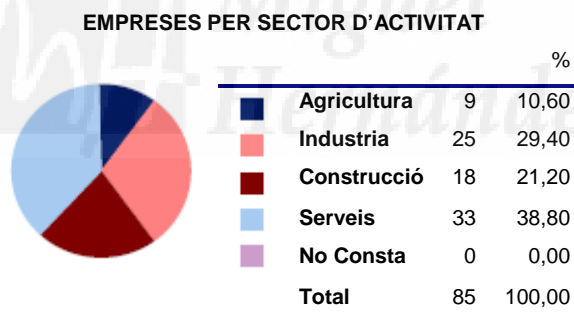
l'actualitat. Finalment destaca Massalavés per la menor proporció de població dedicada al sector serveis, no arribant al 40 %.

Figura 7. Treballadors per sector d'activitat.

Font: Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social. Tresoreria General de la Seguretat Social. (2007).

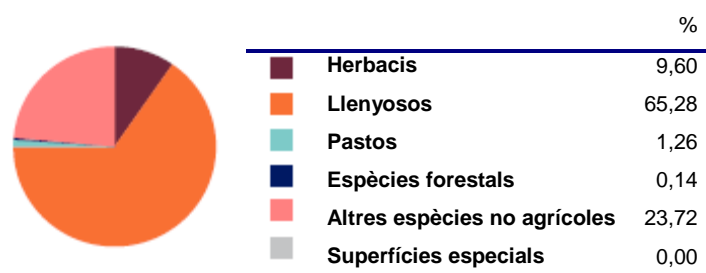
Figura 8. Empreses per sector d'activitat.

Font: Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social. Tresoreria General de la Seguretat Social. (2007).

Respecte a l'agricultura dominen els cultius llenyosos (65,28 %) front als herbacis (9,60 %). Entre els llenyosos destaquen els cítrics amb 346,3 ha però en clara recessió front als fruiters amb 123,1 ha que en els darrers anys van augmentant la superfície amb el cultiu del caqui que està prenent molta importància amb la denominació d'origen "Kaki Ribera del Xúquer"

Figura 9. Distribució de la superfície de les explotacions.

Font: Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient. Fons Espanyol de Garantia Agrària. 2011

Usos	Hectàrees	%
HERBACIS	71,2	9,60
Horta	0,0	0,00
Hivernacles i semblants	0,0	0,00
Terres arables	71,2	100,00
LLENYOSOS	484,3	65,28
Cítrics	346,3	71,51
Associació oliverar-fruiter	0,0	0,00
Oliverar	0,3	0,06
Fruïters	123,1	25,43
Fruits secs	0,0	0,00
Associació fruits secs-oliverar	0,0	0,00
Associació vinya-fruiter	0,0	0,00
Vinya	0,0	0,00
Associació vinya-oliverar	0,0	0,00
Associació fruits secs-vinya	0,0	0,00
Associació oliverar-cítrics	0,0	0,00
Associació cítrics-vinya	0,0	0,00
Associació cítrics-fruiter de corfa	0,0	0,00
Associació fruïter-fruïter de corfa	0,0	0,00
PASTOS	9,3	1,26
Pastiu	0,5	5,20
Past amb arbratge	0,6	6,89
Past arbusti	8,2	87,91
ESPÈCIES FORESTALS	1,1	0,14
ALTRES ESPÈCIES NO AGRÍCOLES	176,0	23,72
SUPERFÍCIES ESPECIALS	0,0	0,00
TOTAL	741,8	100,00

Font: Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient. Fons Espanyol de Garantia Agrària. 2011

FORMACIÓ.

En general, la major part de la població que posseïx algun tipus d'estudis posseïx estudis de tipus secundari, igual que ocorre a nivell provincial. Pel que fa al percentatge d'analfabetisme existent en la zona, dir que en general els valors municipals s'ajusten als valors estimats com mitjana provincial dels municipis de la província de València (IVE 2011).

2. OBJECTIUS

Com a treball final del màster universitari oficial en agroecologia, desenvolupament rural i agroturisme, vaig realitzar un inventari de recursos turístics de la Vila de Massalavés. La metodologia que es va seguir es va basar en visitar el elements, recollir dades i omplir una fitxa.

Una vegada identificats els recursos de què podem disposar els objectius que es pretenen abastar amb aquest treball final de grau són:

- Valoració dels recursos turístics de la Vila de Massalavés.
- Anàlisi de la demanda turística.
- Diagnòstic i anàlisi DAFO.
- Modelització de productes turístics.
- Disseny d'una ruta turística.

Es pretén conèixer de forma qualitativa, mitjançant la utilització de fonts d'informació secundàries, quins són les variables en les anàlisis des de les perspectives ambiental, cultural, econòmica i social de la demanda de turisme de les rutes i productes turístics del turisme d'interior.

Determinar de forma quantitativa, mitjançant el disseny d'un qüestionari i la realització d'una enquesta, la caracterització de la demanda de turisme de les rutes i productes turístics de la Vila de Massalavés.

Seguidament analitzar les fortaleses i debilitats dels recursos turístics de la Vila de Massalavés i la demanda turística, en un intent per aconseguir que aquests espais culturals siguin elements claus per a un desenvolupament sostenible de les àrees geogràfiques en què es troben enclavats.

Establir la modelització que sorgix com a conseqüència dels resultats obtinguts en l'anàlisi anterior. En primer lloc, identificar els mercat-producte turístics actuals i potencials que per les seues característiques meresquen ser tractats i, en segon terme, dur a terme una anàlisi de potencialitat de cadascun dels mercat-producte turístics identificats en el territori de la Vila de Massalavés i que gràficament es traduiran en la matriu de factors interns-externs.

Finalment, tenint com a punt de partida els eixos definits en el punt anterior, es proposaran les rutes turístiques en el municipi de Massalavés.

3. MATERIAL I MÈTODES

3.1. VALORACIÓ DELS RECURSOS TURÍSTICS.

Per a portar a terme la valoració de recursos turístics es farà un treball de camp que consistirà en la recollida "in situ" d'informació, es consultaran llibres, revistes i altres materials bibliogràfics relacionats amb el projecte, a fi d'obtindre una visió general sobre l'estat actual de la qüestió a analitzar.

Es realitzaran consultes a experts del sector: investigadors, professionals, gerents, associacions, etc., entrevistes semidirigides i reunions de grup amb agents públics i privats involucrats, amb el propòsit de conèixer les característiques ambientals, culturals, econòmiques i socials que han de ser considerades.

Es pretén conèixer de forma qualitativa, mitjançant l'anàlisi de fonts d'informació secundàries, inventaris de recursos, plans de desenvolupament, bibliografia, estudis, quins són les variables des de les perspectives ambiental, cultural, econòmica i social de la demanda de turisme de les rutes i productes turístics del turisme d'interior.

3.2. ANÀLISI DE LA DEMANDA TURÍSTICA DE LA VILA DE MASSALAVÉS.

S'elaborarà un qüestionari que arreplega les principals opinions que sobre els aspectes ambientals, socials i econòmics de la demanda de turisme de les rutes i productes turístics de turisme d'interior. A fi de detectar possibles defectes en el mateix es realitzarà un pre-test. Se seleccionarà la mostra i es procedirà a la realització i control de l'enquesta.

Es pretén determinar de forma quantitativa, mitjançant el disseny del qüestionari i la realització de l'enquesta, la caracterització de la demanda de turisme de les rutes i productes turístics del municipi de Massalavés.

Amb els resultats definitius de les enquestes es procedirà a quantificar i tipificar la demanda de turisme de les rutes i productes turístics del municipi de Massalavés.

3.3. ANÀLISI DAFO.

El pas següent serà realitzar una matriu DAFO que és una eina d'anàlisi que permet conformar un quadre de la situació actual de l'objecte d'estudi podent d'aquesta manera obtenir conclusions sobre la forma en què l'objecte estudiat serà capaç d'afrontar els canvis i les turbulències en el context, (oportunitats i amenaces) a partir de les seves fortaleses i debilitats internes que permetrà, en funció d'això, prendre decisions d'acord amb els objectius formulats. Per començar una anàlisi DAFO s'ha de fer una distinció crucial entre les quatre variables per separat i determinar quins elements corresponen a cadascuna.

La matriu DAFO és el nexa que ens permet passar de l'anàlisi dels ambients intern i extern cap a la formulació i selecció d'estratègies a seguir.

3.4. MODELITZACIÓ DE PRODUCTES TURÍSTICS.

Una vegada desenvolupat el diagnòstic a través de l'anàlisi DAFO corresponent que agrupa bàsicament l'estudi dels apartats anteriors, s'establix en aquest punt la modelització que sorgix com a conseqüència dels resultats obtinguts en aquesta anàlisi. S'establix, en primer lloc, una identificació dels "mercat-producte" turístics actuals i potencials que per les seues característiques meresquen ser tractats i, en segon lloc, es du a terme una anàlisi de potencialitat de cada un dels "mercat-producte" turístics identificats en el territori i que gràficament es tradueix en la matriu de factors interns i externs (EFI i EFE).

Una matriu EFI és un instrument per a formular estratègies resumix i avalua les forces i debilitats més importants dins de les àrees funcionals de la matèria a estudiar i a més oferix una base per a identificar i avaluar les relacions entre les referides àrees. Per elaborar una matriu EFI és necessari aplicar judicis intuïtius, per la qual cosa el fet de que aquesta tècnica tinga aparença d'un enfocament científic no s'ha d'interpretar com si la mateixa fóra del tot contundent. És prou més important entendre a fons els factors inclosos que les xifres reals. La matriu EFI, semblant a la matriu EFE que es descriurà a continuació es desenvolupa seguint cinc passos:

1. Fer una llista dels factors d'èxit identificats. Usar entre deu i vint factors interns en total, que incloguen tant fortalezes com debilitats. Primer anotar les fortalezes i després les debilitats. Ser el més específic possible i usar percentatges, raons i xifres comparatives.
2. Assignar un pes entre 0,0 (no important) a 1,0 (absolutament important) a cadascun dels factors. El pes adjudicat a un factor donat, indica la importància relativa del mateix per a aconseguir l'èxit. Independentment de que el factor clau represente una fortalesa o una debilitat interna, els factors que es consideren que repercutiran més en el desenvolupament de la organització han de portar els pesos mes alts. El total de tots els pesos deu de sumar 1,0.
3. Assignar una qualificació entre 1 i 4 a cadascun dels factors a efecte d'indicar si el factor representa una debilitat major (qualificació = 1), una debilitat menor (qualificació = 2), una fortalesa menor (qualificació = 3) o una fortalesa major (qualificació = 4).
4. Multiplicar el pes de cada factor per la seua qualificació corresponent per a determinar una qualificació ponderada per a cada variable.
5. Sumar les qualificacions ponderades de cada variable per a determinar el total ponderat de l'organització sencera.

Siga quina siga la quantitat de factors que s'inclouen en una matriu EFI, el total ponderat pot anar d'un mínim de 1,0 a un màxim de 4,0, sent la qualificació mitjana de 2,5. Els totals ponderats molt per davall de 2,5 caracteritzen a les organitzacions que són dèbils internament, mentre que les

qualificacions molt per dalt de 2,5 indiquen una posició interna forta. La matriu EFI, igual que la matriu EFE, ha d'incloure entre 10 i 20 factors clau. La quantitat de factors no influïx en l'escala dels totals ponderats perquè els pesos sempre sumen 1,0.

Quan un factor intern clau és una fortalesa i al mateix temps una debilitat, el factor ha de ser inclòs dues vegades en la matriu EFI i a cadascun se li ha d'assignar tant un pes com una qualificació.

La matriu d'avaluació dels factors externs (EFE) permet resumir i avaluar informació econòmica, social, cultural, demogràfica, ambiental, política, governamental, jurídica, tecnològica i competitiva. L'elaboració d'una matriu EFE consta de cinc passos:

1. Fer una llista dels factors crítics o determinants per a l'èxit identificats. Abastar un total d'entre deu i vint factors, incloent tant oportunitats com amenaces. En aquesta llista, primer anotar les oportunitats i després les amenaces. Ser el més específic possible, usant percentatges, raons i xifres comparatives en la mesura que siga possible.
2. Assignar un pes relatiu a cada factor, de 0,0 (no és important) a 1,0 (molt important). El pes indica la importància relativa que té aquest factor per a aconseguir l'èxit. Les oportunitats solen tindre pesos més alts que les amenaces, però aquestes, al seu torn, poden tindre pesos alts si són especialment greus o amenaçadores. Els pesos adequats es poden determinar comparant als competidors que tenen èxit amb els que no en tenen o analitzant el factor en grup i arribant a un consens. La suma de tots els pesos assignats als factors ha de sumar 1,0
3. Assignar una qualificació d'1 a 4 a cadascun dels factors determinants per a l'èxit amb l'objecte d'indicar si les estratègies presents estan responent amb eficàcia al factor, on 4 = una resposta superior, 3 = una resposta superior a la mitjana, 2 = una resposta mitjana i 1 = una resposta roïna. Les qualificacions es basen en l'eficàcia de les estratègies.
4. Multiplicar el pas de cada factor per la seua qualificació per a obtindre una qualificació ponderada.

5. Sumar les qualificacions ponderades de cada una de les variables per a determinar el total ponderat de l'organització.

Independentment de la quantitat d'oportunitats i amenaces clau, incloses en la matriu EFE, el total ponderat més alt que pot obtindre l'organització és 4,0 i el total ponderat més baix possible és 1,0. El valor de la mitjana ponderat és 2,5. Una mitjana ponderada de 4,0 indica que l'organització està responent de manera excel·lent a les oportunitats i amenaces existents. En altres paraules, les estratègies de l'empresa estan aprofitant amb eficàcia les oportunitats existents i minimitzant els possibles efectes negatius de les amenaces externes. Una mitjana ponderat de 1,0 indica que les estratègies no estan capitalitzant les oportunitats ni evitant les amenaces externes.

3.5. DISSENY DE LA RUTA TURÍSTICA.

Les rutes turístiques es poden organitzar en funció de les característiques adjacents al sector i així atorgar el nom. La ruta ha de complir amb l'objectiu de disseny i així brindar activitats relacionades amb els elements de la mateixa, presentant una imatge integral amb els llocs, serveis, atractius i llenguatge de comunicació.

El disseny de la ruta turística és important ja que permet desenvolupar l'activitat turística durant tot l'any; i per un major espai de temps permetent d'aquesta manera que Massalavés deixi de ser un lloc de pas; també beneficia la seua població ja que el turisme és una activitat que impulsa el desenvolupament socioeconòmic.

Partint de l'anàlisi prèvia realitzat, es pot veure com hi ha unes combinacions "producte-mercat" de major interès.

Per al disseny d'una ruta turística, es farà un estudi detallat de la mateixa, identificant els àmbits d'interès que el conformen, s'elaborarà una fitxa en què s'avaluaren els equipaments, serveis oferits, entorn, es farà una descripció de la ruta turística, assenyalant a qui va dirigida i per què, es

destacaran aquelles característiques de la ruta, buscant la singularitat i finalment es posicionarà estratègicament: Com volem que, des del punt de vista turístic, vegem la ruta turística els seus visitants actuals i potencials. Cal considerar que una mateixa ruta pot ser percebuda de manera diferent per individus de distints segments i mercats.

4. RESULTATS

4.1. OFERTA TURÍSTICA DE LA VILA DE MASSALAVÉS

Aquest apartat pretén, una vegada obtinguda la visió esquemàtica de la realitat local, que compon el territori, dur a terme una completa anàlisi de l'oferta turística que s'establix per mitjà de la definició d'una sèrie de conceptes com: l'estudi del medi natural, l'oferta cultural, les activitats complementàries, l'oferta reglada d'allotjament, l'oferta de restauració, l'accessibilitat al territori i la mobilitat interna.

4.1.1. MEDI NATURAL

És aquest un dels factors de major potencial com a efecte d'atracció per a la demanda del segment de mercat del turisme rural, de l'esport, de l'excursionisme, etc. En aquest sentit, suposa a més una de les més importants fortaleses del territori, podent considerar-se com un element singular i diferenciat per les seues característiques intrínseques. En aquest apartat, per tant, s'analitzen a continuació diversos factors que determinen en el seu conjunt els recursos naturals amb potencial turístic del territori. L'àrea gaudix de paratges naturals d'especial importància. L'aigua ocupa un lloc destacat, responsable en certa manera de molts dels atractius naturals de la zona.

Massalavés es troba on s'acaba la plana i comença la 'muntanya'. No es tracta d'una muntanya en el sentit de tossal, d'eminència brusca, es tracta d'una lloma llarga i de tènue declivi, antigament arborada amb oliveres i, en el segle XX, transformada en regadiu, per a major uniformització del paisatge, que perdria així la seua dualitat històrica secà-regadiu.

La terra més elevada del terme és una marga calcària blanquinosa de l'era cretàica, ben útil per al conreu. La terra més baixa i més arribada als ullals i al riu Verd, és una tova calcària més bruna, producte de l'acumulació de

sediments en una àrea que antigament fou marjalenca. El territori s'eleva dels 18 als 30 m des del riu fins al nucli antic, i dels 30 als 51 m de l'alteró de la Font Roja, a l'extrem septentrional del terme.

L'aigua que beneficia el camp de Massalavés ha procedit històricament de dos dels rius de la comarca de la Ribera: el Xúquer, a través de la Séquia Reial, que data del temps de Jaume I, i el riu dels Ulls o riu Verd, que ja aprofitaren els moros massalavesins d'abans de Jaume I, per a regar les seues hortes. L'aigua del Xúquer es troba relativament apartada de Massalavés, en canvi, l'aigua del riu Verd, naix al costat de Massalavés, fa la volta al poble, i s'allarga cap a llevant, per a desembocar en el Xúquer entre Alzira i Algemesí.

El naixement d'aquest riu Verd, es localitza dins la pertinença territorial de Rossalany (terme de Benimodo), entre l'antic poblat de Rossalany i l'actual poble de Massalavés. El riu dona forma al terme, en tant que aprofita de fita o 'mollonera' amb Benimodo i Alberic. Els diferents ullals brolladors del riu es manifesten encara hui vora el poble, per a donar forma a un paisatge lacustre, molt ric en vegetació de ribera i en fauna fluvial. Cert és que els Ulls brollen ara amb menor força que abans, per causa de la sobreexplotació dels aqüífers, però cert és també que el paratge en qüestió és un 'diamant en brut' des del punt de vista ecològic i social: un espai a recuperar i redescobrir, a restaurar per les administracions públiques com un lloc d'oci, esplai i passeig. El naixement és alimentat per un aqüífer soterrani que no cessa i que, durant segles, ha sigut testimoni del pas de les civilitzacions (Escolano 1611)

L'àrea compta amb paratges protegits amb la figura de Lloc d'Interés Comunitari (LIC) com el paratge del naixement del riu Verd (Ullals del riu Verd), un dels indrets més emblemàtics de la comarca de la Ribera que a més fou declarat "paratge natural", a proposta de la Generalitat Valenciana l'any 2001 i està inclòs en el Catàleg de Zones Húmedes de la Comunitat Valenciana, amb una superfície de 28 ha, abasta part dels termes dels municipis de Benimodo, Massalavés i Alberic. Es tracta d'una petita zona humida única que alberga interessants poblacions de mol-luscs endèmics (*Theodoxus velascoi* i *Th. valentinus*) i de samaruc (*Valencia hispanica*), tant a l'àrea del naixement "Ullals" pròpiament dit com en el primer tram del llit del riu, inclòs també en el

LIC. Entre les aus destaquen el xoriguer, el blauet, l'oreneta, la boscarla, el bernat pescaire, el cabusset i la polla d'aigua. L'ecosistema és perfecte per a totes aquestes espècies i també per als peixos, rèptils i amfibis que alberga. Sens dubte, és un paradís per als amants dels animals. Pel que fa a la vegetació d'aquest entorn, lògicament és la característica dels aiguamolls mediterranis, on creix el lliri groc, el jonc de llacuna o plantes amb noms tan curiosos com el capell d'aigua i el peu de granota.

Per consolidar aquesta infraestructura verda que permeta conservar i valoritzar els actius ambientals, paisatgístics i culturals del territori, la Generalitat té previst desenvolupar un conjunt d'actuacions territorials estratègiques emmarcades en diversos objectius específics dels quals en el territori d'estudi, ens afecten dos:

1. Connectar els ecosistemes litorals i els d'interior a través d'un sistema de corredors territorials i biològics, mitjançant el "Corredor terrestre de les Serres de Martés i l'Ave - Ullals del Riu Verd-Riu Xúquer".
2. Restaurar els ecosistemes fluvials, les zones humides i els espais litorals de més valor amb la "Regeneració ambiental i paisatgística del Riu Verd"

La resta de cursos d'aigua del terme municipal són obra d'humans –les séquies- llevat si de cas d'un, el barranc de Nardo, que conflueix amb el riu Verd en un paratge que se solia entollar antigament d'aigua en els hiverns plovedors: la Marjal.

En la banda septentrional del terme afloren dos fonts: la Font Roja i el naixement dels Banyes del Pla. Les aigües que afloraven en aquest últim paratge eren considerades beneficioses per curar certes malalties. Durant el segle XX, fins i tot, s'aprofitaren per a muntar un 'balneari' per part d'un propietari particular, si bé es tractava d'unes instal·lacions precàries, i la cosa no passà d'un negoci familiar.

Els paisatges i paratges naturals tenen un elevat valor, tant des del punt de vista paisatgístic com ecològic, els de major interès de l'àrea se circumscriuen en la següent relació:

Ullals del riu Verd

Barranc de Nardo

Font Roja

Naixement dels Banys

4.1.2. ZONES ESPORTIVES. INFRAESTRUCTURES.

Les infraestructures esportives suposen un element complementari de valor que ha de tindre's en compte per al desenvolupament d'actuacions específiques relacionades amb la pràctica esportiva dins d'una oferta relacionada amb les activitats complementàries. A continuació, es presenta la relació que estableix les principals infraestructures que té el municipi dividides entre zona de bany (Taula 9) i altres infraestructures esportives (Taula 10).

Taula 9. Zones de bany

Municipi	Piscina	Ús	Gestió
Massalavés	1	Recreatiu	Municipal

Font: Elaboració pròpia.

Hi ha una bona infraestructura per al bany en el municipi, destacant la gestió municipal de la mateixa.

Taula 10. Instal·lacions esportives

Municipi	Instal·lació	Àrea esportiva	Ús	Gestió
Massalavés	Poliesportiu	2 frontons	frontenis / pilota (pala)	Municipal
		2 pistes pàdel	pàdel	
		1 pista esportiva	bàsquet / futbol sala	
	Camp de futbol	1 camp d'herba	futbol	
	Centre educatiu	1 pista poliesportiva	minibàsquet	
		1 sala coberta	gimnàstica	
	Casc urbà	Carril bici	ciclisme	

Font: Elaboració pròpia.

4.1.3. OFERTA CULTURAL.

Les creixents exigències de la demanda turística, hui en dia, presta especial importància a l'oferta cultural dins del que podríem qualificar un "turisme de qualitat". El municipi objecte de l'estudi posseïx un patrimoni cultural destacat, sobretot, en l'aspecte de l'arquitectura religiosa i civil, encara que de forma general, amb problemes de conservació, amb la qual cosa s'establix la necessitat de la seua rehabilitació.

PATRIMONI ARTÍSTIC-ARQUITECTÒNIC I ARQUEOLÒGIC

Dins del patrimoni artístic-arquitectònic d'aquest territori podem establir tres distincions principals, els edificis de caràcter religiós, els edificis civils i els museus o centres d'exposició-interpretació. En general, podem distingir per un interès relatiu el casc antic rural del municipi, amb una sèrie de carrers i racons destacables, encara que, també es caracteritza globalment per una conservació deficient produïda per les evolucions pròpies del temps i l'ús, i pel descuit, patint per tant, una conseqüent i constant degradació, existint un risc important de pèrdua de patrimoni. No obstant això, amb una estratègia de rehabilitació es poguera obtindre una valoració turística destacable. Si fem una descripció en el municipi, pel seu valor, destaca especialment:

Llegat religiós

Respecte açò, podem afirmar que hi ha una riquesa interessant respecte a les edificacions de caràcter religiós, destacant com l'emblema més representatiu pel seu valor en aquest sentit:

- Església Parroquial de Sant Miquel Arcàngel i Santa Maria Magdalena. Es va construir en el segle XVI d'estil renaixentista fou concebuda com un espai arquitectònic proporcionat a la manera del cos humà: l'home mesura de totes les coses.
- Coveta del Santíssim Crist de Massalavés. Cripta o capella subterrània de planta rectangular amb les parets i la volta rebaixada de rajola, es pot datar arqueològicament i arquitectònicament a mitjan del segle XVI. La coveta, transformada després en capella devia ser allò que els àrabs del segle XIII anomenaven un "sirdâb", un refugi soterrani per a persones, riqueses i collites. Els massalavesins la coneixen com la coveta del descobriment del Santíssim Crist de Massalavés, perquè hi ha una llegenda que conta que "un divendres 6 d'agost de l'any 1535 es va trobar la santa i miraculosa imatge del Santíssim Crist. Un xiquet de bolquers present, als braços de sa mare, en la santa missa, va exclamar: mare, mare, mire quina llum més blanca! indicant el lloc.
- Centre parroquial: Edifici multiús que consta d'una gran sala diàfana amb barra de bar, un gran pati de butaques i escenari per a representacions teatrals, està proveït també d'un frontó amb una llegenda pintada sobre la paret que diu "la blasfemia també es falta". Té una altra sala més xicoteta que s'utilitzava per fer projeccions de cinema. Actualment s'utilitza per a fer la presentació de les falles, any rere any.

Patrimoni civil

Tant dins dels casc antic de la vila, com en la contornada del municipi, trobem edificis amb possible potencial turístic pel seu interès històric-cultural, destaquen:

- Torre-Portal de Massalavés: Edifici anomenat antiga casa dels Milà o antiga casa de la Vila és una torre-portal d'accés a un recinte fortificat del segle XIV, amb reformes posteriors, i que aprofita estructures d'època islàmica. L'immoble es localitza en la Plaça de l'església de Massalavés, centre medieval i nucli d'origen del poble. La referida plaça obeïx patrons d'urbanisme cristià medieval (s. XIII-XV) i va ser construïda sobre el solar d'una alqueria islàmica, Manzil Abbäs. Aquesta plaça i els edificis que la formen constitueixen un conjunt artístic important per al poble.
- Assut de Massalavés: Construcció de maçoneria i rajola que creua el curs del riu Verd entre el límit nord del terme d'Alberic i el sud del de Massalavés, uns 20 metres riu avall del pont del ferrocarril; està format per dos murs de maçoneria transversals al riu (un des de cada vora), amb una cara vertical mirant riu amunt i un talús en pla inclinat en el costat oposat; cada mur està rematat per una pilastra de rajola de la base de la qual arranca un segon parament, formant angle amb l'anterior, paral·lel al cabal, a manera de marge de canal. Les pilastres no tenen els equipaments que manifestament haviem de servir per a regular el cabal o, com a mínim, per a circular d'un costat a un altre. En l'estat actual tan sols roman la barrera de maçoneria i un canal d'1,25 metres d'amplària per on fluïx tot el cabal del riu.
- Assut del riu Verd: Construït on comença el curs del riu Verd pròpiament dit, al sud del paratge dels Ullals, delimitant aquest per mitjà d'una comporta reguladora que alhora servix de punt de franqueig del camí de la REVA. Bàsicament es compon d'una construcció transversal al llit, equipada amb els mecanismes de volants i cremalleres destinats a pujar i baixar a manera de persiana la comporta que regula el nivell del riu. Actualment es troba en desús.
- Séquia de l'anguilera: L'origen del sistema de reg de les hortes de Massalavés, que ha sigut el motor de la riquesa del terme, remunta a l'època musulmana. La séquia anguilera deriva de la séquia Reial del Xúquer en la fesa d'anguilera (km 16 des de l'assut d'Antella); de la

séquia anguilera es beneficien 5900 fanecades del terme de Massalavés, les séquies estan en ús i en bon estat de conservació, fins i tot s'aprecien obres recents de manteniment. El sistema de reg a manta segueix sent el que s'utilitza en la major part del terme.

- Llavador municipal: Respon a un dels models de llavador més generalitzats, es tracta d'una gran bassa rectangular i cantonades arrodonides dividida en dos; per una part trobem l'espai destinat a la neteja de la roba de dimensions molt superiors al segon, destinat al desaiçue de les aigües brutes de sabó. Les voreres de la bassa es troben inclinades cap a la bassa per tal d'afavorir la feina de neteja, a més estan construïdes per lloses de pedra acanalades per tal de que es done més fricció en la neteja de les peces de roba. Seguint aquesta mateixa estructura de manera mimètica a principis del segle XX es va construir una segona bassa a causa de la demanda d'ús del llavador. Les dues basses reben l'aigua d'un xicotet pou situat al costat de la primera bassa; aquest pou tenia una extracció d'aigua de tipus mecànic que fou substituïda per una bomba. El llavador per tal d'evitar que les aigües s'embrutaren està cobert per una estructura a dos vessants amb cimbres de fusta i coberta en l'actualitat de teula. Aquesta estructura se suporta per un total de 4 pilars centrals d'obra que suporten l'armadura de fusta. Als laterals, una arcada baixa d'arcs de mig punt que forma una bancada suporta tres pilars d'obra a cada costat, intercalats entre els pilars d'obra trobem pilars de fusta al tram corresponent a la primera bassa i de ferro al tram de la segona bassa. Els costats més llargs del rectangle format per la coberta protegixen l'interior mitjançant amples ràfecs, mentre que als costats més curts es col·loquen taules de fusta arrodonides als baixos seguint l'estructura triangular de la teulada.
- Abeurador del camí de l'estació: Abeurador d'uns 7 metres de llarg, format per un sol tram, la boca d'aigua està situada a l'esquerra (oest) i la sortida a la dreta (est). S'utilitzava per a ús del bestiar i altres animals. El material de construcció és bàsicament la pedra del maó i el ciment,

doncs es conserva una part de la pedra original. La procedència del proveïment de l'aigua és de la séquia Anguilera.

- Fesa del camí de Guadassuar-Séquia de Paranxet: La construcció es troba sobre el caixer de la séquia, la fesa de planta quadrangular, està alçada amb parets de rajola vista, arrebossades amb morter de ciment a la teulada. La coberta a dos vessants és de rajola tabicada. Sobre les testeres, una cornisa de rajola aplantillada ressalta el frontó, atorgant-li a la construcció tot i la seua senzillesa, uns trets propis del llenguatge clàssic. La porta original de fusta ha estat substituïda per altra metàl·lica.

La caseta de fesa és una tipologia de construcció vinculada a les infraestructures de reg d'una séquia, consistix en una xicoteta edificació a cavall sobre el naixement d'una derivació de la séquia amb la finalitat de mantindre el control de l'aigua que discorre per la derivació, en les mateixes mans que detenten el control de la porta de la fesa; per tant, ens trobem davant una construcció realitzada en sèrie al llarg del recorregut de la séquia responent a uns models bàsics.

- Fesa d'Ubeda: Construcció de planta quadrangular, de característiques semblants a la de la Fesa del camí de Guadassuar-Séquia de Paranxet; diferenciant-se d'aquesta en que ens trobem amb la peculiaritat de que la porta d'accés es troba a un lateral i no a la part contrària d'on rep l'aigua, ja que aquesta fesa se situa sobre el caixer aprofitant de suport els marges de la séquia.
- Motor de l'hort del negre: Es tracta d'un edifici de planta quadrada realitzat en rajola de cara vista, la construcció apareix dividida per dues línies d'imposta realitzades amb rajoles aplantillades, una aproximadament cap a la meitat de l'altura i l'altra assenyala el remat que mostra merlets rematats als cantons per florons en forma de glans de ceràmica verda. No hi trobem cap element decoratiu exceptuant els merlets graonats del remat. La construcció mostra una porta metàl·lica d'accés a l'interior en la cara de ponent. El motor elèctric, s'abastix dels

recursos hídrics de la séquia del Racó, a fi de regar els tarongers de la finca del negre.

- Motor de Sant Isidre: Construcció rectangular, proveïda de dos torres una en l'angle SE i l'altra en l'angle NO. Té coberta a tres vessants de teula àrab, al cos principal. Existixen diverses obertures d'il·luminació a les façanes, mentre que la porta d'entrada se situa a la cara SO. Les torres tenen equipaments destinats a rebre un cablejat elèctric, tot i que ara sembla trobar-se en desús. L'edifici alberga l'aparatatge elèctric de transformació i els motors per a elevar l'aigua de reg a les parcel·les dels socis. S'abastix dels recursos hídrics de la séquia anguilera.
- Motor dels Ullals del Riu Verd: Construcció rectangular, localitzada en la partida de Ressalany de Massalavés, pròxim als ullals del Riu Verd, data del primer quart del segle passat. L'edifici d'energia elèctrica s'abastix dels recursos hídrics de l'aflorament citat, a fi de regar les terres de l'alteró del terme de Massalavés. La sostrada és a quatre aigües i està coberta amb teula àrab, està culminat amb una torre cúbica del mateix material que la resta, amb teuladell inclinat a quatre vessants i teula àrab.
- Molí de l'horta o de Saldanya: El nom d'aquest molí correspon a la seua ubicació en la partida de l'horta del terme. Rep l'aigua de la séquia anguilera, i de la qual surt una fillola a l'altura del molí. L'edifici actual és un conjunt d'instal·lacions que li donen una estructura i una planta molt irregular, resultat de les ampliacions de l'any 1857. Del molí antic i probablement més xicotet no s'aprecien les traces arquitectòniques. La planta es disposa de manera transversal a l'arribada de l'aigua, tota l'estructura arquitectònica se sustenta sobre quatre pilars de secció quadrada, dos d'ells incrustats en els murs laterals, que suporten grans jàssenes de fusta. La fàbrica del molí combina la rajola amb la maçoneria de pedres i morter, de vegades la primera emmarca les fileres de la segona aplicant-se posteriorment un lluit de calç. A més, les rajoles que s'usen als cantons de vegades son arredonides. L'entrada s'ubica en un lateral de la façana principal, que disposa a continuació

quatre grans finestres. A la planta superior es dona la mateixa disposició, substituïnt la porta per un balcó, estant tots els vans enreixats. A l'extrem nord-est es detecta també una ampliació del molí en altura, recreixent en una planta més aquest terç de la construcció, mitjançant l'aixecament dels pilars centrals. El molí arribà a instal·lar també una xicoteta turbina per a generar electricitat. Per a açò ubicà una roda vertical de pales sobre una rampa inclinada per on es farà circular l'aigua que s'havia derivat en la boca del propi salt. Aquesta rampa s'ubicava pegada a l'antiga construcció. En una de les façanes laterals encara es distingeix la inscripció pintada de: "RIBERA DEL JÚCAR. HARINAS Y SALBADOS."

- Molí del poble: En el marge esquerre del riu Verd, pràcticament engolit per la vegetació de ribera es localitzen les ruïnes d'un molí al terme de Massalavés. Es tractaria per les dimensions de la construcció d'un molí d'una sola mola, possiblement de disposició horitzontal, tal com és característic dels enginys hidràulics de finals del segle XIX. Només conserva de la sala de molturació la mola, encara que fora del seu lloc original. De la resta del molí, es mantenen les construccions subterrànies entre les que destaca el carcabà del molí definit per un arc rebaixat amb rosca de rajoles ceràmiques massisses travades amb morter. El molí rebia l'aigua del riu Verd. A aquesta descripció podem afegir que en l'actualitat l'erosió ha accentuat el mal estat de l'edifici amb caiguda de paraments en el llit del riu. D'altra banda, la pedra de moldre es conserva semienterrada en un lateral de l'edifici. El diccionari de Madoz (1849) estableix que el riu Verd tenia un llit massa profund per al seu ús en el reg, no obstant això donava moviment a tres molins: "un en terme de Massalavés, amb una pedra per a arròs, un altre en el d'Alberic, amb tres pedres de la mateixa classe i un altre en el d'Alzira amb dos pedres per a arròs i quatre per a farina".
- Cementeri municipal: està constituït, com tants altres de la seua mateixa època, per un recinte de planta rectangular en el perímetre del qual venen disposades les fileres de nínxols, en altura, conformant a la

vegada la tanca. Aquests blocs, de quatre pisos estan coberts amb un faldó de teula alacantina que vessa cap a l'interior en el tram més proper a la porta mentre que els altres vessen cap a l'exterior. Dalt dels nínxols construïts en rajola de cara vista se situa un llenç corregut enlluït que dona pas a la teulada mitjançant una filera de rajoles aplanades. Es tracta d'un cementeri format per un únic recinte que fou ampliat en un període no molt llunyà de la seua construcció ja que repeteix tant els materials com la forma exceptuant que les cobertes vessen cap a l'exterior. Dins d'aquest recinte s'han construït quatre pavellons dins dels quatre espais conseqüents de la creu grega que formen els jardins. Al centre d'aquesta creu s'aixeca una creu de fundició sobre un pilar de planta composta. Aquests nous pavellons estan coberts per teula àrab i que tot i estar realitzats amb rajola de cara vista res tenen a veure amb la construcció original. Els nous pavellons estan construïts en rajola de cara vista completament i coberta a dos vessants amb ràfecs suportats per tres motlures de rajoles. Als espais enjardinats trobem algunes fosses però amb poc valor artístic així com també una mena de capelleta situada al mur de la façana i que aprofita l'amplària dels nínxols del perímetre. La capelleta té una planta peculiar formada per un espai rectangular al qual li s'afegeix un nou espai quadrat, semblant una creu grega que ha patit l'amputació de tres dels seus braços. Aquesta capelleta consagrada a la verge maria s'assenyala en altura. Posseix una coberta a dos aigües a l'espai rectangular i una coberta de teules àrabs a quatre vessants a l'espai quadrat. Al centre de la teulada s'aixeca una terrassa també coberta per teula àrab a quatre vessants i rematada per la figura d'un xiquet nu, tal volta un angelet que segueix el model dels puttis italians. En planta també s'assenyala ja que sobreix del mur perimetral de la façana.

- Escola "Blasco Ibáñez": Es tracta d'un edifici que respon a la mentalitat racionalista del moment que atorga un clar caràcter funcional a aquest tipus de construccions de serveis públics. És un edifici constituït per dos espais rectangulars disposats un de manera horitzontal a la façana, l'altre de manera vertical i units entre si. Els dos espais són de planta

rectangular de dues crugies i amb teulada de dos vessants. Presenta un gran nombre de finestres allindats de grans dimensions que atorguen una destacada lluminositat a l'interior. Observem que l'escola conserva part de la tanca original, que es realitzà mitjançant un seguit d'arcs de mig punt invertits coronats per florons redons de ceràmica verda. El conjunt presenta certs elements de clara tradició racionalista (disposició de la planta, gran dimensió dels buits a les aules, etc), estil molt usat a aquest tipus de construcció.

- Coves de Sant Antoni: Suburbi troglodita de famílies de jornalers pobres, que data de mitjan segle XIX. Trobem citades ja les tres coves, per primera vegada, en un llistat del 1873.
- Cases dels mestres: Junta l'escola però sense ocupar el mateix espai sinó a la vorera d'enfront del carrer Enrique Chornet trobem les cases dels mestres. Era normal a l'època que els mestres tingueren els seus habitatges a prop de l'escola o fins i tot compartint el mateix terreny com és el cas de Guadassar o Barraca d'Aigües Vives per esmentar dos exemples propers. Aquestes cases corresponen a una estructura simple de construcció de dues crugies paral·leles a la façana, una única altura i coberta de teula àrab comuna a les 5 vivendes. Els extrems es coronen amb florons redons igual que a la tanca de l'escola. Els elements decoratius tot i ser pocs destaquen per la seua grandària i peculiaritat. Vet ací que les finestres allindades s'emmarquen així com també les portes amb arcs de mig punt. Les portes presenten una major decoració, així sobre l'arc trobem dos corns de l'abundància oposats, dels quals ixen pomells de raïm. A sobre fingint suportar el ràfec de la teulada una mènsula. Per separar les vivendes s'usa un fingit contrafort exterior de planta quadrada i sobre ell un medalló format per cercles concèntrics. Les portes a més queden emmarcades per dos alts pinacles situats sobre el ràfec de les teulades i que recorden el llenguatge herreria. Tota la decoració utilitzada a aquestes cases dels mestres respon al llenguatge classicista mentre que la construcció en si mateixa correspon als nous plantejaments racionalistes usats a les vivendes obreres del

moment. Cal assenyalar que l'habitatge situat al cantó recaient al carrer Reis Catòlics és diferent, ja que ocupa aproximadament el solar corresponent a dues cases de les anteriors i en compte de dues finestres allindades té a la façana principal un total de quatre de les quals tres són allindades i una en forma d'arc de migpunt. A la façana lateral dues allindades i altra de migpunt. Aquesta diferenciació ens fa pensar que tal volta aquest espai no s'usava com a vivenda sinó com a espai destinat a tasques escolars de reunió de mestres o despatxos.

4.1.4. FESTES.

Les festes suposen un important aspecte d'atracció turística a més, de ser, en essència, l'expressió popular i cultural d'un poble. És destacable la quantitat de celebracions que es desenvolupen, convertint la població amb una oferta atractiva en aquest àmbit. A continuació es detallen les festes més significatives i les dates de celebració. Mereixen especial menció, pel seu significat, les festes patronals per la devoció al Santíssim Crist de Massalavés i que es realitzen en honor dels coneguts patrons de la població.

Taula 11. Festivitats i dates en el municipi de Massalavés

Festivitat	Data
Reis	5 de gener
Sant Antoni	17 de gener
Falles	15 – 19 de març
Festes Patronals	Última setmana d'agost (coincidint amb l'últim dissabte de mes)
Diada de la Comunitat Valenciana	9 d'octubre
Tots sants	1 de novembre
Enfarinats	28 de desembre

Font: Elaboració pròpia.

4.1.5. FOLKLORE I TRADICIONS.

Massalavés no posseïx una riquesa folklòrica local d'especial rellevància. Malgrat això, els elements dispersos que pogueren subsistir bé mereixen una atenció especial per a la seua cura i conservació. És un folklore prou semblant entre les distintes localitats de la comarca, que es veu representat essencialment en balls tradicionals i populars

4.1.6. GASTRONOMIA.

La tradició cultural es veu també reflectida i amb força en la gastronomia popular representant un element complementari de màxim nivell turístic. És realment important la riquesa gastronòmica de la zona que s'encasta directament amb la tradició gastronòmica de les comarques costaneres i les d'interior unint la tradició culinària valenciana amb la manxega. La cuina autòctona, és per tant, robusta però senzilla en la seua elaboració i molt saborosa, preparada amb productes de la terra i receptes l'origen dels quals és la tradició local. Són significatius els següents plats típics:

Mereix especial menció: la “paella amb conill i pollastre” i la “paella amb brosses”, “l’arròs caldós” i “l’arròs amb fesols i naps”, “la cassola d’arròs al forn” i “l’arròs amb faves i carxofes”, el “putxero de Nadal” i el “gaspatxo manxec”, disfruten també de les “coques de pimentó i tomaca amb tonyina”, les “coques de cansalada” i les “coques de sal”.

Entre la gran varietat de dolços, destaquen: la “coca de llanda”, les “coques de sagí” i el “braç de gitano” que es fan durant tot l’any, per pasqua les “mones de pasqua” i “l’arnadí” d’origen àrab i per nadal les “coquetes de cacau”, els “rollets d’anís”, els “pastissets de moniato” o els “rosegons”. No ha de deixar d’anomenar-se les “fogasses” de pa que fan els forns del poble durant tot l’any i que atrauen molts forasters cada cap de setmana.

4.1.7. PRODUCTES LOCALS I ARTESANIA.

L'existència d'una producció local caracteritzada per la seua qualitat, localització i singularitat és un element rellevant que posseïx la qualitat de ser susceptible d'utilitzar-se per les seues virtuts d'atractiu turístic complementari, capacitat de generar sentit d'identitat i recurs promocional, a més dels seus beneficis econòmics directes. No obstant això, aquest és un aspecte que no ha sigut desenvolupat de manera convenient. Té falta de tipificació, normalització i d'una adequada regulació. Es pot afirmar que una bona part de tota aquesta riquesa està abocada a desaparèixer si no es prenen mesures efectives per al seu desenvolupament a través de desenvolupaments empresarials. De la mateixa manera que s'ha indicat en el folklore, no són recursos que per si mateixos tinguen atractiu turístic. Només poden ser considerats com complementaris. Els productes locals i d'artesanía més importants són: els caquis amb denominació d'origen, la producció de mel i dolços típics com: la "coca de llanda", les "coques de sagí", les "mones de pasqua", les "coquetes de cacau", els "rollets d'anís", els "pastissets de moniato", els "rosegons" i les "fogasses" de pa. Compta també la població amb un ferrer i un fuster. Algunes dones fan "punt de ganxo" i brodats manuals.

4.1.8. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES.

És important destacar el gran potencial que posseïx l'entorn de Massalavés per al desenvolupament d'un cert tipus d'activitats complementàries. És aquest un territori que es mostra especialment adequat per a l'impuls d'activitats complementàries organitzades i desenvolupades com a alternativa vàlida per al gaudiment del temps d'oci. Existixen, per tant, grans possibilitats de desenvolupar multitud d'activitats atractives, majoritàriament esportives i de naturalesa. Tenint en compte la riquesa natural que disfruta la zona, és un entorn prou adequat per al gaudiment satisfactori d'aquestes activitats. Aquestes possibilitats estan clarament subexplotades i han de ser objecte d'una planificació a nivell supramunicipal. No hi ha un teixit empresarial

per a desenvolupar aquestes possibilitats. Les possibles activitats són nombroses, destacant:

- Senderisme, cicloturisme, excursions a cavall.
- Pesca esportiva.
- Esports nàutics (caiac, piragüisme).
- Excursions en globus.

4.1.9. OFERTA REGLADA D'ALLOTJAMENTS.

L'oferta reglada d'allotjaments del municipi estudiat és clarament insuficient. A continuació s'exposa l'oferta més rellevant. Aquesta llista no és exhaustiva al no ser objectiu de la memòria realitzar un inventari dels establiments. S'ha realitzat una anàlisi dels establiments que tenen més possibilitats de configurar una oferta més consistent i regulada. Una tasca urgent que han de realitzar les administracions és normalitzar i tipificar aquesta oferta.

- Establiments ordinaris

No hi ha cap establiment ordinari en la categoria d'Hotels, hostals i pensions.

- Allotjament rural

Respecte als allotjaments rurals, existix, en número, una oferta que continua sent insuficient, Davant de les perspectives que s'oferixen per a aquesta classe d'establiments, l'evolució en la creació de nous allotjaments rurals està estancada. El territori ha de decidir si el turisme rural és una de les seues opcions estratègiques i actuar en conseqüència. L'únic allotjament rural és:

Nom: CASA RURAL ULLALS Localització: Massalavés.

Categoria: Casa rural no compartida. Núm. d'habitacions: 3 dobles.

Serveis: dormitoris dobles amb calefacció, un bany complet, menjador amb estufa de llenya, neteja, cuina equipada, llavadora, frigorífic, aigua calenta, terrassa, TV, roba de llit, tovalloles i estovalles.

4.1.10. OFERTA DE RESTAURACIÓ.

L'oferta de restauració suposa tradicionalment un element turístic complementari important junt amb l'allotjament. La relació qualitat-preu s'ajusta en gran part. No obstant això, hi ha una gran deshomogeneïtzació en l'oferta gastronòmica, estil de locals i serveis oferits. Tenint en compte la riquesa gastronòmica de la zona podria proposar-se millores de l'oferta.

4.1.11. ACCESSIBILITAT AL TERRITORI.

L'accessibilitat al territori es determina dràsticament per una sèrie de factors que condicionen la xarxa viària com són, el medi natural i el propi desenvolupament socioeconòmic i demogràfic de la zona. Massalavés està ben comunicat amb la capital de província (València) a la qual pertany, el que constitueix un territori proper als nusos de comunicacions i infraestructures més importants. Per aquest motiu, la xarxa viària pròxima resulta un element fonamental per a aconseguir una comunicació adequada amb els territoris adjacents i sobretot amb els seus mercats turístics emissors. La comunicació principal es produïx a través de la l'autovia del mediterrani (A-7) que creua el terme de nord a sud. Hi ha una altra carretera provincial (CV-544) que travessa el terme d'est a oest que unix la ciutat d'Alzira amb La Garrofera, illa del terme de la capital de La Ribera, proper a Massalavés A més d'aquestes carreteres hi ha gran nombre de camins rurals, usats principalment amb fins agrícoles. Com a conclusió global, l'accessibilitat a la zona pot definir-se globalment com ampla, ben connectada i, en general, suficient. Existixen a més altres carreteres de menor entitat que estableixen distintes connexions que es pot definir com satisfactòria, tenint en compte que, en molts casos, hi ha possibilitat d'optar per altres opcions més vàlides, d'acord amb les pròpies limitacions del

territori. Els mitjans de comunicació dels que disposa l'àrea en l'actualitat podem dir que són suficients, ja que, no suposen limitacions per al desenvolupament de la població.

4.1.12. INVENTARI DE RECURSOS TURÍSTICS DE LA VILA DE MASSALAVÉS.

L'inventari constituïx un registre i un estat integrat de tots els elements turístics que per les seues qualitats naturals, culturals i humanes poden constituir un recurs per al turista, per la qual cosa representa un instrument valuós per a la planificació turística, atés que serveix com a punt de partida per a realitzar avaluacions i establir les prioritats necessàries per al desenvolupament turístic.

Com treball final del Màster en Agroecologia, Desenvolupament Rural i Agroturisme vaig realitzar un inventari de recursos turístics de la Vila de Massalavés. La metodologia que es va seguir es basava en visitar els elements, replegar dades i omplir una fitxa per a la seua posterior valorització com a possible element i/o recurs turístic.

El resultat va ser un inventari de 32 elements amb potencial de recurs turístic. Entre els elements inventariats hi ha que estan en mal estat o fins i tot han desaparegut a causa del desús, concretament els molins hidràulics de l'etapa preindustrial que van deixar d'utilitzar-se en arribar l'electricitat com per exemple el Molí de l'horta o de Saldanya (MAS-017), el Molí del poble (MAS-018) i el Molí de Santa Teresa (MAS-019).

Hi ha altres elements que correran el mateix destí que els molins si no actuem sobre ells, per exemple les séquies com la Séquia de l'anguilera (MAS-005), les feses com la Fesa del camí de Guadassuar-Séquia de Paraxet (MAS-007) o la Fesa d'Ubeda (MAS-008) i motors de reg com el Motor de l'hort del negre (MAS-009), el Motor de Sant Isidre (MAS-010) o el Motor dels ullals del Riu Verd (MAS-011), donat que el Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient, mitjançant la SEIASA està portant a cap les obres de modernització

del regadiu de la Séquia Reial del Xúquer, la qual cosa deixarà aquests elements sense l'ús per al qual varen ser creats.

Dels elements que pertanyen a l'arquebisbat, tenim alguns en bon estat com l'Església parroquial de Sant Miquel Arcàngel i Santa Maria Magdalena (MAS-002) i la Coveta del Santíssim Crist de Massalavés (MAS-021), però hi ha altres que necessitarien una actuació immediata si no volem que la desídia i l'abandó acaben amb ells com per exemple el Centre parroquial (MAS-022) i el campanar que alberga 4 campanes catalogades com Béns Patrimonials de la Comunitat Valenciana: Típlet (MAS-028), Sant Vicent Ferrer (MAS-029), Santa Maria (MAS-030) i Sagrat Cor de Jesús (MAS-031).

De l'inventari es deduïx que la part més interessant la componen els elements de la cultura de l'aigua ja que poguera sorgir amb aquests elements una possible ruta de l'aigua. Encara que alguns elements ja han sigut enumerats en paràgrafs anteriors, els elements que podrien formar part d'aquesta ruta són: Assut de Massalavés (MAS-003), Assut del Riu Verd (MAS-004), Séquia de l'Anguilera (MAS-005), Llavador municipal (MAS-006), Fesa camí de Guadassuar-Séquia de Paraxet (MAS-007), Fesa d'Ubeda (MAS-008), Motor de l'hort del negre (MAS-009), Motor de Sant Isidre (MAS-010), Motor dels Ullals del Riu Verd (MAS-011), Pont del camí reial sobre el Riu Verd (MAS-012), Abeurador del camí de l'estació (MAS-014), Molí de l'horta o de Saldanya (MAS-017) i el Molí del poble (MAS-018).

Seria recomanable la compra i restauració per part de l'ajuntament del Molí de l'horta o de Saldanya (MAS-017) per a la seua utilització com a aula d'interpretació.

Encara que el Plataner del camí de l'estació (MAS-027) no aconsegueix ni supera cap dels paràmetres que es necessiten per a estar catalogat com arbre monumental, (tindre més de 350 anys; més de 30 metres d'alçària; 6 metres de perímetre de tronc, mesurat a una alçada de 1,30 metres del sol; o més de 25 metres de diàmetre de copa, mesurat en la projecció sobre el plànol horitzontal) mereixeria alguna altra figura de protecció que l'empare com a arbre singular, contra les pretensions de l'ajuntament de fer passar la ronda del

poble paral·lela a la via del trenet, la qual cosa provocaria acabar amb l'arbre de l'estació ja mencionat i el Molí de l'horta o de Saldanya (MAS-017).

Caldria una major implicació de l'ajuntament en la preservació dels béns i la seua valorització, així com promocionar el poble a nivell turístic (González 2014).

S'adjunten a l'annex 1 les fitxes de l'inventari de recursos turístics de la Vila de Massalavés.

4.2. VALORACIÓ DELS RECURSOS

Com a element d'anàlisi, la valoració dels recursos fins ara definits, el seu grau d'explotació actual i la seua possibilitat d'explotació futura, ens oferix una imatge qualificada general dels recursos turístics del territori que ens permet acostar-nos més a la realitat turística de la zona.

S'ha realitzat una recopilació i tractament de fonts secundàries, estadístiques de l'Institut Valencià d'Estadística, documentació de l'Agència Valenciana del Turisme, Diputació de València i altres entitats, realitzant una recopilació bibliogràfica exhaustiva en l'àmbit del turisme d'interior i les seues diferents variants i d'experiències del sector en planificació estratègica.

La realització d'aquestes valoracions és el producte final d'una sèrie d'anàlisis individualitzats dels diferents recursos, resultant una primera aproximació del valor o potencial turístic respecte als seus recursos. Apriorísticament, pot observar-se el deficient aprofitament d'algun dels recursos a nivell turístic o la impossibilitat d'explotació per la falta de valor o pèrdua irrecuperable del recurs i, al mateix temps, el desenvolupament i explotació turística d'altres recursos molt valuosos, i altres que comencen a definir possibles mercats turístics potencials.

Aquesta és la llegenda que segueix el quadre de valoració:

Valoració inicial: VI

A	Atractiu de gran interès
B	Atractiu d'interès turístic
C	Complementa a altres recursos

Grau d'explotació actual: GEA   **Possibilitat d'explotació futura: PEF**

SP	Sobreexplotat	1	Molt alta
NA	Nivell d'explotació alt	2	Alta
NM	Nivell d'explotació mitjà	3	Mitjana
NB	Nivell d'explotació baix	4	Baixa
NE	No explotat	0	Inexistent

Taula 12. Valoració del patrimoni del municipi de Massalavés.

	VI	GEA	PEF
PATRIMONI NATURAL	B	NE	2
PATRIMONI RELIGIÓS	C	NE	4
PATRIMONI CIVIL	C	NB	2

Font: Elaboració pròpia.

4.3. PROMOCIÓ I COMERCIALITZACIÓ.

L'anàlisi dels elements de promoció i comercialització estableix l'estat de situació dels processos d'activitat i comercialització singulars del territori amb el que identifiquem els factors en què major rellevància i esforços s'estan emprant, els agents que els desenvolupen i els resultats que aquests obtenen. L'estructura tècnica dels processos de comercialització i promoció i l'estructuració dels mateixos és objecte també d'estudi. Tot això, acaba reflectit en una taula de valoració general que determina la radiografia en les actuacions comercials i promocionals del territori. La promoció i comercialització del territori es caracteritza per certa desestructuració de la mateixa, havent-se creat pocs elements promocionals. La seua varietat

respecte a qualitats, formats i objectius és deficient trobant a faltar una estratègia promocional més compacta. A açò s'afeg la deficient distribució dels elements promocionals tant a nivell intern, com a nivell extern. No es desenvolupen promocions de productes específics per la falta de definició dels mateixos. No s'han dissenyat materials gràfics ni fullets promocionals, de les rutes, ni dels elements, etc. Tampoc s'han produït vídeos promocionals, etc. Existix, una pàgina web de la localitat, però la funció i enfocament de la qual es troba més prop de la "moda tecnològica" que de l'eficàcia promocional, a més d'existir una diversitat de qualitats i adequació a la promoció turística enormes. Cert és, que tampoc s'han fet esforços amb l'edició de materials gràfics que oferisquen una visió turística del territori, amb una qualitat elevada. La millor aposta ha sigut quan s'han desenvolupat la promoció i comercialització del territori. No obstant això, és palés la debilitat de no estar ben definida l'oferta turística de forma específica. Açò impediex que poguera focalitzar-se a un grup de demanda concret. No es fan esforços promocionals com l'assistència a fires o mostres gastronòmiques on es presente l'oferta del municipal. D'altra banda, és destacable el concurs de paelles, també d'àmbit municipal que resulta un esdeveniment d'una certa singularitat que busca el desenvolupament promocional del turisme gastronòmic. És possible que necessitarà de més suport promocional. Finalment, destacar la mancança d'una Oficina d'Informació turística (Tourist Info), encara que cabria la possibilitat d'obrir-ne una de forma momentània i no professional. Seria aconsellable el desenvolupament d'una xarxa informativa per al municipi els objectius de la qual haurien de ser el d'informació i atenció turística concentrant les diferents ofertes d'allotjament, restauració i activitats, i la dinamització general del territori de forma coherent i sobretot integradora d'una oferta comuna. La comercialització pròpiament dita, es produïx generalment per mitjà d'iniciatives particulars. Cada empresa, cada agent, impulsa la seua pròpia promoció. Existix així mateix una enorme carència en la senyalització externa per a accedir al territori i en la senyalització interna per a la mobilitat del visitant dins del mateix. Aquests elements complementaris associats a les infraestructures suposen en si mateix elements d'informació i comunicació al visitant essencials. Els principals elements de promoció i comercialització extralocals, es duen a terme a través de la Generalitat Valenciana per mitjà de l'Agència Valenciana

del Turisme, desenvolupant diversos elements de promoció com a fires o l'edició de materials com la col·lecció de turisme d'interior. També desenvolupa en la seua pàgina web informació sobre allotjaments i restauració dels municipis d'interior. La Diputació de València mitjançant l'Àrea de Turisme organitza també elements de promoció dels municipis d'interior editant publicacions i cartells institucionals amb la intenció d'incrementar la informació existent sobre els atractius turístics dels municipis d'interior i la pàgina web «València, Terra i Mar» que posa a disposició de qualsevol usuari d'Internet informació turística dels municipis de la província.

Les Taules 13 i 14 oferixen un resum de la situació tècnica quant a promoció / comercialització.

Taula 13: Situació de la promoció / comercialització interna.

Element / Acció	Classificació			
	Bona	Millorable	Deficient	No existix
Oficina d'informació turística				X
Mitjans de comunicació no escrits				X
Material de promoció general			X	
Material de promoció d'esdeveniments		X		
Material de promoció de llocs				X
Altres materials de promoció			X	
Webs		X		
Promoció interna				X
Imatge comunicada		X		
Disseny utilitzat		X		
Distribució realitzada			X	
Processos comercials			X	
Esdeveniments comercials				X
VALORACIÓ GLOBAL			X	

Font: Elaboració pròpia.

Taula 14: Situació de la promoció / comercialització externa.

Element / Acció	Classificació			
	Bona	Millorable	Deficient	No existix
Oficina d'informació turística				X
Mitjans de comunicació no escrits				X
Material de promoció general			X	
Material de promoció d'esdeveniments		X		
Material de promoció de llocs				X
Altres materials de promoció				X
Webs		X		
Imatge comunicada			X	
Disseny utilitzat			X	
Distribució realitzada			X	
Processos comercials			X	
Esdeveniments comercials				X
VALORACIÓ GLOBAL			X	

Font: Elaboració pròpia

4.4. ANÀLISI DE LA DEMANDA TURÍSTICA DE MASSALAVÉS.

L'anàlisi de la demanda turística és un element essencial per a identificar el grau d'activitat turística del territori i amb això, dels distints mercat-productes turístics actius. En primer lloc, es partix de la realitat de la completa inexistència d'estudis específics de la demanda turística en l'àmbit territorial intervingut. El més aproximat són estudis genèrics sobre la "Demanda de turisme d'interior en l'àmbit de la Comunitat Valenciana". Per això, s'ha desenvolupat un estudi d'aproximació a la realitat de la demanda turística. Tradicionalment, el mercat emissor de turisme cap a les zones d'interior de la Comunitat Valenciana ha

estat integrat per les ciutats i nuclis de població del litoral de la pròpia Comunitat Valenciana. En l'actualitat, s'observa un creixement dels visitants procedents d'altres comunitats i apareix, arran d'una major exigència del turista que busca nous incentius a les seues vacances, un efecte de complementarietat entre el turisme de "sol i platja" i el turisme d'interior, registrant-se una demanda potencial important. Els motius principals per a l'estada en espais rurals se centren en el gaudiment de la tranquil·litat, els preus assequibles i l'atractiu del lloc, donant-se molta importància al contacte amb la naturalesa com a contrast a l'ambient de la ciutat. El segment de mercat predominant sol correspondre a classe mitjana, mitjana baixa, amb una despesa mitjana per dia i persona poc elevada. No obstant això, hi ha un segment de despesa mitjana alta cada vegada més rellevant que demanda una sèrie de serveis turístics que, en l'actualitat, excepte en alguns casos concrets, es dona en menor grau a Massalavés. La situació geogràfica del territori provoca que la demanda turística no la integre de forma exclusiva el flux turístic del litoral de la Comunitat Valenciana, sinó que, a més de les zones interiors de les províncies de València i Alacant, pot resultar un punt d'atracció, per a les comarques limítrofes de Castella La Manxa, en concret, Albacete. Per la qual cosa, ha de tindre's present aquest aspecte en la descripció de la demanda turística de la zona, ja que els mercats emissors majoritaris corresponen a aquests territoris, tenint sempre present altres mercats menors com Madrid o demanda estrangera (encara que aquesta sol procedir del litoral mediterrani). La demanda turística de Massalavés es caracteritza per un elevat grau *d'estacionalitat*, característica molt comuna en l'interior de la Comunitat Valenciana. La demanda es concentra especialment en els mesos d'estiu, en Setmana Sant i Nadal, així com, en les diferents festes locals (sobretot en les festes patronals). El desenvolupament d'oferta de turisme rural ha trencat un poc la tendència, que a pesar d'això, continua sent majoritària. S'identifica, en primer lloc, un cert sector de demanda definit pel *turisme de retorn per vinculació familiar* amb una certa tendència al declivi. Aquest *turisme de retorn* es defineix essencialment per tres segments. Un és el dels *estiuvejants*, persones amb arrels en el municipi i que passen les seues vacances en ell, que es caracteritza per ser el segment de major importància. El segon segment és el de *jubilats i pensionistes* la necessitat del qual és tornar al seu lloc d'origen,

representant el segon segment en dimensió, i finalment el tercer, el *residencial recurrent*, que passa temporades vacacionals, i suposa per quantia també el tercer en importància. Aquest turisme de retorn es dóna en caps de setmana encara que més profusament en estades temporals superiors, principalment motivat per algunes característiques pròpies del territori (distància a què es troba, clima, mobilitat) que estableix certs límits al desenvolupament d'aquest flux turístic. En consonància amb l'entorn natural, encara que en aquest cas, es determine en major grau pels atractius rurals existents, es desenvolupa una demanda que es correspon amb el denominat *turisme rural vivencial* que, suposa un segment de mercat la importància del qual serà cada vegada major. No obstant el present desenvolupament que s'està donant de les infraestructures d'allotjament rural en el territori no evoluciona paral·lelament als paràmetres de qualitat, oferta integrada i en general, característiques que demanda cada vegada en major grau el visitant. Igualment podem considerar l'existència d'un *turisme d'excursionisme* que es tradueix en visites al municipi d'un dia sense que es queden a pernoctar. Aquesta demanda se sent atreta, sobretot, per la riquesa natural de la zona i en segon lloc, pel patrimoni que pot ser visitat. L'accessibilitat externa al territori permet aquesta visita d'un dia. Algunes vegades aquest turisme es desenvolupa en moments puntuals de l'any en coincidència amb algun esdeveniment. De forma general, ha de determinar-se que la principal característica de la demanda turística de Massalavés és la d'estar mínimament desenvolupada, molt estacional, i desestructurada, no integral dins del territori, afectada per la variabilitat del mateix, amb uns mercats emissors prou definits però poc equilibrats i dèbilment treballats promocionalment, quantificant-se finalment, en una menor quantia del que el seu potencial turístic podria captar i sobretot, determinant-se en una demanda amb poc valor afegit.

4.4.1. DISSENY DE L'ESTUDI, REDACCIÓ DEL QÜESTIONARI, SELECCIÓ DE LA MOSTRA, REALITZACIÓ I CONTROL DE L'ENQUESTA.

Els objectius d'aquest estudi són conèixer:

- Les característiques sociodemogràfiques dels turistes de les rutes i productes turístics del municipi de Massalavés.
- Les característiques del viatge dels turistes de les rutes i productes turístics del municipi de Massalavés.
- El perfil del turista de les rutes i productes turístics del municipi de Massalavés.
- Les característiques de la pràctica del turisme de les rutes i productes turístics del municipi de Massalavés.
- L'opinió sobre les rutes i productes turístics del municipi de Massalavés.

La informació per a determinar aquestes característiques i opinions s'ha obtingut a través d'una enquesta a la Comunitat Valenciana: Es va realitzar un mostreig de tipus aleatori estratificat amb afixació proporcional al número d'habitants per municipi (Luque, 1999; Rodríguez, 1999; Hair et al., 2000). El repartiment d'enquestats per municipi pot veure's en la Taula 15.

Abans d'arribar al qüestionari definitiu es van realitzar dos pre-tests. El primer d'ells va ser revisat per experts en el disseny d'enquestes amb l'objecte de polir possibles asprors, errors de llenguatge o incorreccions de mètode.

Una vegada introduïdes les correccions que suggerien aquests experts, es va realitzar una primera prova en què es va entrevistar a deu subjectes a l'atzar amb l'objectiu de detectar altres possibles errors de llenguatge o aspectes no detectats. Realitzats els dos pre-test, es va obtindre el qüestionari definitiu (Grande, 1992; Grande i Abascal, 1996; Kinnear i Taylor, 1998; Luque, 1999; Rodríguez, 1999; Hair et al., 2000; Kotler et al., 2000).

TAULA 15. Distribució d'enquestes.

	TOTAL		Número d'habitants			Distribució d'enquestes segons núm habitants			
			< 20000	Entre 20000 i 100000	> 100000	< 20000	Entre 20000 i 100000	> 100000	
COMUNITAT VALENCIANA	4.885.029					157	156	123	436
TOTAL CASTELLÓ	573.282		360.867	212.415	172.624	29	17	14	60
Els Ports	5.262	Castelló	5.262	0	0	0	0	0	
L'Alt Maestrat	7.846	Castelló	7.846	0	0	0	0	0	
El Baix Maestrat	80.334	Castelló	28.109	52.225	0	2	4	0	
L'Alcalatén	16.638	Castelló	16.638	0	0	1	0	0	
La Plana Alta	248.098	Castelló	226.326	21.772	172.624	18	1	14	
La Plana Baixa	185.986	Castelló	47.568	138.418	0	3	11	0	
L'Alt Palància	24.732	Castelló	24.732	0	0	2	0	0	
L'Alt Millars	4.386	Castelló	4.386	0	0	0	0	0	
TOTAL VALÈNCIA			800.188	888.641	797654	65	72	65	202
El Racó d'Ademús	2.605	València	2.605	0	0	0	0	0	
Els Serrans	17.935	València	17.935	0	0	1	0	0	
El Camp de Túria	135.373	València	113.735	21.638	0	9	1	0	
El Camp de Morvedre	85.355	València	21.996	63.359	0	1	5	0	
L'Horta Nord	209.518	València	129.424	80.094	0	10	6	0	
L'Horta Oest	331.698	València	10.543	321.155	0	0	26	0	
València	797.654	València	0	0	797.654	0	0	65	
L'Horta Sud	163.253	València	94.908	68.345	0	7	5	0	
La Plana d'Utiel	39.386	València	18.946	20.440	0	1	1	0	
La Foia de Bunyol	39.768	València	39.768	0	0	3	0	0	
La Vall d'Aiora	10.566	València	10.566	0	0	0	0	0	
La Ribera Alta	216.211	València	124.206	92.005	0	10	7	0	
La Ribera Baixa	80.360	València	28.842	51.518	0	2	4	0	
La Canal de Navarrés	17.691	València	17.691	0	0	1	0	0	
La Costera	72.089	València	43.492	28.597	0	3	2	0	
La Vall d'Albaida	90.783	València	54.088	36.695	0	4	3	0	
La Safor	176.238	València	71.443	104.795	0	5	8	0	
TOTAL ALACANT			778.097	824.745	545.095	63	67	44	174
El Comtat	27.854	Alacant	27.854	0	0	2	0	0	
L'Alcoià	110.877	Alacant	26.568	84.309	0	2	6	0	
L'Alt Vinalopó	52.899	Alacant	18.376	34.523	0	1	2	0	
El Vinalopó Mitjà	169.122	Alacant	53.822	115.300	0	4	9	0	
La Marina Alta	188.567	Alacant	88.172	100.395	0	7	8	0	
La Marina Baixa	179.546	Alacant	57.290	122.256	0	4	10	0	
L'Alacantí	455.292	Alacant	339.535	115.757	322.673	27	9	26	
El Baix Vinalopó	279.815	Alacant	0	57.393	222.422	0	4	18	
El Baix Segura	361.292	Alacant	166.480	194.812	0	13	15	0	

Font: INE, 2011

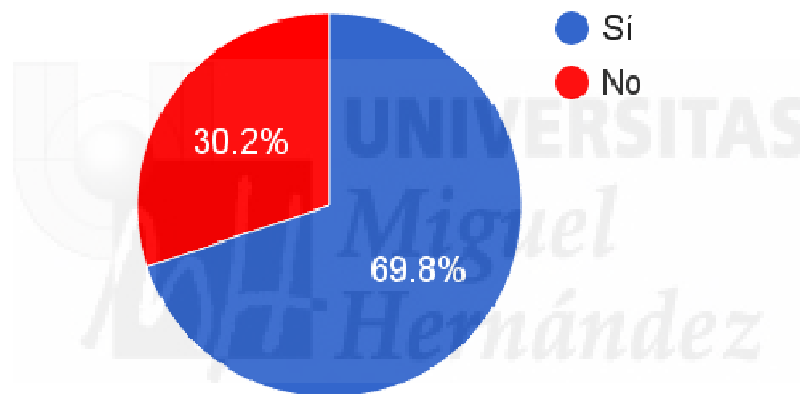
El qüestionari i la fitxa tècnica de l'enquesta es troben en els annexos 2 i 3 respectivament.

4.4.2. ANÀLISI DELS RESULTATS DE L'ENQUESTA I VALORACIÓ DE LA DEMANDA DE TURISME DE LES RUTES I PRODUCTES TURÍSTICS DE LA VILA DE MASSALAVÉS.

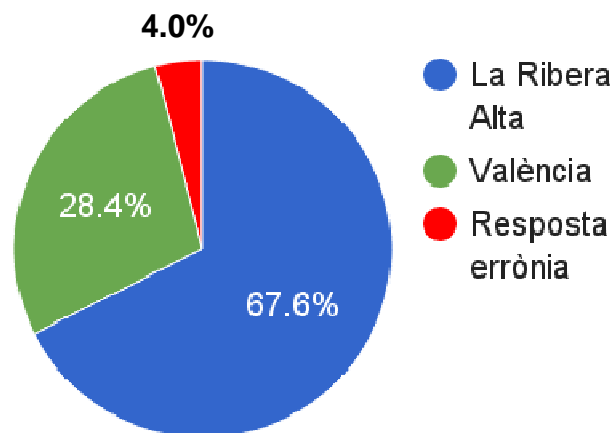
4.4.2.1. RESULTATS GLOBAIS DE L'ENQUESTA.

A continuació s'exposen els resultats de l'enquesta.

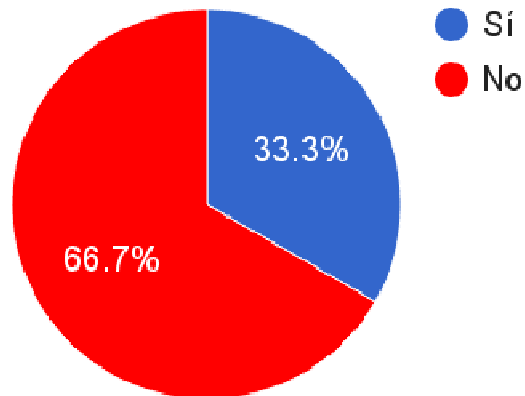
Figura 10. Sap vosté on està Massalavés?

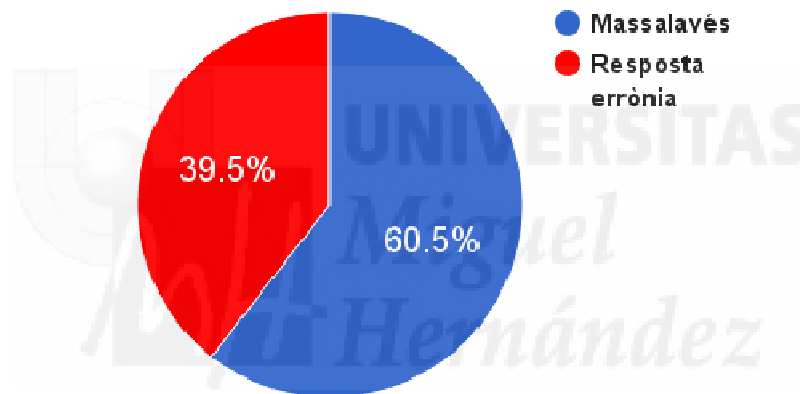
Figura 11. Si respon afirmativament, On està?

Figura 12. Sap vosté que són els ulls del Riu Verd?

Figura 13. Si respon afirmativament, On estan?

Figura 14. Sap vosté que és l'assut de Massalavés?

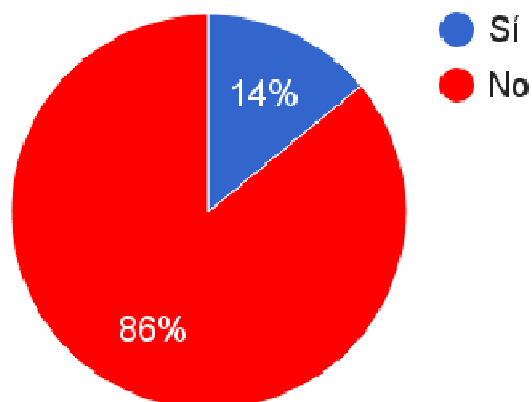

Figura 15. Si respon afirmativament, On està?

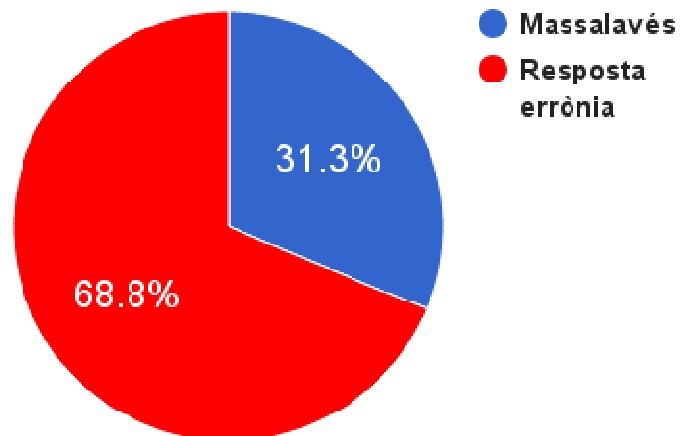

Figura 16. Sap vosté que és el motor dels Ullals del Riu Verd?

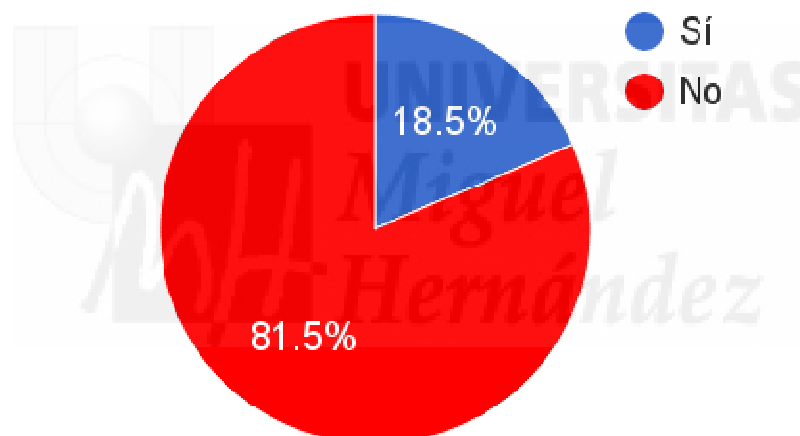

Figura 17. Si respon afirmativament, Descriure.

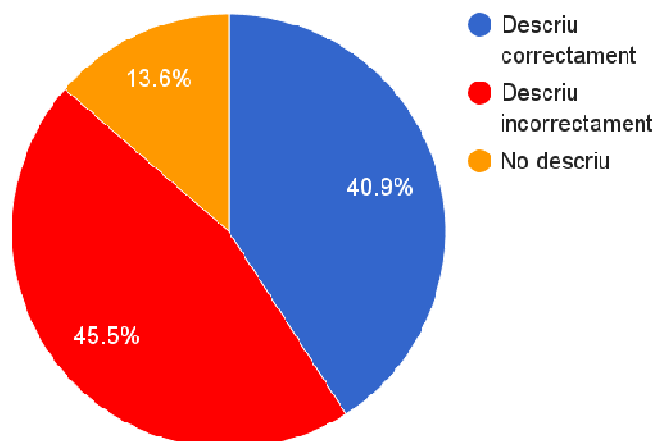

Figura 18. Sap vosté que és la séquia Anguilera?

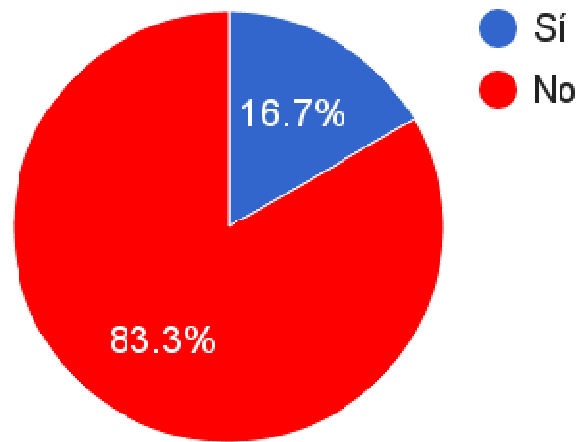

Figura 19. Si respon afirmativament, On està?

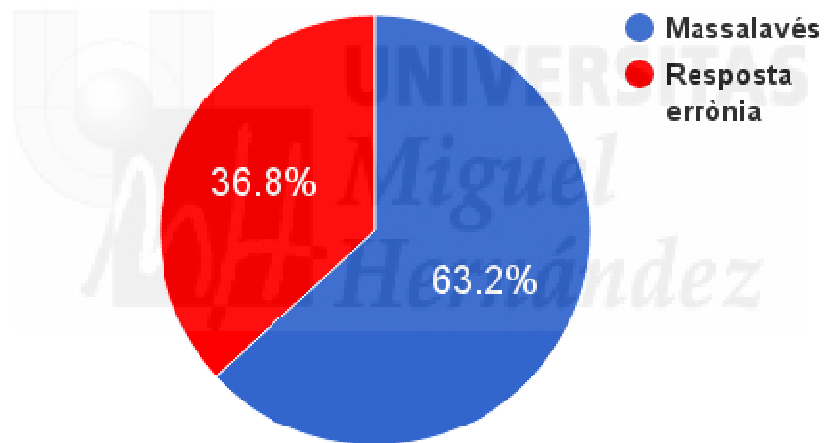

Figura 20. Que tipus de turisme practica vosté?

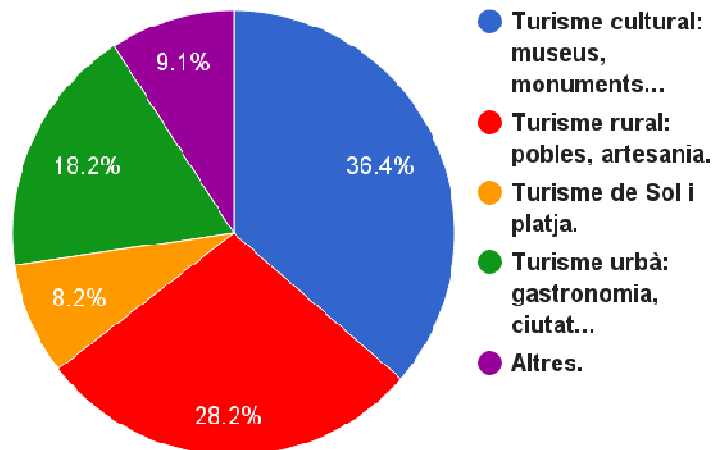

Figura 21. Quantes vegades a l'any se'n va de turisme?

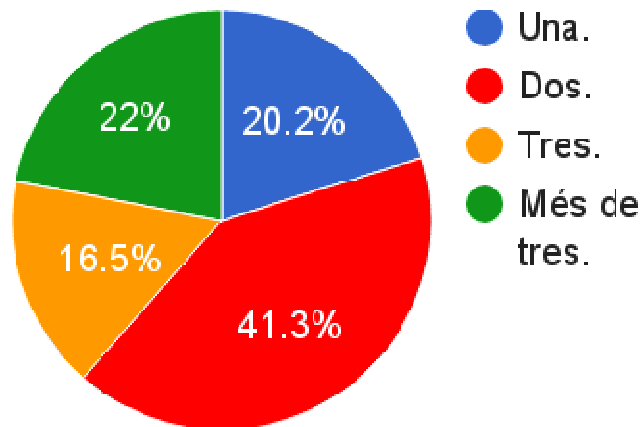

Figura 22. Quina és la duració mitjana d'eixos viatges?

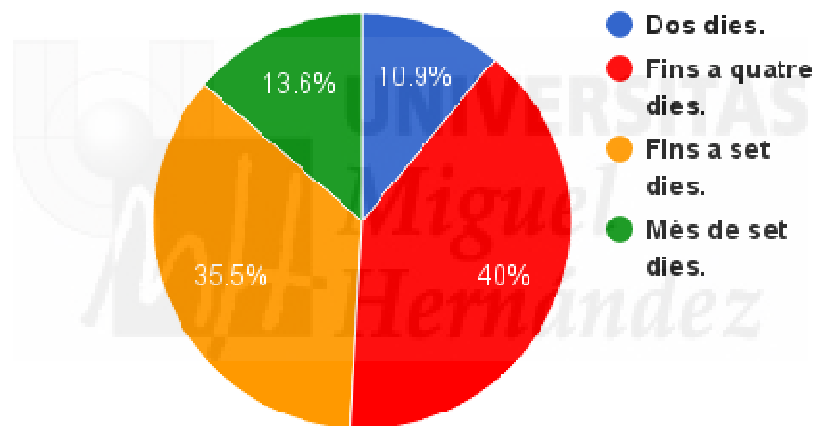
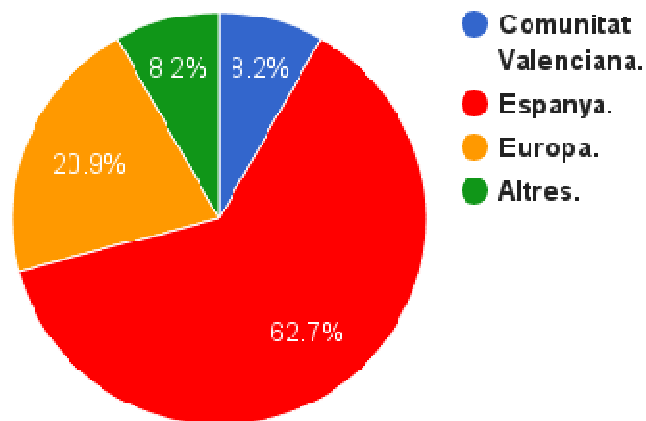
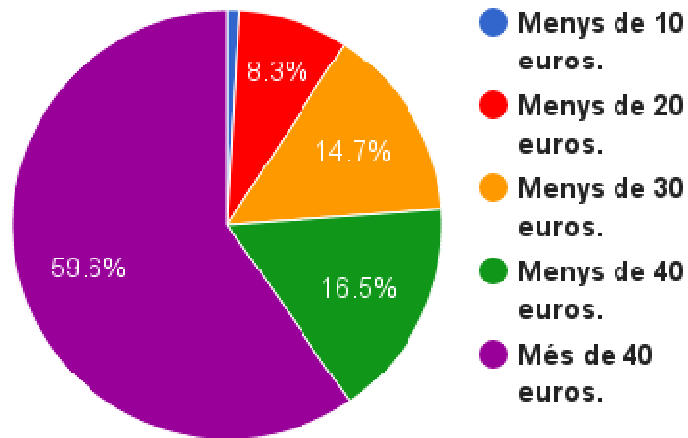

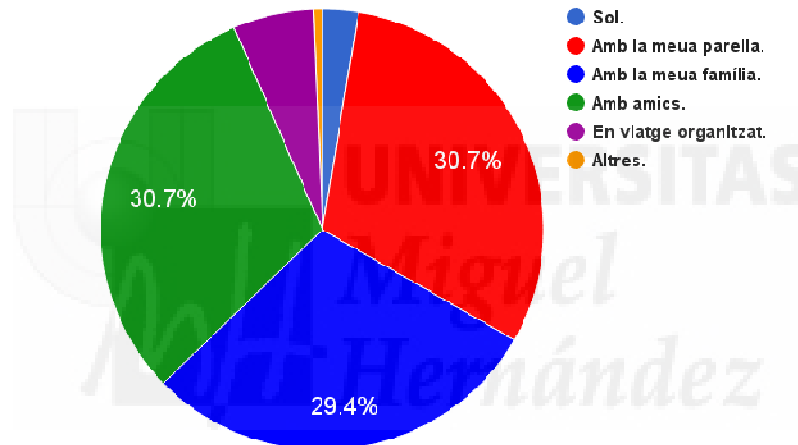
Figura 23. Quines destinacions preferix?

Figura 24. Quant gasta de mitjana per persona i dia en un viatge de turisme?

Figura 25. Amb qui viatja vosté?

Figura 26. Qué considera important a l'hora de triar una destinació turística?

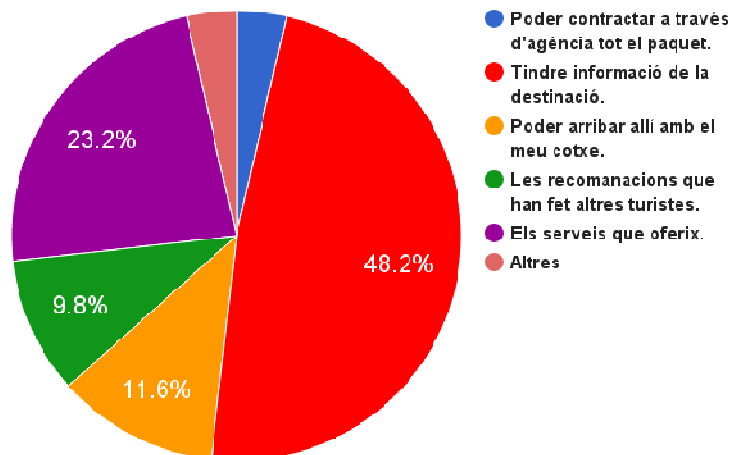

Figura 27. Valore el que ha triat en la pregunta anterior.

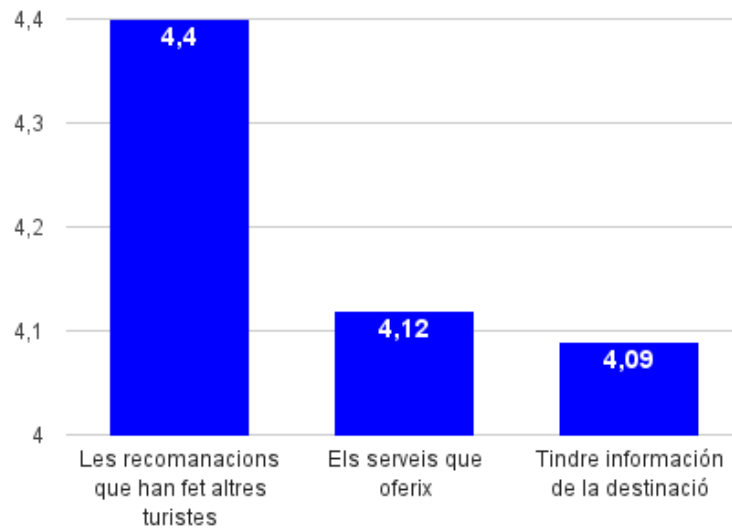

Figura 28. Considera com a destinació turística factible visitar elements de l'aigua?

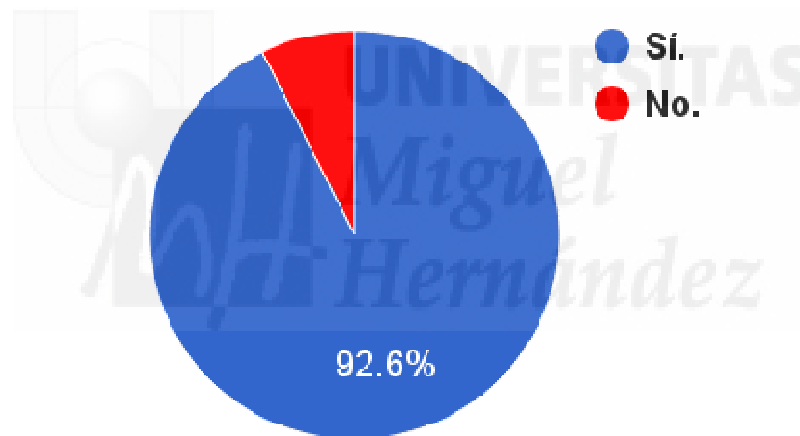
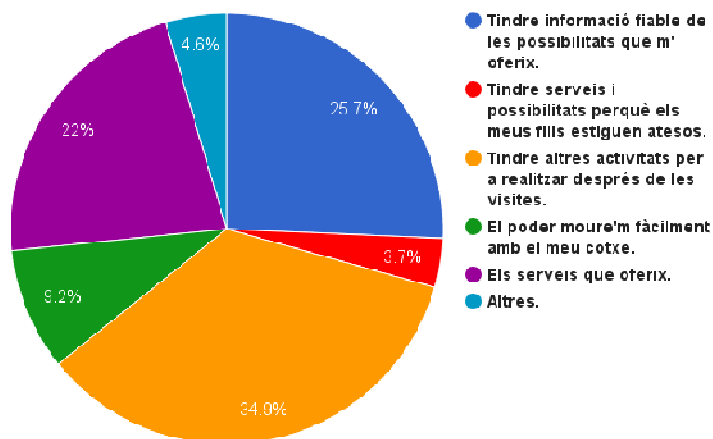
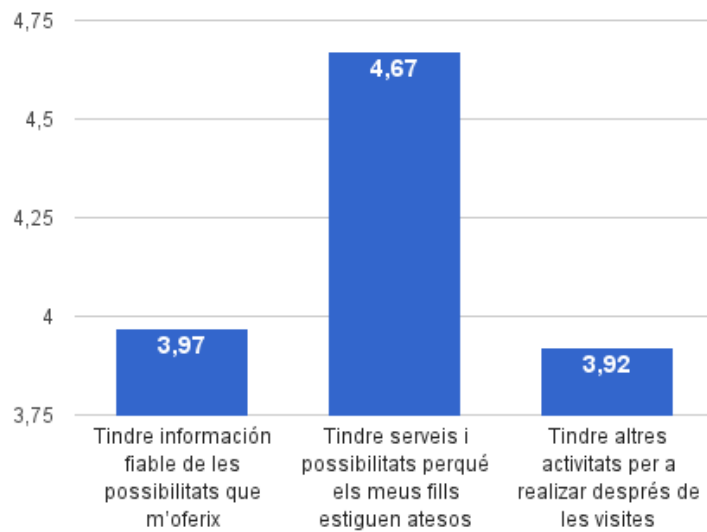

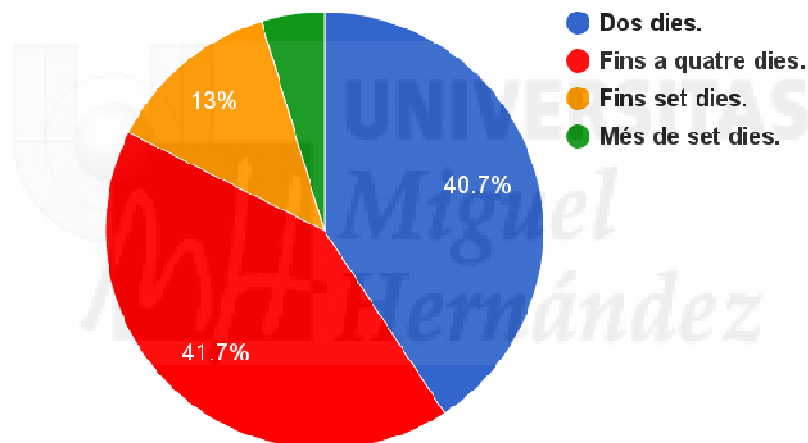
Figura 29. En el cas de considerar-ho, quins factors considera importants a més dels elements de l'aigua?

Figura 30. Valore el que ha triat en la pregunta anterior.

Figura 31. Quant de temps dedicaria a un viatge d'aquestes característiques?

Figura 32. Quant gastaria de mitjana per persona i dia en un viatge de turisme d'aquestes característiques?

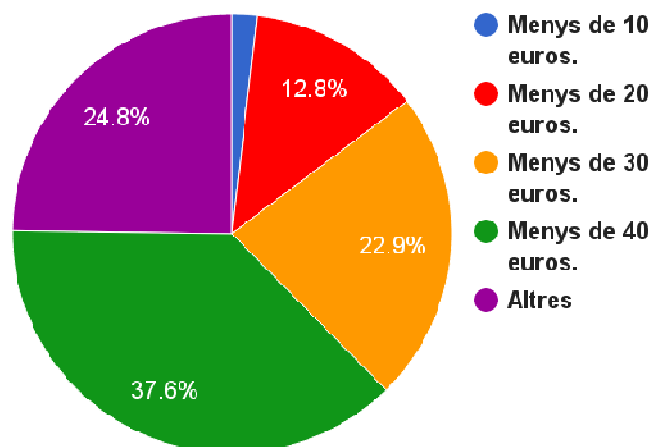

Figura 33. Amb qui viatjaria vosté?

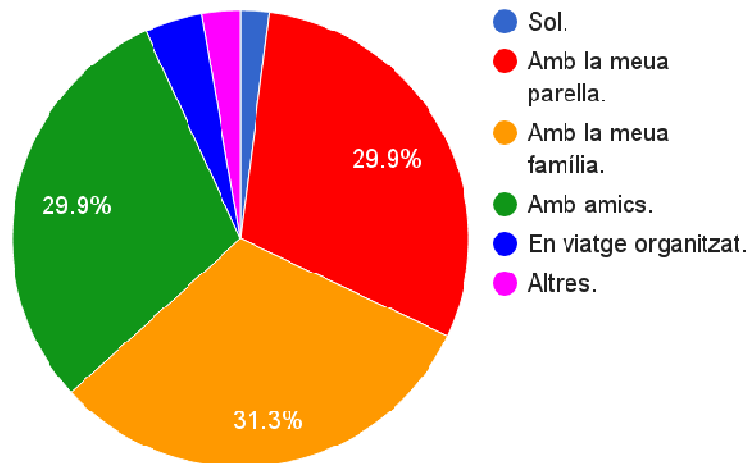

Figura 34. Que consideraria important a l'hora de triar una destinació turística d'aquestes característiques?

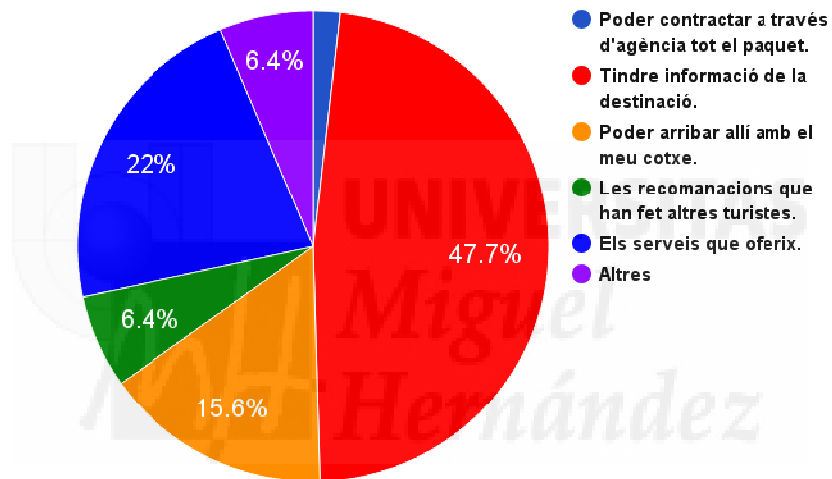
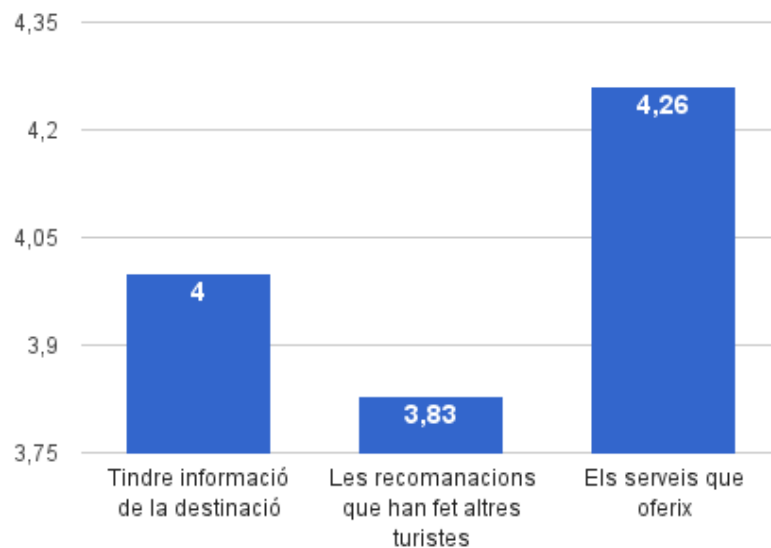

Figura 35. Valore el que ha triat en la pregunta anterior

Podem concloure afirmant que:

- En l'àmbit de la Comunitat Valenciana, un 70% dels enquestats coneixen on està la Vila de Massalavés, però sols una tercera part sap que son el Ullals del Riu Verd.

- Hi ha una demanda de turisme rural – cultural basat en els elements de l'aigua.

- Aquest segment de mercat, a l'hora de considerar aquesta possibilitat, considera factors importants:

- Tindre altres activitats per a realitzar després de les visites (34%)

- Tindre informació fiable de les possibilitats que oferix aquesta destinació (26%)

- No obstant això, el factor més valorat és Tindre serveis i possibilitats perquè els seus fills estiguen atesos (4,67 sobre 5)

- Gran part d'aquests possibles turistes (42%) dedicaria fins a quatre dies a aquestes visites seguits de prop (41%) dels que dedicarien tan sols dos dies.

- La major part d'aquests turistes gastaria menys de 40 euros (38%) de mitjana per persona i dia en un viatge de turisme d'aquestes característiques. Açò dona una despesa de 140 – 160 euros per persona i visita.

- La major part d'aquests turistes viatjaria amb la seua família (31%) seguits de amb la seua parella i de amb amics, amb el mateix percentatge (29%).

- A l'hora de triar una destinació turística d'aquestes característiques, es considera important:

- Tindre informació de la destinació (48%)

- Els serveis que oferix (22%)

- Poder arribar allí amb el meu cotxe (16%)

El factor més valorat és els serveis que oferix amb un 4,26 sobre 5.

4.5. DAFO

Una vegada desenvolupada l'anàlisi detallada dels diferents aspectes turístics que incidixen en el territori, el pas següent és el de completar el diagnòstic per mitjà de l'anàlisi DAFO. Un dels aspectes a destacar d'aquesta anàlisi és el principi d'interrelació que es dona entre els diversos factors, de manera que, la materialització de les oportunitats i/o amenaces que s'extrau de l'entorn, dependrà, en gran manera, de les fortaleces i debilitats de la realitat estudiada. Per això, les oportunitats que apareguen podran aconseguir-se en funció de les fortaleces existents i/o superant les debilitats detectades. Així doncs, les amenaces seran menys perilloses en la mesura que puguin contrarestar-se amb les fortaleces de la realitat local o superant les corresponents debilitats. Per a aconseguir una major eficàcia, s'ha contemplat una divisió conceptual d'acord amb una sèrie de factors que agrupen els diferents aspectes d'incidència turística en la Vila de Massalavés. Al costat de cada epígraf s'indica la seua rellevància (* no rellevant), (** rellevant); (***) molt rellevant).

Taula 16. Aspectes socioeconòmics i demogràfics

DEBILITATS	R
Sensible al cicle econòmic: forta destrucció d'ocupació i creixement de la taxa d'atur.	***
Deficient coordinació entre els agents socioeconòmics.	**
Municipi rural amb forta presència de població envellida i elevada taxa de dependència.	***
Desplaçament laboral.	**
Baixa densitat de població i èxode de població jove per falta d'oportunitats.	***
Elevat atur juvenil.	***
Baix nivell de qualificació de la població més jove i baix nivell d'activitat.	**
Baix aprofitament del capital humà. Manca d'oferta laboral qualificada que propicia la migració de joves qualificats.	***
Diferències significatives entre homes i dones en termes d'ocupació i rendiment monetari.	*
Escassetat d'oportunitats per l'ocupació femenina.	**

FORTALESES	R
Població estable o en lleu creixement.	**
Població relativament jove.	*
La localització i el bon clima eleven la qualitat de vida i són un important reclam per al desenvolupament de tot tipus d'activitats econòmiques.	***
Distàncies curtes entre l'interior i la costa el que facilita els desplaçaments, la cooperació costa-interior i l'atracció del turisme.	***

AMENACES	R
Creixent envelliment de la població.	**
Recessió sector agrícola.	*
Inversions poc respectuoses amb la realitat social i natural del territori.	*
Pèrdua d'usos tradicionals.	***
Creixement demogràfic fortament vinculat a la població immigrant.	**
Dèficit de població jove en edat de treballar.	**
Deslocalització dels processos productius i divisió de la cadena de valor.	***
Mercat de treball especialment sensible al cicle econòmic.	***
Sector turístic estacional i procíclic.	*

OPORTUNITATS	R
Possible retorn en busca d'alternatives.	**
Emigrants estrangers.	*
Desenvolupament turístic = noves oportunitats d'ocupació.	***
Millora dels sectors productius locals en paral·lel.	**
Procés de canvi cap a un nou model productiu basat en l'economia del coneixement.	**
Avanç del sector serveis com correspon a una economia desenvolupada.	*
Dimensionament del sector de la construcció i recol·locació de recursos en altres activitats productives.	***
La segmentació de la demanda ofereix noves oportunitats de creixement i diversificació dels serveis turístics.	*
Turisme de costa ja consolidat suposa un canal de difusió de l'oferta de turisme d'interior.	**
Demanda creixent de productes obtinguts del medi rural que suposa un impuls al desenvolupament local i a la diversificació de l'activitat en els municipis d'interior. Turisme ecològic.	***
Recursos patrimonials, ambientals, gastronòmics o culturals; l'adequada valorització milloraria la imatge del "producte turístic" en el medi rural.	***

El desenvolupament d'activitats turístiques en les explotacions agrícoles és una forma de garantir la sostenibilitat i competitivitat de les zones rurals.	**
--	----

Font: Elaboració pròpia (2015).

Taula 17. Infraestructures i equipaments

DEBILITATS	R
Senyalització deficient.	***
Limitat transport públic.	*
Carència en infraestructures de telecomunicacions.	*
Inexistència de mitjans propis de comunicació.	*
Desajust entre oferta i necessitats del turista.	**
Oficina de Tourist Info inexistent.	***
Deficiència serveis generals.	***

FORTALESES	R
Importants recursos hídrics.	***
Instal·lacions esportives locals.	**
Zones d'esplai.	*
Serveis sanitaris coberts.	***

AMENACES	R
Col·lapse d'instal·lacions.	*
Desatenció d'àrees recreatives.	***
Pèrdua d'equipaments o serveis generals.	***

OPORTUNITATS	R
Obertura de Tourist Info.	***
Creació d'equip tècnic de turisme d'àmbit local.	***
Creixement de l'oferta d'allotjament rural.	**
Possible adaptació d'infraestructures a un turisme de qualitat.	**
Pla d'infraestructures de la Diputació.	**

Font: Elaboració pròpia (2015).

Taula 18. Recursos turístics

DEBILITATS	R
Poca adequació dels recursos per al seu ús turístic.	**
Baixa rellevància general dels recursos històric – monumentals.	**
Nivell de deteriorament del patrimoni arquitectònic.	**
Deficient utilització d'importants recursos.	**

FORTALESES	R
Diversitat de recursos.	***
Patrimoni gastronòmic atractiu.	***
Medi natural excepcional.	**
Bones condicions per a activitats en la naturalesa.	**
Característiques ambientals pròpies d'un territori de ribera.	***

AMENACES	R
Possible pèrdua de recursos naturals.	***
Increment del deteriorament del patrimoni.	***

OPORTUNITATS	R
Valorització i explotació de recursos.	***
Desenvolupament i creació d'esdeveniments.	**
Rehabilitació de recursos.	*
Millora de la protecció de l'entorn natural.	***

Font: Elaboració pròpia (2015).

Taula 19. Oferta turística

DEBILITATS	R
Carència de productes turístics convenientment estructurats.	**
No té la consideració de destinació turística.	**
Oferta desajustada respecte a les necessitats de la demanda.	***
Oferta de restauració desestructurada.	***
Oferta d'allotjament desestructurada.	***
Falta de coordinació entre allotjament i restauració.	***
Promoció i comercialització dèbil.	***
Inestabilitat de l'ocupació en el sector.	**
Baix nivell formatiu.	***

FORTALESES	R
Ocupació de les vivendes oferides en lloguer.	**
Ocupació allotjaments rurals.	**
Potencialitat dels esdeveniments (fires, concursos, etc.).	**
Oferta complementària.	***

AMENACES	R
Competència. Productes turístics millor desenvolupats en àrees pròximes.	***
Desequilibri de l'oferta.	***
Falta de normativa sobre la qualitat dels allotjaments rurals.	***
Increment del desequilibri territorial .	***

OPORTUNITATS	R
Turisme diferenciat i de qualitat.	**
Desenvolupament d'imatge de marca.	*
Paquets turístics de cap de setmana.	***
Activitats de naturalesa.	***
Creació d'itineraris i xarxes.	***
Integració de recursos.	***

Font: Elaboració pròpia (2015).

Taula 20. Demanda turística

DEBILITATS	R
Estacionalitat.	**
Despesa mitjana reduïda.	**
Grups de demanda poc interessants.	***
Demanda reduïda.	***
Desconeixement del perfil de demanda.	**

FORTALESES	R
Satisfacció alta.	*
Evolució positiva de la demanda.	**

AMENACES	R
Productes competidors.	**
Descens del turisme de retorn.	***
Canvis d'hàbits.	***

OPORTUNITATS	R
Auge del turisme d'interior.	*
Busca creixent d'activitats complementàries.	**
Creixement del mercat de la tercera edat.	**
Proximitat relativa a grans urbs.	***

Font: Elaboració pròpia (2015).

Taula 21. Política institucional i empresa

DEBILITATS	R
Absència de planificació.	*
Localismes.	**
Escassos recursos econòmics.	***
Inexistència d'estratègies de cooperació amb altres municipis.	***
No hi ha coordinació entre empreses.	***
Descoordinació entre empreses i administració local.	***

FORTALESES	R
Existència de tècnics de desenvolupament local.	***

AMENACES	R
Major cooperació i desenvolupament d'àrees pròximes.	**
Pèrdua de representativitat.	**
Fi d'ajudes econòmiques.	**
Polítiques d'inversió pública divergents amb els objectius del territori.	**
Curt termini.	***

OPORTUNITATS	R
Utilització d'ens supramunicipals.	**
Regulació del sector.	*
Pla de recuperació del patrimoni de la Diputació.	**
Programes d'ajuda.	**

Font: Elaboració pròpia (2015).

Taula 22. Elements socials

DEBILITATS	R
Desconfiança social en el turisme com a alternativa econòmica.	**
Falta de dinàmica i iniciatives empresarials locals.	**
Desmotivació.	*

FORTALESES	R
Conservació formes de vida tradicional.	**
Sentit de pertinença al territori.	**
Associacionisme.	*
Fort arrelament i diferenciació cultural.	*

AMENACES	R
Increment de la desconfiança respecte al desenvolupament turístic.	*
Desestructuració.	**
Globalització cultural.	**
Rebuig de les iniciatives externes.	**

OPORTUNITATS	R
Associacionisme	*
Agermanaments	*
Impuls a la dinamització local	*

Font: Elaboració pròpia (2015).

A partir de la informació obtinguda és necessària la preparació d'estratègies de desenvolupament diversificades, assentades en la promoció de l'activitat agrícola i d'altres funcions compatibles, que s'estructuren en les potencialitats endògenes del territori. Així, s'haurien de definir estratègies comunes i compartides de valorització de l'excel·lència del territori mitjançant un plantejament metodològic que poguera ser aplicat i replicat, amb independència de les diversitats i les multiplicitats existents. És convenient partir de l'anàlisi de les capacitats d'emprendre activitats, desenvolupant possibles projectes temàtics basats en les potencialitats del territori. És necessari definir pautes comunes i compartides per a cada activitat temàtica en

el marc del territori rural en relació amb les fortaleses que han aparegut en l'anàlisi del model estudiat. L'èxit de les accions de valorització en el territori estarà vinculat a la construcció d'un model de desenvolupament integrat, capaç d'impulsar sinergies entre les diferents activitats existents i potencials en el món rural. S'hauria d'establir un itinerari metodològic marcat per un fort enfocament territorial, fonamentat en una lectura integrada de l'anàlisi del model de desenvolupament rural i els seus trets específics, com a elements capitals i estructuradors amb vista a definir un marc estratègic d'accions i sinergies susceptible de fomentar un desenvolupament sostenible i durador del turisme rural. La proposta per al desenvolupament d'un turisme rural d'interior i d'agroturisme amb les característiques descrites s'estructura en tres fases distintes:

- Primera fase: Descripció.

És la descripció dels elements i les dinàmiques rurals presents més significatives (caràcters físics i geogràfics, models d'assentaments relacionats amb l'activitat agrícola, utilització de sòls agrícoles, recursos naturals i culturals, dotació d'infraestructures per a la mobilitat i servei a l'agricultura, dinàmiques demogràfiques i d'assentaments, fenòmens principals en marxa que repercutixen en el context rural, presència de propostes innovadores de desenvolupament local, anàlisi del quadre normatiu de nivell local). Es pot afirmar que aquesta fase està conclouida.

- Segona fase: Interpretació.

En aquesta fase, els elements del marc de coneixement que s'ha elaborat en la fase de descripció, poden ser interpretats com indicadors potencials per a valorar els punts forts i els punts dèbils del territori respecte a un projecte de desenvolupament integrat, permetent confeccionar un balanç de les potencialitats i les debilitats. Una anàlisi i interpretació incipients han sigut realitzats en aquest document a través del model de desenvolupament. A partir d'ací és necessari plasmar un sistema d'indicadors que facen al·lusió a les components físiques i socioeconòmiques del territori. El següent pas és interpretar cadascuna d'elles com a factor de potencialitat per a un

desenvolupament positiu del territori o bé com a factor de debilitat arran dels possibles fenòmens de deteriorament que podria ocasionar. De la relació addicional entre els aspectes d'interpretació i els objectius de desenvolupament fixats és possible traure un balanç de les oportunitats i les potencialitats que expressa el model rural. Les oportunitats identifiquen les fortaleses del sistema, és a dir el conjunt dels recursos i les activitats associades que ja exercixen un paper econòmic positiu. Les potencialitats, en canvi, es corresponen amb aquells recursos encara no involucrats en un procés de valorització i per als quals es fa prioritari plasmar actuacions puntuals per a vèncer les condicions de marginalitat i ineficiència. Açò servirà per a posar en relleu, com a elements que generen un procés de valorització del territori rural i la seua economia (oportunitats), els aspectes següents:

- Recursos: el nucli històric; el patrimoni de construccions de valor; els productes agrícoles;
- La presència d'una xarxa vial rural que definisca circuits turístics diferenciats; itineraris vinculats al patrimoni històric, cultural; itineraris vinculats al turisme esportiu (senderisme, mountain-bike, excursions a cavall); itineraris relacionats amb el tast dels productes enogastronòmics i de qualitat, connectant llocs d'origen i venda de productes típics (rutes de la paella, de l'arròs al forn, del caqui) i llocs on se celebren esdeveniments i certàmens tradicionals del món rural;
- El sistema de la producció agrícola que s'identifica amb les explotacions agrícoles orientades a les produccions ecològiques i de qualitat, i que estan disposades a participar en iniciatives per a la valorització dels productes, mantenint una forta relació amb el territori;
- L'oferta global de les estructures d'allotjament existents, d'acord amb les diferents tipologies (agroturisme, bed and breakfast, hotels de camp, domicilis històrics, campaments, albergs etc.).

En canvi, el balanç de les potencialitats identifica:

- El patrimoni rural de construccions en condicions de deteriorament localitzat, al llarg de la xarxa dels itineraris d'interés històric, naturalista, etc., la recuperació del qual ha de comprendre funcions turístiques i

d'allotjament, culturals i museístiques. En aquest sentit, és necessari destacar que la rehabilitació de les construccions rurals podria suposar un nou atractiu rural.

- Adequació dels traçats de la servicis viaris rural històrics per a completar la xarxa dels circuits.
  - Tercera fase: Definició d'un model

L'elaboració de la llista de les potencialitats i les oportunitats del territori pot, i ha de suposar una ferramenta valuosa a l'hora de definir un escenari de desenvolupament integrat, estretament relacionat amb les especificitats del territori, capaç de recolzar el paper econòmic de l'agricultura i promoure la valorització de tot el sistema rural. Aquest model de desenvolupament, perquè tinga un impacte positiu en el temps, ha de comptar amb una marcada connotació endògena, és a dir que ha d'assentar-se en un compromís actiu de la societat local. Açò suposa compartir amb consciència tant el conjunt dels valors expressats pel territori com les pautes del projecte. El mètode elaborat ha de fer seua aquesta necessitat i contemplar, per tant, una activitat específica d'estudi i de comparació amb els agents locals (públics i privats) a la que estan cridats perquè es manifesten sobre les pautes estratègiques que integren aquest escenari. El fet de compartir les pautes de desenvolupament i els valors irrenunciabls són les referències indispensables, d'una banda, per a impulsar les capacitats de posar en marxa projectes dels operadors privats i, d'un altre, comprovar la seua coherència respecte al marc de referència elaborat per les administracions públiques, apuntant a definir una oferta equilibrada i integrada. Els diferents projectes locals han de contribuir a definir un sistema de xarxa en el qual cadascun representa un valor que millora per formar part d'un sistema d'ofertes diversificades (productes típics, artesanía local, capacitat d'allotjament, restauració i tast de productes enogastronòmics, serveis al turisme, promoció cultural). L'escenari de referència plasmat ha de permetre, al mateix temps, valorar l'eficàcia dels instruments de programació i planificació locals (plans i programes regionals, provincials i municipals) fins i tot en relació amb les mesures de suport econòmic i si és el cas detectar les correccions necessàries de tal forma que es pugui assegurar la màxima eficàcia als

objectius de desenvolupament durador fixats. El punt de partida pot i ha de ser, segons el nostre parer, els elements de l'aigua junt a la xarxa de camins municipals que pot ser elaborada i presentada com guia de sendes de xicotet recorregut. La guia d'elements de l'aigua amb les sendes poden ser un potent element vertebrador del territori i servir d'enganxada de les distintes propostes tant d'àmbit municipal o supramunicipal que es desenvolupen. L'aigua pot ser el motiu de viatge central del turisme rural.

4.6. MODELITZACIÓ DE PRODUCTES TURÍSTICS

Una vegada desenvolupat el diagnòstic a través de l'anàlisi DAFO corresponent que agrupa bàsicament l'estudi dels apartats anteriors, s'establix en aquest punt la modelització que sorgix com a conseqüència dels resultats obtinguts en aquesta anàlisi. S'establix, en primer lloc, una identificació dels mercat-producte turístics actuals i potencials que per les seues característiques mereixen ser tractats i, en segon lloc, es du a terme una anàlisi de potencialitat de cadascun dels mercat-producte turístics identificats en el territori de la Vila de Massalavés i que gràficament es tradueix en la matriu de factors interns-externs.

4.6.1. IDENTIFICACIÓ DE COMBINACIONS MERCAT-PRODUCTE.

Segons l'estudi realitzat, poden definir-se els següents mercats d'interés en la Vila de Massalavés.

- Turisme de retorn,
- Turisme rural – vivencial,
- Turisme d'excursionisme i esport

Es van a considerar una sèrie de conceptes a l'hora de definir cada mercat i els segments que els corresponen, per a això, i a fi de ser més

explicatiu, s'establix a continuació una sèrie de quadros descriptius de cada mercat identificat amb els conceptes següents:

- Segment (en el cas que siga necessari definir-ho)
- Definició del mateix
- Motivacions
- Perfil
- Comportament turístic
- Activitats
- Temporalitat
- Altres consideracions

Taula 23. Turisme de retorn 1.1.

Segment	Estiuejants
Definició	Persones amb arrels familiars en el municipi on passen les seues vacances.
Motivacions	Assossec, repòs, alternativa a la vida en la gran ciutat.
Perfil	Famílies amb fills procedents majoritàriament de les àrees metropolitanes de València. Nivell socioeconòmic variat.
Comportament turístic	Desplaçament en vehicle particular. Utilització de 2 ^a residència pròpia o de familiars, a vegades llogada. Nivell de despesa baix. Alt grau de fidelitat. Grau d'informació alt.
Activitats	Passejar pel camp. Descansar. Visitar els paratges naturals del municipi.
Temporalitat	Majoritàriament a l'estiu, Setmana Santa i festes patronals.
Altres consideracions	Segment important.

Font: Elaboració pròpia (2015).

Taula 24. Turisme de retorn 1.2.

Segment	Jubilats i pensionistes amb arrels afectives en el municipi.
Definició	Jubilats i pensionistes amb llaços familiars en el territori.
Motivacions	Tornar al poble, gaudir de la vida rural.
Perfil	Persones de més de 55 anys procedents de grans ciutats i centres urbans de la Comunitat Valenciana, preferentment València i, en menor grau altres centres extraregionals.
Comportament turístic	Allotjament en vivenda pròpia. Estades llargues. Pocs desplaçaments. Alta fidelitat. Grau d'informació alt.
Activitats	Passejos, xarrades amb els amics i veïns, etc.
Temporalitat	Tot l'any excepte a l'hivern. Especialment a l'estiu i festes.
Altres consideracions	Segment tradicional important.

Font: Elaboració pròpia (2015)

Taula 25. Turisme de retorn 1.3.

Segment	Residencial recurrent.
Definició	Persones amb la seua residència principal pròxima.
Motivacions	Viure en el seu municipi d'origen.
Perfil	No és un grup d'edat específic. Treballa o estudia fora.
Comportament turístic	Allotjament a casa pròpia. Desplaçament freqüent. Alta fidelitat. Grau d'informació alt.
Activitats	Gaudir de l'entorn rural (caça, etc.).
Temporalitat	Durant tot l'any (caps de setmana, vacances, etc.) encara que en menor grau a l'hivern.
Altres consideracions	Segment rellevant encara que menys que els dos anteriors. Junt amb ells constitueix el bloc més important.

Font: Elaboració pròpia (2015)

Taula 26. Turisme rural-vivencial.

Definició	Persones interessades en el món rural i les seues diferents formes de vida.
Motivacions	Gaudir del món rural en general (gastronomia, forma de vida, etc.).
Perfil	Grups de persones o parelles d'edats mitjanes, procedents d'entorns urbans sense vinculació amb el territori. Nivell socioeconòmic mitjà i mitjà-alt.
Comportament turístic	Desplaçament en vehicles particulars. Estades curtes. Nivell de despesa mitjana. Grau d'informació mitjà-alt.
Activitats	Turisme actiu. Cerca d'activitats complementàries (esportives, culturals, etc.). Visita a les zones més atractives de l'entorn.
Temporalitat	Setmana Santa fins a octubre.
Altres consideracions	Té una presència mitjana però presenta un potencial important.

Font: Elaboració pròpia (2015)

Taula 27. Turisme d'excursionisme i esport.

Definició	Visitants que passen el dia i no solen pernoctar.
Motivacions	Gaudir de l'esport en àrees recreatives i paratges naturals Busca d'algun atractiu atípic relacionat amb la gastronomia, patrimoni cultural, etc
Perfil	Variat, des de jòvens passant per famílies amb fills o sense fins jubilats.
Comportament turístic	Desplaçament en vehicles particulars Nivell de gasto baix-mitjà Grau d'informació mitjà.
Activitats	Passejos, menjar en paratge natural, passar el dia, visites a llocs específics. Esport en la naturalesa
Temporalitat	Principalment caps de setmana, Setmana Santa i estiu.
Altres consideracions	Segment d'importància per al comerç local i gran potencial

Font: Elaboració pròpia (2015)

4.6.2. ANÀLISI DE LA POTENCIALITAT DE LES COMBINACIONS MERCAT-PRODUCTE.

L'anàlisi de potencialitat dels diferents mercats-producte turístics extrets en l'anàlisi s'ha realitzat a través del disseny d'una matriu interna–externa d'avaluació de factors DAFO. D'aquesta manera, pot observar-se gràficament la posició relativa que ocupen els diferents mercat-producte turístics segons dos paràmetres que definixen la seua potencialitat, l'atractiu *del producte-mercat* i la fortalesa *del producte-mercat*. S'han ponderat els factors interns en funció dels recursos amb què compta el territori. Els factors externs s'han ponderat en funció dels requeriments de cada segment de mercat a través d'un Delphi partint del grau d'importància assignat en el DAFO anteriorment realitzat. Es relacionen, per tant, els factors interns corresponents a cada mercat-producte en una matriu IFE (avaluació de factors interns), i els externs en una altra matriu EFE (avaluació de factors externs), assignant a cada factor un pes relatiu segons la seua importància respecte a l'estudi desenvolupat a priori i avaluant cada factor per a indicar la seua fortalesa (en cas de ser intern) o la seua resposta als efectes externs (en cas de ser un factor extern) amb les escales següents:

Escala Matriu EFE:

- 4 = Resposta excel·lent
- 3 = Resposta per damunt de la mitjana
- 2 = Resposta per davall de la mitjana
- 1 = Resposta pobre

Escala Matriu IFE

- 4 = Gran fortalesa
- 3 = Fortalesa menor
- 2 = Debilitat menor
- 1 = Gran debilitat

Es calcula, posteriorment els pesos ponderats i s'extrau unes puntuacions mitjanes que situaran al mercat-producte turístic en el lloc corresponent en la matriu de potencialitat dels mercats-producte de la Vila de Massalavés. La definició dels factors, tant interns (Debilitats i Fortaleses) com externs (Oportunitats i Amenaces), que afecten cada mercat-producte són tinguts en compte separatament per a cada matriu IFE i EFE corresponent a cada mercat-producte concret i són avaluats i ponderats, distinta i específicament.

Taula 28. Matriu d'avaluació IFE. Turisme de retorn

FORTALESES	PES	AVALUACIÓ	AVALUACIÓ PONDERADA
Aspectes socioeconòmics i demogràfics	0,05	4	0,20
Infraestructures	0,09	4	0,36
Recursos turístics	0,12	4	0,48
Oferta turística	0,12	4	0,48
Demanda turística	0,04	3	0,12
Política institucional	0,10	3	0,30
Elements socials	0,05	3	0,15
DEBILITATS			
Aspectes socioeconòmics i demogràfics	0,04	1	0,04
Infraestructures	0,10	2	0,20
Recursos turístics	0,04	1	0,04
Oferta turística	0,09	2	0,18
Demanda turística	0,07	2	0,14
Política institucional	0,04	1	0,04
Elements socials	0,04	1	0,04
TOTAL	1,00		2,77

Font: Elaboració pròpia (2015)

Taula 29. Matriu d'avaluació EFE. Turisme de retorn

OPORTUNITATS	PES	AVALUACIÓ	AVALUACIÓ PONDERADA
Aspectes socioeconòmics i demogràfics	0,07	2	0,14
Infraestructures	0,05	3	0,15
Recursos turístics	0,07	2	0,14
Oferta turística	0,11	2	0,22
Demanda turística	0,07	3	0,21
Política institucional	0,09	2	0,18
Elements socials	0,05	3	0,15
AMENACES			
Aspectes socioeconòmics i demogràfics	0,09	4	0,36
Infraestructures	0,07	3	0,21
Recursos turístics	0,05	2	0,10
Oferta turística	0,11	3	0,33
Demanda turística	0,05	4	0,20
Política institucional	0,08	3	0,24
Elements socials	0,04	2	0,08
TOTAL	1,00		2,71

Font: Elaboració pròpia (2015)

Taula 30. Matriu d'avaluació IFE. Turisme rural - vivencial

FORTALESES	PES	AVALUACIÓ	AVALUACIÓ PONDERADA
Aspectes socioeconòmics i demogràfics	0,03	3	0,09
Infraestructures	0,09	4	0,36
Recursos turístics	0,09	3	0,27
Oferta turística	0,07	3	0,21
Demanda turística	0,10	4	0,40
Política institucional	0,07	3	0,21
Elements socials	0,09	3	0,27
DEBILITATS			
Aspectes socioeconòmics i demogràfics	0,05	1	0,05
Infraestructures	0,11	2	0,22
Recursos turístics	0,05	1	0,05
Oferta turística	0,09	2	0,18
Demanda turística	0,08	2	0,16
Política institucional	0,02	1	0,02
Elements socials	0,06	2	0,12
TOTAL	1,00		2,61

Font: Elaboració pròpia (2015)

Taula 31. Matriu d'avaluació EFE. Turisme rural - vivencial

OPORTUNITATS	PES	AVALUACIÓ	AVALUACIÓ PONDERADA
Aspectes socioeconòmics i demogràfics	0,07	3	0,21
Infraestructures	0,07	2	0,14
Recursos turístics	0,09	2	0,18
Oferta turística	0,08	3	0,24
Demanda turística	0,05	2	0,10
Política institucional	0,09	3	0,27
Elements socials	0,03	2	0,06
AMENACES			
Aspectes socioeconòmics i demogràfics	0,06	3	0,18
Infraestructures	0,09	4	0,36
Recursos turístics	0,04	4	0,16
Oferta turística	0,10	3	0,30
Demanda turística	0,09	4	0,36
Política institucional	0,08	2	0,16
Elements socials	0,06	2	0,12
TOTAL	1,00		2,84

Font: Elaboració pròpia (2015)

Taula 32. Matriu d'avaluació IFE. Turisme d'excursionisme i esport.

FORTALESES	PES	AVALUACIÓ	AVALUACIÓ PONDERADA
Aspectes socioeconòmics i demogràfics	0,06	3	0,18
Infraestructures	0,05	4	0,20
Recursos turístics	0,08	4	0,32
Oferta turística	0,09	4	0,36
Demanda turística	0,06	3	0,18
Política institucional	0,07	3	0,21
Elements socials	0,08	3	0,24
DEBILITATS			
Aspectes socioeconòmics i demogràfics	0,08	2	0,16
Infraestructures	0,08	2	0,16
Recursos turístics	0,06	1	0,06
Oferta turística	0,10	2	0,20
Demanda turística	0,07	2	0,14
Política institucional	0,05	1	0,05
Elements socials	0,07	1	0,07
TOTAL	1,00		2,53

Font: Elaboració pròpia (2015)

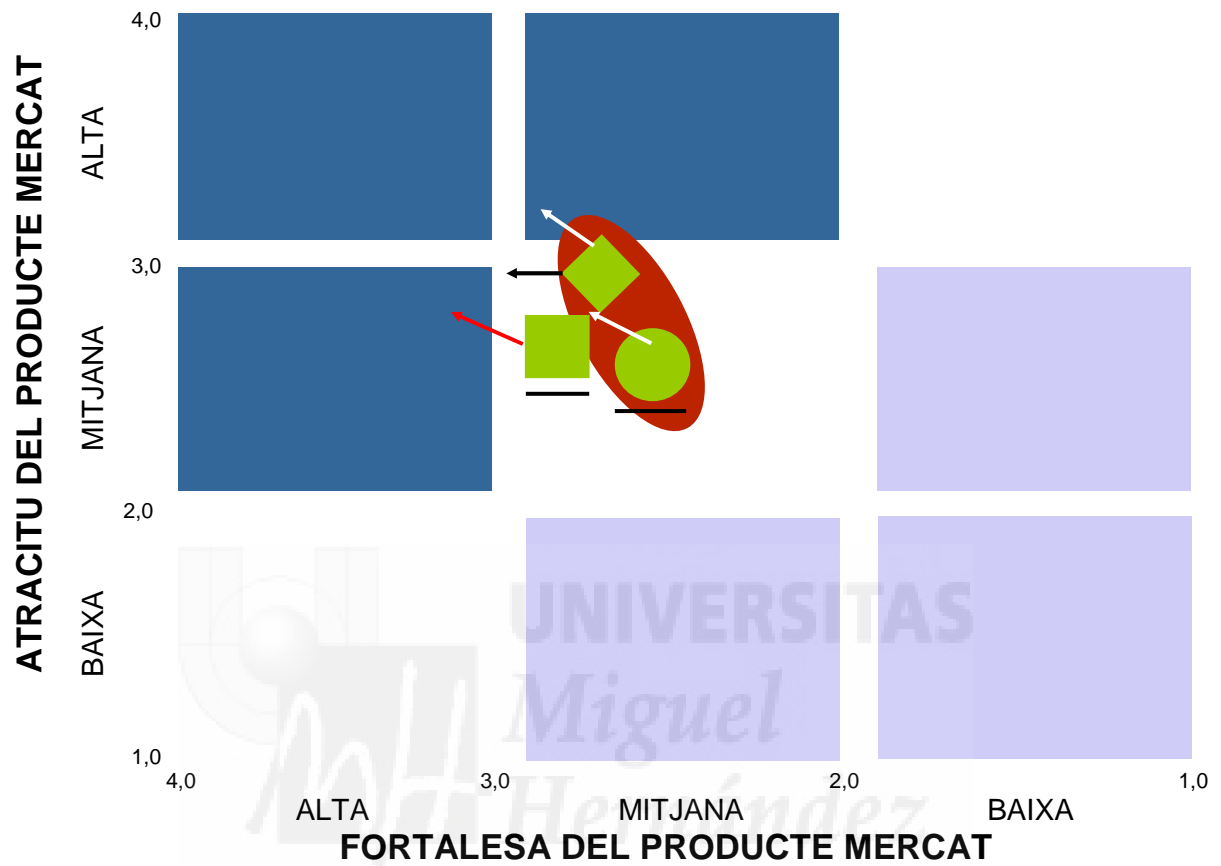
Taula 33. Matriu d'avaluació EFE. Turisme d'excursionisme i esport.

OPORTUNITATS	PES	AVALUACIÓ	AVALUACIÓ PONDERADA
Aspectes socioeconòmics i demogràfics	0,04	2	0,08
Infraestructures	0,07	3	0,21
Recursos turístics	0,08	3	0,24
Oferta turística	0,09	3	0,27
Demanda turística	0,06	2	0,12
Política institucional	0,06	2	0,12
Elements socials	0,03	2	0,06
AMENACES			
Aspectes socioeconòmics i demogràfics	0,07	2	0,14
Infraestructures	0,06	3	0,18
Recursos turístics	0,11	3	0,33
Oferta turística	0,10	2	0,20
Demanda turística	0,08	3	0,24
Política institucional	0,08	3	0,24
Elements socials	0,07	2	0,14
TOTAL	1,00		2,57

Font: Elaboració pròpia (2015)

Amb aquests resultats es pot construir una matriu del tipus Boston Consulting Group (Henderson 1973) (Figura 36)

Figura 36. Matriu de combinacions producte-mercat

- TURISME RURAL-VIVENCIAL
- TURISME DE RETORN
- TURISME D'EXCURSIONISME I ESPORT
- TENDÈNCIA ACTUAL
- TENDÈNCIA DESITJADA
- GRUP POTENCIALMENT INTERESSANT

Font: Elaboració pròpia (2015).

Com pot observar-se en la matriu, els mercats-producte que han sigut identificats se situen de manera que pot extraure's les reflexions següents:

En primer lloc el mercat-producte Turisme de Retorn se situa en un lloc que definix la seua fortalesa com mitjana-alta reflectint una importància semblant.

En segon lloc la gràfica mostra el mercat-producte que podem definir com Turisme Rural-Vivencial amb més atractiu que el turisme de retorn encara que amb un poc menys de fortalesa.

En tercer lloc, el mercat producte Turisme d'Excursionisme i esport es situa a nivell mitjà tant per la seua fortalesa com pel seu atractiu. Aquest mercat-producte, té una lleu evolució per iniciatives recents però, en general, destaca per una tendència a l'estancament sobretot per la seua desatenció, a pesar que la seua situació és potencialment positiva per al seu desplaçament a nivells més favorables de posició i atractiu de mercat. És imprescindible per a això la intervenció sobre aquest mercat.

Alguns d'aquests mercats es nodriuen uns d'altres, la qual cosa definix, per tant, certs graus de dependència, per la qual cosa, han d'establir-se una sèrie d'accions per a canviar les tendències negatives, evitant l'efecte d'arrossegament que poguera donar-se, i evolucionar cap a la millora de competitivitat i atractiu.

4.7. DISSENY DE RUTES TURÍSTIQUES A LA VILA DE MASSALAVÉS

4.7.1. DEFINICIÓ D'EIXOS VERTEBRADORS TURÍSTICS DEL TERRITORI DE LA VILA DE MASSALAVÉS.

Partint de l'anàlisi prèvia realitzada, es pot veure com hi ha unes combinacions mercat-producte de major interès. Així, els mercat-producte de major interès són, per orde, el Turisme Rural-Vivencial, el Turisme de Retorn i el Turisme d'Excursionisme i Esport. És necessari tindre present que les tendències dels tres mercats-producte identificats són de creixement, encara que en un ritme molt menor del desitjat degut sobretot al desenvolupament de l'entorn i no a condicions intrínseques dels mateixos. La tendència desitjada seria d'incrementar la seua fortalesa amb un increment de la seua rendibilitat, de manera que establira els referits mercats-producte com els característics del desenvolupament turístic de la zona. Globalment, la situació dels mercats-producte, tant els més nous i potencials en el territori (com el Turisme d'Excursionisme i Esport o el Turisme de Rural-Vivencial), com els més tradicionals (com el Turisme de Retorn) patixen una evolució per si mateixos més determinada per l'entorn que per accions pròpies ja que no existix, en general, una gestió turística del territori ordenada davall una visió estratègica i integradora. Tenint en compte aquests aspectes, es definixen els eixos següents:

Paisatge i Esport,

Aigua,

Aquests eixos seran la base per a proposar la temàtica de les rutes turístiques en el territori.

4.7.2. PROPOSTA D'UNA RUTA TURÍSTICA EN LA VILA DE MASSALAVÉS.

Prenent com a punt de partida els eixos definits en el punt anterior, es proposa la següent ruta turística en la Vila de Massalavés:

Ruta de l'Aigua,

Previ al disseny de la ruta, és condició necessària la creació d'una oficina cultural que aglutine i coordine totes les activitats, propostes i possibilitats del territori. Açò inclou la creació d'una web realment operativa. L'oficina cultural ha de ser un espai que integre el patrimoni cultural en el seu més ampli sentit: paleontològic, arqueològic, arquitectònic, etnogràfic, paisatgístic, geològic, museístic, gastronòmic, etc. L'entitat que ha de crear-se dur a terme, entre altres funcions:

Realització d'estudis per al coneixement i investigació dels diferents valors del territori.

Rehabilitació del patrimoni.

Creació d'un museu.

Millora d'accessos i senyalització de rutes.

Programa didàctic: elaboració anual d'un programa didàctic que es pot oferir als centres escolars de la Comunitat Valenciana. El programa constaria bàsicament de tallers especialitzats i activitats didàctiques que es renovarien anualment. De la mateixa manera, podrien elaborar fitxes didàctiques i quaderns per a escolars.

Activitats: Campionats de tir amb arc, rutes de ciclisme i altres esdeveniments associant l'activitat esportiva, la cultura i el turisme.

Els principals objectius de la Ruta de l'Aigua són vertebrar el territori, valorar els recursos paisatgístics i ambientals del municipi i proposar un itinerari a través dels elements de l'aigua destacats.

4.7.3. DISSENY DE LA RUTA TURÍSTICA DE L'AIGUA EN LA VILA DE MASSALAVÉS.

Per sort per a aquest territori i els seus habitants, a més del paisatge, l'aigua és uns dels seus grans atractius. La ruta es va a centrar en el municipi de Massalavés. No obstant això, hi ha elements en altres municipis que podien ser integrats en una ruta que podríem anomenar "ampliada". Alguns d'aquests paratges són la Sénia de L'Alcúdia, l'assut d'Antella, la Séquia Reial i el Riu Xúquer. Un dels aspectes que pot constituir aquesta ruta com diferent és la possibilitat que oferix el territori de combinar paratges naturals amb aigua amb elements dissenyats per l'home per a l'aprofitament del referit element. En aquest sentit, es proposa la realització d'accions de divulgació sobre la cultura de l'aigua present en el territori, a la població i especialment als joves a través dels centres escolars i les jornades culturals. Segons el nostre parer, el punt final d'aquesta ruta ha de ser els Ullals del Riu Verd. A més, es proposa introduir en la mateixa la possibilitat de visitar els antics molins. Aquesta possibilitat hauria d'anar precedida d'alguna mesura de condicionament dels referits molins. Els elements presents en el territori i que tenen a veure amb l'aprofitament de l'aigua són múltiples al llarg del mateix. La major part dels mateixos estan inventariats i inclosos en l'annex. No obstant això, hem de ressaltar, a més dels molins, la gran quantitat de feses i dispositius de canalització.

L'aigua és considerada com un element purificador en la majoria de religions. Algunes de les doctrines religioses que incorporen el ritual de llavat o ablucions són: el cristianisme, l'hinduisme, el moviment rastafari, l'islam, el sintoisme, el taoisme i el judaisme. Un dels sacraments centrals del cristianisme és el baptisme, el qual es realitza mitjançant la immersió, aspersion o afusió d'una persona en l'aigua. La referida pràctica també s'executa en altres religions com el judaisme on és denominada "mikve" i en el sijisme on pren el nom "d'Amrit Sanskar". Així mateix, en moltes religions incloent el judaisme i l'islam es realitzen banys rituals de purificació als morts en l'aigua. Segons l'islam, les cinc oracions al dia (o salat) han de dur-se a terme després d'haver llavat certes parts del cos usant aigua neta o abdesto; no obstant això, en el

cas que no haguera aigua neta es realitzen ablucions amb pols o arena les quals són denominades “tayammum”. En el sintoisme l'aigua és empleada en quasi tots els rituals per a purificar una persona o un lloc, com és el cas del ritual “misogi”. Alguns cultes empen aigua especialment preparada per a propòsits religiosos, com l'aigua beneïda d'algunes denominacions cristianes o “l'amrita” en el sijisme i l'hinduisme. Moltes religions també consideren que algunes fonts o cossos d'aigua són sagrats o almenys afavoridors; i alguns exemples inclouen: la ciutat de Lourdes d'acord amb el catolicisme, el riu Jordà (almenys simbòlicament) en algunes esglésies cristianes, el pou de Zamzam en l'islam, i el riu Ganges en l'hinduisme i altres cultes de la regió. Molts etnòlegs, com Frazer (1994), han subratllat el paper purificador de l'aigua. Usualment es creu que l'aigua té poders espirituals. En la mitologia celta, Sulis és la deessa de les aigües termals; en l'hinduisme, el Ganges és personificat per una deessa, i segons els textos Vedes la deessa hindú Sárasuati representa al riu del mateix nom. L'aigua és també en el vishnuisme un dels cinc elements bàsics o “mahābhūta”, entre els que consten: el foc, la terra, l'espai i l'aire. Alternativament, els déus poden ser considerats patrons de fonts, rius o llacs. De fet, en la mitologia grega i romana, Peneo era el déu riu, un dels tres mil rius o a vegades inclòs entre les tres mil Oceànides. En l'islam l'aigua no és només la font de vida, però cada vida està composta d'aigua: «I què traiem de l'aigua a tot ser vivent?». Empédocles, un filòsof de l'antiga Grècia, sostenia la hipòtesi que l'aigua és un dels quatre elements clàssics junt amb el foc, la terra i l'aire, i era considerada la substància bàsica de l'univers o “ylem”. Segons la teoria dels quatre humors, l'aigua està relacionada amb la flegma. En la filosofia tradicional xinesa l'aigua és un dels cinc elements junt amb la terra, el foc, la fusta, i el metall. L'aigua també juga un paper important en la literatura com a símbol de purificació. Alguns exemples inclouen a un riu com l'eix central on es desenvolupen les principals accions, com és el cas de la novel·la *Mentre agonitze* de William Faulkner i l'ofegament d'Ofelia en *Hamlet*.

Tot és aigua, va proclamar Tales de Milet fa més de 2.500 anys; i va afegir, hi ha una sola substància primordial, l'aigua, tot procedix d'ella i no sols la vida. Altres hòmens savis de la seua mateixa època, Euclides i Empédocles van insistir en el fet que l'aigua, mesclant-se per la força de l'amor o de la

discòrdia als altres tres elements principals (aire, terra i foc), unint-se o separant-se d'ells, dóna lloc a tot el que som, tot el que veiem i ens rodeja. També en els començaments més llunyans de les civilitzacions asiàtiques apareixen atribucions semblants. En la mitologia hindú, Vishnú es mostra com el ser primigeni i encarna l'aigua, “fonament del món sencer... essència de tota vegetació... i força creadora”.

En l'antiga Xina, s'atribuïx a l'element aigua una funció primordial i permanent; més tard en el llibre del Tao Te Ching, en la seua versió de Mawangdui, redactada inicialment cap a l'any 400 a.d.C. Durant el turbulent període històric cridat dels Estats Combatents, es diu: “Res hi ha en el món més bla i dèbil que l'aigua, més res li pren avantatge a véncer al robust i dur, perquè res pot ocupar el seu lloc. L'aigua venç el dur, el dèbil venç al fort”.

En les intuïcions i comportaments humans més primitius i bàsics, inclús en els de molts animals, apareix una actitud reverencial davant de l'aigua, desenvolupada i convertida per la cultura en ritus transcendents i en signe o remei sacramental. En la superfície terrestre l'aigua condiona i crea els paisatges; es veja o no, es perceba o s'intuïska. En alguns llocs l'aigua va actuar i ja no està, però les formes que ha creat romanen; en altres llocs subjau i només es revela indirectament a través d'una crosta de sal, de la vegetació, d'un brunzit o una revolada d'animals; a vegades s'insinua, com en un miratge, i altres es mostra rotunda, extensa, viva i amb força en la trencant d'una onada. L'aigua és “clau de la relació amb la terra, carregada de símbols”, “eix que ordena el món”, “element que està en el centre de l'univers i de l'ànima humana”, segons ens assenjala amb saviesa Eduardo Martínez de Pisón.

L'aigua està doncs en l'origen de l'estima humana per la naturalesa, base profunda del concepte de paisatge. S'ha dit que les preferències per la verdor i els llocs amb aigua s'han format en la llarga evolució que conduïx de l'antropoide a l'humà, vinculada a la disponibilitat de menjar o amb hàbitats favorables.

També està l'aigua en el naixement històric de la idea de paisatge. La unió de dues paraules “shan” i “shui”, literalment muntanya i aigua o riu, en un

sol terme (shanshui) que s'ha de traduir com a paisatge, es produïx a Xina molt abans (segle IV) de que en occident existisquen (segles XV i XVI) paraules específiques amb significat semblant en les seues distintes llengües.

A Xina la unió entre pintura, poesia i filosofia vincula prompte aigua i paisatge. La idea de buit, fonamental en el taoisme, s'associa pictòricament a la imatge de la vall i aquesta, òbviament, a l'aigua. La cèlebre frase de les Analectes de Confuci "l'home de cor s'encanta amb la muntanya; l'home d'enteniment disfruta de l'aigua", està lligada històricament a un llarg desenvolupament de la pintura xinesa de paisatges (literalment "pintura de muntanya i aigua"), en què aigua i muntanya es constituïxen metafòricament no sols en els dos pols de la naturalesa, sinó també en l'horitzontal i el vertical, el femení i el masculí, la tinta i el pinzell; però, el més important, com ens assenyala François Cheng, és que la interacció entre muntanya i aigua, el paisatge, encarna la transformació universal en què estan implícites les lleis de la vida humana. "El paisatge, retrat de l'home", titula aquest autor per a subratllar que "el pintor xinés, a partir dels segles IX i X, privilegia el paisatge, que, a la vegada de revelar el misteri de la naturalesa, li pareix adequat per a expressar al mateix temps els somnis i els trets profunds" del ser humà.

Però, Quins són els paisatges de l'aigua? No és fàcil respondre a aquesta pregunta. "La constitució de la immensa majoria dels paisatges està condicionada, d'alguna manera, per l'aigua"; amb raó s'ha dit que "l'aigua és la saba de tots els nostres paisatges".

Sens dubte són paisatges de l'aigua aquells en què aquest element es fa present de forma massiva (el mar, els espais litorals, els horitzons i vores de grans superfícies d'aigües interiors). També aquells altres en què una presència menys rotunda de l'aigua però igualment qualificadora, decidix el seu caràcter: de paisatges fluvials, en els que el riu crea la distància que necessita la perspectiva; riberes, bardisses, vegues, hortes, espais incultes en què la presència d'aigües subterrànies es posa de manifest per la vegetació hidròfila (canyars, joncs...).

Són paisatges de l'aigua les geleres, els glaceres, els espais caracteritzats per les formes que la neu o el gel van produir en altres èpoques?; ho són aquells llocs que s'expliquen per l'absència absoluta d'aigua?; és el desert un paisatge de l'aigua?, ho és quan després d'un ruixat ocasional florixen les plantes efemeròfitas, les llavors de les quals han esperat llargs i foscos períodes baix terra? convertixen els núvols en paisatges de l'aigua a aquells que tenen les atmosferes boiroses i els amples i borrascosos cels pintats per Ruysdael?

La paraula paisatge està sent tergiversada amb molta freqüència pels mitjans de comunicació i, en part, també pel llenguatge científic; se la desproveïx del sentit que entén la gent comuna o la majoria de la població. Per això per a parlar de paisatges de l'aigua potser el millor siga referir-se, sense més, a aquells en què l'aigua està present, encara que siga de forma indirecta.

L'oasi al costat del pou, la vora del brollador, els marges del riu, les frondoses bardisses, les verdes valls que l'aigua recorre, les vegues i hortes ubèrrimes són, primer, els llocs més agradables (loci amoeni), de comuna estima en l'Antiguitat i històricament sostinguts en aquesta valoració, en vincular-se en ells quasi sempre allò útil o productiu amb allò bell i també allò profà i allò sagrat.

La capacitat tècnica actual de maneig de l'aigua i de les llavors trastorna molts paisatges agraris tradicionals de l'aigua. Plantacions seleccionades al llarg de segles per la seua adaptació a la sequera estiuenca (oliverar, vinya) estan sent regades per a assegurar rendiments i qualitats. Les antigues vegues i hortes apareixen ara ben sovint cobertes de plàstic i revestides amb formes geomètriques...

La pèrdua constant de naturalitat ha provocat una alta estima pels paisatges de l'aigua considerats repulsius fins fa poc de temps, una vegada superats els problemes sanitaris que comportaven i coneguda la seua alta significació biològica.

Tals són els paisatges de l'aigua que podem trobar, com un gran mostrari de bellesa, per tot arreu.

4.7.3.1. ITINERARI DE LA RUTA DE L'AIGUA.

Situació: En el casc urbà de la Vila de Massalavés eixim en direcció a Alberic, pel camí vell. La ruta està adaptada per a poder-la fer caminant, en bicicleta o a cavall.

Longitud: 10,1 km.

Altitud:

Punt més alt: 51 msnm

Punt més baix: 18 msnm

Accessos: Per a iniciar la ruta deguem anar al casc urbà de la població de Massalavés, i més concretament a la plaça Joan Carles I on es troba la Torre-Portal de Massalavés, allí podrem visualitzar la informació del traçat de la ruta en els panells indicadors i obtindre les provisions necessàries per a portar a terme la senda amb èxit. La ruta discorre per camins i sendes del terme municipal. Des del nucli urbà eixirem pel Carrer Major al final del qual (115 m) prendrem a l'esquerre el Camí Vell d'Alberic.

Valors naturals: Pel que fa a la vegetació la ruta discorre en bona part del seu traçat per camps de cultiu: tarongers, caquis i carxofars entre altres, en la ribera del riu, la vegetació és la característica dels aiguamolls mediterranis, on creix el lliri groc, el jonc de llacuna o plantes amb noms tan curiosos com el capell d'aigua i el peu de granota. Pel que respecta a la fauna, entre les aus destaquen el xoriguer, el blauet, l'oreneta, la boscarla, el berrat pescaire, el cabusset i la polla d'aigua, les zones humides alberguen interessants poblacions de mol·luscs endèmics (*Theodoxus velascoi* i *Th. valentinus*) i de samaruc (*Valencia hispanica*), tant a l'àrea del naixement "Ullals" pròpiament dita com en el primer tram del llit del riu. L'ecosistema és perfecte per a totes aquestes espècies i també per als peixos, rèptils i amfibis que alberga.

Recorregut i comentaris:

1. Torre portal de Massalavés (parcial km – total km)

Inici de ruta, ací tenim el cartell senyalitzador de la ruta.

2. Molí del poble (0,600 – 0,600)

Des de l'última casa del Carrer Major girar a l'esquerra i prendre el Camí Vell direcció cap Alberic, fins abans de creuar el Riu Verd que ens endinsem pel marge esquerre, riu amunt fins que trobem les runes del molí engolit per la vegetació de ribera.

3. Pont del Camí Reial, sobre el Riu Verd (0,220 - 0,880)

Per la mateixa marge esquerre riu avall ens trobem el pont del segle XVIII d'un sol ull, format per una volta de canó de rajola aparellada. Cal assenyalar que en alguns dels carreus del pont es conserven les marques de canteria.

4. Assut de Massalavés (0,092 - 0,972)

Des del pont del Camí Reial sobre el Riu Verd, uns 40 metres riu avall, l'assut travessa el llit excepte en un espai central de poc més d'un metre, els materials amb els quals està fet l'assut són maçoneria i rajola. Està format per dos murs de maçoneria transversals al riu (un des de cada vora), amb una cara vertical mirant riu amunt, i un talús en pla inclinat en el costat oposat.

5. Llavador municipal (0,478 - 1,450)

Es tracta d'una gran bassa rectangular i cantons arrodonits dividida en dos; per una part trobem l'espai destinat a la neteja de la roba de dimensions molt superiors al segon, destinat aquest al desaigüe de les aigües brutes de sabó. Les voreres de la bassa es troben inclinades cap a la bassa per tal d'afavorir la feina de neteja, a més estan construïdes per lloses de pedra acanalades per tal de que es done més fricció en la neteja de les peces de roba.

6. Abeurador del camí de l'estació (0,120 - 1,570)

Abeurador d'uns 7 metres de llarg, format per 1 sol tram. La boca d'aigua està situada a l'esquerre (oest) i l'eixida per la dreta (est). S'utilitza per a ús del bestiar i altres animals. El material de construcció és bàsicament la pedra, el maó i el ciment; es conserva una part de la pedra original. La procedència del proveïment d'aigua del abeurador és de la Séquia Anguilera.

7. Molí de l'horta o de Saldanya (0,240 - 1,810)

Aquest molí rep l'aigua mitjançant una fillola que deriva de la Séquia Anguilera. L'edifici actual és un conjunt d'instal·lacions que li donen una estructura i una planta molt irregular, resultat de les successives ampliacions. Del molí antic i probablement més xicotet no s'aprecien les traces arquitectòniques. El molí arribà a instal·lar també una xicoteta turbina per a generar electricitat. En una de les façanes laterals encara es distingeix la inscripció pintada: "RIBERA DEL JÚCAR. HARINAS Y SALBADOS". Davant del molí podem descansar una mica a l'ombra del plataner, arbre dels que es plantaren quan es va construir el ferrocarril de via estreta entre València i Vilanova de Castelló a finals del segle XIX.

8. Séquia Anguilera (0,100 - 1,910)

L'origen del sistema de reg de les hortes de Massalavés, que ha sigut el motor de la riquesa del terme, remunta a l'època musulmana. La Séquia Anguilera deriva de la Séquia Reial del Xúquer en la fesa d'anguilera (km 16 des de l'assut d'Antella), de la Séquia Anguilera es beneficien 5900 fanecades del terme de Massalavés. El sistema de reg a manta segueix sent l'utilitzat en la major part del terme.

9. Motor de l'hort del negre (0,650 – 2,560)

Edifici de planta quadrada realitzat en rajola de cara vista. En altura la construcció apareix dividida per dues línies d'imposta realitzades amb rajoles aplantillades, una aproximadament cap a la meitat de l'altura i l'altra assenyala el remat que mostra merlets rematats als cantons per florons en forma de glans

de ceràmica verda. L'edifici d'energia elèctrica s'abastix dels recursos hídrics de la séquia del racó.

10. Fesa del Camí de Guadassuar-Séquia de Paraxet (1,210 – 3,770)

La caseta de fesa és una tipologia de construcció vinculada a les infraestructures de reg d'una séquia, consistix en una xicoteta edificació a cavall sobre el naixement d'una derivació de la séquia amb la finalitat de mantindre el control de l'aigua que corre per la derivació, en les mateixes mans que detenen el control de la porta de la fesa.

11. Fesa d'Ubeda (1,370 – 5,140)

Construcció de planta quadrangular, alçada amb parets de maçoneria i als cantons de rajola. La coberta a dos vessants, és de rajola tabicada; sobre les testeres, una cornisa de rajola aplantillada, ressalta el frontó, atorgant-li a la construcció tot i la seua senzillesa, uns trets propis del llenguatge clàssic. La porta original de fusta ha estat substituïda per altra metàl·lica. En aquest cas ens trobem amb la peculiaritat de que la porta d'accés es troba a un lateral i no a la part contrària d'on rep l'aigua, ja que aquesta fesa se situa sobre el caixer aprofitant de suport els marges de la séquia.

12. Motor de Sant Isidre (2,540 – 7,680)

Construcció rectangular proveïda de dos torres que tenen equipaments destinats a rebre un cablejat elèctric, coberta a tres aigües de teula àrab. L'edifici alberga l'aparatatge elèctric de transformació i els motors per a elevar l'aigua de reg a les parcel·les dels socis. S'abastix mitjançant un minat dels recursos hídrics de la Séquia Anguilera.

13. Motor dels Ullals del Riu Verd (0,830 – 8,510)

Al catàleg del patrimoni hidràulic de La Ribera consta una fitxa sobre aquesta instal·lació, que inclou la informació següent: «Aquest artefacte hidràulic està localitzat en la partida de Rossalany de Massalavés, pròxim als Ullals del Riu Verd, data del primer quart del segle passat. L'edifici d'energia elèctrica s'abastix dels recursos hídrics de l'aflorament citat, a fi de regar els

cítrics de l'alteró del terme de Massalavés. La sostrada és a quatre aigües i està coberta amb teula àrab. Està culminat amb una torre cúbica del mateix material que la resta amb teuladell inclinat a quatre vessants i teula àrab»

14. Assut del Riu Verd (0,090 - 8,600)

Comporta reguladora que delimita el curs del Riu Verd pròpiament dit del paratge del Ullals, i servix de punt de franqueig del Camí de la REVA. Bàsicament es compon d'una construcció transversal al llit del riu, equipada amb els mecanismes de volants i cremalleres destinats a pujar i baixar a manera de persiana la comporta que regula el nivell del llit.

15. Ullals del Riu Verd (0,160 - 8,760)

El naixement del Riu Verd es localitza dins de la pertinença de Ressalany, entre l'antic poble de Ressalany i l'actual de Massalavés. I Ressalany, en àrab, vol dir precisament això: Ra's al-'Ayn "l'aigüanaix", "el naixement de la font" (Barceló 1982, Coromines 1995). Els diferents ullals brolladors del riu es manifesten encara hui vora el poble, per a donar forma a un paisatge lacustre, molt ric en vegetació de ribera y en fauna fluvial.

16. Séquia Anguilera (0,980 - 9,740)

De nou es trobem la Séquia Anguilera, abans de creuar el poble.

1. Torre portal de Massalavés (0,430 km – 10,170 km)

Per finalitzar, tornem al punt d'inici de la ruta de l'aigua.

5. CONCLUSIONS

Els objectius d'aquest treball final de Grau eren en primer lloc, realitzar una valoració qualitativa dels recursos turístics de la Vila de Massalavés, mitjançant la utilització de fonts d'informació secundàries conèixer quines són les variables en les anàlisis des de diferents perspectives; en segon lloc fer una anàlisi de la demanda turística de forma quantitativa, la caracterització de la demanda de turisme de les rutes i productes de la Vila de Massalavés; en tercer lloc, analitzar les fortaleses i debilitats dels recursos i la demanda turística; en quart lloc fer la modelització dels productes turístics que sorgix com a conseqüència de l'anàlisi anterior i dur a terme una anàlisi de potencialitat de cadascun dels mercat-producte identificats; i per acabar, en quint lloc tenint en compte els eixos definits en el punt anterior proposar i dissenyar les rutes turístiques a la Vila de Massalavés.

No pot dir-se que Massalavés estiga en condicions d'establir una dinàmica en el territori pel que fa al turisme rural. El turisme rural i agroecològic com a tal són incipients en la zona.

No existix una base de negoci real a partir de la qual es van establir una sèrie de factors que s'interrelacionen entre ells i es creen de nou aprofitant l'estirada productiva de la base del negoci. Tampoc hi ha l'especialització productiva necessària per a això.

La població objecte d'estudi sap on està Massalavés, però no coneixen cap dels elements pels quals se'ls ha preguntat a l'enquesta. Existix demanda de turisme rural-cultural basat en els elements de l'aigua, sobretot de turisme familiar que valora molt les recomanacions que fan altres turistes i que té la necessitat de que li oferisquen serveis per als xiquets. Les estades d'aquest tipus de turisme es podrien catalogar com curtes (de 2 a 4 dies) i la despesa per persona i dia mitjana (menys de 40 €).

Després d'analitzar les fortaleses i debilitats dels recursos i la demanda turística el model de desenvolupament proposat ha d'estar conformat pels elements de l'aigua junt a la xarxa de camins municipals, conjunt que pot ser un potent element vertebrador del territori i servir d'enganxada de les distintes propostes que es desenvolupen.

En la modelització dels productes turístics han sorgit tres combinacions mercat-producte amb importància que són el turisme de retorn, el turisme rural-vivencial i el turisme d'excursionisme i esport sent el grup potencialment interessant el format pel turisme rural-vivencial i el turisme d'excursionisme i esport.

Existixen alguns factors favorables per a desenvolupar el turisme agroecològic. És un territori amb riquesa natural, es pot disfrutar dels paisatges de la zona. Hi ha una possible oferta d'oci. Es poden practicar esports a l'aire lliure. No obstant això, els factors desfavorables enumerats són molts més. Per tant les expectatives de desenvolupar el turisme rural en la Vila de Massalavés partint com a punts de suport de la riquesa natural de la zona i la base turística existent són incipients. A partir d'ací, s'ha proposat una ruta pel territori:

- Ruta de l'Aigua.

A continuació es proposen una sèrie d'accions necessàries per a posar en marxa la ruta.

- Condicionament del museu de la Torre Portal de Massalavés, amb dotació per a guies especialistes i formades.
- Publicació d'una guia sobre la ruta.
- Condicionament i senyalització dels accessos als distints punts d'interés.

De la mateixa manera, es proposen les següents accions convenients per a potenciar i desenvolupar la ruta i la consciència col·lectiva sobre el valor dels elements de l'aigua

- Realització de jornades informatives per a la població.
- Realització d'activitats per a escolars vinculades als elements de l'aigua.

Per últim des d'un punt de vista estratègic, es proposa:

- La creació d'un Parc Cultural a nivell comarcal.
- Treballar en la valorització d'altres complements turístics.

6. ANNEXOS

6.1. ANNEX 1: INVENTARI DE RECURSOS TURÍSTICS DE LA VILA DE MASSALAVÉS

I. IDENTIFICACIÓ DEL RECURS

NOM **TORRE-PORTAL DE MASSALAVÉS**

Codi **MAS-001**

LOCALITZACIÓ

Adreça

descripció zona

PLAÇA JUAN CARLOS I, 5

Municipi

MASSALAVÉS

Comarca

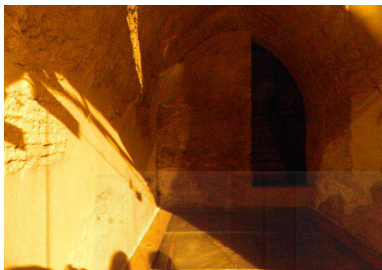
RIBERA ALTA

Província

VALÈNCIA

Zona turística

Circuit

II. CATEGORIA

Categoria*

NAT

HIS

GAS

FIE

INF

Tipus

constructiu

monumental

paisatgístic

cultural

etnogràfic

tradicional

Subtipus

civil

religiós

III. DESCRIPCIÓ DEL RECURS

Època

SEGLE XIV

Estil

Protecció (tipus)

Estat Conserv.

4

BO

Jerarquia*

3

Titularitat

públic

privat

mixt

Organisme responsable

AJUNTAMENT

Rehabilitat

Comentari descriptiu

L'EDIFICI ANOMENAT ANTIGA CASA DELS MILÀ O ANTIGA CASA DE LA VILA ÉS UNA TORRE-PORTAL D'ACCÉS A UN RECINTE FORTIFICAT DEL SEGLE XIV, AMB REFORMES POSTERIORIS, I QUE REAPROFITA ESTRUCTURES D'ÈPOCA ISLÀMICA. L'IMMOBLE ES LOCALITZA EN LA PLAÇA DE L'ESGLÉSIA DE MASSALAVÉS, CENTRE MEDIEVAL I NUCLI D'ORIGEN DEL POBLE. LA REFERIDA PLAÇA OBEÏX PATRONS D'URBANISME CRISTIÀ MEDIEVAL (SEGLES XIII-XV) I VA SER CONSTRUÏDA SOBRE EL SOLAR D'UNA ALQUERIA ISLÀMICA, MANZIL ABBÁS. EN L'ACTUALITAT, AQUESTA PLAÇA I ELS EDIFICIS QUE LA FORMEN CONSTITUÏXEN UN CONJUNT ARTÍSTIC IMPORTANT PER AL POBLE.

IV. CONFIGURACIÓ DEL PRODUCTE

Existència de recursos similars en el terme

Concentració espacial de recursos del mateix subtipus

Producte/s turístic/s associat/s:

Rural

Cultural

Excursionisme

Residencial

Firal

So/Platja

Esportiu

Educatiu-escolar

3ª edat

Està en tràmit la inscripció com a bé d'Interès Cultural (BIC)

V. VIES D'ACCÉS I MITJANS DE TRANSPORT

Senyalització INEXISTENT

Accessos MOLT BONS

Mitjans de transport BONS

- direccional   de localització   interpretatiu
- Senda   Camí veïnal   Autovia
 Sender   Ctra secundària   Altres
 Camí rural / forestal   Ctra Nacional   Carrers
- A peu   Autobús públic   Tramvia
 Bicicleta   Autobús privat   Altres
 vehicle propi   Tren turístic   .....

VI. ACCESSIBILITAT

Accessible INEXISTENT

Estacionalitat INEXISTENT

- Permis sense petició prèvia   Accés Gratuït   Altres
 Permis amb petició prèvia   Pagament d'entrada
- Estiu   Ponts   Caps de setmana
 Setmana Santa   Tot l'any   Altres .....

VII. INTERPRETACIÓ

Interpretació INEXISTENT

- Guia turística   Pantalles tàctils
 Panells interpretatius   Auriculars
 Fullets   Animació
 Llibres   Altres .....

VIII. INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

ALLOTJAMENT I RESTAURACIÓ ASSOCIATS AL MUNICIPI

- Allotjament
 Restauració
 Oferta complementària
- Quiosc
 Souvenirs
 Altres .....

IX. COMUNICACIÓ I COMERCIALIZACIÓ

Comunicació INEXISTENT

Comercialització INEXISTENT

- Fullets   Pàgina web
 Guies turístiques   Altres .....
- Agències de viatges   Central reserves
 Ag. Receptiu   Assoc./ Entitats públ.
 Empreses de servei   Altres

X. EXPLOTACIÓ TURÍSTICA

Grau explotació actual   1   2   3   4   5

Grau explotació potencial   1   2   3   4   5

Demanda que genera   NG   B   M   A

XI. CONTROL I SUPLEMENT

Data anàlisi

Mapa annex de localització

Bibliografia

ARMENGOL, P. RUBIO, F. 2014. Informe preliminar de la intervenció arqueològica en la torre-portal de Massalavés. [Informe inèdit]
 ÀVILA, T.; BURRIEL, J. M. [ca. 2000]: Anteproyecto para la consolidación y puesta en valor de la "antigua Casa de la Vila". [Inèdit]
 GALÁN, A. [ca. 2005]: Memòria de l'excavació arqueològica realitzada a l'antic ajuntament de Massalavés. [Memòria inèdita]
 MORENO, J.M. (2010) Proyecto de restauración del Castillo – Palacio de los Milá (antigua Casa de la Vila) Massalavés.

Altres fonts

I. IDENTIFICACIÓ DEL RECURS

NOM **ESGLÉSIA PARROQUIAL DE SANT MIQUEL ARCÀNGEL I SANTA M. MAGDALENA**

Codi **MAS-002**

LOCALITZACIÓ

Adreça

descripció zona **PLAÇA JUAN CARLOS I, 1**

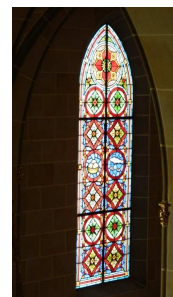
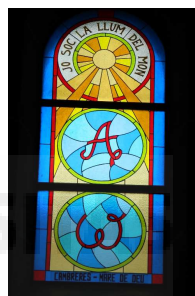
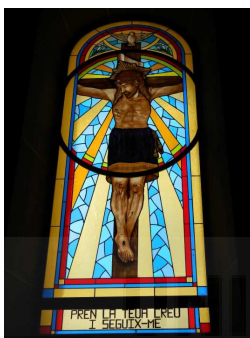
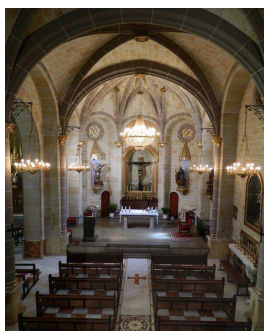
Municipi **MASSALAVÉS**

Comarca **RIBERA ALTA**

Província **VALÈNCIA**

Zona turística

Circuit

II. CATEGORIA

Categoria* NAT HIS GAS FIE INF

Tipus constructiu monumental paisatgístic cultural etnogràfic tradicional

Subtipus civil religiós

III. DESCRIPCIÓ DEL RECURS

Època **1526-1535** Estil **RENAIXENTISTA** Protecció (tipus) **BRL**

Estat Conserv. **4 BO** Jerarquia* **3**

Titularitat públic privat mixt Organisme responsable **ARQUEBISBAT** Rehabilitat

Comentari descriptiu

BÉ DE RELLEVÀNCIA LOCAL SEGONS LA DISPOSICIÓ CINQUENA DE LA LLEI 5/2007, DE 9 DE FEBRER, DE LA GENERALITAT, DE MODIFICACIÓ DE LA LLEI 4/1998, D'11 DE JUNY, DEL PATRIMONI CULTURAL VALENCIÀ (DOCV NÚM. 5449 de 13 / 03/2007). EL CAMPANAR ÉS UNA SENZILLA CONSTRUCCIÓ VUITCENTISTA DE TRES COSSOS. EN EL SEGON, A LA PART INFERIOR PER A LA CAIXA DEL RELLOTGE I DAMUNT ESTÀNCIA DE LES CAMPANES -ORDENADA PER COLUMNES CORÍNTIES DE TERÇ INFERIOR ORNAMENTAT- I REMAT DE CUPULÍ DE DOS ALTURES AMB SOBREPOSSICIÓ D'ORDRES.

IV. CONFIGURACIÓ DEL PRODUCTE

Existència de recursos similars en el terme Concentració espacial de recursos del mateix subtipus

Producte/s turístic/s associat/s: Rural Cultural Excursionisme Residencial Firal
 Sol/Platja Esportiu Educatiu-escolar 3ª edat

V. VIES D'ACCÉS I MITJANS DE TRANSPORT

Senyalització INEXISTENT

Accessos BONS

Mitjans de transport BONS

- direccional   de localització   interpretatiu
- Senda   Camí veïnal   Autovia
 Sender   Ctra secundària   Altres
 Camí rural / forestal   Ctra Nacional   Carrer
- A peu   Autobús públic   Tramvia
 Bicicleta   Autobús privat   Altres
 vehicle propi   Tren turístic   .....

VI. ACCESSIBILITAT

Accessible BONS

Estacionalitat BONS

- Permis sense petició prèvia   Accés Gratuït   Altres
 Permis amb petició prèvia   Pagament d'entrada
- Estiu   Ponts   Caps de setmana
 Setmana Santa   Tot l'any   Altres .....

VII. INTERPRETACIÓ

Interpretació INEXISTENT

- Guia turístic   Pantalles tàctils
 Panells interpretatius   Auriculars
 Fullets   Animació
 Llibres   Altres .....

VIII. INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

ALLOTJAMENT I RESTAURACIÓ ASSOCIATS AL MUNICIPI

- Allotjament   Quiosc
 Restauració   Souvenirs
 Oferta complementària   Altres .....

IX. COMUNICACIÓ I COMERCIALIZACIÓ

Comunicació INEXISTENT

Comercialització INEXISTENT

- Fullets   Pàgina web
 Guies turístiques   Altres .....
- Agències de viatges   Central reserves
 Ag. Receptiu   Assoc./ Entitats públ.
 Empreses de servei   Altres

X. EXPLOTACIÓ TURÍSTICA

Grau explotació actual   1   2   3   4   5

Grau explotació potencial   1   2   3   4   5

Demanda que genera   NG   B   M   A

XI. CONTROL I SUPLEMENT

Data anàlisi

Mapa annex de localització

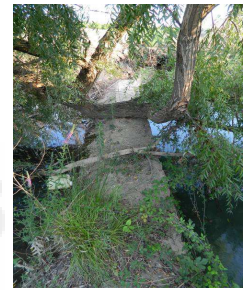
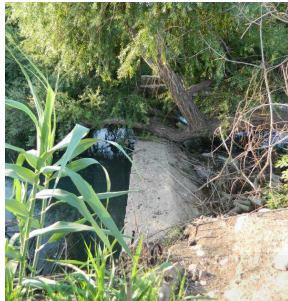
Bibliografia LLORENS, P.L. (1976): Villa y Baronia de Masalavés.
 SOLER, A. 2009: Massalavés. Geografia, història, patrimoni.

Altres fonts

I. IDENTIFICACIÓ DEL RECURS

NOM	ASSUT DE MASSALAVÉS
Codi	MAS-003
LOCALITZACIÓ	
Adreça	
descripció zona	DES DEL PONT DEL CAMÍ REAL SOBRE EL RIU VERD, UNS 40 METRES RIU AVALL, EL ASSUT TRAVESSA EL LLIT EXCEPTE EN UN ESPAI CENTRAL DE POC MÉS D'UN METRE
Municipi	MASSALAVÉS
Comarca	RIBERA ALTA
Província	VALÈNCIA
Zona turística	
Circuit	

II. CATEGORIA

Categoria*	☒ NAT	☐ HIS	☐ GAS	☐ FIE	☒ INF	
Tipus	☒ constructiu	☐ monumental	☒ paisatgístic	☒ cultural	☒ etnogràfic	☐ tradicional
Subtipus	☒ civil	☐ religiós				

III. DESCRIPCIÓ DEL RECURS

Època		Estil		Protecció (tipus)			
Estat Conserv.	1 MOLT DEFICIENT	Jerarquia*	2				
Titularitat	☒ públic	☐ privat	☐ mixt	Organisme responsable	CONFEDERACIÓ HIDROGRÀFICA DEL XÚQUER	Rehabilitat	☐

Comentari descriptiu

ASSUT DE MAÇONERIA I RAJOLA QUE CREUA EL CURS DEL RIU VERD ENTRE EL LÍMIT NORD DEL TERME D'ALBERIC I EL LÍMIT SUD DE MASSALAVÉS, UNS 20 METRES RIU AVALL DEL PONT DEL FERROCARRIL. ESTÀ FORMAT PER DOS MURS DE MAÇONERIA TRANSVERSALS AL RIU (UN DES DE CADA VORA), AMB UNA CARA VERTICAL MIRANT RIU AMUNT, I UN TALÚS EN PLA INCLINAT EN EL COSTAT OPOSAT; CADA MUR ESTÀ REMATAT PER UNA PILASTRA DE RAJOLA DE LA BASE DE LA QUAL ARRANCA UN SEGON PARAMENT, FORMANT ANGLE AMB L'ANTERIOR, PARAL·LEL AL CABAL, A MANERA DE MARGE DE CANAL. LES PILASTRES NO TENEN ELS EQUIPAMENTS QUE MANIFESTAMENT HAVIEN DE SERVIR PER A REGULAR EL CABAL O, COM A MÍNIM, PER A CIRCULAR D'UN COSTAT A UN ALTRE. EN L'ESTAT ACTUAL TAN SOLS ROMAN LA BARRERA DE MAÇONERIA I UN CANAL D'1,25 METRES D'AMPLÀRIA PER ON FLUÏX TOT EL CABAL DEL RIU.

IV. CONFIGURACIÓ DEL PRODUCTE

Existència de recursos similars en el terme	☒	Concentració espacial de recursos del mateix subtipus	☐		
Producte/s turístic/s associat/s:	☒ Rural	☒ Cultural	☒ Excursionisme	☐ Residencial	☐ Firal
	☐ Sol/Platja	☐ Esportiu	☒ Educatiu-escolar	☐ 3ª edat	

V. VIES D'ACCÉS I MITJANS DE TRANSPORT

Senyalització INEXISTENT

Accessos MOLT DEFICIENT

Mitjans de transport DEFICIENT

direccional   de localització   interpretatiu

Senda   Camí veïnal   Autovia
 Sender   Ctra secundària   Altres
 Camí rural / forestal   Ctra Nacional .....

A peu   Autobús públic   Tramvia
 Bicicleta   Autobús privat   Altres
 vehicle propi   Tren turístic .....

VI. ACCESSIBILITAT

Accessible MOLT BONA

Estacionalitat MOLT BONA

Permis sense petició prèvia   Accés Gratuït   Altres
 Permis amb petició prèvia   Pagament d'entrada

Estiu   Ponts   Caps de setmana
 Setmana Santa   Tot l'any   Altres .....

VII. INTERPRETACIÓ

Interpretació INEXISTENT

Guia turístic   Pantalles tàctils
 Panells interpretatius   Auriculars
 Fullets   Animació
 Llibres   Altres .....

VIII. INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

ALLOTJAMENT I RESTAURACIÓ ASSOCIATS AL MUNICIPI

Allotjament
 Restauració
 Oferta complementària

Quiosc
 Souvenirs
 Altres .....

IX. COMUNICACIÓ I COMERCIALIZACIÓ

Comunicació INEXISTENT

Comercialització INEXISTENT

Fullets   Pàgina web
 Guies turístiques   Altres .....

Agències de viatges   Central reserves
 Ag. Receptiu   Assoc./ Entitats públ.
 Empreses de servei   Altres

X. EXPLOTACIÓ TURÍSTICA

Grau explotació actual   1   2   3   4   5

Grau explotació potencial   1   2   3   4   5

Demanda que genera   NG   B   M   A

XI. CONTROL I SUPLEMENT

Data anàlisi

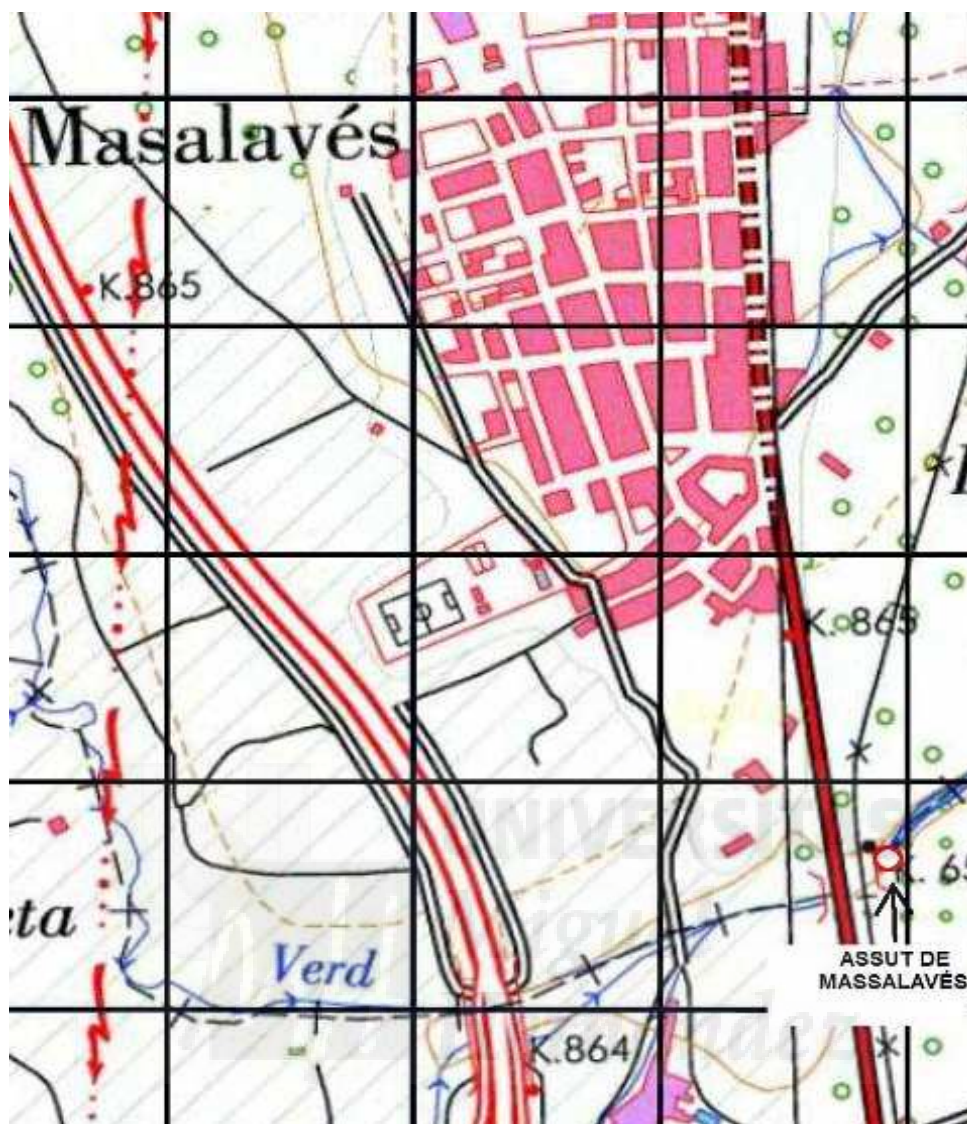
Mapa annex de localització

Bibliografia

Altres fonts

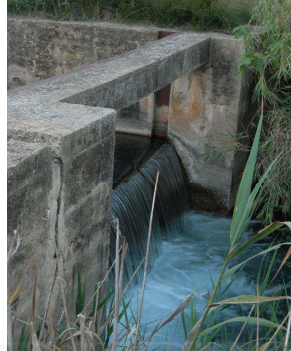
INFORME DE PROSPECCIÓ ARQUEOLÒGICA I ETNOLÒGICA PER AL PROJECTE DE RESTAURACIÓ DEL RIU VERD EN ELS TT.MM.. DE BENIMODO, MASSALAVÉS, ALBERIC I ALZIRA (VALÈNCIA).

MAPA ANNEX DE LOCALITZACIÓ

Font: Conselleria d'Educació, Cultura i Esport (2009).

I. IDENTIFICACIÓ DEL RECURS

NOM **ASSUT DEL RIU VERD**

Codi **MAS-004**

LOCALITZACIÓ

Adreça
descripció zona
A L'OEST DEL CEMENTERI DE MASSALAVÉS, EL CAMÍ DE LA REVA ES DIRIGEIX CAP A L'HORTA DIRECCIÓ SO. L'ASSUT ES TROBA A LA DRETA DEL CAMÍ DESPRÉS DEL PAS INFERIOR QUE CREUA L'AUTOVIA.

Municipi **MASSALAVÉS**

Comarca **RIBERA ALTA**

Província **VALÈNCIA**

Zona turística

Circuit

II. CATEGORIA

Categoria* NAT HIS GAS FIE INF

Tipus constructiu monumental paisatgístic cultural etnogràfic tradicional

Subtipus civil religiós

III. DESCRIPCIÓ DEL RECURS

Època **SEGLE XX** Estil Protecció (tipus)

Estat Conserv. **4 BO** Jerarquia* **2**

Titularitat públic privat mixt Organisme responsable **CONFEDERACIÓ HIDROGRÀFICA DEL XÚQUER** Rehabilitat

Comentari descriptiu

EL CURS DEL RIU VERD PRÒPIAMENT DIT S'INICIA AL SUD DEL PARATGE DELS ULLALS, DELIMITANT-SE D'AQUEST PER MITJÀ D'UNA COMPORTA REGULADORA QUE ALHORA SERVIX DE PUNT DE FRANQUEIG DEL CAMÍ DE LA REVA. BÀSICAMENT ES COMPON D'UNA CONSTRUCCIÓ TRANSVERSAL AL LLIT, EQUIPADA AMB ELS MECANISMES DE VOLANTS I CREMALLERES DESTINATS A PUJAR I BAIXAR A MANERA DE PERSIANA LA COMPORTA QUE REGULA EL NIVELL DEL LLIT. ACTUALMENT ES TROBA EN DESÚS.

IV. CONFIGURACIÓ DEL PRODUCTE

Existència de recursos similars en el terme Concentració espacial de recursos del mateix subtipus

Producte/s turístic/s associat/s: Rural Cultural Excursionisme Residencial Firal
 Sol/Platja Esportiu Educatiu-escolar 3ª edat

V. VIES D'ACCÉS I MITJANS DE TRANSPORT

Senyalització **0 INEXISTENT** direccional de localització interpretatiu

Accessos **4 BONS** Senda Camí veïnal Autovia
 Sender Ctra secundària Altres
 Camí rural / forestal Ctra Nacional

Mitjans de transport **4 BONS** A peu Autobús públic Tramvia
 Bicicleta Autobús privat Altres
 vehicle propi Tren turístic

VI. ACCESSIBILITAT

Accessible MOLT BONA

- Permis sense petició prèvia Accés Gratuït Altres
 Permis amb petició prèvia Pagament d'entrada

Estacionalitat MOLT BONA

- Estiu Ponts Caps de setmana
 Setmana Santa Tot l'any Altres .....

VII. INTERPRETACIÓ

Interpretació INEXISTENT

- Guia turístic Pantalles tàctils
 Panells interpretatius Auriculars
 Fullets Animació
 Llibres Altres .....

VIII. INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

ALLOTJAMENT I RESTAURACIÓ ASSOCIATS AL MUNICIPI

- Allotjament
 Restauració
 Oferta complementària Quiosc
 Souvenirs Altres .....

IX. COMUNICACIÓ I COMERCIALIZACIÓ

Comunicació INEXISTENT

- Fullets Pàgina web
 Guies turístiques Altres .....

Comercialització INEXISTENT

- Agències de viatges Central reserves
 Ag. Receptiu Assoc./ Entitats públ.
 Empreses de servei Altres

X. EXPLOTACIÓ TURÍSTICA

Grau explotació actual 1 2 3 4 5

Grau explotació potencial 1 2 3 4 5

Demanda que genera NG B M A

XI. CONTROL I SUPLEMENT

Data anàlisi

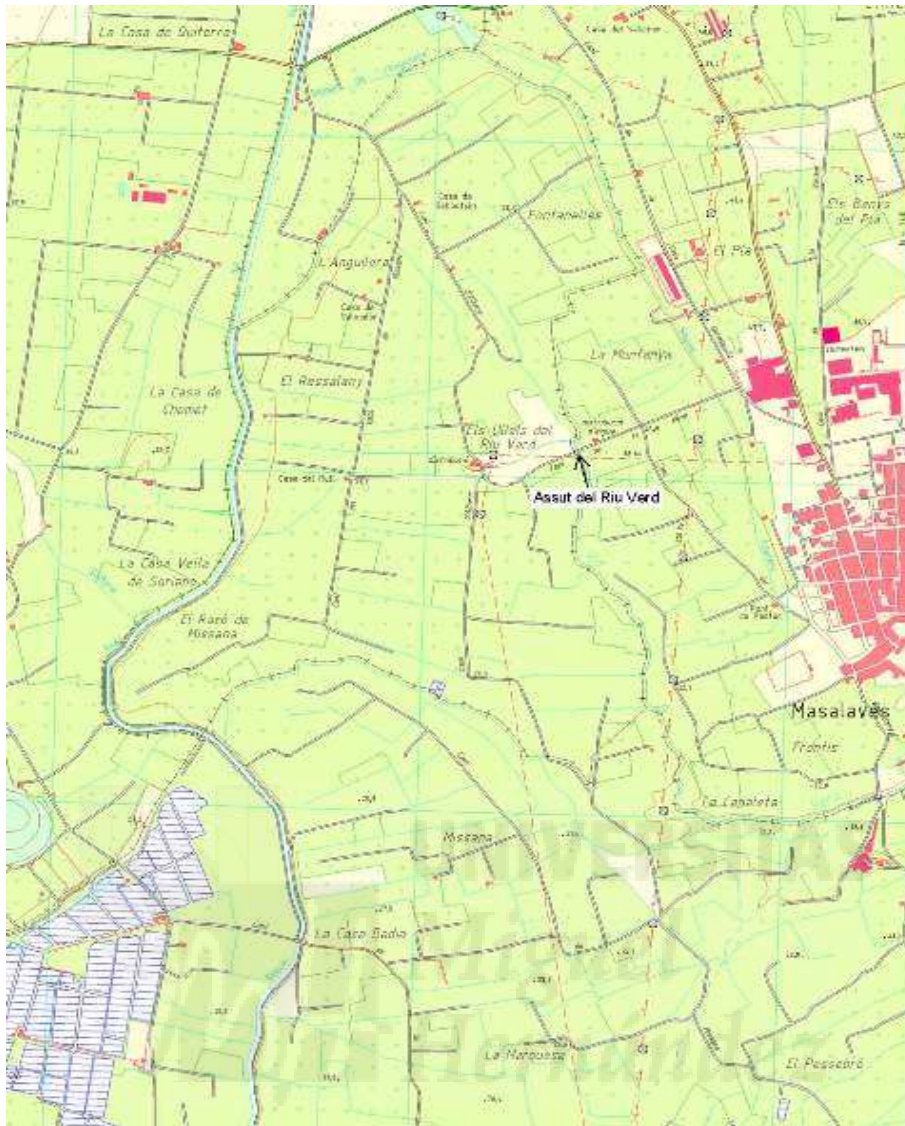
Mapa annex de localització

Bibliografia

Altres fonts

INFORME DE PROSPECCIÓ ARQUEOLÒGICA I ETNOLÒGICA PER AL PROJECTE DE RESTAURACIÓ DEL RIU VERD EN ELS TT.MM.. DE BENIMODO, MASSALAVÉS, ALBERIC I ALZIRA (VALÈNCIA).

MAPA ANNEX DE LOCALITZACIÓ

Font: Conselleria d'Educació, Cultura i Esport (2009).

I. IDENTIFICACIÓ DEL RECURS

NOM	SÈQUIA DE L'ANGUILERA
Codi	MAS-005
LOCALITZACIÓ	
Adreça	
descripció zona	CAMÍ RESSALANY - CARRER EN PROJECTE 8
Municipi	MASSALAVÉS
Comarca	RIBERA ALTA
Província	VALÈNCIA
Zona turística	
Circuit	

II. CATEGORIA

Categoria* NAT HIS GAS FIE INF

Tipus constructiu monumental paisatgístic cultural etnogràfic tradicional

Subtipus civil religiós

III. DESCRIPCIÓ DEL RECURS

Època	SEGLE XIII	Estil		Protecció (tipus)	
Estat Conserv.	4 BO	Jerarquia*	2		
Titularitat	☒ públic ☐ privat ☐ mixt	Organisme responsable	AJUNTAMENT DE MASSALAVÉS	Rehabilitat	☐

Comentari descriptiu

L'ORIGEN DEL SISTEMA DE REG DE LES HORTES DE MASSALAVÉS, QUE HA SIGUT EL MOTOR DE LA RIQUESA DEL TERME, REMUNTA A L'ÈPOCA MUSULMANA. LA SÈQUIA ANGUILERA DERIVA DE LA SÈQUIA REIAL DEL XÚQUER EN LA FESA D'ANGUILERA (KM 16 DES DE L'ASSUT D'ANTELLA), DE LA SÈQUIA ANGUILERA ES BENEFICIEN 5900 FANECADES DEL TERME DE MASSALAVÉS. LES SÈQUIES ESTAN EN ÚS I EN BON ESTAT DE CONSERVACIÓ, FINS I TOT S'APRECIEI OBRES RECENTS DE MANTENIMENT. EL SISTEMA DE REG A MANTA SEGUIX SENT L'UTILITZAT EN LA MAJOR PART DEL TERME.

IV. CONFIGURACIÓ DEL PRODUCTE

Existència de recursos similars en el terme Concentració espacial de recursos del mateix subtipus

Producte/s turístic/s associat/s: Rural Cultural Excursionisme Residencial Firal
 Sol/Platja Esportiu Educatiu-escolar 3ª edat

V. VIES D'ACCÉS I MITJANS DE TRANSPORT

Senyalització	0 INEXISTENT	☐ direccional ☐ de localització ☐ interpretatiu
Accessos	4 BONS	☒ Senda ☒ Camí veïnal ☐ Autovia ☐ Sender ☐ Ctra secundària ☐ Altres ☒ Camí rural / forestal ☐ Ctra Nacional
Mitjans de transport	4 BONS	☒ A peu ☐ Autobús públic ☐ Tramvia ☒ Bicicleta ☐ Autobús privat ☐ Altres ☒ vehicle propi ☐ Tren turístic

VI. ACCESSIBILITAT

Accessible MOLT BO

- Permis sense petició prèvia Accés Gratuït Altres
 Permis amb petició prèvia Pagament d'entrada

Estacionalitat MOLT BONA

- Estiu Ponts Caps de setmana
 Setmana Santa Tot l'any Altres .....

VII. INTERPRETACIÓ

Interpretació INEXISTENT

- Guia turístic Pantalles tàctils
 Panells interpretatius Auriculars
 Fullets Animació
 Llibres Altres .....

VIII. INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

ALLOTJAMENT I RESTAURACIÓ ASSOCIATS AL MUNICIPI

- Allotjament
 Restauració
 Oferta complementària Quiosc
 Souvenirs Altres .....

IX. COMUNICACIÓ I COMERCIALIZACIÓ

Comunicació INEXISTENT

- Fullets Pàgina web
 Guies turístiques Altres .....

Comercialització INEXISTENT

- Agències de viatges Central reserves
 Ag. Receptiu Assoc./ Entitats públ.
 Empreses de servei Altres

X. EXPLOTACIÓ TURÍSTICA

Grau explotació actual 1 2 3 4 5

Grau explotació potencial 1 2 3 4 5

Demanda que genera NG B M A

XI. CONTROL I SUPLEMENT

Data anàlisi

Mapa annex de localització

Bibliografia

Altres fonts

I. IDENTIFICACIÓ DEL RECURS

NOM	LLAVADOR MUNICIPAL
Codi	MAS-006
LOCALITZACIÓ	
Adreça	
descripció zona	AVINGUDA DE L'ESTACIÓ - CAMÍ DEL LLAVADOR
Municipi	MASSALAVÉS
Comarca	RIBERA ALTA
Província	VALÈNCIA
Zona turística	
Circuit	

II. CATEGORIA

Categoria* NAT HIS GAS FIE INF

Tipus constructiu monumental paisatgístic cultural etnogràfic tradicional

Subtipus civil religiós

III. DESCRIPCIÓ DEL RECURS

Època	FINALS SEGLE XIX	Estil		Protecció (tipus)	
Estat Conserv.	4 BO	Jerarquia*	3		
Titularitat	☒ públic ☐ privat ☐ mixt	Organisme responsable	AJUNTAMENT	Rehabilitat	☒

Comentari descriptiu

AQUEST LLAVADOR RESPON A UN DELS MODELS DE LLAVADOR MÉS GENERALITZATS. ES TRACTA D'UNA GRAN BASSA RECTANGULAR I CANTONS ARREDONITS DIVIDIDA EN DOS; PER UNA PART TROBEM L'ESPAI DESTINAT A LA NETEJA DE LA ROBA DE DIMENSIONS MOLT SUPERIORS AL SEGON, DESTINAT AQUEST AL DESAIGÜE DE LES AIGÜES BRUTES DE SABÓ. LES VORERES DE LA BASSA ES TROBEN INCLINADES CAP A LA BASSA PER TAL D'AFAVORIR LA FEINA DE NETEJA, A MÉS ESTAN CONSTRUÏDES PER LLOSES DE PEDRA ACANALADES PER TAL DE QUE ES DONE MÉS FRICCIÓ EN LA NETEJA DE LES PECES DE ROBA. SEGUINT AQUESTA MATEIXA ESTRUCTURA DE MANERA MIMÈTICA A PRINCIPIS DEL SEGLE XX ES VA CONSTRUIR UNA SEGONA BASSA A CAUSA DE LA DEMANDA D'ÚS DEL LLAVADOR. LES DUES BASSES REBEN L'AIGUA D'UN XICOTET POU SITUAT AL COSTAT DE LA PRIMERA BASSA. AQUEST POU TENIA UNA EXTRACCIÓ D'AIGUA DE TIPUS MECÀNIC QUE FOU SUBSTITUÏDA PER UNA BOMBA. COM ES NORMAL ALS LLAVADORS I PER TAL D'EVITAR QUE LES AIGÜES S'EMBRUTAREN ESTÀ COBERT PER UNA ESTRUCTURA A DOS VESSANTS AMB CIMBRES DE FUSTA I COBERTA EN L'ACTUALITAT DE TEULA. AQUESTA ESTRUCTURA SE SUPORTA PER UN TOTAL DE 4 PILARS CENTRALS D'OBRA QUE SUPORTEN L'ARMADURA DE FUSTA. ALS LATERALS, UNA ARCADA BAIXA D'ARCS DE MIG PUNT QUE FORMA UNA BANCADA SUPORTA TRES PILARS D'OBRA A CADA COSTAT, INTERCALATS ENTRE ELS PILARS D'OBRA TROBEM PILARS DE FUSTA AL TRAM CORRESPONENT A LA PRIMERA BASSA I DE FERRO AL TRAM DE LA SEGONA BASSA. ELS COSTATS MÉS LLARGS DEL RECTANGLE FORMAT PER LA COBERTA PROTEGEIXEN L'INTERIOR MITJANÇANT AMPLES RÀFECES, MENTRE QUE ALS COSTATS MÉS CURTS ES COL·LOQUEN TAULES DE FUSTA ARREDONIDES ALS BAIXOS SEGUINT L'ESTRUCTURA TRIANGULAR DE LA TEULADA.

IV. CONFIGURACIÓ DEL PRODUCTE

Existència de recursos similars en el terme Concentració espacial de recursos del mateix subtipus

Producte/s turístic/s associat/s: Rural Cultural Excursionisme Residencial Firal
 Sol/Platja Esportiu Educatiu-escolar 3ª edat

V. VIES D'ACCÉS I MITJANS DE TRANSPORT

Senyalització INEXISTENT

Accessos BONS

Mitjans de transport BONS

- direccional   de localització   interpretatiu
- Senda   Camí veïnal   Autovia
 Sender   Ctra secundària   Altres
 Camí rural / forestal   Ctra Nacional
- A peu   Autobús públic   Tramvia
 Bicicleta   Autobús privat   Altres
 vehicle propi   Tren turístic

VI. ACCESSIBILITAT

Accessible MOLT BONA

Estacionalitat MOLT BONA

- Permis sense petició prèvia   Accés Gratuït   Altres
 Permis amb petició prèvia   Pagament d'entrada
- Estiu   Ponts   Caps de setmana
 Setmana Santa   Tot l'any   Altres

VII. INTERPRETACIÓ

Interpretació INEXISTENT

- Guia turístic   Pantalles tàctils
 Panells interpretatius   Auriculars
 Fullets   Animació
 Llibres   Altres

VIII. INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

ALLOTJAMENT I RESTAURACIÓ ASSOCIATS AL MUNICIPI

- Allotjament
 Restauració
 Oferta complementària
- Quiosc
 Souvenirs
 Altres

IX. COMUNICACIÓ I COMERCIALIZACIÓ

Comunicació INEXISTENT

Comercialització INEXISTENT

- Fullets   Pàgina web
 Guies turístiques   Altres
- Agències de viatges   Central reserves
 Ag. Receptiu   Assoc./ Entitats públ.
 Empreses de servei   Altres

X. EXPLOTACIÓ TURÍSTICA

Grau explotació actual   1   2   3   4   5

Grau explotació potencial   1   2   3   4   5

Demanda que genera   NG   B   M   A

XI. CONTROL I SUPLEMENT

Data anàlisi

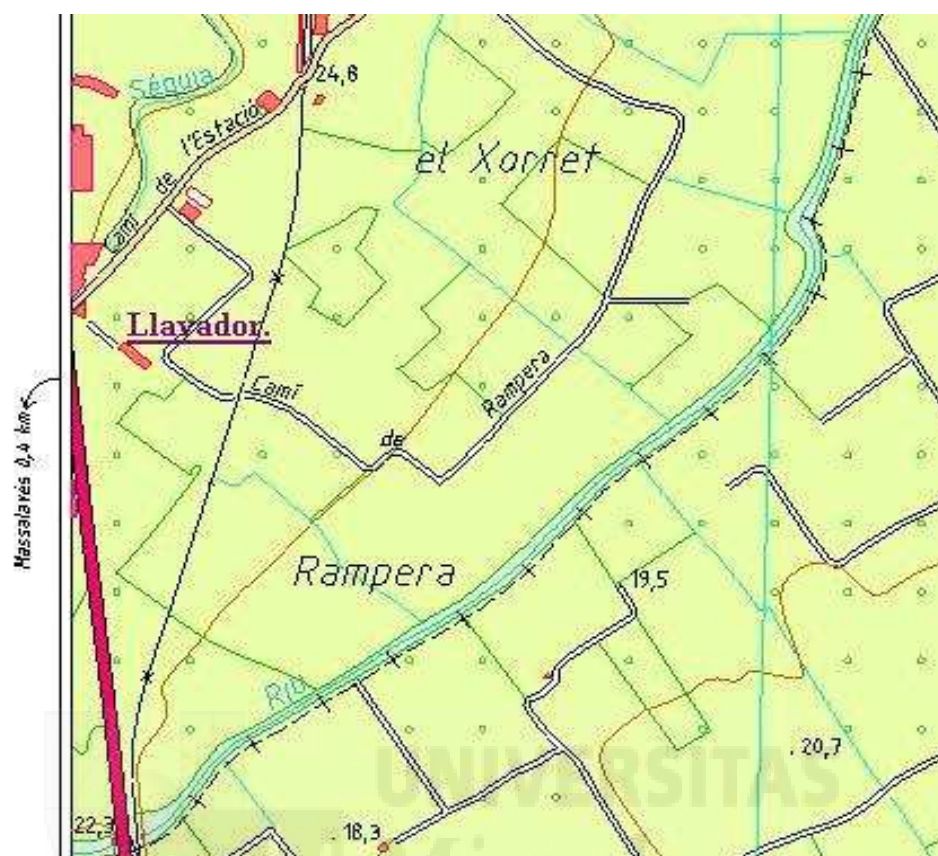
Mapa annex de localització

Bibliografia

SELMA, S. 1995. "Lavadero" a Enciclopedia Valenciana de Arqueologia Industrial. València, Diputació de València-AVAI.

Altres fonts

MAPA ANNEX DE LOCALITZACIÓ

Font: Conselleria d'Educació, Cultura i Esport (2004).

I. IDENTIFICACIÓ DEL RECURS

NOM	FESA, CAMÍ DE GUADASSUAR-SÈQUIA DE PALANXET
Codi	MAS-007
LOCALITZACIÓ	
Adreça	
descripció zona	CAMÍ DE GUADASSUAR. SÈQUIA DE PALANXET
Municipi	MASSALAVÉS
Comarca	RIBERA ALTA
Província	VALÈNCIA
Zona turística	
Circuit	

II. CATEGORIA

Categoria*	☒ NAT	☐ HIS	☐ GAS	☐ FIE	☒ INF	
Tipus	☒ constructiu	☐ monumental	☐ paisatgístic	☒ cultural	☒ etnogràfic	☐ tradicional
Subtipus	☒ civil	☐ religiós				

III. DESCRIPCIÓ DEL RECURS

Època	SEGLE XVIII	Estil		Protecció (tipus)	
Estat Conserv.	3 REGULAR	Jerarquia*	1		
Titularitat	☒ públic	☐ privat	☐ mixt	Organisme responsable	AJUNTAMENT DE MASSALAVÉS
				Rehabilitat	☒

Comentari descriptiu

LA FESA, QUE ES TROBA SOBRE EL CAIXER PRINCIPAL DE LA SÈQUIA, ÉS UNA CONSTRUCCIÓ DE PLANTA QUADRANGULAR, ALÇADA AMB PARETS DE RAJOLA VISTA, ARREBOSSADES AMB MORTER DE CIMENT A LA TEULADA. LA COBERTA, A DOS VESSANTS, ÉS DE RAJOLA TABICADA. SOBRE LES TESTERES, UNA CORNISA DE RAJOLA APLANTILLADA RESSALTA EL FRONTÓ, ATORGANT-LI A LA CONSTRUCCIÓ, TOT I LA SEUA SENZILLESA, UNS TRETS PROPIS DEL LLENGUATGE CLÀSSIC. LA PORTA ORIGINAL DE FUSTA HA ESTAT SUBSTITUÏDA PER ALTRA METÀL·LICA.

LA CASETA DE FESA ÉS UNA TIPOLOGIA DE CONSTRUCCIÓ VINCULADA A LES INFRAESTRUCTURES DE REG D'UNA SÈQUIA. CONSISTEIX EN UNA XICOTETA EDIFICACIÓ A CAVALL SOBRE EL NAIXEMENT D'UNA DERIVACIÓ DE LA SÈQUIA AMB LA FINALITAT DE MANTINDRE EL CONTROL DE L'AIGUA QUE DISCORRE PER LA DERIVACIÓ, EN LES MATEIXES MANS QUE DETENEN EL CONTROL DE LA PORTA DE LA FESA. PER TANT ENS TROBEM DAVANT UNA CONSTRUCCIÓ REALITZADA EN SÈRIE AL LLARG DEL RECORREGUT DE LA SÈQUIA RESPONENT A UNS MODELS BÀSICS.

IV. CONFIGURACIÓ DEL PRODUCTE

Existència de recursos similars en el terme	☒	Concentració espacial de recursos del mateix subtipus	☒
Producte/s turístic/s associat/s:	☒ Rural	☒ Cultural	☒ Excursionisme
	☐ Sol/Platja	☐ Esportiu	☒ Educatiu-escolar
			☐ Residencial
			☐ 3ª edat
			☐ Firal

V. VIES D'ACCÉS I MITJANS DE TRANSPORT

Senyalització	0 INEXISTENT	☐ direccional	☐ de localització	☐ interpretatiu
Accessos	4 BONS	☒ Senda	☐ Camí veïnal	☐ Autovia
		☐ Sender	☐ Ctra secundària	☐ Altres
		☒ Camí rural / forestal	☐ Ctra Nacional	.....
Mitjans de transport	4 BONS	☒ A peu	☐ Autobús públic	☐ Tramvia
		☒ Bicicleta	☐ Autobús privat	☐ Altres
		☒ vehicle propi	☐ Tren turístic	.....

VI. ACCESSIBILITAT

Accessible MOLT BONA

- Permis sense petició prèvia Accés Gratuït Altres
 Permis amb petició prèvia Pagament d'entrada

Estacionalitat MOLT BONA

- Estiu Ponts Caps de setmana
 Setmana Santa Tot l'any Altres .....

VII. INTERPRETACIÓ

Interpretació INEXISTENT

- Guia turístic Pantalles tàctils
 Panells interpretatius Auriculars
 Fullets Animació
 Llibres Altres .....

VIII. INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

ALLOTJAMENT I RESTAURACIÓ ASSOCIATS AL MUNICIPI

- Allotjament
 Restauració
 Oferta complementària Quiosc
 Souvenirs Altres .....

IX. COMUNICACIÓ I COMERCIALIZACIÓ

Comunicació INEXISTENT

- Fullets Pàgina web
 Guies turístiques Altres .....

Comercialització INEXISTENT

- Agències de viatges Central reserves
 Ag. Receptiu Assoc./ Entitats públ.
 Empreses de servei Altres

X. EXPLOTACIÓ TURÍSTICA

Grau explotació actual 1 2 3 4 5

Grau explotació potencial 1 2 3 4 5

Demanda que genera NG B M A

XI. CONTROL I SUPLEMENT

Data anàlisi

Mapa annex de localització

Bibliografia

GUAL CAMARENA, M. 1979. Estudio histórico-geográfico sobre la Acequia Real del Júcar. Valencia, Institución Alfonso El Magnánimo.
GUINOT, E. (dir.) 2000. La Acequia Real del Júcar. Camins d'Aigua. El patrimoni hidràulic valencià. València, Generalitat Valenciana. Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació.

Altres fonts

MAPA ANNEX DE LOCALITZACIÓ

Font: Conselleria d'Educació, Cultura i Esport (2004).

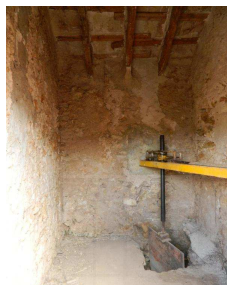

I. IDENTIFICACIÓ DEL RECURS

NOM	FESA D'UBEDA
Codi	MAS-008
LOCALITZACIÓ	
Adreça	
descripció zona	CAMÍ DEL MOTORET D'UBEDA - CV-544. BRAÇAL DE PALANXET.
Municipi	MASSALAVÉS
Comarca	RIBERA ALTA
Província	VALÈNCIA
Zona turística	
Circuit	

II. CATEGORIA

Categoria*	☒ NAT	☐ HIS	☐ GAS	☐ FIE	☒ INF	
Tipus	☒ constructiu	☐ monumental	☐ paisatgístic	☒ cultural	☒ etnoqràfic	☐ tradicional
Subtipus	☒ civil	☐ religiós				

III. DESCRIPCIÓ DEL RECURS

Època	SEGLE XVIII	Estil		Protecció (tipus)			
Estat Conserv.	3 REGULAR	Jerarquia*	1				
Titularitat	☒ públic	☐ privat	☐ mixt	Organisme responsable	AJUNTAMENT DE MASSALAVÉS	Rehabilitat	☒

Comentari descriptiu

LA FESA, QUE ES TROBA SOBRE EL CAIXER DE LA SÈQUIA, ÉS UNA CONSTRUCCIÓ DE PLANTA QUADRANGULAR, ALÇADA AMB PARETS DE MAÇONERIA I ALS CANTONS DE RAJOLA, TOTA ARREBOSSADA AMB MORTER DE CIMENT, TAMBÉ LA TEULADA. LA COBERTA, A DOS VESSANTS, ÉS DE RAJOLA TABICADA. SOBRE LES TESTERES, UNA CORNISA DE RAJOLA APLANTILLADA, RESSALTA EL FRONTÓ, ATORGANT-LI A LA CONSTRUCCIÓ TOT I LA SEUA SENZILLESA, UNS TRETS PROPIS DEL LLENGUATGE CLÀSSIC. LA PORTA ORIGINAL DE FUSTA HA ESTAT SUBSTITUÏDA PER ALTRA METÀL·LICA. EN AQUEST CAS ENS TROBEM AMB LA PECULIARITAT DE QUE LA PORTA D'ACCÉS ES TROBA A UN LATERAL I NO A LA PART CONTRÀRIA D'ON REB L'AIGUA JA QUE AQUESTA FESA SE SITUA SOBRE EL CAIXER APROFITANT DE SUPORT ELS MARGES DE LA SÈQUIA.

LA CASETA DE FESA ÉS UNA TIPOLOGIA DE CONSTRUCCIÓ VINCULADA A LES INFRAESTRUCTURES DE REG D'UNA SÈQUIA. CONSISTEIX EN UNA XICOTETA EDIFICACIÓ A CAVALL SOBRE EL NAIXEMENT D'UNA DERIVACIÓ DE LA SÈQUIA AMB LA FINALITAT DE MANTINDRE EL CONTROL DE L'AIGUA QUE DISCORRE PER LA DERIVACIÓ, EN LES MATEIXES MANS QUE DETENEN EL CONTROL DE LA PORTA DE LA FESA. PER TANT ENS TROBEM DAVANT UNA CONSTRUCCIÓ REALITZADA EN SÈRIE AL LLARG DEL RECORREGUT DE LA SÈQUIA RESPONENT A UNS MODELS BÀSICS.

IV. CONFIGURACIÓ DEL PRODUCTE

Existència de recursos similars en el terme	☒	Concentració espacial de recursos del mateix subtipus	☒		
Producte/s turístic/s associat/s:	☒ Rural	☒ Cultural	☒ Excursionisme	☐ Residencial	☐ Firal
	☐ So/Platja	☐ Esportiu	☒ Educatiu-escolar	☐ 3ª edat	

V. VIES D'ACCÉS I MITJANS DE TRANSPORT

Senyalització INEXISTENT

Accessos BONS

Mitjans de transport BONS

direccional   de localització   interpretatiu

Senda   Camí veïnal   Autovia
 Sender   Ctra secundària   Altres
 Camí rural / forestal   Ctra Nacional   .....

A peu   Autobús públic   Tramvia
 Bicicleta   Autobús privat   Altres
 vehicle propi   Tren turístic   .....

VI. ACCESSIBILITAT

Accessible MOLT BONA

Estacionalitat MOLT BONA

Permis sense petició prèvia   Accés Gratuït   Altres
 Permis amb petició prèvia   Pagament d'entrada

Estiu   Ponts   Caps de setmana
 Setmana Santa   Tot l'any   Altres .....

VII. INTERPRETACIÓ

Interpretació INEXISTENT

Guia turística   Pantalles tàctils
 Panells interpretatius   Auriculars
 Fullets   Animació
 Llibres   Altres .....

VIII. INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

ALLOTJAMENT I RESTAURACIÓ ASSOCIATS AL MUNICIPI

Allotjament
 Restauració
 Oferta complementària

Quiosc
 Souvenirs
 Altres .....

IX. COMUNICACIÓ I COMERCIALIZACIÓ

Comunicació INEXISTENT

Comercialització INEXISTENT

Fullets   Pàgina web
 Guies turístiques   Altres .....

Agències de viatges   Central reserves
 Ag. Receptiu   Assoc./ Entitats públ.
 Empreses de servei   Altres

X. EXPLOTACIÓ TURÍSTICA

Grau explotació actual   1   2   3   4   5

Grau explotació potencial   1   2   3   4   5

Demanda que genera   NG   B   M   A

XI. CONTROL I SUPLEMENT

Data anàlisi

Mapa annex de localització

Bibliografia

GUAL CAMARENA, M. 1979. Estudio histórico-geográfico sobre la Acequia Real del Júcar. Valencia, Institución Alfonso El Magnánimo.

GUINOT, E. (dir.) 2000. La Acequia Real del Júcar. Camins d'Aigua. El patrimonio hidráulico valenciano. València, Generalitat Valenciana. Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació.

Altres fonts

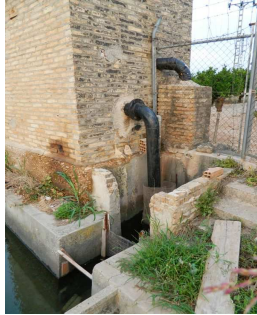
MAPA ANNEX DE LOCALITZACIÓ

Font: Conselleria d'Educació, Cultura i Esport (2004).

I. IDENTIFICACIÓ DEL RECURS

NOM	MOTOR DE L'HORT DEL NEGRE
Codi	MAS-009
LOCALITZACIÓ	
Adreça	
descripció zona	CAMÍ CASA BADIA. PARTIDA EL RACÓ
Municipi	MASSALAVÉS
Comarca	RIBERA ALTA
Província	VALÈNCIA
Zona turística	
Circuit	

II. CATEGORIA

Categoria* NAT HIS GAS FIE INF

Tipus constructiu monumental paisatgístic cultural etnogràfic tradicional

Subtipus civil religiós

III. DESCRIPCIÓ DEL RECURS

Època	1930 - 1940	Estil		Protecció (tipus)	
Estat Conserv.	4 BO	Jerarquia*	2		
Titularitat	☐ públic ☒ privat ☐ mixt	Organisme responsable		Rehabilitat	☐

Comentari descriptiu

ES TRACTA D'UN EDIFICI DE PLANTA QUADRADA REALITZAT EN RAJOLA DE CARA VISTA. EN ALTURA LA CONSTRUCCIÓ APAREIX DIVIDIDA PER DUES LÍNIES D'IMPOSTA REALITZADES AMB RAJOLES APLANTILLADES, UNA APROXIMADAMENT CAP A LA MEITAT DE L'ALTURA I L'ALTRA ASSENYALA EL REMAT QUE MOSTRA MERLETS REMATATS ALS CANTONS PER FLORONS EN FORMA DE GLANS DE CERÀMICA VERDA. NO HI TROBEM CAP ELEMENT DECORATIU EXCEPTUANT ELS MERLETS GRAONATS DEL REMAT. LA CONSTRUCCIÓ MOSTRA UNA PORTA METÀL·LICA D'ACCÉS A L'INTERIOR EN LA CARA DE PONENT. L'EDIFICI D'ENERGIA ELÈCTRICA S'ABASTIX DELS RECURSOS HÍDRICS DE LA SÈQUIA DEL RACÓ, A FI DE REGAR ELS TARONGERS DE LA FINCA DEL NEGRE.

IV. CONFIGURACIÓ DEL PRODUCTE

Existència de recursos similars en el terme Concentració espacial de recursos del mateix subtipus

Producte/s turístic/s associat/s: Rural Cultural Excursionisme Residencial Firal
 Sol/Platja Esportiu Educatiu-escolar 3ª edat

V. VIES D'ACCÉS I MITJANS DE TRANSPORT

Senyalització	0 INEXISTENT	☐ direccional ☐ de localització ☐ interpretatiu
Accessos	4 BONS	☐ Senda ☐ Camí veïnal ☐ Autovia ☐ Sender ☐ Ctra secundària ☐ Altres ☒ Camí rural / forestal ☐ Ctra Nacional
Mitjans de transport	4 BONS	☒ A peu ☐ Autobús públic ☐ Tramvia ☒ Bicicleta ☐ Autobús privat ☐ Altres ☒ vehicle propi ☐ Tren turístic

VI. ACCESSIBILITAT

Accessible INEXISTENT

- Permis sense petició prèvia Accés Gratuït Altres
 Permis amb petició prèvia Pagament d'entrada

Estacionalitat INEXISTENT

- Estiu Ponts Caps de setmana
 Setmana Santa Tot l'any Altres .....

VII. INTERPRETACIÓ

Interpretació INEXISTENT

- Guia turístic Pantalles tàctils
 Panells interpretatius Auriculars
 Fullets Animació
 Llibres Altres .....

VIII. INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

ALLOTJAMENT I RESTAURACIÓ ASSOCIATS AL MUNICIPI

- Allotjament
 Restauració
 Oferta complementària Quiosc
 Souvenirs Altres .....

IX. COMUNICACIÓ I COMERCIALIZACIÓ

Comunicació INEXISTENT

- Fullets Pàgina web
 Guies turístiques Altres .....

Comercialització INEXISTENT

- Agències de viatges Central reserves
 Ag. Receptiu Assoc./ Entitats públ.
 Empreses de servei Altres

X. EXPLOTACIÓ TURÍSTICA

Grau explotació actual 1 2 3 4 5

Grau explotació potencial 1 2 3 4 5

Demanda que genera NG B M A

XI. CONTROL I SUPLEMENT

Data anàlisi

Mapa annex de localització

Bibliografia

Altres fonts

MAPA ANNEX DE LOCALITZACIÓ

Font: Conselleria d'Educació, Cultura i Esport (2004).

I. IDENTIFICACIÓ DEL RECURS

NOM **MOTOR DE SANT ISIDRE**

Codi **MAS-010**

LOCALITZACIÓ

Adreça **A L'OEST DEL CEMENTERI DE MASSALAVÉS, CAL SEGUIR PEL CAMÍ DE LA CASA DE NAVASQUILLO, DIRECCIÓ NO., FINS CREUAR L'AUTOVIA PEL PAS INFERIOR. L'EDIFICI ES TROBA A LA DRETA DEL CAMÍ DESPRÉS DEL PAS INFERIOR QUE CREUA L'AUTOVIA.**

Municipi **MASSALAVÉS**

Comarca **RIBERA ALTA**

Província **VALÈNCIA**

Zona turística

Circuit

II. CATEGORIA

Categoria* NAT HIS GAS FIE INF

Tipus constructiu monumental paisatgístic cultural etnogràfic tradicional

Subtipus civil religiós

III. DESCRIPCIÓ DEL RECURS

Època Estil Protecció (tipus)

Estat Conserv. **2 DEFICIENT** Jerarquia* **2**

Titularitat públic privat mixt Organisme responsable **SAT N 995 MOTOR SANT ISIDRE de MASSALAVÉS** Rehabilitat

Comentari descriptiu

CONSTRUCCIÓ RECTANGULAR, PROVEÏDA DE DOS TORRES UNA EN L'ANGLE SE. I L'ALTRA EN L'ANGLE NO. TÉ COBERTA A TRES AIGÜES DE TEULA ÀRAB, AL COS PRINCIPAL, LA COBERTA DE LES TORRES ÉS PLANA. EXISTEIXEN DIVERSES OBERTURES D'IL·LUMINACIÓ A LES FAÇANES SE. I SO., MENTRE LA PORTA D'ENTRADA SE SITUA A LA CARA SO. LES TORRES TENEN EQUIPAMENTS DESTINATS A REBRE UN CABLEJAT ELÈCTRIC, TOT I QUE ARA UNA TORRE SEMBLA TROBAR-SE EN DESÚS. L'EDIFICI ALBERGA L'APARATATGE ELÈCTRIC DE TRANSFORMACIÓ I ELS MOTORS PER A ELEVA L'AIGUA DE REG A LES PARCEL·LES DELS SOCIS. S'ABASTIX DELS RECURSOS HÍDRICS DE LA SÈQUIA ANGUILERA.

IV. CONFIGURACIÓ DEL PRODUCTE

Existència de recursos similars en el terme Concentració espacial de recursos del mateix subtipus

Producte/s turístic/s associat/s: Rural Cultural Excursionisme Residencial Firal
 Sol/Platja Esportiu Educatiu-escolar 3ª edat

V. VIES D'ACCÉS I MITJANS DE TRANSPORT

Senyalització **0 INEXISTENT** direccional de localització interpretatiu

Accessos **4 BONS** Senda Camí veïnal Autovia
 Sender Ctra secundària Altres
 Camí rural / forestal Ctra Nacional

Mitjans de transport **4 BONS** A peu Autobús públic Tramvia
 Bicicleta Autobús privat Altres
 vehicle propi Tren turístic

VI. ACCESSIBILITAT

Accessible INEXISTENT

- Permis sense petició prèvia Accés Gratuït Altres
 Permis amb petició prèvia Pagament d'entrada

Estacionalitat INEXISTENT

- Estiu Ponts Caps de setmana
 Setmana Santa Tot l'any Altres .....

VII. INTERPRETACIÓ

Interpretació INEXISTENT

- Guia turístic Pantalles tàctils
 Panells interpretatius Auriculars
 Fullets Animació
 Llibres Altres .....

VIII. INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

ALLOTJAMENT I RESTAURACIÓ ASSOCIATS AL MUNICIPI

- Allotjament
 Restauració
 Oferta complementària Quiosc
 Souvenirs Altres .....

IX. COMUNICACIÓ I COMERCIALIZACIÓ

Comunicació INEXISTENT

- Fullets Pàgina web
 Guies turístiques Altres .....

Comercialització INEXISTENT

- Agències de viatges Central reserves
 Ag. Receptiu Assoc./ Entitats públ.
 Empreses de servei Altres

X. EXPLOTACIÓ TURÍSTICA

Grau explotació actual 1 2 3 4 5

Grau explotació potencial 1 2 3 4 5

Demanda que genera NG B M A

XI. CONTROL I SUPLEMENT

Data anàlisi

Mapa annex de localització

Bibliografia

Altres fonts

I. IDENTIFICACIÓ DEL RECURS

NOM **MOTOR DELS ULLALS DEL RIU VERD**

Codi **MAS-011**

LOCALITZACIÓ

Adreça
descripció zona
A L'OEST DEL CEMENTERI DE MASSALAVÉS, EL CAMÍ DE LA REVA ES DIRIGEIX CAP A L'HORTA DIRECCIÓ SO. L'EDIFICI ES TROBA A LA DRETA DEL CAMÍ DESPRÉS DEL PAS INFERIOR QUE CREUA L'AUTOVIA.

Municipi **MASSALAVÉS**

Comarca **RIBERA ALTA**

Província **VALÈNCIA**

Zona turística

Circuit

II. CATEGORIA

Categoria* NAT HIS GAS FIE INF

Tipus constructiu monumental paisatgístic cultural etnogràfic tradicional

Subtipus civil religiós

III. DESCRIPCIÓ DEL RECURS

Època **SEGLE XX** Estil Protecció (tipus)
 Estat Conserv. **3 REGULAR** Jerarquia* **2**
 Titularitat públic privat mixt Organisme responsable **REVA** Rehabilitat

Comentari descriptiu

CONSTRUCCIÓ RECTANGULAR D'UNS 13 PER 8 METRES, PROVEÏDA D'UNA TORRE EN EL SEU ANGLE NOROEST. TÉ COBERTA A QUATRE AIGÜES DE TEULA, TANT AL COS PRINCIPAL COM A LA TORRE. EXISTEIXEN 3 OBERTURES D'IL·LUMINACIÓ A LES FAÇANES NORD, SUD I OEST, MENTRE LA PORTA D'ENTRADA SE SITUA A LA CARA EST. LA TORRE TÉ EQUIPAMENTS DESTINATS A REBRE UN CABLEJAT ELÈCTRIC, TOT I QUE ARA SEMBLA TROBAR-SE EN DESÚS. AL CATÀLEG DEL PATRIMONI HIDRÀULIC DE LA RIBERA CONSTA UNA FITXA SOBRE LA REFERIDA INSTAL·LACIÓ, QUE INCLOU LES INFORMACIONS SEGÜENTS: "AQUEST ARTEFACTE HIDRÀULIC ESTÀ LOCALITZAT EN LA PARTIDA D'EL RESSALANY DE MASSALAVÉS. PRÒXIM ALS ULLALS DEL RIU VERD. DATA DEL PRIMER QUART DEL SEGLE PASSAT. L'EDIFICI D'ENERGIA ELÈCTRICA S'ABASTIX DELS RECURSOS HÍDRICS DE L'AFLORAMENT CITAT, A FI DE REGAR ELS CITRICS DE L'ALTERÓ DEL TERME DE MASSALAVÉS. LA SOSTRADA ÉS A QUATRE AIGÜES I ESTÀ COBERTA AMB TEULA ÀRAB. ESTÀ CULMINAT AMB UNA TORRE CÚBICA DEL MATEIX MATERIAL QUE LA RESTA, AMB TEULADELL INCLINAT A QUATRE VESSANTS I TEULA ÀRAB".

LA SEUA CONSERVACIÓ COMENÇA A SER DOLENTA MERCÉ A L'ABANDÓ DE LA SEUA FUNCIONALITAT PER A REGADIU..

IV. CONFIGURACIÓ DEL PRODUCTE

Existència de recursos similars en el terme Concentració espacial de recursos del mateix subtipus

Producte/s turístic/s associat/s: Rural Cultural Excursionisme Residencial Firal
 Sol/Platja Esportiu Educatiu-escolar 3ª edat

V. VIES D'ACCÉS I MITJANS DE TRANSPORT

Senyalització **0 INEXISTENT** direccional de localització interpretatiu
 Accessos **4 BONS** Senda Camí veïnal Autovia
 Sender Ctra secundària Altres
 Camí rural / forestal Ctra Nacional
 Mitjans de transport **4 BONS** A peu Autobús públic Tramvia
 Bicicleta Autobús privat Altres
 vehicle propi Tren turístic

VI. ACCESSIBILITAT

Accessible INEXISTENT

- Permis sense petició prèvia Accés Gratuït Altres
 Permis amb petició prèvia Pagament d'entrada

Estacionalitat INEXISTENT

- Estiu Ponts Caps de setmana
 Setmana Santa Tot l'any Altres .....

VII. INTERPRETACIÓ

Interpretació INEXISTENT

- Guia turístic Pantalles tàctils
 Panells interpretatius Auriculars
 Fullets Animació
 Llibres Altres .....

VIII. INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

ALLOTJAMENT I RESTAURACIÓ ASSOCIATS AL MUNICIPI

- Allotjament
 Restauració
 Oferta complementària Quiosc
 Souvenirs Altres .....

IX. COMUNICACIÓ I COMERCIALIZACIÓ

Comunicació INEXISTENT

- Fullets Pàgina web
 Guies turístiques Altres .....

Comercialització INEXISTENT

- Agències de viatges Central reserves
 Ag. Receptiu Assoc./ Entitats públ.
 Empreses de servei Altres

X. EXPLOTACIÓ TURÍSTICA

Grau explotació actual 1 2 3 4 5

Grau explotació potencial 1 2 3 4 5

Demanda que genera NG B M A

XI. CONTROL I SUPLEMENT

Data anàlisi

Mapa annex de localització

Bibliografia HERMOSILLA PLA (dir.): "Las Riberas del Xúquer: Paisajes y Patrimonio Valenciano", Generalitat Valenciana, 2007, 368.

Altres fonts Informe de Prospección Arqueológica y Etnológica para el Proyecto de Restauración del Río Verde en los TT.MM. de Benimodo, Massalavés, Alberic y Alzira.

MAPA ANNEX DE LOCALITZACIÓ

Font: Conselleria d'Educació, Cultura i Esport (2009).

I. IDENTIFICACIÓ DEL RECURS

NOM	PONT DEL CAMÍ REIAL SOBRE EL RIU VERD
Codi	MAS-012
LOCALITZACIÓ	
Adreça	
descripció zona	CARRETERA REIAL DE MADRID km. 865
Municipi	MASSALAVÉS
Comarca	RIBERA ALTA
Província	VALÈNCIA
Zona turística	
Circuit	

II. CATEGORIA

Categoria* NAT HIS GAS FIE INF

Tipus constructiu monumental paisatgístic cultural etnogràfic tradicional

Subtipus civil religiós

III. DESCRIPCIÓ DEL RECURS

Època	1761 - 1790	Estil		Protecció (tipus)	
Estat Conserv.	4 BO	Jerarquia*	2		
Titularitat	☒ públic ☐ privat ☐ mixt	Organisme responsable	AJUNTAMENT DE MASSALAVÉS	Rehabilitat	☐

Comentari descriptiu

PER REIAL DECRET DE 10 DE JUNY DE 1761 VAN COMENÇAR, ENTRE D'ALTRES, LES OBRES DEL CAMÍ REIAL DE VALÈNCIA. LES DESPESES CORREREN A CÀRREC DEL 8% DELS IMPOSTOS QUE ES COBRAVEN A LA CIUTAT DE VALÈNCIA. SEMBLA QUE ENTRE 1761 I 1779 ES CONSTRUÏREN ÚNICAMENT UNS 28 KILÒMETRES DEL SEU TRAÇAT A PARTIR DE VALÈNCIA. AQUEST PONT RESPON AL MATEIX MODEL CONSTRUCTIU QUE VEGEM A ALTRES PONTS CONSERVATS DE LA MATEIXA CARRETERA, VARIANT ÚNICAMENT EL NOMBRE D'ULLS. ES TRACTA D'UN PONT D'UN SOL ULL, FORMAT PER UNA VOLTA DE CANÓ DE RAJOLA APARELLADA DE PER PLA ASSENTADES SOBRE PILARS DE MAÇONERIA DE MORTER DE CALÇ AMB TALLAMARS DE RAJOLA. LA LLUNETA ÉS DE MAÇONERIA. LA CALÇADA QUE ES TROBA ASFALTADA, TÉ UNA AMPLÀRIA D'UNS 12 METRES, CONSIDERADA PER ALGUNS AUTORS DE L'ÈPOCA COM A EXCESSIVA. AÇÒ FA QUE NO HAJA HAGUT DE PATIR CAP AMPLIACIÓ AL LLARG DELS SEGLES. CAL ASSENYALAR EN ALGUNS DELS CARREUS DEL PONT ES CONSERVEN LES MARQUES DE CANTERIA. LA PROSPECCIÓ DEL MONUMENT REVELA TRES ARCS MENORS EN EL MARGE DRET DEL RIU, DE VOLTA DE CANÓ DE MAONS MASSISSOS TRAVATS AMB ARGAMASSA.

LA PROSPECCIÓ DEL MONUMENT REVELA NO OBSTANT AIXÒ ALTRES DADES ESTRUCTURALS, COM SÓN TRES ARCS MENORS EN EL MARGE DRET DEL RIU, DE VOLTA DE CANÓ DE RAJOLE MASSISSES TRAVATS AMB ARGAMASSA, DE MATEIXA FACTURA QUE L'ARC PRINCIPAL. L'EXPLOTACIÓ DE CÍTRICS HA SEMIENTERRAT AQUESTA PART DEL PONT QUE NOMÉS S'APRECIA DES DE MOLT PROP. LA DENSA VEGETACIÓ DEL MARGE OPOSAT NO PERMET APRECIAR SI HI HA SIMETRIA EN LA CONSTRUCCIÓ.

IV. CONFIGURACIÓ DEL PRODUCTE

Existència de recursos similars en el terme Concentració espacial de recursos del mateix subtipus

Producte/s turístic/s associat/s: Rural Cultural Excursionisme Residencial Firal
 Sol/Platja Esportiu Educatiu-escolar 3ª edat

V. VIES D'ACCÉS I MITJANS DE TRANSPORT

Senyalització	0 INEXISTENT	☐ direccional	☐ de localització	☐ interpretatiu
Accessos	4 BONS	☐ Senda	☐ Camí veïnal Ctra. secundària	☐ Autovia Altres .....
Mitjans de transport	4 BONS	☐ Camí rural / forestal	☒ Ctra. Nacional	☐ Tramvia Altres .....
		☒ A peu	☐ Autobús públic	☐ Tren turístic
		☒ Bicicleta	☐ Autobús privat	
		☒ vehicle propi	☐ Tren turístic	

VI. ACCESSIBILITAT

Accessible REGULAR

- Permis sense petició prèvia Accés Gratuït Altres
 Permis amb petició prèvia Pagament d'entrada

Estacionalitat REGULAR

- Estiu Ponts Caps de setmana
 Setmana Santa Tot l'any Altres .....

VII. INTERPRETACIÓ

Interpretació INEXISTENT

- Guia turístic Pantalles tàctils
 Panells interpretatius Auriculars
 Fullets Animació
 Llibres Altres .....

VIII. INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

ALLOTJAMENT I RESTAURACIÓ ASSOCIATS AL MUNICIPI

- Allotjament
 Restauració
 Oferta complementària Quiosc
 Souvenirs Altres .....

IX. COMUNICACIÓ I COMERCIALIZACIÓ

Comunicació INEXISTENT

- Fullets Pàgina web
 Guies turístiques Altres .....

Comercialització INEXISTENT

- Agències de viatges Central reserves
 Ag. Receptiu Assoc./ Entitats públ.
 Empreses de servei Altres

X. EXPLOTACIÓ TURÍSTICA

Grau explotació actual 1 2 3 4 5

Grau explotació potencial 1 2 3 4 5

Demanda que genera NG B M A

XI. CONTROL I SUPLEMENT

Data anàlisi

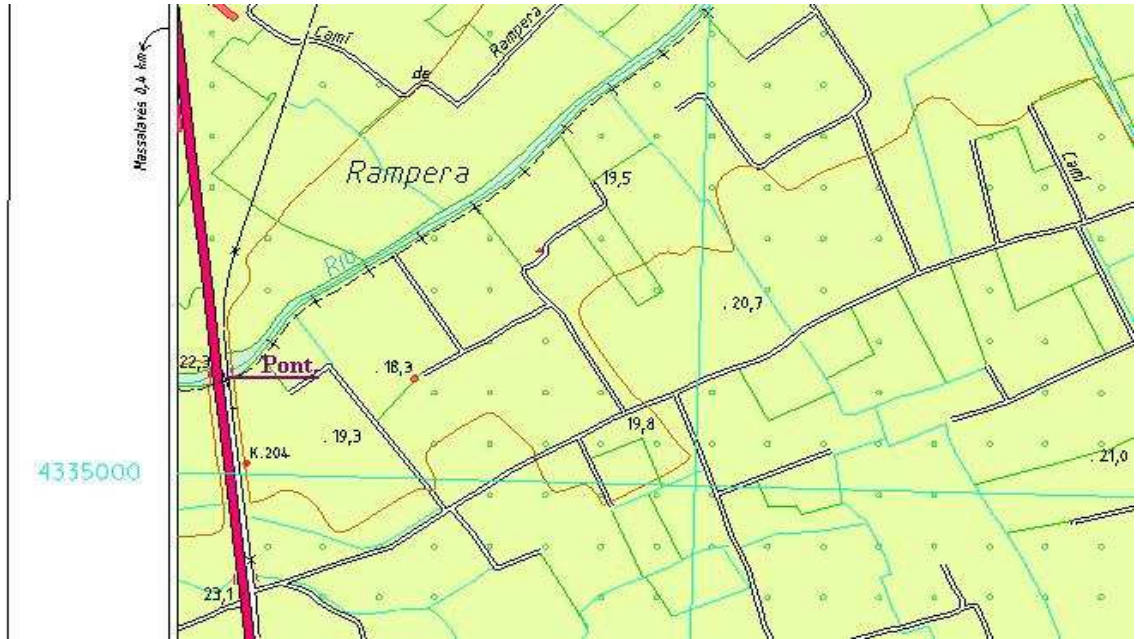
Mapa annex de localització

Bibliografia

AZOLA Y MINONDO, P.: Historia de las obras públicas en España. Edición de 1898. Reeditado en Madrid, Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos, Editorial Turner, 1979
BETANCOURT, A de: Noticia del estado actual de los caminos y canales de España, causas de sus atrasos y defectos, y medios de remediarlos en adelante... Año de 1803. Madrid, Revista de Obras Públicas, 1869.
SANCHIS DEUSA, C.: Els ponts valencians antics. València, Generalitat Valenciana, Conselleria d'Obres Públiques, Urbanisme i Transport, 1993; p. 125

Altres fonts

MAPA ANNEX DE LOCALITZACIÓ

Font: Conselleria d'Educació, Cultura i Esport (2004).

I. IDENTIFICACIÓ DEL RECURS

NOM **SUBESTACIÓ ELÈCTRICA DEL TRENET**

Codi **MAS-013**

LOCALITZACIÓ

Adreça

descripció zona

AVINGUDA DE L'ESTACIÓ S/N. LÍNIA DE FERROCARRIL VALÈNCIA - VILANOVA DE CASTELLÓ

Municipi **MASSALAVÉS**

Comarca **RIBERA ALTA**

Província **VALÈNCIA**

Zona turística

Circuit

II. CATEGORIA

Categoria* NAT HIS GAS FIE INF

Tipus constructiu monumental paisatgístic cultural etnogràfic tradicional

Subtipus civil religiós

III. DESCRIPCIÓ DEL RECURS

Època	<input type="text"/>	Estil	<input type="text"/>	Protecció (tipus)	<input type="text"/>
Estat Conserv.	3 REGULAR	Jerarquia*	2		
Titularitat	☒ públic ☐ privat ☐ mixt	Organisme responsable	FERROCARRILS DE LA GENERALITAT VALENCIANA	Rehabilitat	☐

Comentari descriptiu

ES TRACTA D'UN EDIFICI DE PLANTA RECTANGULAR FORMAT PER TRES ESPAIS, EL DE MAJOR ALTURA TÉ PLANTA QUADRADA I COBERTA DE TEULA ÀRAB A QUATRE VESSANTS, EL SEGON ESPAI ÉS DE PLANTA RECTANGULAR I COBERTA A DOS VESSANTS I EL TERCER ES UN CORRAL AMB TANCA. LES ALTURES DELS DIFERENTS ESPAIS ES TROBEN EN ESCALA. L'ESPAI MÉS ALT TÉ UNA LÍNIA D'IMPOSTA MOLT ELEVADA QUE MARCA UNA MENA DE CAMBRA SUPERIOR AMB NOMBRESES FINESTRES QUADRADES LA GRAN MAJORIA TAPIADES. A LA PART DE BAIX SOLS TROBEM UNA PORTA D'ACCÉS ALLINDADA. A L'ESPAI RECTANGULAR A CAUSA DE LA SEUA ALTURA MÉS BAIXA, ARRIBA FINS LA LÍNIA D'IMPOSTA DE L'ESPAI QUADRAT MÉS ALT, NO TROBEM LES FINESTRES DE LA SUPOSADA CAMBRA PERÒ SI UNES EMMARCATIONS DE FINESTRES A BASE DE MOTLLURES LLISES I MÈNSULES, ES POT TRACTAR O BÉ D'UN ELEMENT DECORATIU FINGIT O BÉ D'UNES FINESTRES TAPIADES DE LES QUALS NO TROBEM CAP ALTRE INDICI QUE NO SIGUEN LES MOTLLURES QUE LES EMMARQUEN. CAL DESTACAR QUE EL CONJUNT POSSEEIX UNS AMPLES RÀFECES A LES TEULADES ASSENYALATS PER GRUIXUDES MOTLLURES. L'EDIFICI SIMPLE EN DECORACIÓ MOSTRA UN CLAR ESTIL CLÀSSIC

IV. CONFIGURACIÓ DEL PRODUCTE

Existència de recursos similars en el terme Concentració espacial de recursos del mateix subtipus

Producte/s turístic/s associat/s: Rural Cultural Excursionisme Residencial Firal
 Sol/Platja Esportiu Educatiu-escolar 3ª edat

V. VIES D'ACCÉS I MITJANS DE TRANSPORT

Senyalització **0** INEXISTENT

Accessos **4** BONS

Mitjans de transport **4** BONS

direccional de localització interpretatiu

Senda Camí veïnal Autovia
 Sender Ctra secundària Altres
 Camí rural / forestal Ctra Nacional

A peu Autobús públic Tramvia
 Bicicleta Autobús privat Altres
 vehicle propi Tren turístic

VI. ACCESSIBILITAT

Accessible INEXISTENT

- Permis sense petició prèvia Accés Gratuït Altres
 Permis amb petició prèvia Pagament d'entrada

Estacionalitat INEXISTENT

- Estiu Ponts Caps de setmana
 Setmana Santa Tot l'any Altres .....

VII. INTERPRETACIÓ

Interpretació INEXISTENT

- Guia turístic Pantalles tàctils
 Panells interpretatius Auriculars
 Fullets Animació
 Llibres Altres .....

VIII. INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

ALLOTJAMENT I RESTAURACIÓ ASSOCIATS AL MUNICIPI

- Allotjament
 Restauració
 Oferta complementària Quiosc
 Souvenirs Altres .....

IX. COMUNICACIÓ I COMERCIALIZACIÓ

Comunicació INEXISTENT

- Fullets Pàgina web
 Guies turístiques Altres .....

Comercialització INEXISTENT

- Agències de viatges Central reserves
 Ag. Receptiu Assoc./ Entitats públ.
 Empreses de servei Altres

X. EXPLOTACIÓ TURÍSTICA

Grau explotació actual 1 2 3 4 5

Grau explotació potencial 1 2 3 4 5

Demanda que genera NG B M A

XI. CONTROL I SUPLEMENT

Data anàlisi

Mapa annex de localització

Bibliografia

Altres fonts

MAPA ANNEX DE LOCALITZACIÓ

Font: Conselleria d'Educació, Cultura i Esport (2004).

I. IDENTIFICACIÓ DEL RECURS

NOM	ABEURADOR DEL CAMÍ DE L'ESTACIÓ
Codi	MAS-014
LOCALITZACIÓ	
Adreça	
descripció zona	AVINGUDA DE L'ESTACIÓ S/N
Municipi	MASSALAVÉS
Comarca	RIBERA ALTA
Província	VALÈNCIA
Zona turística	
Circuit	

II. CATEGORIA

Categoria* NAT HIS GAS FIE INF

Tipus constructiu monumental paisatgístic cultural etnogràfic tradicional

Subtipus civil religiós

III. DESCRIPCIÓ DEL RECURS

Època		Estil		Protecció (tipus)	
Estat Conserv.	4 BO	Jerarquia*			
Titularitat	☒ públic ☐ privat ☐ mixt	Organisme responsable	AJUNTAMENT DE MASSALAVÉS	Rehabilitat	☐

Comentari descriptiu

ABEURADOR D'UNS 7 METRES DE LLARG, FORMAT PER 1 SOL TRAM. LA BOCA D'AIGUA ESTÀ SITUADA A L'ESQUERRA (OEST) I LA SORTIDA PER LA DRETA (EST). S'UTILITZAVA PER A ÚS DEL BESTIAR I ALTRES ANIMALS. EL MATERIAL DE CONSTRUCCIÓ ÉS BÀSICAMENT LA PEDRA EL MAÓ I EL CIMENT, DONCS ES CONSERVA UNA PART DE LA PEDRA ORIGINAL. LA PROCEDÈNCIA DEL PROVEÏMENT D'AIGUA DEL ABEURADOR ÉS DE LA SÈQUIA ANGUILERA.

IV. CONFIGURACIÓ DEL PRODUCTE

Existència de recursos similars en el terme Concentració espacial de recursos del mateix subtipus

Producte/s turístic/s associat/s: Rural Cultural Excursionisme Residencial Firal
 Sol/Platja Esportiu Educatiu-escolar 3ª edat

V. VIES D'ACCÉS I MITJANS DE TRANSPORT

Senyalització	0 INEXISTENT	☐ direccional ☐ de localització ☐ interpretatiu
Accessos	4 BONS	☐ Senda ☐ Camí veïnal ☐ Autovia ☐ Sender ☐ Ctra secundària ☐ Altres ☒ Camí rural / forestal ☐ Ctra Nacional
Mitjans de transport	4 BONS	☒ A peu ☐ Autobús públic ☐ Tramvia ☒ Bicicleta ☐ Autobús privat ☐ Altres ☒ vehicle propi ☐ Tren turístic

VI. ACCESSIBILITAT

Accessible MOLT BONA

- Permis sense petició prèvia Accés Gratuït Altres
 Permis amb petició prèvia Pagament d'entrada

Estacionalitat MOLT BONA

- Estiu Ponts Caps de setmana
 Setmana Santa Tot l'any Altres .....

VII. INTERPRETACIÓ

Interpretació INEXISTENT

- Guia turístic Pantalles tàctils
 Panells interpretatius Auriculars
 Fullets Animació
 Llibres Altres .....

VIII. INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

ALLOTJAMENT I RESTAURACIÓ ASSOCIATS AL MUNICIPI

- Allotjament
 Restauració
 Oferta complementària Quiosc
 Souvenirs Altres .....

IX. COMUNICACIÓ I COMERCIALITZACIÓ

Comunicació INEXISTENT

- Fullets Pàgina web
 Guies turístiques Altres .....

Comercialització INEXISTENT

- Agències de viatges Central reserves
 Ag. Receptiu Assoc./ Entitats públ.
 Empreses de servei Altres

X. EXPLOTACIÓ TURÍSTICA

Grau explotació actual 1 2 3 4 5

Grau explotació potencial 1 2 3 4 5

Demanda que genera NG B M A

XI. CONTROL I SUPLEMENT

Data anàlisi

Mapa annex de localització

Bibliografia

Altres fonts

I. IDENTIFICACIÓ DEL RECURS

NOM	CAMBRA AGRÀRIA LOCAL
Codi	MAS-015
LOCALITZACIÓ	
Adreça	
descripció zona	CARRER SANT MIQUEL 2
Municipi	MASSALAVÉS
Comarca	RIBERA ALTA
Província	VALÈNCIA
Zona turística	
Circuit	

II. CATEGORIA

Categoria* NAT HIS GAS FIE INF

Tipus constructiu monumental paisatgístic cultural etnogràfic tradicional

Subtipus civil religiós

III. DESCRIPCIÓ DEL RECURS

Època		Estil		Protecció (tipus)	
Estat Conserv.	4 BO	Jerarquia*			
Titularitat	☒ públic ☐ privat ☐ mixt	Organisme responsable	AJUNTAMENT DE MASSALAVÉS		
Comentari descriptiu	Rehabilitat ☒				

ANTIC MAGATZEM D'ARRÒS. POSTERIORMENT VA SER SEU DE LA CAMBRA AGRÀRIA LOCAL FINS A LA SEUA DESAPARICIÓ. ACTUALMENT S'HA RESTAURAT MITJANÇANT UN EXPEDIENT DE LA LÍNIA RURAL TER DE LA CONSELLERIA DE PRESIDÈNCIA I AGRICULTURA, PESCA, ALIMENTACIÓ I AIGUA.

IV. CONFIGURACIÓ DEL PRODUCTE

Existència de recursos similars en el terme Concentració espacial de recursos del mateix subtipus

Producte/s turístic/s associat/s: Rural Cultural Excursionisme Residencial Firal
 Sol/Platja Esportiu Educatiu-escolar 3ª edat

V. VIES D'ACCÉS I MITJANS DE TRANSPORT

Senyalització	0 INEXISTENT	☐ direccional ☐ de localització ☐ interpretatiu
Accessos	4 BONS	☐ Senda ☐ Camí veïnal ☐ Autovia ☐ Sender ☐ Ctra secundària ☒ Altres ☐ Camí rural / forestal ☐ Ctra Nacional ☐ Carrers
Mitjans de transport	4 BONS	☒ A peu ☐ Autobús públic ☐ Tramvia ☒ Bicicleta ☐ Autobús privat ☐ Altres ☒ vehicle propi ☐ Tren turístic .....

VI. ACCESSIBILITAT

Accessible REGULAR

- Permis sense petició prèvia Accés Gratuït Altres
 Permis amb petició prèvia Pagament d'entrada

Estacionalitat MOLT BONA

- Estiu Ponts Caps de setmana
 Setmana Santa Tot l'any Altres .....

VII. INTERPRETACIÓ

Interpretació INEXISTENT

- Guia turístic Pantalles tàctils
 Panells interpretatius Auriculars
 Fullets Animació
 Llibres Altres .....

VIII. INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

ALLOTJAMENT I RESTAURACIÓ ASSOCIATS AL MUNICIPI

- Allotjament
 Restauració
 Oferta complementària Quiosc
 Souvenirs Altres .....

IX. COMUNICACIÓ I COMERCIALIZACIÓ

Comunicació INEXISTENT

- Fullets Pàgina web
 Guies turístiques Altres .....

Comercialització INEXISTENT

- Agències de viatges Central reserves
 Ag. Receptiu Assoc./ Entitats públ.
 Empreses de servei Altres

X. EXPLOTACIÓ TURÍSTICA

Grau explotació actual 1 2 3 4 5

Grau explotació potencial 1 2 3 4 5

Demanda que genera NG B M A

XI. CONTROL I SUPLEMENT

Data anàlisi

Mapa annex de localització

Bibliografia

Altres fonts

I. IDENTIFICACIÓ DEL RECURS

NOM ERA I MAGATZEM AGRÍCOLA DE L'HORTA

Codi MAS-016

LOCALITZACIÓ

Adreça

descripció zona CAMÍ D'ALZIRA S/N

Municipi MASSALAVÉS

Comarca RIBERA ALTA

Província VALÈNCIA

Zona turística

Circuit

II. CATEGORIA

Categoria* NAT HIS GAS FIE INF

Tipus constructiu monumental paisatgístic cultural etnogràfic tradicional

Subtipus civil religiós

III. DESCRIPCIÓ DEL RECURS

Època **Estil** **Protecció (tipus)**

Estat Conserv. 4 BO **Jerarquia***

Titularitat públic privat mixt **Organisme responsable** AJUNTAMENT DE MASSALAVÉS **Rehabilitat**

Comentari descriptiu

ERA I MAGATZEM UTILITZATS PER A SECAR I EMMAGATZEMAR LA DACSA QUE ES CULTIVAVA EN EL TERME DE MASSALAVÉS EL SEGLE PASSAT, ACTUALMENT ES TROBA EN DESÚS.

IV. CONFIGURACIÓ DEL PRODUCTE

Existència de recursos similars en el terme **Concentració espacial de recursos del mateix subtipus**

Producte/s turístic/s associat/s: Rural Cultural Excursionisme Residencial Firal
 Sol/Platja Esportiu Educatiu-escolar 3ª edat

V. VIES D'ACCÉS I MITJANS DE TRANSPORT

Senyalització 0 INEXISTENT direccional de localització interpretatiu

Accessos 4 BONS Senda Sender Camí rural / forestal Camí veïnal Ctra secundària Ctra Nacional Autovia Altres Carrers

Mitjans de transport 4 BONS A peu Autobús públic Tramvia Bicicleta Autobús privat Altres vehicle propi Tren turístic

VI. ACCESSIBILITAT

Accessible

- Permis sense petició prèvia Accés Gratuït Altres
 Permis amb petició prèvia Pagament d'entrada

Estacionalitat

- Estiu Ponts Caps de setmana
 Setmana Santa Tot l'any Altres .....

VII. INTERPRETACIÓ

Interpretació

- Guia turístic Pantalles tàctils
 Panells interpretatius Auriculars
 Fullets Animació
 Llibres Altres .....

VIII. INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

ALLOTJAMENT I RESTAURACIÓ ASSOCIATS AL MUNICIPI

- Allotjament
 Restauració
 Oferta complementària Quiosc
 Souvenirs Altres .....

IX. COMUNICACIÓ I COMERCIALIZACIÓ

Comunicació

- Fullets Pàgina web
 Guies turístiques Altres .....

Comercialització

- Agències de viatges Central reserves
 Ag. Receptiu Assoc./ Entitats públ.
 Empreses de servei Altres

X. EXPLOTACIÓ TURÍSTICA

Grau explotació actual 1 2 3 4 5
Grau explotació potencial 1 2 3 4 5
Demanda que genera NG B M A

XI. CONTROL I SUPLEMENT

Data anàlisi

Mapa annex de localització

Bibliografia

Altres fonts

I. IDENTIFICACIÓ DEL RECURS

NOM	MOLÍ DE L'HORTA O DE SALDANYA
Codi	MAS-017
LOCALITZACIÓ	
Adreça	
descripció zona	AVINGUDA DE L'ESTACIÓ S/N
Municipi	MASSALAVÉS
Comarca	RIBERA ALTA
Província	VALÈNCIA
Zona turística	
Circuit	

II. CATEGORIA

Categoria*	☐ NAT	☒ HIS	☐ GAS	☐ FIE	☐ INF	
Tipus	☒ constructiu	☒ monumental	☐ paisatgístic	☒ cultural	☒ etnogràfic	☐ tradicional
Subtipus	☒ civil	☐ religiós				

III. DESCRIPCIÓ DEL RECURS

Època	SEGLE XIX	Estil		Protecció (tipus)	
Estat Conserv.	3 REGULAR	Jerarquia*	2		
Titularitat	☐ públic	☒ privat	☐ mixt	Organisme responsable	
					Rehabilitat ☐

Comentari descriptiu

EL NOM D'AQUEST MOLÍ CORRESPON A LA SEUA UBICACIÓ EN LA PARTIDA DE L'HORTA DEL TERME. REP L'AIGUA DE LA SÈQUIA ANGUILERA QUE VE DES DE L'OEST, I DE LA QUAL SURT UNA FILLOLA A L'ALTURA DEL MOLÍ. L'EDIFICI ACTUAL D'AQUEST MOLÍ ÉS UN CONJUNT D'INSTAL·LACIONS QUE LI DONEN UNA ESTRUCTURA I UNA PLANTA MOLT IRREGULAR, RESULTAT DE LES AMPLIACIONS DE L'ANY 1857. DEL MOLÍ ANTIC I PROBABLEMENT MÉS XICOTET NO S'APRECIIEN LES TRACES ARQUITECTÒNIQUES. LA PLANTA D'AQUEST EDIFICI DECIMONÒNIC ES DISPOSA DE MANERA TRANSVERSAL A L'ARRIBADA DE L'AIGUA. TÉ DUES ALTURES I UNA COBERTA A DUES AIGÜES CAP A LES FAÇANES PRINCIPALS. TOTA L'ESTRUCTURA ARQUITECTÒNICA SE SUSTENTA SOBRE QUATRE PILARS DE SECCIÓ QUADRADA, DOS D'ELLS INCRUSTATS EN ELS MURS LATERALS, QUE SUPORTEN GRANS JÀSSERES DE FUSTA. LA FÀBRICA DEL MOLÍ COMBINA LA RAJOLA AMB LA MAÇONERIA DE PEDRES I MORTER, DE VEGADES LA PRIMERA EMMARCA LES FILERES DE LA SEGONA, APLICANT-SE POSTERIORMENT UN LLUIT DE CALÇ. A MÉS, LES RAJOLES QUE S'USEN ALS CANTONS DE VEGADES SÓN ARREDONIDES. L'ENTRADA S'UBICA EN UN LATERAL DE LA FAÇANA PRINCIPAL, QUE DISPOSA A CONTINUACIÓ 4 GRANS FINESTRES. A LA PLANTA SUPERIOR ES DÓNA LA MATEIXA DISPOSICIÓ, SUBSTITUÏNT LA PORTA PER UN BALCÓ, ESTANT TOTS ELS VANS ENREIXATS. A L'EXTREM NORD-EST ES DETECTA TAMBÉ UNA AMPLIACIÓ DEL MOLÍ EN ALTURA, RECREIXENT EN UNA PLANTA MÉS AQUEST TERÇ DE LA CONSTRUCCIÓ, MITJANÇANT L'AIXECAMENT DELS PILARS CENTRALS. EL MOLÍ ARRIBÀ A INSTAL·LAR TAMBÉ UNA XICOTETA TURBINA PER A GENERAR ELECTRICITAT. PER A AÇÒ UBICÀ UNA RODA VERTICAL DE PALES SOBRE UNA RAMPA INCLINADA PER ON ES FARÀ CIRCULAR L'AIGUA QUE S'HAVIA DERIVAT EN LA BOCA DEL PROPÍ SALT. AQUESTA RAMPA S'UBICAVA PEGADA A L'ANTIGA CONSTRUCCIÓ. EN UNA DE LES FAÇANES LATERALS ENCARA ES DISTINGEIX LA INSCRIPCIÓ PINTADA DE: "RIBERA DEL JÚCAR. HARINAS Y SALBADOS"

IV. CONFIGURACIÓ DEL PRODUCTE

Existència de recursos similars en el terme	☒	Concentració espacial de recursos del mateix subtipus	☐		
Producte/s turístic/s associat/s:	☒ Rural	☒ Cultural	☒ Excursionisme	☐ Residencial	☐ Firal
	☐ Sol/Platja	☐ Esportiu	☒ Educatiu-escolar	☐ 3ª edat	

--

V. VIES D'ACCÉS I MITJANS DE TRANSPORT

Senyalització INEXISTENT

Accessos BONS

Mitjans de transport BONS

direccional   de localització   interpretatiu

Senda   Camí veïnal   Autovia
 Sender   Ctra secundària   Altres
 Camí rural / forestal   Ctra Nacional

A peu   Autobús públic   Tramvia
 Bicicleta   Autobús privat   Altres
 vehicle propi   Tren turístic

VI. ACCESSIBILITAT

Accessible INEXISTENT

Estacionalitat INEXISTENT

Permis sense petició prèvia   Accés Gratuït   Altres
 Permis amb petició prèvia   Pagament d'entrada

Estiu   Ponts   Caps de setmana
 Setmana Santa   Tot l'any   Altres

VII. INTERPRETACIÓ

Interpretació INEXISTENT

Guia turístic   Pantalles tàctils
 Panells interpretatius   Auriculars
 Fullets   Animació
 Llibres   Altres

VIII. INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

ALLOTJAMENT I RESTAURACIÓ ASSOCIATS AL MUNICIPI

Allotjament
 Restauració
 Oferta complementària

Quiosc
 Souvenirs
 Altres

IX. COMUNICACIÓ I COMERCIALIZACIÓ

Comunicació INEXISTENT

Comercialització INEXISTENT

Fullets   Pàgina web
 Guies turístiques   Altres

Agències de viatges   Central reserves
 Ag. Receptiu   Assoc./ Entitats públ.
 Empreses de servei   Altres

X. EXPLOTACIÓ TURÍSTICA

Grau explotació actual   1   2   3   4   5

Grau explotació potencial   1   2   3   4   5

Demanda que genera   NG   B   M   A

XI. CONTROL I SUPLEMENT

Data anàlisi

Mapa annex de localització

Bibliografia
 GUINOT, E. (dir.): La Acequia Real del Júcar. Camins d'Aigua. El patrimoni hidràulic valencià. València, Generalitat Valenciana. Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació, 2000. P. 153
 PALANCA, F. et al.: "Els molins" a La memòria d'abans, 2 (1986). València, Museu d'Etnologia-SIE
 SELMA, S.: "Molino harinero" en Enciclopedia Valenciana de Arqueología Industrial. València, Edicions Alfons El Magnànim-AVAI, 1995.

Altres fonts

MAPA ANNEX DE LOCALITZACIÓ

Font: Conselleria d'Educació, Cultura i Esport (2004).

I. IDENTIFICACIÓ DEL RECURS

NOM	MOLÍ DEL POBLE
Codi	MAS-018
LOCALITZACIÓ	
Adreça	Des de l'última casa del carrer Major de Massalavés, girar a l'esquerra i prendre el Camí Vell direcció cap Alberic, fins abans de creuar el Riu Verd. El molí es troba a la dreta.
descripció zona	
Municipi	MASSALAVÉS
Comarca	RIBERA ALTA
Província	VALÈNCIA
Zona turística	
Circuit	

II. CATEGORIA

Categoria*	☒ NAT	☒ HIS	☐ GAS	☐ FIE	☐ INF	
Tipus	☒ constructiu	☒ monumental	☐ paisatgístic	☒ cultural	☒ etnogràfic	☐ tradicional
Subtipus	☒ civil	☐ religiós				

III. DESCRIPCIÓ DEL RECURS

Època	SEGLE XVIII	Estil		Protecció (tipus)	
Estat Conserv.	1 MOLT DEFICIENT	Jerarquia*	2		
Titularitat	☒ públic	☐ privat	☐ mixt	Organisme responsable	CONFEDERACIÓ HIDROGRÀFICA DEL XÚQUER
				Rehabilitat	☐

Comentari descriptiu

EN EL MARGE ESQUERRE DEL RIU VERD, PRÀCTICAMENT ENGOLIT PER LA VEGETACIÓ DE RIBERA ES LOCALITZEN LES RUÏNES D'UN MOLÍ AL TERME DE MASSALAVÉS. ES TRACTARIA PER LES DIMENSIONS DE LA CONSTRUCCIÓ D'UN MOLÍ D'UNA SOLA MOLA, POSSIBLEMENT DE DISPOSICIÓ HORITZONTAL, TAL COM ÉS CARACTERÍSTIC DELS ENGINYS HIDRÀULICS DE FINALS DEL SEGLE XIX. NOMÉS CONSERVA DE LA SALA DE MOLTURACIÓ LA MOLA, ENCARA QUE FORA DEL SEU LLOC ORIGINAL. DE LA RESTA DEL MOLÍ, ES MANTENEN LES CONSTRUCCIONS SUBTERRÀNIES ENTRE LES QUE DESTACA EL CARCABÀ DEL MOLÍ DEFINIT PER UN ARC REBAIXAT AMB ROSCA DE RAJOLS CERÀMIQUES MASSISSES TRAVADES AMB MORTER. EL MOLÍ REBIA L'AIGUA DEL RIU VERD.

A AQUESTA DESCRIPCIÓ PODEM AFEGIR QUE EN L'ACTUALITAT L'EROSIÓ HA ACCENTUAT EL MAL ESTAT DE L'EDIFICI AMB CAIGUDA DE PARAMENTS EN EL LLIT DEL RIU. D'ALTRA BANDA, LA PEDRA DE MOLDRE ES CONSERVA SEMIENTERRADA EN UN LATERAL DE L'EDIFICI. EL DICCIONARI DE MADDOZ ESTABLIX QUE EL RIU VERD TENIA UN LLIT MASSA PROFUND PER AL SEU ÚS EN EL REG, NO OBSTANT AIXÒ DONAVA MOVIMENT A TRES MOLINS: "UN EN TERME DE MASSALAVÉS, AMB UNA PEDRA PER A ARRÓS, UN ALTRE EN EL D'ALBERIC, AMB TRES PEDRES DE LA MATEIXA CLASSE I UN ALTRE EN EL D'ALZIRA AMB DOS PEDRES PER A ARRÓS I QUATRE PER A FARINA".

IV. CONFIGURACIÓ DEL PRODUCTE

Existència de recursos similars en el terme	☒	Concentració espacial de recursos del mateix subtipus	☐		
Producte/s turístic/s associat/s:	☒ Rural	☒ Cultural	☒ Excursionisme	☐ Residencial	☐ Firal
	☐ Sol/Platja	☐ Esportiu	☒ Educatiu-escolar	☐ 3ª edat	

V. VIES D'ACCÉS I MITJANS DE TRANSPORT

Senyalització	0	INEXISTENT
Accessos	2	DEFICIENT
Mitjans de transport	2	DEFICIENT

☐ direccional	☐ de localització	☐ interpretatiu
☒ Senda	☐ Camí veïnal	☐ Autovia
☐ Sender	☐ Ctra secundària	☐ Altres
☒ Camí rural / forestal	☐ Ctra Nacional	.....
☒ A peu	☐ Autobús públic	☐ Tramvia
☒ Bicicleta	☐ Autobús privat	☐ Altres
☐ vehicle propi	☐ Tren turístic	.....

VI. ACCESSIBILITAT

Accessible	5	MOLT BONA
Estacionalitat	5	MOLT BONA

☐ Permis sense petició prèvia	☒ Accés Gratuït	☐ Altres
☐ Permis amb petició prèvia	☐ Pagament d'entrada	
☐ Estiu	☐ Ponts	☐ Caps de setmana
☐ Setmana Santa	☒ Tot l'any	☐ Altres .....

VII. INTERPRETACIÓ

Interpretació	0	INEXISTENT
---------------	---	------------

☐ Guia turístic	☐ Pantalles tàctils
☐ Panells interpretatius	☐ Auriculars
☐ Fullets	☐ Animació
☐ Llibres	☐ Altres .....

VIII. INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

ALLOTJAMENT I RESTAURACIÓ ASSOCIATS AL MUNICIPI

☒ Allotjament	☐ Quiosc
☒ Restauració	☐ Souvenirs
☐ Oferta complementària	☐ Altres .....

IX. COMUNICACIÓ I COMERCIALITZACIÓ

Comunicació	0	INEXISTENT
Comercialització	0	INEXISTENT

☐ Fullets	☐ Pàgina web
☐ Guies turístiques	☐ Altres .....
☐ Agències de viatges	☐ Central reserves
☐ Ag. Receptiu	☐ Assoc./ Entitats públ.
☐ Empreses de servei	☐ Altres

X. EXPLOTACIÓ TURÍSTICA

Grau explotació actual	☒ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
Grau explotació potencial	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☒ 4	☐ 5
Demanda que genera	☐ NG	☐ B	☒ M	☐ A	

XI. CONTROL I SUPLEMENT

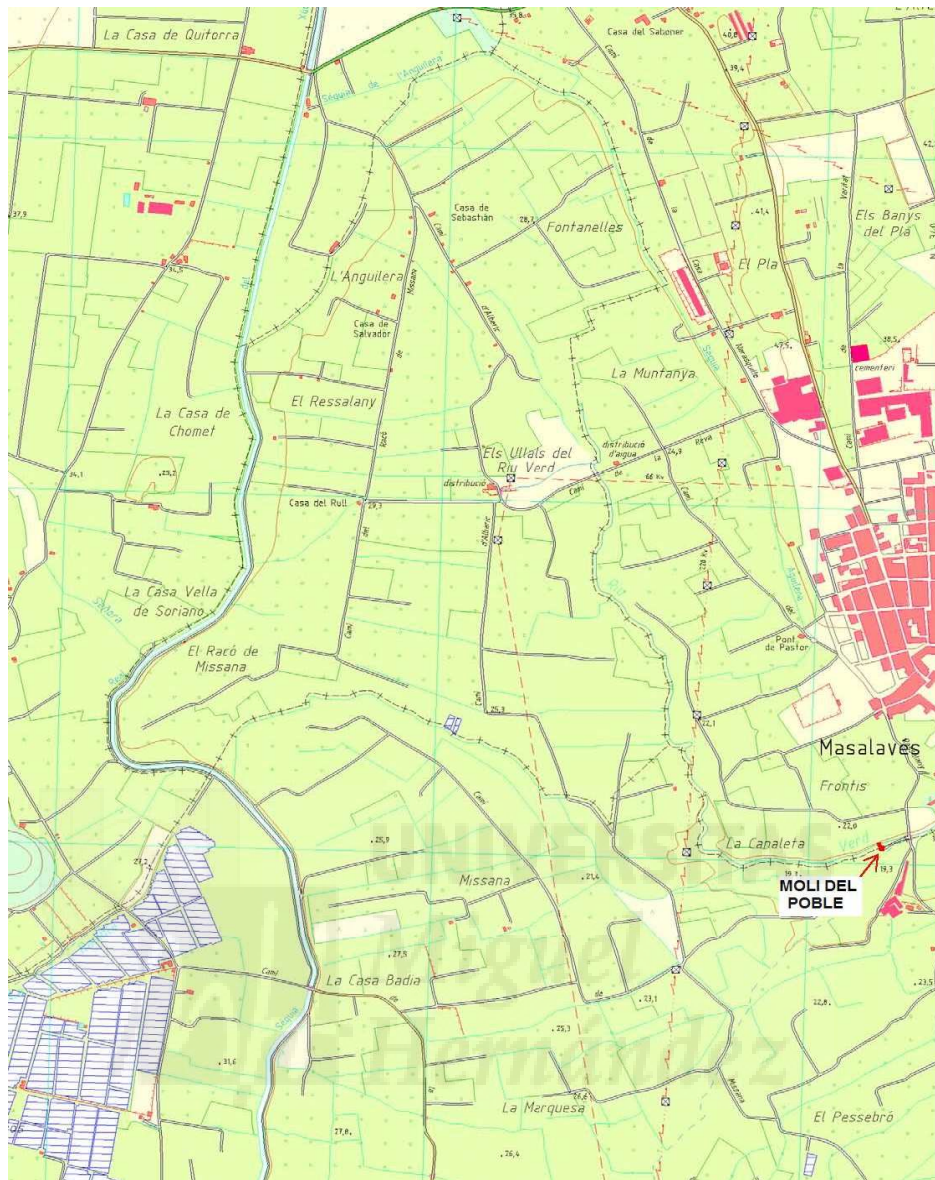
Data anàlisi	27/07/2014
--------------	------------

Mapa annex de localització	☒
----------------------------	-------------------------------------

Bibliografia	PASCUAL MADDOZ: "Diccionario Geográfico-Estadístico Histórico de España y sus posesiones de Ultramar", Tomo 12, Madrid, 1845, p. 224. GIL OLCINA: "Regímenes natural y artificial del Xúquer", Investigaciones Geográficas, 40, 2006, p. 30.
--------------	---

Altres fonts	Informe de Prospección Arqueológica y Etnológica para el Proyecto de Restauración del Río Verde en los TT.MM. de Benimodo, Massalavés, Alberic y Alzira (València)
--------------	--

MAPA ANNEX DE LOCALITZACIÓ

Font: Conselleria d'Educació, Cultura i Esport (2009).

I. IDENTIFICACIÓ DEL RECURS

NOM	MOLÍ DE SANTA TERESA (DESAPAREGUT)
Codi	MAS-019
LOCALITZACIÓ	
Adreça	
descripció zona	CARRER HERMANOS CHOVARÉS, 6
Municipi	MASSALAVÉS
Comarca	RIBERA ALTA
Província	VALÈNCIA
Zona turística	
Circuit	

II. CATEGORIA

Categoria*	☐ NAT	☒ HIS	☐ GAS	☐ FIE	☐ INF	
Tipus	☒ constructiu	☒ monumental	☐ paisatgístic	☒ cultural	☐ etnogràfic	☐ tradicional
Subtipus	☒ civil	☐ religiós				

III. DESCRIPCIÓ DEL RECURS

Època	1850-1900	Estil		Protecció (tipus)	
Estat Conserv.	0 INEXISTENT	Jerarquia*			
Titularitat	☐ públic	☒ privat	☐ mixt	Organisme responsable	Rehabilitat ☐

Comentari descriptiu

ES TRACTAVA D'UNA CONSTRUCCIÓ REALITZADA AMB MAÇONERIA QUE USAVA RAJOLELS ALS CANTONS I EN L'EMMARCACIÓ DELS VANS. ESTAVA FORMADA PER QUATRE COSSOS DE DIFERENT PERÍODE. LA QUE SUPOSÀVEM QUE ES TRACTAVA DE LA CONSTRUCCIÓ ORIGINAL ESTAVA FORMADA PER DOS COSSOS DE DIFERENT ALÇADA, EL MÉS ALT ERA UN ESPAI DE DUES CRUGIES AMB COBERTA A DUES AIGÜES DE TEULA ÀRAB. EL SEGON ESPAI, MÉS BAIX ERA D'UNA SOLA CRUGIA I COBERTA D'UNA VESSANT I ES TROBAVA ANNEXIONAT A L'ESPAI PRINCIPAL. JUST AL COSTAT OPOSAT TROBÀVEM ALTRES ESPAIS DE MÉS RECENT CONSTRUCCIÓ, ES TRACTAVA DE DOS COSSOS DE PLANTA RECTANGULAR DE DUES CRUGIES I COBERTA A DUES AIGÜES. EL MATEIX ARC ESCARÇER ERA L'USAT A LES OBERTURES DE LA FAÇANA QUE RECAIA AL CARRER MIRÓ CASEDELLA, UN TOTAL DE TRES FINESTRES QUE USAVEN LA LÍNIA DE LA TEULADA DEL COS ANNEX COM A BASE. A LA PART MÉS RECENT TROBÀVEM QUE LES OBERTURES VAN SER CANVIADES DE SITUACIÓ DEPENDENT DE LES NECESSITATS. ABANS DE DESAPARÈIXER AQUEST MOLÍ ES VA UTILITZAR COM A TALLER D'ENTAPISSAR. DE L'ANTIC MOLÍ SOLS RESTAVA EL SEU NOM REALITZAT AMB TAULELLETS DE CERÀMICA DE MANISES I QUE ES SITUAVA AL COS MÉS ALT.

IV. CONFIGURACIÓ DEL PRODUCTE

Existència de recursos similars en el terme	☒	Concentració espacial de recursos del mateix subtipus	☐		
Producte/s turístic/s associat/s:	☐ Rural	☐ Cultural	☐ Excursionisme	☐ Residencial	☐ Firal
	☐ Sol/Platja	☐ Esportiu	☐ Educatiu-escolar	☐ 3ª edat	

V. VIES D'ACCÉS I MITJANS DE TRANSPORT

Senyalització

Accessos

Mitjans de transport

- direccional   de localització   interpretatiu
- Senda   Camí veïnal   Autovia
 Sender   Ctra secundària   Altres
 Camí rural / forestal   Ctra Nacional   .....
- A peu   Autobús públic   Tramvia
 Bicicleta   Autobús privat   Altres
 vehicle propi   Tren turístic   .....

VI. ACCESSIBILITAT

Accessible

Estacionalitat

- Permis sense petició prèvia   Accés Gratuït   Altres
 Permis amb petició prèvia   Pagament d'entrada
- Estiu   Ponts   Caps de setmana
 Setmana Santa   Tot l'any   Altres .....

VII. INTERPRETACIÓ

Interpretació

- Guia turístic   Pantalles tàctils
 Panells interpretatius   Auriculars
 Fullets   Animació
 Llibres   Altres .....

VIII. INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

- Allotjament
 Restauració
 Oferta complementària
- Quiosc
 Souvenirs
 Altres .....

IX. COMUNICACIÓ I COMERCIALITZACIÓ

Comunicació

Comercialització

- Fullets   Pàgina web
 Guies turístiques   Altres .....
- Agències de viatges   Central reserves
 Ag. Receptiu   Assoc./ Entitats públ.
 Empreses de servei   Altres

X. EXPLOTACIÓ TURÍSTICA

Grau explotació actual   1   2   3   4   5

Grau explotació potencial   1   2   3   4   5

Demanda que genera   NG   B   M   A

XI. CONTROL I SUPLEMENT

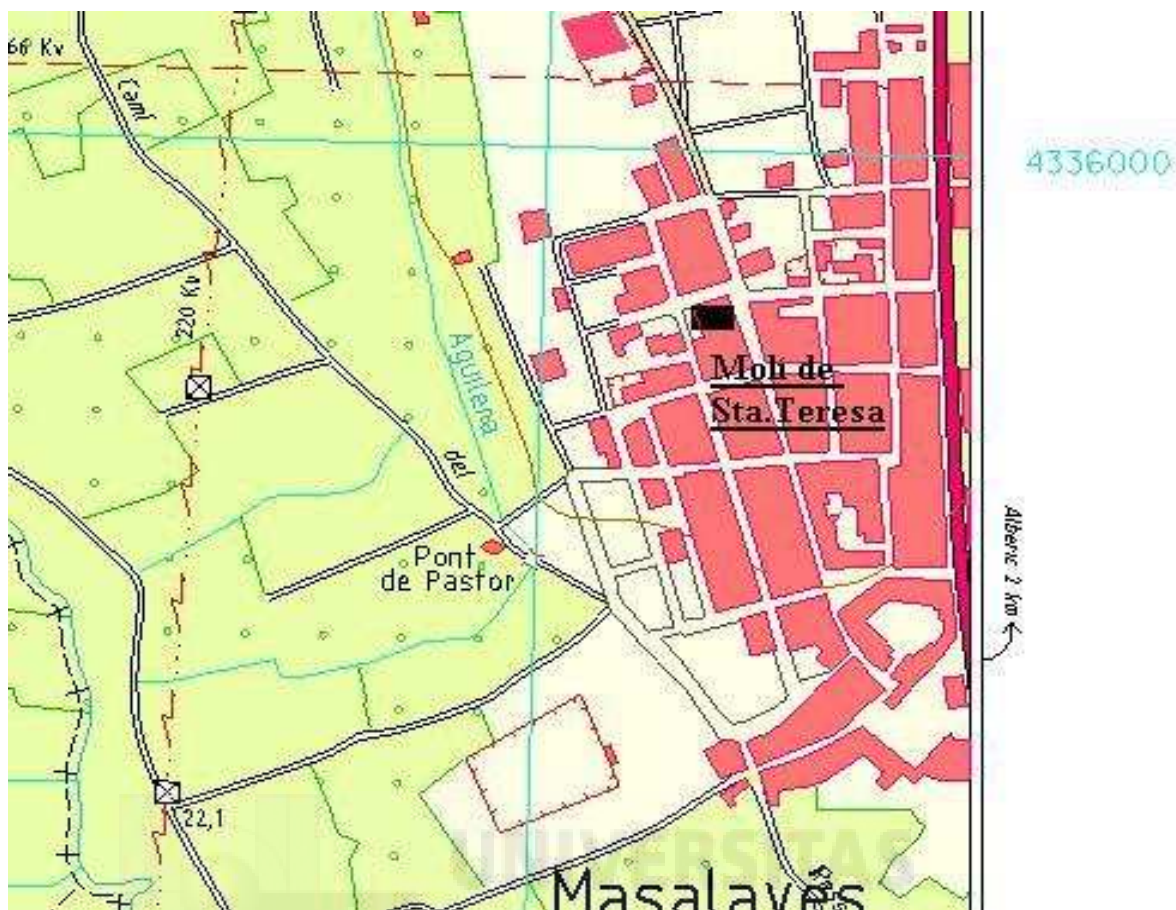
Data anàlisi

Mapa annex de localització

Bibliografia SELMA, S.: "Molino harinero" en Enciclopedia Valenciana de Arqueologia Industrial. València, Edicions Alfons El Magnànim-AVAI, 1995"/>

Altres fonts

MAPA ANNEX DE LOCALITZACIÓ

Font: Conselleria d'Educació, Cultura i Esport (2004).

Miguel
Hernández

I. IDENTIFICACIÓ DEL RECURS

NOM	CEMENTERI MUNICIPAL
Codi	MAS-020
LOCALITZACIÓ	
Adreça	
descripció zona	CAMÍ DE LA VERITAT
Municipi	MASSALAVÉS
Comarca	RIBERA ALTA
Província	VALÈNCIA
Zona turística	
Circuit	

II. CATEGORIA

Categoria*	☐ NAT	☒ HIS	☐ GAS	☐ FIA	☐ NIF	
Tipus	☒ constructiu	☐ monumental	☐ paisatgístic	☐ cultural	☐ etnogràfic	☐ tradicional
Subtipus	☐ civil	☒ religiós				

III. DESCRIPCIÓ DEL RECURS

Època	1902	Estil		Protecció (tipus)	
Estat Conserv.	4 BO	Jerarquia*	1		
Titularitat	☒ públic	☐ privat	☐ mixt	Organisme responsable	AJUNTAMENT DE MASSALAVÉS
				Rehabilitat	☒

Comentari descriptiu

ESTÀ CONSTITUÏT, COM TANTS ALTRES DE LA SEUA MATEIXA ÈPOCA, PER UN RECINTE DE PLANTA RECTANGULAR EN EL PERÍMETRE DEL QUAL VENEN DISPOSADES LES FILERES DE NÍNIXOLS, EN ALTURA, CONFORMANT A LA VEGADA LA TANCA. AQUESTS BLOCS, DE QUATRE PISOS ESTAN COBERTS AMB UN FALDÓ DE TEULA ALACANTINA QUE VESSA CAP A L'INTERIOR EN EL TRAM MÉS PROPER A LA PORTA MENTRE QUE AL SEGON VESSEN CAP A L'EXTERIOR. DALT DELS NÍNIXOLS CONSTRUÏTS EN RAJOLA DE CARA VISTA SE SITUA UN LLENÇ CORREGUT ENLLUÏT QUE DONA PAS A LA TEULADA MITJANÇANT UNA FILERA DE RAJOLAS APLANADES. ES TRACTA D'UN CEMENTERI FORMAT PER UN ÚNIC RECINTE QUE FOU AMPLIAT EN UN PERÍODE NO MOLT LLUNYA DE LA SEUA CONSTRUCCIÓ JA QUE REPETEIX TANT ELS MATERIALS COM LA FORMA EXCEPTUANT QUE LES COBERTES VESSEN CAP A L'EXTERIOR. DINS D'AQUEST RECINTE S'HAN CONSTRUÏT QUATRE PAVELLONS A DINS DELS QUATRE ESPAIS CONSEQÜENTS DE LA CREU GREGA QUE FORMEN ELS JARDINS. AL CENTRE D'AQUESTA CREU S'AIXECA UNA CREU DE FUNDICIÓ SOBRE UN PILAR DE PLANTA COMPOSTA. AQUESTS NOUS PAVELLONS ESTAN COBERTS PER TEULA ÀRAB I QUE TOT I ESTAR REALITZATS AMB RAJOLA DE CARA VISTA RES TENEN A VEURE AMB LA CONSTRUCCIÓ ORIGINAL. ELS NOUS PAVELLONS ESTAN CONSTRUÏTS EN RAJOLA DE CARA VISTA COMPLETAMENT I COBERTA A DOS VESSANTS AMB RÀFECES SUPORTATS PER TRES MOTLLURES DE RAJOLAS. ALS ESPAIS ENJARDINATS TROBEM ALGUNES FOSSES PERÒ AMB POC VALOR ARTÍSTIC AIXÍ COM TAMBÉ UNA MENA DE CAPELLETA SITUADA AL MUR DE LA FAÇANA I QUE APROFITA L'AMPLÀRIA DELS NÍNIXOLS DEL PERÍMETRE. LA CAPELLETA TÉ UNA PLANTA PECULIAR FORMADA PER UN ESPAI RECTANGULAR AL QUAL LI S'AFEGEIX UN NOU ESPAI QUADRAT, SEMBLA UNA CREU GREGA QUE HA PATIT L'AMPUTACIÓ DE TRES DELS SEUS BRAÇOS. AQUESTA CAPELLETA CONSAGRADA A LA VERGE MARIA S'ASSENIALA EN ALTURA. POSSEEIX UNA COBERTA A DOS AIGÜES A L'ESPAI RECTANGULAR I UNA COBERTA DE TEULES ÀRABS A QUATRE VESSANTS A L'ESPAI QUADRAT. AL CENTRE DE LA TEULADA S'AIXECA UNA TORRASSA TAMBÉ COBERTA PER TEULA ÀRAB A QUATRE VESSANTS I REMATADA PER LA FIGURA D'UN XIQUET NU, TAL VOLTA UN ANGELET QUE SEGUEIX EL MODEL DELS PUTTIS ITALIANS. EN PLANTA TAMBÉ S'ASSENIALA JA QUE SOBREIX DEL MUR PERIMETRAL DE LA FAÇANA. EN LA CAPELLA S'ENDEVINEN DIVERSES INTERVENCIÓNS RECENTS. L'ACCÉS AL CEMENTERI ES FA PER UN ARC DE MIGPUNT PERALTAT AMB REIXA DE FORJA ON TROBEM L'ANY DE CONSTRUCCIÓ DEL CEMENTERI. LA FAÇANA S'ARTICULA MITJANÇANT L'ELEVACIÓ DEL MUR I UN REMAT EN FORMA DE FRONTÓ.

IV. CONFIGURACIÓ DEL PRODUCTE

Existència de recursos similars en el terme	☐	Concentració espacial de recursos del mateix subtipus	☐		
Producte/s turístic/s associat/s:	☐ Rural	☒ Cultural	☐ Excursionisme	☐ Residencial	☐ Firal
	☐ Sol/Platja	☐ Esportiu	☐ Educatiu-escolar	☐ 3ª edat	

V. VIES D'ACCÉS I MITJANS DE TRANSPORT

Senyalització INEXISTENT

Accessos BONS

Mitjans de transport BONS

- direccional   de localització   interpretatiu
- Senda   Camí veïnal   Autovia
 Sender   Ctra. secundària   Altres
 Camí rural / forestal   Ctra. Nacional
- A peu   Autobús públic   Tramvia
 Bicicleta   Autobús privat   Altres
 vehicle propi   Tren turístic

VI. ACCESSIBILITAT

Accessible MOLT BONA

Estacionalitat BONA

- Permis sense petició prèvia   Accés Gratuït   Altres
 Permis amb petició prèvia   Pagament d'entrada
- Estiu   Ponts   Caps de setmana
 Setmana Santa   Tot l'any   Altres

VII. INTERPRETACIÓ

Interpretació INEXISTENT

- Guia turística   Pantalles tàctils
 Panells interpretatius   Auriculars
 Fullets   Animació
 Llibres   Altres

VIII. INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

ALLOTJAMENT I RESTAURACIÓ ASSOCIATS AL MUNICIPI

- Allotjament
 Restauració
 Oferta complementària
- Quiosc
 Souvenirs
 Altres

IX. COMUNICACIÓ I COMERCIALIZACIÓ

Comunicació INEXISTENT

Comercialització INEXISTENT

- Fullets   Pàgina web
 Guies turístiques   Altres
- Agències de viatges   Central reserves
 Ag. Receptiu   Assoc./ Entitats públ.
 Empreses de servei   Altres

X. EXPLOTACIÓ TURÍSTICA

Grau explotació actual   1   2   3   4   5

Grau explotació potencial   1   2   3   4   5

Demanda que genera   NG   B   M   A

XI. CONTROL I SUPLEMENT

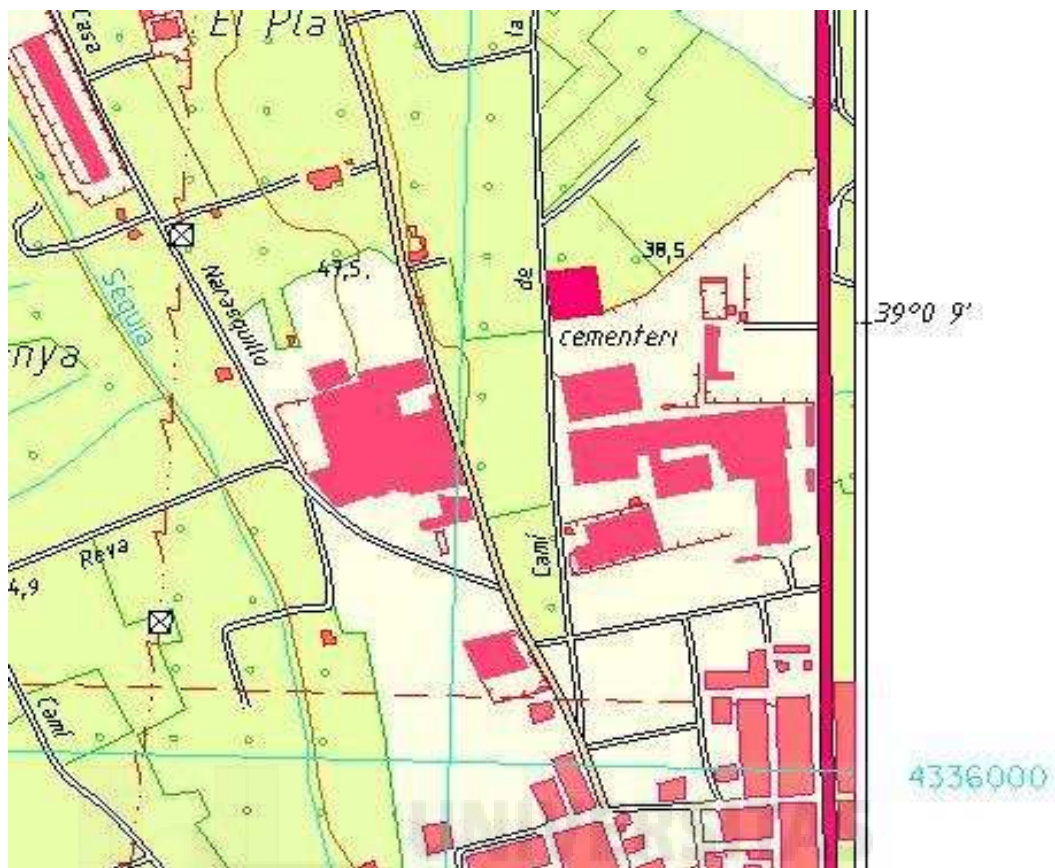
Data anàlisi

Mapa annex de localització

Bibliografia

Altres fonts

MAPA ANNEX DE LOCALITZACIÓ

Font: Conselleria d'Educació, Cultura i Esport (2004).

Miguel
Hernández

I. IDENTIFICACIÓ DEL RECURS

NOM	COVETA DEL SANTÍSSIM CRIST DE MASSALAVÉS
Codi	MAS-021
LOCALITZACIÓ	
Adreça	PLAÇA JUAN CARLOS I, 1
descripció zona	
Municipi	MASSALAVÉS
Comarca	RIBERA ALTA
Província	VALÈNCIA
Zona turística	
Circuit	

II. CATEGORIA

Categoria* NAT HIS GAS FIE INF

Tipus constructiu monumental paisatgístic cultural etnogràfic tradicional

Subtipus civil religiós

III. DESCRIPCIÓ DEL RECURS

Època	SEGLE XVI	Estil		Protecció (tipus)	
Estat Conserv.	5 MOLT BO	Jerarquia*	2		
Titularitat	☐ públic ☒ privat ☐ mixt	Organisme responsable	ARQUEBISBAT	Rehabilitat	☒

Comentari descriptiu

CRIPTA O CAPELLA SUBTERRÀNIA DE PLANTA RECTANGULAR AMB LES PARETS I LA VOLTA REBAIXADA DE RAJOLA: DATABLE ARQUEOLÒGICAMENT I ARQUITECTÒNICAMENT A MITJAN DEL SEGLE XVI. LA COVETA TRANSFORMADA DESPRÉS EN CAPELLA DE VIA SER ALLÒ QUE ELS ÀRABS DEL SEGLE XIII, AQUELLS QUE ES PROTEGIEN CONTRA ELS SAQUEIGS DE L'INVASOR FEUDAL, ANOMENAVEN UN SIRDÂB: UN REFUGI SOTERRANI PER A PERSONES, RIQUESES I COLLITES, COM ELS QUE HI HAVIA EN MOLTES ALQUERIES VALENCIANES. AQUESTS SOTERRANIS O AMAGATALLS DE MOROS, QUE HAN DONAT ORIGEN A LLEGENDES SOBRE "TÚNELS SECRETS" EN MOLTS POBLES, EREN MOLT HABITUALS TAMBÉ A ZONES FRONTERERES AMB ELS REGNES CRISTIANS, EN ELS SEGLES XII I XIII.

ELS MASSALAVESINS LA CONEIXEN COM LA COVETA DEL DESCOBRIEMENT DEL SANTÍSSIM CRIST DE MASSALAVÉS, PERQUÈ HI HA UNA LLEGENDA QUE CONTA QUE "UN DIVENDRES SIS D'AGOST DE L'ANY DEL SENYOR DE MIL CINC-CENTS TRENTA-CINC ES VA TROBAR LA SANTA I MIRACULOSA IMATGE DEL SANTÍSSIM CRIST. UN XIQUET DE BOLQUERS PRESENT, ALS BRAÇOS DE SA MARE, EN LA SANTA MISSA, VA EXCLAMAR: MARE, MARE MIRE QUINA LLUM MÉS BLANCA!, INDICANT EL LLOC"

IV. CONFIGURACIÓ DEL PRODUCTE

Existència de recursos similars en el terme Concentració espacial de recursos del mateix subtipus

Producte/s turístic/s associat/s: Rural Cultural Excursionisme Residencial Firal Sol/Platja Esportiu Educatiu-escolar 3ª edat

V. VIES D'ACCÉS I MITJANS DE TRANSPORT

Senyalització	0	INEXISTENT
Accessos	5	MOLT BONS
Mitjans de transport	4	BONS

☐ direccional	☐ de localització	☐ interpretatiu
☐ Senda	☐ Camí veïnal	☐ Autovia
☐ Sender	☐ Ctra. secundària	☒ Altres
☐ Camí rural / forestal	☐ Ctra. Nacional	☐ Carrers
☒ A peu	☐ Autobús públic	☐ Tramvia
☒ Bicicleta	☐ Autobús privat	☐ Altres
☒ vehicle propi	☐ Tren turístic	.....

VI. ACCESSIBILITAT

Accessible	5	MOLT BO
Estacionalitat	5	MOLT BONA

☒ Permis sense petició prèvia	☒ Accés Gratuït	☐ Altres
☐ Permis amb petició prèvia	☐ Pagament d'entrada	
☐ Estiu	☐ Ponts	☐ Caps de setmana
☐ Setmana Santa	☒ Tot l'any	☐ Altres .....

VII. INTERPRETACIÓ

Interpretació	0	INEXISTENT
---------------	---	------------

☐ Guia turístic	☐ Pantalles tàctils
☐ Panells interpretatius	☐ Auriculars
☐ Fullets	☐ Animació
☐ Llibres	☐ Altres .....

VIII. INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

ALLOTJAMENT I RESTAURACIÓ ASSOCIATS AL MUNICIPI

☒ Allotjament	☐ Quiosc
☒ Restauració	☐ Souvenirs
☐ Oferta complementària	☐ Altres .....

IX. COMUNICACIÓ I COMERCIALIZACIÓ

Comunicació	0	INEXISTENT
Comercialització	0	INEXISTENT

☐ Fullets	☐ Pàgina web
☐ Guies turístiques	☐ Altres .....
☐ Agències de viatges	☐ Central reserves
☐ Ag. Receptiu	☐ Assoc./ Entitats públ.
☐ Empreses de servei	☐ Altres

X. EXPLOTACIÓ TURÍSTICA

Grau explotació actual	☒ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
Grau explotació potencial	☐ 1	☐ 2	☒ 3	☐ 4	☐ 5
Demanda que genera	☐ NG	☐ B	☒ M	☐ A	

XI. CONTROL I SUPLEMENT

Data anàlisi

Mapa annex de localització

Bibliografia SOLER, A.: MASSALAVÉS: GEOGRAFIA, HISTÒRIA, PATRIMONI P.26-31
BOLOS, J.: Paisatge i societat al Segrià al segle XIII dins Espai/Temps, Paisatge i societat a la Plana de Lleida a l'Edat Mitjana, Lleida, 1993, ps. 51-80.

Altres fonts

I. IDENTIFICACIÓ DEL RECURS

NOM	CENTRE PARROQUIAL
Codi	MAS-022
LOCALITZACIÓ	
Adreça	
descripció zona	CARRER HERMANOS CHOVARÉS 1
Municipi	MASSALAVÉS
Comarca	RIBERA ALTA
Província	VALÈNCIA
Zona turística	
Circuit	

II. CATEGORIA

Categoria* NAT HIS GAS FIE INF

Tipus constructiu monumental paisatgístic cultural etnogràfic tradicional

Subtipus civil religiós

III. DESCRIPCIÓ DEL RECURS

Època		Estil		Protecció (tipus)	
Estat Conserv.	3 REGULAR	Jerarquia*	1		
Titularitat	☐ públic ☒ privat ☐ mixt	Organisme responsable	ARQUEBISBAT	Rehabilitat	☐

Comentari descriptiu

EDIFICI MULTIUSOS QUE CONSTA D'UNA GRAN SALA DIÀFANA AMB BARRA DE BAR, UN GRAN PATI DE BUTAQUES I ESCENARI PER A REPRESENTACIONS TEATRALS, ESTÀ PROVIST TAMBÉ D'UN FRONTÓ AMB UNA LLEGENDA PINTADA SOBRE LA PARET QUE DIU "LA BLASFEMIA TAMBÉN ES FALTA" TÉ UNA ALTRA SALA MÉS XICOTETA QUE S'UTILITZAVA PER FER PROJECCIONS DE CINEMA. ACTUALMENT S'UTILITZA PER A FER LA PRESENTACIÓ DE LES FALLES ANY RERE ANY.

IV. CONFIGURACIÓ DEL PRODUCTE

Existència de recursos similars en el terme Concentració espacial de recursos del mateix subtipus

Producte/s turístic/s associat/s: Rural Cultural Excursionisme Residencial Firal
 Sol/Platja Esportiu Educatiu-escolar 3ª edat

V. VIES D'ACCÉS I MITJANS DE TRANSPORT

Senyalització	0 INEXISTENT	☐ direccional ☐ de localització ☐ interpretatiu
Accessos	4 BONS	☐ Senda ☐ Camí veïnal ☐ Autovia ☐ Sender ☐ Ctra. secundària ☒ Altres Carrer ☐ Camí rural / forestal ☐ Ctra. Nacional
Mitjans de transport	4 BONS	☒ A peu ☐ Autobús públic ☐ Tramvia ☒ Bicicleta ☐ Autobús privat ☐ Altres ☒ vehicle propi ☐ Tren turístic

VI. ACCESSIBILITAT

Accessible REGULAR

- Permis sense petició prèvia Accés Gratuït Altres
 Permis amb petició prèvia Pagament d'entrada

Estacionalitat REGULAR

- Estiu Ponts Caps de setmana
 Setmana Santa Tot l'any Altres .....

VII. INTERPRETACIÓ

Interpretació INEXISTENT

- Guia turístic Pantalles tàctils
 Panells interpretatius Auriculars
 Fullets Animació
 Llibres Altres .....

VIII. INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

ALLOTJAMENT I RESTAURACIÓ ASSOCIATS AL MUNICIPI

- Allotjament
 Restauració
 Oferta complementària Quiosc
 Souvenirs Altres .....

IX. COMUNICACIÓ I COMERCIALIZACIÓ

Comunicació INEXISTENT

- Fullets Pàgina web
 Guies turístiques Altres .....

Comercialització INEXISTENT

- Agències de viatges Central reserves
 Ag. Receptiu Assoc./ Entitats públ.
 Empreses de servei Altres

X. EXPLOTACIÓ TURÍSTICA

Grau explotació actual 1 2 3 4 5

Grau explotació potencial 1 2 3 4 5

Demanda que genera NG B M A

XI. CONTROL I SUPLEMENT

Data anàlisi

Mapa annex de localització

Bibliografia

Altres fonts

I. IDENTIFICACIÓ DEL RECURS

NOM	ESCOLA "BLASCO IBAÑEZ"
Codi	MAS-023
LOCALITZACIÓ	
Adreça	
descripció zona	ENRIQUE CHORNET BARBER, 4
Municipi	MASSALAVÉS
Comarca	RIBERA ALTA
Província	VALÈNCIA
Zona turística	
Circuit	

II. CATEGORIA

Categoria*	☐ NAT	☒ HIS	☐ GAS	☐ FIE	☒ INF	
Tipus	☒ constructiu	☐ monumental	☐ paisatgístic	☒ cultural	☐ etnogràfic	☐ tradicional
Subtipus	☒ civil	☐ religiós				

III. DESCRIPCIÓ DEL RECURS

Època	1935 - 1950	Estil		Protecció (tipus)	
Estat Conserv.	4 BO	Jerarquia*	2		
Titularitat	☒ públic	☐ privat	☐ mixt	Organisme responsable	AJUNTAMENT DE MASSALAVÉS
Comentari descriptiu	<p>ES TRACTA D'UN EDIFICI QUE RESPON A LA MENTALITAT RACIONALISTA DEL MOMENT QUE ATORGA UN CLAR CARÀCTER FUNCIONAL A AQUEST TIPUS DE CONSTRUCCIONS DE SERVEIS PÚBLICS. ÉS UN EDIFICI CONSTITUÏT PER DOS ESPAIS RECTANGULARS DISPOSATS UN DE MANERA HORITZONTAL A LA FAÇANA, L'ALTRE DE MANERA VERTICAL I UNITS ENTRE SI. ELS DOS ESPAIS SÓN DE PLANTA RECTANGULAR DE DUES CRUGIES I AMB TEULADA DE DOS VESSANTS. PRESENTA UN GRAN NOMBRE DE FINESTRALS ALLINDATS DE GRANS DIMENSIONS QUE ATORGUEN UNA DESTACADA LLUMINOSITAT A L'INTERIOR. OBSERVEM QUE L'ESCOLA CONSERVA PART DE LA TANCA ORIGINAL, QUE ES REALITZÀ MITJANÇANT UN SEGUIT D'ARCS DE MIG PUNT INVERTITS CORONATS PER FLORONS REDONS DE CERÀMICA VERDA. EL CONJUNT PRESENTA CERTS ELEMENTS DE CLARA TRADICIÓ RACIONALISTA (DISPOSICIÓ DE LA PLANTA, GRAN DIMENSIÓ DELS BUITS A LES AULES, ETC), ESTIL MOLT USAT A AQUEST TIPUS DE CONSTRUCCIÓ.</p>				
				Rehabilitat	☐

IV. CONFIGURACIÓ DEL PRODUCTE

Existència de recursos similars en el terme	☐	Concentració espacial de recursos del mateix subtipus	☐		
Producte/s turístic/s associat/s:	☐ Rural	☒ Cultural	☐ Excursionisme	☐ Residencial	☐ Firal
	☐ Sol/Platja	☐ Esportiu	☒ Educatiu-escolar	☐ 3ª edat	

V. VIES D'ACCÉS I MITJANS DE TRANSPORT

Senyalització INEXISTENT

Accessos BONS

Mitjans de transport BONS

- direccional   de localització   interpretatiu
- Senda   Camí veïnal   Autovia
 Sender   Ctra secundària   Altres
 Camí rural / forestal   Ctra Nacional   Carrer
- A peu   Autobús públic   Tramvia
 Bicicleta   Autobús privat   Altres
 vehicle propi   Tren turístic   .....

VI. ACCESSIBILITAT

Accessible REGULAR

Estacionalitat REGULAR

- Permis sense petició prèvia   Accés Gratuït   Altres
 Permis amb petició prèvia   Pagament d'entrada
- Estiu   Ponts   Caps de setmana
 Setmana Santa   Tot l'any   Altres (període escolar)

VII. INTERPRETACIÓ

Interpretació INEXISTENT

- Guia turístic   Pantalles tàctils
 Panells interpretatius   Auriculars
 Fullets   Animació
 Llibres   Altres .....

VIII. INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

ALLOTJAMENT I RESTAURACIÓ ASSOCIATS AL MUNICIPI

- Allotjament
 Restauració
 Oferta complementària
- Quiosc
 Souvenirs
 Altres .....

IX. COMUNICACIÓ I COMERCIALIZACIÓ

Comunicació INEXISTENT

Comercialització INEXISTENT

- Fullets   Pàgina web
 Guies turístiques   Altres .....
- Agències de viatges   Central reserves
 Ag. Receptiu   Assoc./ Entitats públ.
 Empreses de servei   Altres

X. EXPLOTACIÓ TURÍSTICA

Grau explotació actual   1   2   3   4   5

Grau explotació potencial   1   2   3   4   5

Demanda que genera   NG   B   M   A

XI. CONTROL I SUPLEMENT

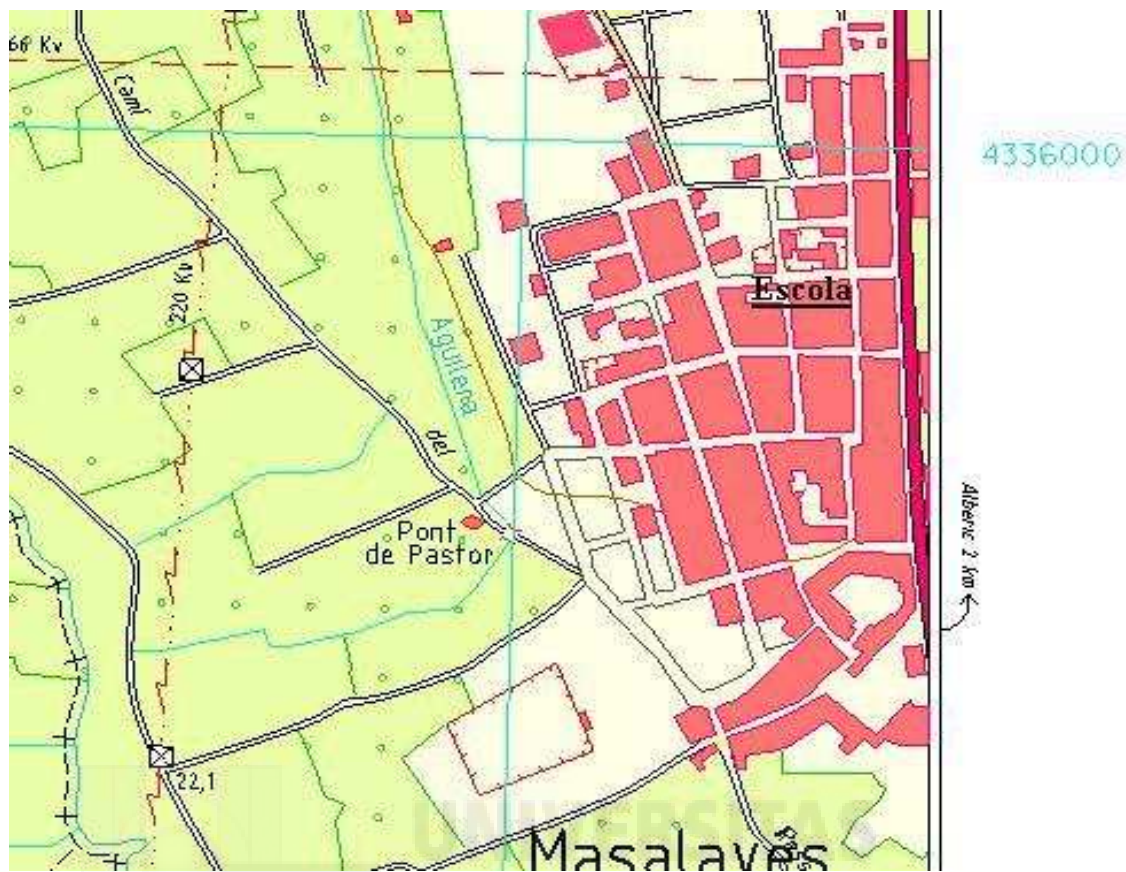
Data anàlisi

Mapa annex de localització

Bibliografia

Altres fonts

MAPA ANNEX DE LOCALITZACIÓ

Font: Conselleria d'Educació, Cultura i Esport (2004).

Miguel
Hernández

I. IDENTIFICACIÓ DEL RECURS

NOM **COVES DE SANT ANTONI**

Codi **MAS-024**

LOCALITZACIÓ

Adreça

descripció zona **ACCÉS PER CARRER GREGORIO ANDREU**

Municipi **MASSALAVÉS**

Comarca **RIBERA ALTA**

Província **VALÈNCIA**

Zona turística

Circuit

II. CATEGORIA

Categoria* NAT HIS GAS FIE INF

Tipus constructiu monumental paisatgístic cultural etnogràfic tradicional

Subtipus civil religiós

III. DESCRIPCIÓ DEL RECURS

Època Estil Protecció (tipus)

Estat Conserv. **2 DEFICIENT** Jerarquia* **2**

Titularitat públic privat mixt Organisme responsable Rehabilitat

Comentari descriptiu

SUBURBI TROGLODITA DE FAMÍLIES DE JORNALERS POBRES, QUE DATA DE MITJAN SEGLE XIX. TROBEM CITADES JA LES TRES COVES, PER PRIMERA VEGADA, EN UN LLISTAT DEL 1873

IV. CONFIGURACIÓ DEL PRODUCTE

Existència de recursos similars en el terme Concentració espacial de recursos del mateix subtipus

Producte/s turístic/s associat/s: Rural Cultural Excursionisme Residencial Firal
 Sol/Platja Esportiu Educatiu-escolar 3ª edat

V. VIES D'ACCÉS I MITJANS DE TRANSPORT

Senyalització **0 INEXISTENT**

Accessos **4 BONS**

Mitjans de transport **4 BONS**

direccional de localització interpretatiu

Senda Camí veïnal Autovia
 Sender Ctra secundària Altres
 Camí rural / forestal Ctra Nacional Carrer

A peu Autobús públic Tramvia
 Bicicleta Autobús privat Altres
 vehicle propi Tren turístic

VI. ACCESSIBILITAT

Accessible

- Permis sense petició prèvia Accés Gratuït Altres
 Permis amb petició prèvia Pagament d'entrada

Estacionalitat

- Estiu Ponts Caps de setmana
 Setmana Santa Tot l'any Altres .....

VII. INTERPRETACIÓ

Interpretació

- Guia turístic Pantalles tàctils
 Panells interpretatius Auriculars
 Fullets Animació
 Llibres Altres .....

VIII. INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

ALLOTJAMENT I RESTAURACIÓ ASSOCIATS AL MUNICIPI

- Allotjament
 Restauració
 Oferta complementària Quiosc
 Souvenirs Altres .....

IX. COMUNICACIÓ I COMERCIALIZACIÓ

Comunicació

- Fullets Pàgina web
 Guies turístiques Altres .....

Comercialització

- Agències de viatges Central reserves
 Ag. Receptiu Assoc./ Entitats públ.
 Empreses de servei Altres

X. EXPLOTACIÓ TURÍSTICA

Grau explotació actual 1 2 3 4 5

Grau explotació potencial 1 2 3 4 5

Demanda que genera NG B M A

XI. CONTROL I SUPLEMENT

Data anàlisi

Mapa annex de localització

Bibliografia

Altres fonts

I. IDENTIFICACIÓ DEL RECURS

NOM	CASES DELS MESTRES
Codi	MAS-025
LOCALITZACIÓ	
Adreça	
descripció zona	ENRIQUE CHORNET BARBER, 7, 9, 11, 13
Municipi	MASSALAVÉS
Comarca	RIBERA ALTA
Província	VALÈNCIA
Zona turística	
Circuit	

II. CATEGORIA

Categoria* NAT HIS GAS FIE INF

Tipus constructiu monumental paisatgístic cultural etnogràfic tradicional

Subtipus civil religiós

III. DESCRIPCIÓ DEL RECURS

Època	1935 - 1950	Estil		Protecció (tipus)	
Estat Conserv.	3 REGULAR	Jerarquia*	2		
Titularitat	☒ públic ☐ privat ☐ mixt	Organisme responsable	AJUNTAMENT DE MASSALAVÉS	Rehabilitat	☐

Comentari descriptiu

JUNT A L'ESCOLA PERÒ SENSE OCUPAR EL MATEIX ESPAI SINÓ A LA VORERA D'ENFRONT DEL CARRER ENRIQUE CHORNET TROBEM LES CASES DELS MESTRES. ERA NORMAL A L'ÈPOCA QUE ELS MESTRES TINGUEREN ELS SEUS HABITATGES A PROP DE L'ESCOLA O FINS I TOT COMPARTINT EL MATEIX TERRENY COM ÉS EL CAS DE GUADASSUAR O BARRACA D'AIGÜES VIVES PER ESMENTAR DOS EXEMPLES PROPER. AQUESTES CASES CORRESPONEN A UNA ESTRUCTURA SIMPLE DE CONSTRUCCIÓ DE DUES CRUGIES PARAL·LELES A LA FAÇANA, UNA ÚNICA ALTURA I COBERTA DE TEULA ÀRAB COMUNA A LES 5 VIVENDES. ELS EXTREMS ES CORONEN AMB FLORONS REDONS IGUAL QUE A LA TANCA DE L'ESCOLA. ELS ELEMENTS DECORATIUS TOT I SER POCOS DESTAQUEN PER LA SEUA GRANDÀRIA I PECULIARITAT. VET ACÍ QUE LES FINESTRES ALLINDADES S'EMMARQUEN AIXÍ COM TAMBÉ LES PORTES AMB ARCS DE MIG PUNT. LES PORTES PRESENTEN UNA MAJOR DECORACIÓ, AIXÍ SOBRE L'ARC TROBEM DOS CORNS DE L'ABUNDÀNCIA OPOSATS, DELS QUALS EIXEN POMELLS DE RAÏM. A SOBRE FINGINT SUPORTAR EL RÀFEC DE LA TEULADA UNA MÈNSULA. PER SEPARAR LES VIVENDES S'USA UN FINGIT CONTRAFORT EXTERIOR DE PLANTA QUADRADA I SOBRE ELL UN MEDALLÓ FORMAT PER CERCLES CONCÈNTRICS. LES PORTES A MÉS QUEDEN ENMARCADAES PER DOS ALTS PINACLES SITUATS SOBRE EL RÀFEC DE LES TEULADES I QUE RECORDEN EL LLENGUATGE HERRERIA. TOTA LA DECORACIÓ USADA A AQUESTES CASES DELS MESTRES RESPON AL LLENGUATGE CLASSICISTA MENTRE QUE LA CONSTRUCCIÓ EN SI MATEIXA CORRESPON ALS NOUS PLANTEJAMENTS RACIONALISTES USATS A LES VIVENDES OBRERES DEL MOMENT. CAL ASSENYALAR QUE L'HABITATGE SITUAT AL CANTÓ RECAIENT AL CARRER REIS CATÒLICS ÉS DIFERENT, JA QUE OCUPA APROXIMADAMENT EL SOLAR CORRESPONDENT A DUES CASES DE LES ANTERIORS I EN COMTE DE DUES FINESTRES ALLINDADES TÉ A LA FAÇANA PRINCIPAL UN TOTAL DE QUATRE DE LES QUALS TRES SÓN ALLINDADES I UNA EN FORMA D'ARC DE MIGPUNT. A LA FAÇANA LATERAL DUES ALLINDADES I ALTRA DE MIGPUNT. AQUESTA DIFERENCIACIÓ ENS FA PENSAR QUE TAL VOLTA AQUEST ESPAI NO S'USAVA COM A VIVENDA SINÓ COM A ESPAI DESTINAT A TASQUES ESCOLARS DE REUNIÓ DE MESTRES O DESPATXOS.

IV. CONFIGURACIÓ DEL PRODUCTE

- Existència de recursos similars en el terme Concentració espacial de recursos del mateix subtipus
- Producte/s turístic/s associat/s: Rural Cultural Excursionisme Residencial Firal
 Sol/Platja Esportiu Educatiu-escolar 3ª edat

V. VIES D'ACCÉS I MITJANS DE TRANSPORT

- Senyalització direccional de localització interpretatiu
- Accessos Senda Camí veïnal Autovia
 Sender Ctra secundària Altres Carrer
 Camí rural / forestal Ctra Nacional
- Mitjans de transport A peu Autobús públic Tramvia
 Bicicleta Autobús privat Altres
 vehicle propi Tren turístic

VI. ACCESSIBILITAT

- Accessible Permis sense petició prèvia Accés Gratuït Altres
 Permis amb petició prèvia Pagament d'entrada
- Estacionalitat Estiu Ponts Caps de setmana
 Setmana Santa Tot l'any Altres

VII. INTERPRETACIÓ

- Interpretació Guia turístic Pantalles tàctils
 Panells interpretatius Auriculars
 Fullets Animació
 Llibres Altres

VIII. INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

- ALLOTJAMENT I RESTAURACIÓ ASSOCIATS AL MUNICIPI Allotjament Quiosc
 Restauració Souvenirs
 Oferta complementària Altres

IX. COMUNICACIÓ I COMERCIALIZACIÓ

- Comunicació Fullets Pàgina web
 Guies turístiques Altres
- Comercialització Agències de viatges Central reserves
 Ag. Receptiu Assoc./ Entitats públ.
 Empreses de servei Altres

X. EXPLOTACIÓ TURÍSTICA

- Grau explotació actual 1 2 3 4 5
 Grau explotació potencial 1 2 3 4 5
 Demanda que genera NG B M A

XI. CONTROL I SUPLEMENT

- Data anàlisi Mapa annex de localització

Bibliografia

Altres fonts

I. IDENTIFICACIÓ DEL RECURS

NOM CASA RURAL "ULLALS"

Codi MAS-026

LOCALITZACIÓ

Adreça

descripció zona CARRER SANT MIQUEL 5

Municipi MASSALAVÉS

Comarca RIBERA ALTA

Província VALÈNCIA

Zona turística

Circuit

II. CATEGORIA

Categoria* NAT HIS GAS FIE INF

Tipus constructiu monumental paisatgístic cultural etnogràfic tradicional

Subtipus civil religiós

III. DESCRIPCIÓ DEL RECURS

Època

Estil

Protecció (tipus)

Estat Conserv. 5 MOLT BO

Jerarquia* 4

Titularitat públic privat mixt

Organisme responsable

Rehabilitat

Comentari descriptiu

CASA DE POBLE DE PLANTA RECTANGULAR I 3 ALTURES RESTAURADA PER A LA SEUA UTILITZACIÓ COM A CASA RURAL. EN LA 1ª PLANTA PRESENTA DUES HABITACIONS CUINA I MENJADOR I EN LA SEGONA TÉ ALTRA HABITACIÓ. LA PLANTA BAIXA S'HA CONSERVAT D'ORIGEN, TÉ CORRAL I ESTABLE QUE S'UTILITZAVA ANTIGAMENT PER A TINDRE EL BESTIAR PER AL CAMP I ALTRES ANIMALS PER AL CONSUM. HA CONSERVAT L'ENTRADA AMPLA D'ENTRAR EL CARRO. TÉ COBERTA A DUES AIGÜES. LA CASA ESTÀ CONSTRUÏDA AMB MAMPOSTERIA DE PEDRA IRREGULAR TRAVADA AMB MORTER DE GUIX. TÉ CAPACITAT PER A SIS PERSONES.

IV. CONFIGURACIÓ DEL PRODUCTE

Existència de recursos similars en el terme

Concentració espacial de recursos del mateix subtipus

Producte/s turístic/s associat/s: Rural Cultural Excursionisme Residencial Firal
 Sol/Platja Esportiu Educatiu-escolar 3ª edat

V. VIES D'ACCÉS I MITJANS DE TRANSPORT

Senyalització 0 INEXISTENT

Accessos 4 BONS

Mitjans de transport 4 BONS

direccional de localització interpretatiu

Senda Sender Camí veïnal Ctra secundària Autovia Altres Carrer

Camí rural / forestal Ctra Nacional

A peu Autobús públic Tramvia Altres

Bicicleta Autobús privat

vehicle propi Tren turístic

VI. ACCESSIBILITAT

Accessible MOLT BO

- Permis sense petició prèvia Accés Gratuït Altres
 Permis amb petició prèvia Pagament d'entrada

Estacionalitat MOLT BONA

- Estiu Ponts Caps de setmana
 Setmana Santa Tot l'any Altres .....

VII. INTERPRETACIÓ

Interpretació INEXISTENT

- Guia turístic Pantalles tàctils
 Panells interpretatius Auriculars
 Fullets Animació
 Llibres Altres .....

VIII. INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

CASA RURAL "ULLALS"

- Allotjament
 Restauració
 Oferta complementària Quiosc
 Souvenirs Altres .....

IX. COMUNICACIÓ I COMERCIALIZACIÓ

Comunicació GRAU ALT

- Fullets Pàgina web
 Guies turístiques Altres .....

Comercialització GRAU ALT

- Agències de viatges Central reserves
 Ag. Receptiu Assoc./ Entitats públ.
 Empreses de servei Altres

X. EXPLOTACIÓ TURÍSTICA

Grau explotació actual 1 2 3 4 5

Grau explotació potencial 1 2 3 4 5

Demanda que genera NG B M A

XI. CONTROL I SUPLEMENT

Data anàlisi

Mapa annex de localització

Bibliografia

Altres fonts

I. IDENTIFICACIÓ DEL RECURS

NOM **PLATANER DEL CAMÍ DE L'ESTACIÓ**

Codi **MAS-027**

LOCALITZACIÓ

Adreça

descripció
zona

AVINGUDA DE L'ESTACIÓ S/N

Municipi

MASSALAVÉS

Comarca

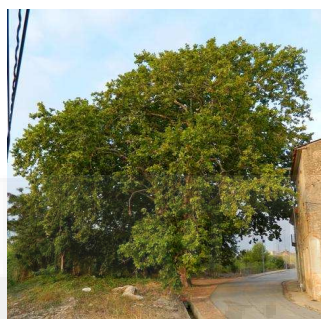
RIBERA ALTA

Província

VALÈNCIA

Zona turística

Circuit

II. CATEGORIA

Categoria*

NAT HIS GAS FIE INF

Tipus

constructiu monumental paisatgístic cultural etnogràfic tradicional

Subtipus

civil religiós

III. DESCRIPCIÓ DEL RECURS

Època

1895

Estil

Protecció
(tipus)

Estat Conserv.

4 BO

Jerarquia*

Titularitat

públic privat mixt

Organisme
responsable

Rehabilitat

Comentari descriptiu

ES TRACTA D'UN ARBRE DE L'ESPÈCIE *Platanus orientalis* DELS QUE ES PLANTAREN QUAN ES VA CONSTRUIR EL FERROCARRIL DE VIA ESTRETA ENTRE VALÈNCIA I VILANOVA DE CASTELLÓ A FINALS DEL SEGLE XIX. AQUEST EXEMPLAR VA CORRER MILLOR SORT QUE ELS ALTRES QUE ES TROBAVEN DAVANT DE L'ESTACIÓ QUE VAN DESAPARÈIXER QUAN ENDERROCAREN L'EDIFICI.

IV. CONFIGURACIÓ DEL PRODUCTE

Existència de recursos similars en el terme

Concentració espacial de recursos del mateix subtipus

Producte/s turístic/s
associat/s:

Rural Cultural Excursionisme Residencial Firal
 Sol/Platja Esportiu Educatiu-escolar 3ª edat

V. VIES D'ACCÉS I MITJANS DE TRANSPORT

Senyalització	0	INEXISTENT
Accessos	4	BONS
Mitjans de transport	4	BONS

☐ direccional	☐ de localització	☐ interpretatiu
☐ Senda	☐ Camí veïnal	☐ Autovia
☐ Sender	☐ Ctra secundària	☐ Altres
☒ Camí rural / forestal	☐ Ctra Nacional	.....
☒ A peu	☐ Autobús públic	☐ Tramvia
☒ Bicicleta	☐ Autobús privat	☐ Altres
☒ vehicle propi	☐ Tren turístic	.....

VI. ACCESSIBILITAT

Accessible	5	MOLT BONA
Estacionalitat	5	MOLT BONA

☐ Permis sense petició prèvia	☒ Accés Gratuït	☐ Altres
☐ Permis amb petició prèvia	☐ Pagament d'entrada	.....
☐ Estiu	☐ Ponts	☐ Caps de setmana
☐ Setmana Santa	☒ Tot l'any	☐ Altres .....

VII. INTERPRETACIÓ

Interpretació	0	INEXISTENT
---------------	---	------------

☐ Guia turístic	☐ Pantalles tàctils
☐ Panells interpretatius	☐ Auriculars
☐ Fullets	☐ Animació
☐ Llibres	☐ Altres .....

VIII. INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

ALLOTJAMENT I RESTAURACIÓ ASSOCIATS AL MUNICIPI

☒ Allotjament	☐ Quiosc
☒ Restauració	☐ Souvenirs
☐ Oferta complementària	☐ Altres .....

IX. COMUNICACIÓ I COMERCIALIZACIÓ

Comunicació	0	INEXISTENT
Comercialització	0	INEXISTENT

☐ Fullets	☐ Pàgina web
☐ Guies turístiques	☐ Altres .....
☐ Agències de viatges	☐ Central reserves
☐ Ag. Receptiu	☐ Assoc./ Entitats públ.
☐ Empreses de servei	☐ Altres

X. EXPLOTACIÓ TURÍSTICA

Grau explotació actual	☒ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
Grau explotació potencial	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☒ 4	☐ 5
Demanda que genera	☐ NG	☐ B	☒ M	☐ A	

XI. CONTROL I SUPLEMENT

Data anàlisi

Mapa annex de localització

Bibliografia

Altres fonts

I. IDENTIFICACIÓ DEL RECURS

NOM	TIPLET
Codi	MAS-028
LOCALITZACIÓ	
Adreça	
descripció zona	PLAÇA JUAN CARLOS I, 1. CAMPANAR
Municipi	MASSALAVÉS
Comarca	RIBERA ALTA
Província	VALÈNCIA
Zona turística	
Circuit	

II. CATEGORIA

Categoria* NAT HIS GAS FIE INF

Tipus constructiu monumental paisatgístic cultural etnogràfic tradicional

Subtipus civil religiós

III. DESCRIPCIÓ DEL RECURS

Època	1931	Estil		Protecció (tipus)	
Estat Conserv.	4 BO	Jerarquia*	2		
Titularitat	☐ públic ☒ privat ☐ mixt	Organisme responsable	ARQUEBISBAT	Rehabilitat	☒

Comentari descriptiu

Ø: 40 cm. ALTURA BRONZE: 34 cm VORA: 3 cm. PES APROXIMAT: 37 kg. FONEDOR: ROSES HERMANOS (VALÈNCIA) ANY FOSA:1931 TRUJA: PENJADA D'UN FERRO. MECANISMES PER TOCAR: MECANITZADA, ELECTROMALL. T: (06) "ANY 1931"; M: (00) (RELLEU AMB CREU), (03) (ANAGRAMA DE CRIST) "JHS", (09) (ANAGRAMA DE MARIA), (06) (MARCA DE FÀBRICA) "ROSES HERMANOS / AVENIDA PERIS Y VALERO / VALENCIA" LA INSTAL·LACIÓ HA SEGUT SUBSTITUÏDA I CAL RECONSTRUIR-LA PER RESTAURAR ELS VALORS SONORS I CULTURALS DE L'INSTRUMENT, AIXÍ COM ELS TOCS TRADICIONALS.

IV. CONFIGURACIÓ DEL PRODUCTE

Existència de recursos similars en el terme Concentració espacial de recursos del mateix subtipus

Producte/s turístic/s associat/s: Rural Cultural Excursionisme Residencial Firal
 Sol/Platja Esportiu Educatiu-escolar 3ª edat

V. VIES D'ACCÉS I MITJANS DE TRANSPORT

Senyalització	0 INEXISTENT	☐ direccional	☐ de localització	☐ interpretatiu
Accessos	4 BONS	☐ Senda	☐ Camí veïnal	☐ Autovia
		☐ Sender	☐ Ctra secundària	☒ Altres
		☐ Camí rural / forestal	☐ Ctra Nacional	☐ Carrers
Mitjans de transport	4 BONS	☒ A peu	☐ Autobús públic	☐ Tramvia
		☒ Bicicleta	☐ Autobús privat	☐ Altres
		☒ vehicle propi	☐ Tren turístic	.....

VI. ACCESSIBILITAT

Accessible

- Permis sense petició prèvia Accés Gratuït Altres
 Permis amb petició prèvia Pagament d'entrada

Estacionalitat

- Estiu Ponts Caps de setmana
 Setmana Santa Tot l'any Altres .....

VII. INTERPRETACIÓ

Interpretació

- Guia turístic Pantalles tàctils
 Panells interpretatius Auriculars
 Fullets Animació
 Llibres Altres .....

VIII. INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

ALLOTJAMENT I RESTAURACIÓ ASSOCIATS AL MUNICIPI

- Allotjament
 Restauració
 Oferta complementària Quiosc
 Souvenirs Altres .....

IX. COMUNICACIÓ I COMERCIALIZACIÓ

Comunicació

- Fullets Pàgina web
 Guies turístiques Altres .....

Comercialització

- Agències de viatges Central reserves
 Ag. Receptiu Assoc./ Entitats públ.
 Empreses de servei Altres

X. EXPLOTACIÓ TURÍSTICA

Grau explotació actual 1 2 3 4 5

Grau explotació potencial 1 2 3 4 5

Demanda que genera NG B M A

XI. CONTROL I SUPLEMENT

Data anàlisi

Mapa annex de localització

Bibliografia

Altres fonts

I. IDENTIFICACIÓ DEL RECURS

NOM	SANT VICENT FERRER
Codi	MAS-029
LOCALITZACIÓ	
Adreça	
descripció zona	PLAÇA JUAN CARLOS I, 1. CAMPANAR
Municipi	MASSALAVÉS
Comarca	RIBERA ALTA
Província	VALÈNCIA
Zona turística	
Circuit	

II. CATEGORIA

Categoria*	☐ NAT	☒ HIS	☐ GAS	☐ FIE	☐ INF	
Tipus	☒ constructiu	☒ monumental	☐ paisatgístic	☒ cultural	☐ etnoqràfic	☐ tradicional
Subtipus	☐ civil	☒ religiós				

III. DESCRIPCIÓ DEL RECURS

Època	1967	Estil		Protecció (tipus)			
Estat Conserv.	4 BO	Jerarquia*	2				
Titularitat	☐ públic	☒ privat	☐ mixt	Organisme responsable	ARQUEBISBAT	Rehabilitat	☒
Comentari descriptiu							

Ø: 58 cm. H. BRONZE: 51 cm VORA: 5 cm P. APROX.: 113 kg. FONEDOR ROSES (ATZENETA D'ALBAIDA). ANY FOSA: 1967 TRUJA DE FERRO ROSES. MECANISMES: MECANITZADA VOL CONTINU. T: (11-02) "SAN VICENTE FERRER PATRÓN DE VALENCIA"; M: (00) (R. AMB CUSTODIA), (03) (SEGELL DEL MESTRE FONEDOR) (MARCA DE FÀBRICA) "ROSES / ADZENETA / VALENCIA / ESPAÑA", (09) (RELLEU AMB REPRESENTACIÓ FLORAL), (06) (RELLEU AMB SANT VICENT FERRER); MP: (09-03) "REFUNDIDA AÑO 1967 MASALAVÉS" LA INSTAL·LACIÓ HA SEGUT SUBSTITUÏDA I CAL RECONSTRUIR-LA PER RESTAURAR ELS VALORS SONORS I CULTURALS DE L'INSTRUMENT, AIXÍ COM ELS TOCS TRADICIONALS.

IV. CONFIGURACIÓ DEL PRODUCTE

Existència de recursos similars en el terme	☐	Concentració espacial de recursos del mateix subtipus	☒		
Producte/s turístic/s associat/s:	☐ Rural	☒ Cultural	☐ Excursionisme	☐ Residencial	☐ Firal
	☐ Sol/Platja	☐ Esportiu	☒ Educatiu-escolar	☐ 3ª edat	

--

V. VIES D'ACCÉS I MITJANS DE TRANSPORT

Senyalització INEXISTENT

Accessos BONS

Mitjans de transport BONS

- direccional   de localització   interpretatiu
- Senda   Camí veïnal   Autovia
 Sender   Ctra secundària   Altres
 Camí rural / forestal   Ctra Nacional   Carrers
- A peu   Autobús públic   Tramvia
 Bicicleta   Autobús privat   Altres
 vehicle propi   Tren turístic   .....

VI. ACCESSIBILITAT

Accessible BO

Estacionalitat MOLT BONA

- Permis sense petició prèvia   Accés Gratuït   Altres
 Permis amb petició prèvia   Pagament d'entrada
- Estiu   Ponts   Caps de setmana
 Setmana Santa   Tot l'any   Altres .....

VII. INTERPRETACIÓ

Interpretació INEXISTENT

- Guia turístic   Pantalles tàctils
 Panells interpretatius   Auriculars
 Fullets   Animació
 Llibres   Altres .....

VIII. INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

ALLOTJAMENT I RESTAURACIÓ ASSOCIATS AL MUNICIPI

- Allotjament
 Restauració
 Oferta complementària
- Quiosc
 Souvenirs
 Altres .....

IX. COMUNICACIÓ I COMERCIALIZACIÓ

Comunicació INEXISTENT

Comercialització INEXISTENT

- Fullets   Pàgina web
 Guies turístiques   Altres .....
- Agències de viatges   Central reserves
 Ag. Receptiu   Assoc./ Entitats públ.
 Empreses de servei   Altres

X. EXPLOTACIÓ TURÍSTICA

Grau explotació actual   1   2   3   4   5

Grau explotació potencial   1   2   3   4   5

Demanda que genera   NG   B   M   A

XI. CONTROL I SUPLEMENT

Data anàlisi

Mapa annex de localització

Bibliografia www.campaners.com

Altres fonts

I. IDENTIFICACIÓ DEL RECURS

NOM	SANTA MARIA
Codi	MAS-030
LOCALITZACIÓ	
Adreça	
descripció zona	PLAÇA JUAN CARLOS I, 1. CAMPANAR
Municipi	MASSALAVÉS
Comarca	RIBERA ALTA
Província	VALÈNCIA
Zona turística	
Circuit	

II. CATEGORIA

Categoria* NAT HIS GAS FIE INF

Tipus constructiu monumental paisatgístic cultural etnogràfic tradicional

Subtipus civil religiós

III. DESCRIPCIÓ DEL RECURS

Època	1954	Estil		Protecció (tipus)	
Estat Conserv.	4 BO	Jerarquia*	2		
Titularitat	☐ públic ☒ privat ☐ mixt	Organisme responsable	ARQUEBISBAT	Rehabilitat	☒

Comentari descriptiu

Ø: 81 cm. H. BRONZE: 71 cm VORA: 6 cm P. APROX.: 308 kg. FONEDOR: ROSES (ATZENETA D'ALBAIDA). ANY FOSA: 1954. TRUJA DE FERRO ROSES. MECANISMES PER TOCAR: MECANITZADA VOL CONTINU, ELECTROMALL. T: (09-03) "SANTA MARIA MADRE REINA Y ESPERANZA NUESTRA / SE REFUNDIÓ EN 1954. A LOS 258 AÑOS DE SU PRIMERA CONFECCIÓN"; M: (09) (ANAGRAMA DE LA VERGE MARIA), (00) (MARCA DE FÀBRICA) "ROSES / ADZENETA / VALENCIA"; MP: (06) "MASALAVÉS AÑO MARIANO" LA INSTAL·LACIÓ HA SEGUT SUBSTITUÏDA I CAL RECONSTRUIR-LA PER RESTAURAR ELS VALORS SONORS I CULTURALS DE L'INSTRUMENT, AIXÍ COM ELS TOCS TRADICIONALS.

IV. CONFIGURACIÓ DEL PRODUCTE

Existència de recursos similars en el terme Concentració espacial de recursos del mateix subtipus

Producte/s turístic/s associat/s: Rural Cultural Excursionisme Residencial Firal
 Sol/Platja Esportiu Educatiu-escolar 3ª edat

V. VIES D'ACCÉS I MITJANS DE TRANSPORT

Senyalització	0 INEXISTENT	☐ direccional ☐ de localització ☐ interpretatiu
Accessos	4 BONS	☐ Senda ☐ Camí veïnal ☐ Autovia ☐ Sender ☐ Ctra secundària ☒ Altres Carrers ☐ Camí rural / forestal ☐ Ctra Nacional
Mitjans de transport	4 BONS	☒ A peu ☐ Autobús públic ☐ Tramvia ☒ Bicicleta ☐ Autobús privat ☐ Altres ☒ vehicle propi ☐ Tren turístic

VI. ACCESSIBILITAT

Accessible

- Permis sense petició prèvia Accés Gratuït Altres
 Permis amb petició prèvia Pagament d'entrada

Estacionalitat

- Estiu Ponts Caps de setmana
 Setmana Santa Tot l'any Altres .....

VII. INTERPRETACIÓ

Interpretació

- Guia turístic Pantalles tàctils
 Panells interpretatius Auriculars
 Fullets Animació
 Llibres Altres .....

VIII. INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

ALLOTJAMENT I RESTAURACIÓ ASSOCIATS AL MUNICIPI

- Allotjament
 Restauració
 Oferta complementària Quiosc
 Souvenirs Altres .....

IX. COMUNICACIÓ I COMERCIALIZACIÓ

Comunicació

- Fullets Pàgina web
 Guies turístiques Altres .....

Comercialització

- Agències de viatges Central reserves
 Ag. Receptiu Assoc./ Entitats públ.
 Empreses de servei Altres

X. EXPLOTACIÓ TURÍSTICA

Grau explotació actual 1 2 3 4 5

Grau explotació potencial 1 2 3 4 5

Demanda que genera NG B M A

XI. CONTROL I SUPLEMENT

Data anàlisi

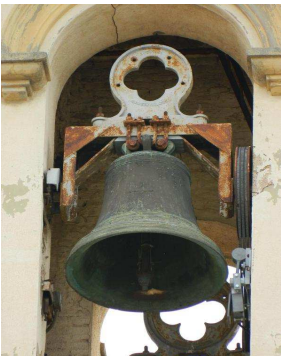
Mapa annex de localització

Bibliografia

Altres fonts

I. IDENTIFICACIÓ DEL RECURS

NOM	SAGRAT COR DE JESÚS
Codi	MAS-031
LOCALITZACIÓ	
Adreça	
descripció zona	PLAÇA JUAN CARLOS I, 1. CAMPANAR
Municipi	MASSALAVÉS
Comarca	RIBERA ALTA
Província	VALÈNCIA
Zona turística	
Circuit	

II. CATEGORIA

Categoria* NAT HIS GAS FIE INF

Tipus constructiu monumental paisatgístic cultural etnogràfic tradicional

Subtipus civil religiós

III. DESCRIPCIÓ DEL RECURS

Època	1931	Estil		Protecció (tipus)	
Estat Conserv.	4 BO	Jerarquia*	2		
Titularitat	☐ públic ☒ privat ☐ mixt	Organisme responsable	ARQUEBISBAT	Rehabilitat	☒

Comentari descriptiu

Ø: 92 cm. H. BRONZE: 80 cm VORA: 6 cm PES APROXIMAT: 451 kg. FONEDOR: ROSES, HERMANOS (VALÈNCIA). ANY FOSA: 1931. TRUJA DE FERRO ROSES. MECANISMES PER TOCAR: MECANITZADA, VOL CONTINU, ELECTROMALL. T: (09-03) "SAGRADO CORAZÓN DE JESÚS"; M: (09) (ENVOLTANT A UN ESCUT D'ESPANYA DE L'ÈPOCA DE LA II REPÚBLICA) (MARCA DE FÀBRICA) "VALENCIA / FUNDICIÓN DE CAMPANAS DE ROSES HERMANOS / CANO TRANSITS JUNTO CTRA MADRID"; (00) (CREU FLANQUEJADA PER ÀNGELS) (06) (RELLEU SAGRAT COR DE JESÚS) LA INSTAL·LACIÓ HA SEGUT SUBSTITUÏDA I CAL RECONSTRUIR-LA PER RESTAURAR ELS VALORS SONORS I CULTURALS, AIXÍ COM ELS TOCS TRADICIONALS.

IV. CONFIGURACIÓ DEL PRODUCTE

Existència de recursos similars en el terme Concentració espacial de recursos del mateix subtipus

Producte/s turístic/s associat/s: Rural Cultural Excursionisme Residencial Firal
 Sol/Platja Esportiu Educatiu-escolar 3ª edat

V. VIES D'ACCÉS I MITJANS DE TRANSPORT

Senyalització	0 INEXISTENT	☐ direccional ☐ de localització ☐ interpretatiu
Accessos	4 BONS	☐ Senda ☐ Camí veïnal ☐ Autovia ☐ Sender ☐ Ctra secundària ☒ Altres Carrers ☐ Camí rural / forestal ☐ Ctra Nacional
Mitjans de transport	4 BONS	☒ A peu ☐ Autobús públic ☐ Tramvia ☒ Bicicleta ☐ Autobús privat ☐ Altres ☒ vehicle propi ☐ Tren turístic

VI. ACCESSIBILITAT

Accessible

- Permís sense petició prèvia Accés Gratuït Altres
 Permís amb petició prèvia Pagament d'entrada

Estacionalitat

- Estiu Ponts Caps de setmana
 Setmana Santa Tot l'any Altres .....

VII. INTERPRETACIÓ

Interpretació

- Guia turístic Pantalles tàctils
 Panells interpretatius Auriculars
 Fullets Animació
 Llibres Altres .....

VIII. INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

ALLOTJAMENT I RESTAURACIÓ ASSOCIATS AL MUNICIPI

- Allotjament
 Restauració
 Oferta complementària Quiosc
 Souvenirs Altres .....

IX. COMUNICACIÓ I COMERCIALIZACIÓ

Comunicació

- Fullets Pàgina web
 Guies turístiques Altres .....

Comercialització

- Agències de viatges Central reserves
 Ag. Receptiu Assoc./ Entitats públ.
 Empreses de servei Altres

X. EXPLOTACIÓ TURÍSTICA

Grau explotació actual 1 2 3 4 5

Grau explotació potencial 1 2 3 4 5

Demanda que genera NG B M A

XI. CONTROL I SUPLEMENT

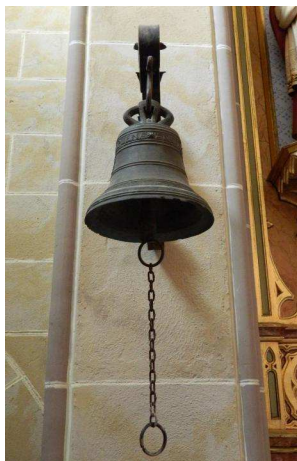
Data anàlisi

Mapa annex de localització

Bibliografia

Altres fonts

I. IDENTIFICACIÓ DEL RECURS

NOM	MARIA, SENYALERA
Codi	MAS-032
LOCALITZACIÓ	
Adreça	PLAÇA JUAN CARLOS I, 1. DINS DE L'ESGLÉSIA, AL COSTAT DEL PRESBITERI
descripció zona	
Municipi	MASSALAVÉS
Comarca	RIBERA ALTA
Província	VALÈNCIA
Zona turística	
Circuit	

II. CATEGORIA

Categoria* NAT HIS GAS FIE INF

Tipus constructiu monumental paisatgístic cultural etnogràfic tradicional

Subtipus civil religiós

III. DESCRIPCIÓ DEL RECURS

Època	1715	Estil		Protecció (tipus)	
Estat Conserv.	4 BO	Jerarquia*	2		
Titularitat	☐ públic ☒ privat ☐ mixt	Organisme responsable	ARQUEBISBAT	Rehabilitat	☒

Comentari descriptiu

Ø: 22 cm. ALTEURA BRONZE: 19 cm VORA: 2,5 cm PES APROXIMAT: 6 kg. ANY FOSA: 1715. TRUJA PENJADA D'UN FERRO. T: (00-00) "AVE MARIA GRATIA PLENA AÑO 1715"; M: (06) (RELLEU AMB CREU DE MALTA) (00) (RELLEU AMB LA REPRESENTACIÓ DE LA PORTA DEL CEL O PORTA COELI ENVOLTADA D'ESTELS I LES LLETRES "P C" ALS COSTATS). CAL INCOAR EXPEDIENT PER INCLOURE-LA EN L'INVENTARI GENERAL DE BENS MOBLES. EN CAS DE TRENCAMENT SOLS POT SER SOLDADA. POT SER REEMPLAÇADA PER UN ALTRA CAMPANA DE DISTINTA AFINACIÓ. LA INSTAL·LACIÓ HA SEGUT SUBSTITUÏDA I CAL RECONSTRUIR-LA PER RESTAURAR ELS VALORS SONORS I CULTURALS DE L'INSTRUMENT, AIXÍ COM ELS TOCS TRADICIONALS. CONSERVADA DINS DE L'ESGLÉSIA, AL COSTAT DEL PRESBITERI.

IV. CONFIGURACIÓ DEL PRODUCTE

Existència de recursos similars en el terme Concentració espacial de recursos del mateix subtipus

Producte/s turístic/s associat/s: Rural Cultural Excursionisme Residencial Firal
 Sol/Platja Esportiu Educatiu-escolar 3ª edat

V. VIES D'ACCÉS I MITJANS DE TRANSPORT

Senyalització	0 INEXISTENT	☐ direccional	☐ de localització	☐ interpretatiu
Accessos	4 BONS	☐ Senda	☐ Camí veïnal	☐ Autovia
		☐ Sender	☐ Ctra secundària	☒ Altres
		☐ Camí rural / forestal	☐ Ctra Nacional	☐ Carrers
Mitjans de transport	4 BONS	☒ A peu	☐ Autobús públic	☐ Tramvia
		☒ Bicicleta	☐ Autobús privat	☐ Altres
		☒ vehicle propi	☐ Tren turístic	.....

VI. ACCESSIBILITAT

Accessible

- Permis sense petició prèvia Accés Gratuït Altres
 Permis amb petició prèvia Pagament d'entrada

Estacionalitat

- Estiu Ponts Caps de setmana
 Setmana Santa Tot l'any Altres .....

VII. INTERPRETACIÓ

Interpretació

- Guia turístic Pantalles tàctils
 Panells interpretatius Auriculars
 Fullets Animació
 Llibres Altres .....

VIII. INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

ALLOTJAMENT I RESTAURACIÓ ASSOCIATS AL MUNICIPI

- Allotjament
 Restauració
 Oferta complementària Quiosc
 Souvenirs Altres .....

IX. COMUNICACIÓ I COMERCIALIZACIÓ

Comunicació

- Fullets Pàgina web
 Guies turístiques Altres .....

Comercialització

- Agències de viatges Central reserves
 Ag. Receptiu Assoc./ Entitats públ.
 Empreses de servei Altres

X. EXPLOTACIÓ TURÍSTICA

Grau explotació actual 1 2 3 4 5

Grau explotació potencial 1 2 3 4 5

Demanda que genera NG B M A

XI. CONTROL I SUPLEMENT

Data anàlisi

Mapa annex de localització

Bibliografia

Altres fonts

6.2. ANNEX 2: QÜESTIONARI DE L'ENQUESTA

1. **Sap vosté on està Massalavés?**

Marqueu només un quadre.

Sí

No

2. **Si respon afirmativament. On està?**

3. **Sap vosté que són els ulls del riu Verd?**

Marqueu només un quadre.

Sí

No

4. **Si respon afirmativament. On estan?**

5. **Sap vosté que és l'assut de Massalavés?**

Marqueu només un quadre.

Sí

No

6. **Si respon afirmativament. On està?**

7. **Sap vosté que és el motor dels Ullals del Riu Verd?**

Marqueu només un quadre.

Sí

No

8. **Si respon afirmativament. Descriure.**

9. **Sap vosté que és la séquia Anguilera?**

Marqueu només un quadre.

Sí

No

10. **Si respon afirmativament. On està?**

Ara farem algunes preguntes sobre turisme

11. **Que tipus de turisme practica vosté?**

Marqueu només un quadre.

Turisme cultural: museus, monuments...

Turisme rural: pobles, artesanía.

Turisme de Sol i platja.

Turisme urbà: gastronomia, ciutat...

Altres.

12. **Quantes vegades a l'any se'n va de turisme?**

Marqueu només un quadre.

Una.

Dos.

Tres.

Més de tres.

13. **Quina és la duració mitjana d'eixos viatges?**

Marqueu només un quadre.

- Dos dies.
- Fins a quatre dies.
- Fins a set dies.
- Més de set dies.

14. **Quines destinacions preferix?**

Marqueu només un quadre.

- Comunitat Valenciana.
- Espanya.
- Europa.
- Altres.

15. **Quant gasta de mitjana per persona i dia en un viatge de turisme?**

Marqueu només un quadre.

- Menys de 10 euros.
- Menys de 20 euros.
- Menys de 30 euros.
- Menys de 40 euros.
- Més de 40 euros.

Amb qui viatja vosté?

16. Pot marcar més d'una resposta.

Seleccioneu tots els que corresponguen.

Sol.

Amb la meua parella.

Amb la meua família.

Amb amics.

En viatge organitzat.

Altres.

A continuació, li farem algunes preguntes sobre el que valora en la destinació.

17. **Qué considera important a l'hora de triar una destinació turística?**

Marqueu només un quadre.

Poder contractar a través d'agència tot el paquet.

Tindre informació de la destinació.

Poder arribar allí amb el meu cotxe.

Les recomanacions que han fet altres turistes.

Els serveis que oferix.

Altres.

18. **Valore el que ha triat en la pregunta anterior.**

1 Gens important. 5 Molt important.

Marqueu només un quadre.

1.

2.

3.

4.

5.

19. **Considera coma destinació turística factible visitar elements de l'aigua?**

Marqueu només un quadre.

Sí

No

20. **En el cas de considerar-ho, quins factors considera importants a més dels elements de l'aigua:**

Marqueu només un quadre.

Tindre informació fiable de les possibilitats que m'ofereix.

Tindre serveis i possibilitats perquè els meus fills estiguen atesos.

Tindre altres activitats per a realitzar després de les visites.

El poder moure'm fàcilment amb el meu cotxe.

Els serveis que ofereix.

Altres.

21. **Valore el que ha triat en la pregunta anterior.**

1 Gens important. 5 Molt important.

Marqueu només un quadre.

1.

2.

3.

4.

5.

22. **Quant de temps dedicaria a un viatge d'aquestes característiques?**

Marqueu només un quadre.

Dos dies.

Fins a quatre dies.

Fins a set dies.

Més de set dies.

23. **Quant gastaria de mitjana per persona i dia en un viatge de turismo d'aquestes característiques?**

Marqueu només un quadre.

Menys de 10 euros.

Menys de 20 euros.

Menys de 30 euros.

Menys de 40 euros.

Altres.

Amb qui viatjaria vosté?

24. Pot marcar més d'una resposta.

Seleccioneu tots els que corresponguen.

Sol.

Amb la meua parella.

Amb la meua família.

Amb amics.

En viatge organitzat.

Altres.

Qué consideraria important a l'hora de triar una destinació turística d'aquestes característiques?

25.

Marqueu només un quadre.

Poder contractar a través d'agència tot el paquet.

Tindre informació de la destinació.

Poder arribar allí amb el meu cotxe.

Les recomanacions que han fet altres turistes.

Els serveis que oferix.

Altres.

26. **Valore el que ha triat en la pregunta anterior.**

1 Gens important. 5 Molt important.

Marqueu només un quadre.

1.

2.

3.

4.

5.

Dades descriptives:

L'ENQUESTA ÉS ANÒNIMA.

27. **Edat.**

28. **Sexe.**

Marqueu només un quadre.

Home

Dona

29. **Nivell d'estudis:**

Marqueu només un quadre.

Sense estudis.

Elementals.

Batxillerat / FP.

Universitaris.

30. **Activitat laboral.**

Marqueu només un quadre.

- Professi3 liberal.
- Jubilat.
- Directiu.
- Altres funcionaris.
- Funcionari titulat.
- Empresari aut3nom.
- Empresari amb treballadors.
- Comandament intermedi.
- Treballador qualificat.
- Treballador sense qualificar.
- Mestressa de casa.
- Estudiant.
- No sap.

31. **Nacionalitat.**

32. **Residència.**

33. **Mida família.**

Incl3s vost3.

6.3. ANNEX 3: FITXA TÈCNICA DE L'ENQUESTA

UNIVERS (POBLACIÓ)

HABITANTS DE LA COMUNITAT VALENCIANA

ÀMBIT

COMUNITAT VALENCIANA

TAMANY DE LA MOSTRA

436

PRETEST

10%

ERROR DE LA MOSTRA

5%

NIVELL DE CONFIANÇA

95,5%

TIPUS DE MOSTREIG

ALEATORI

FORMA DE L'ENQUESTA

PERSONAL

NÚMERO D'ENQUESTADORS

2

TEMPS MITJÀ DE CADA ENQUESTA

20 MINUTS

TREBALL DE CAMP

DESEMBRE 2014 - MAIG 2015

MECANISME DE CONTROL

CONTROL TELEFÒNIC A UN 10% DELS ENQUESTATS

7. BIBLIOGRAFIA.

ALTÉS MACHÍN, C. *Marketing y Turismo. Introducción al Marketing de Empresas y destinos turísticos*. Madrid: Editorial Síntesis, 1995.

ALZOLA Y MINONDO, P. *Historia de las obras públicas en España*. Reedició de 1979, Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos. Madrid: Editorial Turner, 1898.

ANDRÉS SARASA, J.L. Aportaciones básicas del turismo al desarrollo rural. *Cuadernos de Turismo*. 2000. vol. 6, p. 45-60.

ARMENGOL, P. RUBIO, F. "Informe preliminar de la intervenció arqueològica en la torre-portal de Massalavés". Informe inèdit. Massalavés: 2014.

ASKASIBAR BEREZIARTUA, M. *Política y normativa de paisaje en Europa* [en línea]. Lurralde. [San Sebastián?]. 1998. [Consulta de 12 de julio de 2014] vol. 21 p.155-193. Disponible en web: <http://www.ingeba.org/lurralde/index.htm>

ASÍN PALACIOS, M. *Contribución a la toponimia árabe de España*. Madrid: Patronato Menéndez y Pelayo. Publicaciones de las Escuelas de Estudios Árabes de Madrid y Granada. Serie B; 4. 1940.

ÁVILA, T., BURRIEL, J.M. "Anteproyecto para la consolidación y puesta en valor de la «antigua Casa de la Vila»". Inèdit. Massalavés: 2000.

BARCELÓ TORRES, C. *Toponimia aràbica del País Valencià. Alqueries i castells*. Xàtiva: Ajuntament de Xàtiva. 1982

BETANCOURT, A. de: Noticia del estado actual de los caminos y canales de España, causas de sus atrasos y defectos, y medios de remediarlos en adelante: dada al Excelentísimo Señor Don Pedro Cevallos por Don Agustín de Betancourt: Año de 1803. *Revista de Obras Públicas*. Madrid: 1869. vols. 5, 6, 10 y 13. [Consulta de 4 de julio de 2014] <http://www.carreteros.org/congelador/curiosidades/c7.htm>

BEUT, E.; LLORENS, P. Massalavés. En *Gran Enciclopedia de la Región Valenciana*. València: 1973. vol. VII, p. 47.

BIGNÉ, E., FONT, X., YANDDREY, L. *Marketing de destinos turísticos. Análisis y estrategias de desarrollo*. Madrid: Esic Editorial, 2000.

BUTTLER, R. *Tourism and recreation in rural areas*. John Wiley & Sons, Chichester. 1999.

CENTRO EUROPEO DE FORMACIÓN AMBIENTAL Y TURÍSTICA-CEFAT. *Interpretación ambiental y turismo rural*. Madrid: 1994. Centro Europeo de Formación Ambiental y Turística.

CHENG, F. *Vacío y Plenitud: el lenguaje de la pintura china*. Siruela: 280 pgs. Edición 6ª Madrid 2013.

COMISION DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS. *Medidas comunitarias para el fomento del turismo rural*. COM (90) 438 final de 29.10.1990. Bruselas: 1990.

COMISIÓN DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS. *El futuro del mundo rural*. COM (88) 501 final de 17.10.1988. Bruselas: 1988.

COROMINES, J. "Onomasticon Cataloniae" a *Els noms de lloc i noms de persona de totes les terres de llengua catalana*, Curial eds. I "La Caixa", Barcelona: 1995, p. 5, ps. 221-222.

CORTÉS, J., FURIÓ, A., GUICHARD, P., PONS, V. "Les alqueries de la Ribera: assaig d'identificació i localització" a *Economia Agrària i Història Local. I Assembla d'Història de la Ribera*. València: 1981, ps. 209-262.

CROSBY, A., DARIES, J.O. et al. *Desarrollo turístico sostenible en el medio rural*. Centro Europeo de Formación Ambiental y Turística (CEFAT), Madrid:1993.

CROSBY, A., MOREDA, A. *Desarrollo y gestión del Turismo en áreas rurales naturales*, Centro Europeo de Formación Ambiental y Turística (CEFAT), Madrid: 1997.

CROUCH, G.I., RITCHIE, J.R.B. "Tourism Competitiveness and Social Prosperity", *Journal of Business Research*. 1997 núm. 44(3), pp.137-152.

ESCOLANO, G. *Década primera de la Historia de la insigne y coronada Ciudad y Reyno de Valencia*, Tipogr. de Patricio Mey, València, 1611. II part.

FRAZER, J.G., *La rama dorada: magia y religión*, Fondo de Cultura Económica, 1994, México, pág. 613.

FERNÁNDEZ FUSTER, L. "Decreto del Ministerio de Agricultura de 1962" en *Teoría y Técnica del turismo*. Editora Nacional. Madrid: 1967, tomo I, pg. 563.

GALÁN, A. "Memoria de l'excavació arqueològica realitzada a l'antic ajuntament de Masalavés". [Memòria inèdita]. 2005.

GARCÍA HENCHE, B. *Marketing del turismo rural*. Editorial Esic-Pirámide, Madrid: 2003.

GIL OLCINA: "Regímenes natural y artificial del Xúquer", *Investigaciones Geográficas*. Alicante: 2006, núm 40, p. 30.

GILBERT, D. "Plan estratégico de marketing para el turismo en España". *Estudios Turísticos*. 1989 núm. 104, pp. 83-99.

GILBERT, D. "Rural tourism and marketing. Syntesis and new ways of working". *Tourism Management*. 1989. núm. marzo, pp. 39-50.

GONZÁLEZ, J. Inventari de recursos turístics de la Vila de Massalavés. Treball Fi de Màster en Agroecologia, Desenvolupament Rural i Agroturisme. UMH. Orihuela 2014, pp.135-136.

GRANDE, I., *Dirección de Marketing*, McGraw-Hill, Madrid, 1992.

GRANDE, I. y ABASCAL, E. *Fundamentos y técnicas de Investigación Comercial*, Esic, Madrid, 1996.

GRECIET PAREDES, P. et al. *Turismo Rural*. Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación, Madrid. 1994.

GUAL CAMARENA, M. *Estudio histórico-geográfico sobre la Acequia Real del Júcar*. Institución Alfonso El Magnánimo. Valencia: 1979.

GUINOT, E. *La Acequia Real del Júcar. Camins d'Aigua. El patrimoni hidràulic valencià*. (director). Generalitat Valenciana. Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació. València: 2000.

HAIR, J.F., BUSH, R.P. and ORTINAU, D.J. *Marketing Research: A Practical Approach for the New Millennium*. McGraw-Hill, New York 2000.

HENDERSON, B.D. *The Experience Curve-Reviewed. IV. The Growth Share Matrix of the Product Portfolio*. Boston Consulting Group.1973.

HERMOSILLA PLA *Las Riberas del Xúquer: Paisajes y Patrimonio Valenciano* (director). Generalitat Valenciana. Valencia: 2007, p. 368.

Interpretación ambiental y turismo rural. Centro Europeo de Formación Ambiental y Turística-CEFAT. Madrid: 1994.

KINNEAR, T.C. y TAYLOR, J.R. *Investigación de Mercados*. McGraw Hill, Interamericana de España, 1998.

KOTLER, P., BOWEN, J. *Marketing para turismo*. 3ªed. Pearson. Prentice Hall, Madrid: 1993.

KOTLER, P., CÁMARA, D., GRANDE, L., y CRUZ, I. *Dirección de Marketing: 1-34*. Edición del milenio. Pearson Educación. Prentice-hall. Madrid 2000.

LLORENS, P.L. *Villa y Baronía de Masalavés*. Massalavés: 1976.

LUQUE, T. "Encuestas para la investigación", en F. J. Sarabia Sánchez (ed.), *Metodología para la investigación en marketing y dirección de empresas*. Pirámide. Madrid 1999. pp. 273-305.

MADOZ, P. *Diccionario geográfico-estadístico-histórico de Alicante, Castellón i Valencia*, eds Alfons el Magnànim, València 1987. Reimpr. parcial i facsímil del *Diccionario geográfico-estadístico-histórico de España y sus posesiones de ultramar*. Tomo XII (Madrid, 1849)

MARTÍN FUENTES, M. "La internacionalización del turismo rural vía Internet: una perspectiva de marketing". *Congreso Internacional Turismo y Mediterráneo, febrero 2000*. Almería: 2002.

MARTÍNEZ DE PISÓN, E. *Estudios sobre Paisaje. Colección de Estudios, nº 67* Universidad Autónoma de Madrid-Fundación Duques de Soria. Madrid: 2002

MIDDLETON, V. *Marketing in Travel & Tourism*. Heinemann Professional Publishing. Oxford: 1994.

MORENO, J.M. "Proyecto de restauración del Castillo – Palacio de los Milà (antigua Casa de la Vila)". [Projecte inèdit]. Massalavés: 2010.

PALANCA, F. et al.: "Els molins" dins *La memòria d'abans, 2*. Museu d'Etnologia-SIE. València: 1986

PASCUAL MADDOZ: *Diccionario Geográfico-Estadístico Histórico de España y sus posesiones de Ultramar*. Madrid: 1845, tomo 12, p. 224.

PERETÓ, J. "Massalavés" dins *Gran Enciclopedia de la Comunidad Valenciana*. València: 2005, vol. IX (Lan-Mas), ps. 393-394.

PIQUERAS HABA, J. "Masalavés", dins *Gran Enciclopedia de la Comunidad Valenciana*. Prensa Valenciana. València: 2005, t. 9, ps. 393-394.

PIQUERAS, J., SANCHIS, C. La organización histórica del territorio valenciano, dins *Col·lecció Territori*. Generalitat Valenciana. València: 1992, núm 2.

POON, A. *Tourism, technology and competitive strategies*. CAB International. Wallingford: 1993.

PORTER, M. *Ser competitivo: nuevas aportaciones y conclusiones*. Ediciones Deusto. Bilbao: 2003.

RAMOS, J. Una estrategia de desarrollo a partir de los complejos productivos en torno a los recursos naturales. *Revista CEPAL*. 1998. núm. 66, ps. 105-125.

REYNA, S. "Actas del Seminario sobre el turismo en el desarrollo local"
Seminario sobre el Turismo Rural en el Desarrollo Local. Laredo 22-26 julio 1991. Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación, Madrid: 1994.

SANCHIS DEUSA, C. *Els ponts valencians antics*. Generalitat Valenciana, Conselleria d'Obres Públiques, Urbanisme i Transport, València: 1993; p. 125.

SANTESMASES MESTRE, M. *Marketing. Conceptos y Estrategias*. 6ªed. Madrid: Ediciones Pirámide. 2004.

SELMA, S. "Lavadero" a *Enciclopedia Valenciana de Arqueología Industrial*. València: Diputació de València-AVAI. 1995.

SELMA, S.: "Molino harinero" en *Enciclopedia Valenciana de Arqueología Industrial*. València: Edicions Alfons El Magnànim-AVAI, 1995.

SERRA CANTALLOPS, A. *Marketing turístico*. Madrid: Editorial Esic-Pirámide. 2002.

SOLER, A. *Massalavés. Geografia, història, patrimoni*. Massalavés: Ajuntament de Massalavés. 2009. p. 308. ISBN: 978-84-606-4901-4.

TRAVERSO CORTÉS, J. "Comunicación interpretativa: variable clave en el marketing- mix de las empresas de turismo rural". *Estudios Turísticos*. 1996. núm. 130, pp. 37-50.

http://www.magrama.gob.es/es/biodiversidad/temas/inventarios-nacionales/theodoxus_velascoi_tcm7-21965.pdf

<http://ca.wikipedia.org/wiki/Masalav%C3%A9s>

www.calidadcantabria.com

www.campaners.com/

www.infoasturias.com

www.rusticae.es

www.spain.info